AXIS LIBRI

REVISTĂ CULTURALĂ

trimestrială
editată de Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia“ Galaţi
Anul IX, Nr. 33, decembrie 2016

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEŢULUI GALAŢI

2016 - Anul Sfântului Antim Ivireanul

Iubirea către aproapele atunci să realizează și se săvârșește, când ne iubim cu fapta și din tot sufletul între noi ca și pe noi înșine, după porunca lui Dumnezeu. Să iubești, zice, pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și cu toată puterea ta și cu toată inima ta; și pe aproapele tău ca pe tine însuți. Și iarăși: acestea poruncesc vouă ca să vă iubiți între voi. Căci atunci realizăm o astfel de iubire, când ne îndemnăm și ne ajutăm între noi la cele bune și de folos, și la cele trupești, dar mai ales la cele sufletești și mântuitoare, fiecare după putința lui și după capacitatea lui.

Dedicație la cartea lui Sevastos Chimenitul, „Eortologhion", tipărită în greceşte la Snagov, în anul 1701. În: Antim Ivireanul, Mitropolit al Țării Românești. Opere: Didahii. Ediție de Gabriel Ștrempel. București : Minerva, 1997, p. 368

2016 - Anul Internațional William Shakespeare

„Virtutea? Fleacuri! Ba e în puterea ta să fii într-un fel sau altul. Trupul nostru e o grădină; iar grădinarul e voinţa. Fie că vrei să sădești urzici sau să semeni lăptuci, să pui isop și să plivești cimbru, s-o acoperi cu un singur soi de iarbă sau s-o împodobești cu mai multe, s-o lași în părăginire din trândăvie, sau să trudești ca să rodească, în voinţa ta stă puterea și autoritatea. Și dacă în cumpăna vieții n-ar sta într-un talger raţiunea, ca să tragă în jos poftele, iuţeala sângelui și ticăloșia firii din celălalt talger, am ajunge la urmările cele mai năzdrăvane. Dar avem minte ca să ne potolească pornirile pătimașe, imboldul cărnii, dorinţele fără frâu…"

(Iago, în piesa „Othello")

Colegiul editorial:
Acad. prof. dr. Dinu C. Giurescu
Acad. prof. dr. Gheorghe Buzatu
Acad. prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu
Prof. univ. dr. Adrian Dinu Rachieru
Conf. univ. dr. Elena Tîrziman
Dr. Doru Bădără
Lector univ. dr. Cătălin Negoiță

Starea de Unire

Prof. dr. ***Zanfir Ilie***
Manager,
Biblioteca Județeană
„V.A.Urechia” Galați

Anul 2017 tocmai se instalează cu toate drepturile sale, iar 2018 – cu **Centenarul Marii Uniri** a românilor – ne bate încă de pe acum la ușă. Cum îi va găsi el pe români, cât de uniţi și cât de pregătiţi să cinstească așa cum se cuvine o asemenea mare sărbătoare, un așa moment crucial din întreaga istorie a neamului? Suntem mai uniţi sau, dimpotrivă, mai dezbinaţi? Ne situăm, prin tot ceea ce gândim și înfăptuim, la înălţimea sacrificiilor pe care poporul român le-a depus acum un veac pe altarul devenirii neamului? Pentru unii, întrebările acestea ar putea părea patetice și depășite de comandamentele noilor ideologii mondiale globalizatoare, pentru cei care se simt, însă, cu adevărat români, ele sunt nu numai esenţiale, de formulat în fiecare zi, ci mai ales onorate cu răspunsuri pe măsură. Ne obligă la toate acestea însăși istoria.

Povestea cu Moș Ion Roată și Unirea ni s-a întipărit în memorie încă din copilărie, pe când o citeam prin manuale, o ascultam la radio sau o vedeam pe scenă într-o naivă montare școlară și învăţam ce este cu adevărat contopirea energiilor comune, odată cu bătrânul ţăran hâtru, care știa foarte bine ce înseamnă să te unești, dar care se prefăcea anume că nu înţelege, tocmai pentru a atrage atenţia „boierilor” că într-un act atât de mare și de important trebuie luată în considerare toată suflarea românească, inclusiv, și poate chiar mai ales și ades, pe aceea ce se ridica deasupra opincilor și sub căciulile milenare... Moș Ion revendica pur și simplu democraţia în adevăratul înţeles al cuvântului, iar povestioara lui Ion Creangă, tipărită în *Convorbiri literare* în 1855, cu patru ani înainte de Unirea Principatelor, depășea semnificaţia strictă a importantului act istoric și scotea în evidenţă starea precară a ţărănimii moldave de la mijlocul secolului al XIX-lea, aceeași ca și în Ţara Românească, provincii istorice românești abia aflate atunci în pragul marilor schimbări și evoluţii istorice favorabile.

Ca și înainte de Unirea de la 1859, dar mult mai reliefată, mai profundă și mai generală a fost pregătirea ideatică a înfăptuirii Unirii celei mari de la 1 Decembrie 1918, act fundamental pentru constituirea statului român modern naţional și unitar, devenit posibil după marile sacrificii ale oștirii române în Primul Război Mondial, dar și bine conturat cu mult înainte de către mișcarea intelectuală autentică care ridicase la rang de ideal naţional strângerea tuturor provinciilor românești în graniţele aceleiași fiinţări statale. Noi sărbătorim Marea Unire la 1 Decembrie 1918, dar cu câți ani înainte, cu câte decenii, secole, milenii și cu câtă conștiinţă de sine și destin comun au prins vigoare și consistenţă marile idei unioniste? Întorcându-ne cu mult în istorie, s-ar putea vorbi de o dorinţă milenară, dacă luăm în seamă tendinţa firească a vechii Dacii de a se regăsi odată împreună, ca pe vremea lui Burebista, întâiul unificator, sau a lui Decebal, învinsul Romei. Într-o asemenea largă perspectivă temporală și istorică vedea Mihai Eminescu aducerea Ardealului la patria mumă.

Când s-a împlinit actul Unirii Principatelor, Eminescu n-avea decât nouă ani, iar destinul crunt pe care l-a avut în această viaţă pământeană a făcut ca el să nu mai poată vedea cu propriii ochi Marea Unire de la 1918, pentru care cu atât drag luptase și pe care, dacă ar fi trăit, ar fi întâmpinat-o la vârsta de 68 de ani. Eminescu știa foarte bine istoria neamului, cunoștea propensiunea statului dac, iar, prin studiile de la Cernăuţi, de la Viena și de la Berlin a putut să întrevadă viitorul României din perspectiva europeană, cea care, de altfel, printr-o anumită conjunctură, avea să-i fie favorabilă după terminarea Primului Război Mondial. Străbătuse cu trupele lui de teatru întregul teritoriu al României Mari, „De la Nistru pân’ la Tisa”, fusese la Est, până la Odesa, la Vest până la Berlin, iar

Ardealul l-a adoptat cu toată dragostea lui, pentru că, în 1866, când Iosif Vulcan, fondatorul revistei *Familia* din Oradea, primește de la Gimnaziul din Cernăuți o poezie, „De-aș avea", semnată de Mihai Eminovici, o publică entuziasmat, românizându-i numele tânărului poet de numai 16 ani și făcând astfel, pentru vecie, din Eminovici, Eminescu... A organizat marea Sărbătoare de la Putna, dedicată memoriei lui Ștefan cel Mare, înființase din proprie inițiativă, la 24 ianuarie 1882 (dată special și semnificativ aleasă), Societatea Secretă „Carpații", care tocmai pentru unirea cu Ardealul milita și pentru refacerea „Daciei Mari", iar când ideile lui revoluționare începuseră să supere Împărăția austro-ungară, de la Viena se transmitea mai marilor de la București: „Și mai potoliți-l pe Eminescu!", în timp ce agenții secreți ai Imperiului, precum și acei români „cozi de topor" îi urmăreau îndeaproape ideile... Nimeni și nimic n-avea însă cum să-l „potolească", la fel cum nici poporul întreg, animat de ideile înflăcărate ale marelui poet nu putea fi liniștit, batalioanele române trecând Carpații lui Eminescu și înfăptuind ceea ce era de înfăptuit: **Marea Unire**.

Tot timpul însă, în această lungă și grea scurgere istorică, visul unirii neamului a fost puternic susținut și adesea chiar fundamental pregătit de mișcarea culturală națională. Câtă pasiune și determinare au depus când au militat, în țară și în străinătate, la Paris, mai ales, generațiile lui Vasile Alecsandri și Mihail Kogălniceanu pentru înfăptuirea Unirii Principatelor! Versurile bardului de la Mircești, „Hai să dăm mână cu mână/ Cei cu inima română,/ Să-nvârtim hora frăției/ Pe pământul României!", aparțin direct sufletului românesc, sunt vii ca și acum mai bine de 150 de ani când au fost scrise și fac parte indestructibilă din rostirea de aur a ființei noastre naționale. Practic, istoria modernă a României Mari pornește de la aceste versuri înflăcărate, simple și adresate direct poporului, neamului lui Ion Roată, cel ce pricepe foarte bine ce trebuie priceput, dar vrea să fie și el asumat de istorie, nu numai boierii și cei cu școli înalte. Mesianismul unor asemenea versuri a avut rol de prim rang în istoria neamului românesc și apariția peste timp, după Alecsandri și Eminescu, a unor noi barzi, precum Alexei Mateevici, Grigore Vieru sau Adrian Păunescu a fost și este mai mult decât necesară, mai ales acum, când rostirea literară tinde să se îndepărteze tot mai mult de realitatea și de problematica națională și să răspundă mai degrabă unor comandamente ale modelelor transnaționale străine, de tradiția și simțirea românească.

Ceea ce poate să ne îngrijoreze este apatia intelectualilor de astăzi, a scriitorilor în primul rând, care se sfiesc să pună pana lor în slujba marilor idealuri și, mai mult și mai grav decât atât, nici nu mai sunt alături de formularea și susținerea acestora, rebotezate astăzi în stil mecanicist și aproape tehnic, „proiecte de țară". Dezbinarea a luat locul unirii și, pe acest fond al globalizării care tot vine ca un tăvălug nivelator peste simțămintele naționale, s-a ajuns la situația de a te teme azi să te declari patriot, ca și cum iubirea de patrie ar fi o vină, așa încât un Vasile Alecsandri, cu poeziile sale în care găsim și un vers mai actual ca oricând – „Piară dușmănia-n țară!" – nu prea ar mai avea

loc prin paginile revistelor literare... Și aceasta chiar acum, când ne mai despart doar câteva luni până la împlinirea unui veac de unitate națională și când, dincolo de noul Milcov, care a devenit astăzi Prutul, ne așteaptă o Basarabie atât de încercată și pe nedrept uitată în două secole de singurătate.

Nu mai avem acum un Alecsandri sau un Eminescu care să ne arate calea și să ne însuflețească, dar în ciuda evidentelor tendințe de dezbinare (să ne amintim cum au fost întâmpinați în toamna lui 2016 unioniștii din Basarabia și din țară la mitingul lor din Capitală!), se simte în fiece mare cetate românească o reanimare a mișcării culturale de ansamblu care, în pofida marilor tentații ale globalizării sau ale unor porniri neoavangardiste și nonconformiste, experimentaliste, adesea invadate de sexualitate, obscenitate sau vulgarism, mențin și încearcă să ducă mai departe tradiția sănătoasă a promovării valorilor tradiționale și a noilor idealuri. Galațiul este, cu siguranță, unul dintre aceste mari cetăți în care flacăra spiritualității luminează cu mereu mai multă tărie și claritate.

Destinul a făcut ca orașul de la Dunărea de Jos să fie adeseori în centrul ideilor și înfăptuirilor unioniste. Să nu uităm că Alexandru Ioan Cuza, întâiul domn al României moderne, de aici a plecat, de la Galați. Să nu uităm, de asemenea, că în anii aceia, ai înfăptuirii Unirii Principatelor, se emisese, nu fără temei, ideea stabilirii capitalei la Galați în zona Vădeni, marele oraș aflat la echidistanță și de Iași și de București... Să ne amintim câte sacrificii s-au înscris în istoria neamului în timpul Primului Război Mondial aici, la Galați, când orașul devenise un mare centru al refugiaților, iar toate școlile, instituțiile, clădirile importante se transformaseră în centre de cazare sau în spitale militare. Când bandele răzlețe, desprinse din armata rusă dezorganizată de degringolada revoluției bolșevice, au vrut să treacă prin foc și sabie Galațiul, iar cetățenii și militarii s-au organizat în batalioane de apărare, reușind să-i îndepărteze pe cei ce doreau să facă și pe aici vreo republică sovietică... Eroismul cetățenilor și soldaților gălățeni a uimit Europa, municipalitatea primind din partea puterilor aliate distincții și onoruri de mare cinste.

Au trecut o sută de ani de atunci, iar orașul s-a înălțat pe fundamentele solide ale propriilor sacrificii. Au venit alte timpuri și alte noi idealuri ne stau, sau ar trebui să ne stea, în față. E atât de aproape de noi acest Prut care udă malurile a două Românii, încât seamănă tot mai mult cu un Milcov din ce în ce mai firav. Aducerea Basarabiei, a României de Est, la patria mamă nu e departe, visul lui Eminescu al Daciei Mari se întrevede, dar mai este, se pare, cale grea și lungă până va deveni realitate. Pe de altă parte, astăzi, întreaga cultură gălățeană este așa de aproape de cea a Chișinăului, încât se poate spune că între noi Unirea s-a făcut demult și că Prutul nu mai este deloc o graniță, ci doar o apă românească peste care cartea cu caractere latine circulă liber în ambele părți, adesea odată cu scriitorii și odată cu cititorii uniți întru unică rostire. Academicienii Mihai Cimpoi și Nicolae Dabija se simt ca acasă la Galați, iar regretatul Grigore Vieru învățase Dunărea noastră pe de rost și se simțea cu mult mai bine aici, la noi, decât în Bucureștii care-l revendicaseră cu tot cu poezie și cu întreaga lui capacitate de a iubi și de a sădi sămânța iubirii pentru unire și neam. „Frate gălățene, ar fi putut spune el, vin' la Prut cu grăbire/ Să-l secăm dintr-o sorbire!", dar destinul crud l-a chemat prea devreme în ceruri, înainte de a-și vedea visul cu ochii și a rescrie marele poem al întregirii neamului.

La edițiile cele mai reușite ale Salonului Literar „Axis Libri", scriitorii basarabeni ne-au fost adesea oaspeți de onoare, n-a existat ediție a Festivalului Internațional al Cărții cu același nume la care ei să nu participe, revista noastră i-a găzduit în paginile sale, iar editura le-a trimis spre cititori cărțile lor minunate. Aceeași unire „în cuget și simțire" s-a făcut și pe tărâmul artelor, în teatru, în muzică, în toate manifestările culturale și spirituale, în festivalurile folclorice, în simpozioanele științifice. Podul de cărți de peste Prut funcționează de multă vreme, între oamenii de cultură de pe o parte și de pe alta a râului există relații ca de la frate la frate, ca „de la noi la noi", cum foarte frumos spunea poetul Nicolae Dabija. Sunt împliniri remarcabile, vor veni și altele, mai importante și mai profunde, dar **Marea Unire** nu va putea veni cu adevărat decât în momentul în care se va produce între toți românii acea stare de unitate și consens care s-o facă posibilă, nu înainte însă, ca până atunci, să fie întrunite toate condițiile economice, politice și administrative, în strânsă corelație cu situația și conjunctura internațională în care astrele să ne surâdă, așa cum s-a întâmplat acum un veac...

Din Colecțiile Bibliotecii

O carte de călătorie rară : Anson, George. *Voyage autour du monde fait dans les années 1740, 41, 42, 43 et 44 par George Anson.* Geneve: Henri-Albert Gosse et Comp., 1750

Camelia Bejenaru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

„Quoique depuis deux siècles on ait fait de grands progrès dans l'art de la navigation, un voyage autour du monde ne laisse pas d'être considéré comme une chose singuliére; et le public a toujours paru fort curieux des accidents, qui accompagnent la plupart du tems cette entreprise extraordinaire.”[1]

În colecțiile de carte străină veche ale Bibliotecii „V.A. Urechia” se păstrează un bestseller al secolului al XVIII-lea - celebrul jurnal *Voyage autour du monde fait dans les années 1740, 41, 42, 43 et 44 par George Anson*, imprimat la Geneva în anul 1750.

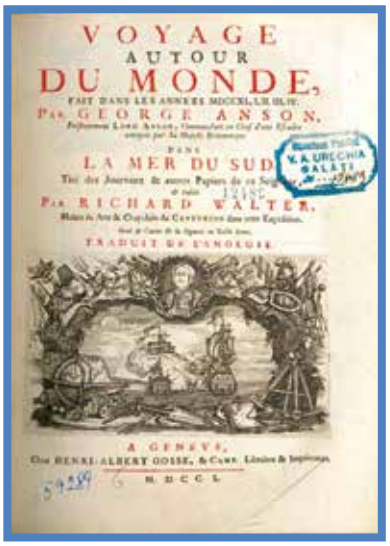

Frumoasa tipăritură este un in-quarto, cu 364 de pagini numerotate, cu frontispicii, viniete, inițiale decorate cu scene din conținutul cărții și 34 de planșe gravate în cupru, reprezentând hărți, vederi din Argentina, Brazilia, Peru, Mexic și China, animale exotice, lupte navale, nave chinezești și peisaje, cele mai multe bazate pe desenele în creion ale locotenentului Piercy Brett, membru al expediției. Tiparul cărții este negru, cu text în linie dreaptă. Legătura este elegantă, în piele maro. Copertele sunt ornate cu un chenar marginal în bronz, iar pe cotor sunt imprimate motive florale, numele autorului și titlul cărții cu auriu. Pe pagina de titlu se regăsește o gravură în care este reprezentat simbolic cel mai important episod al acestui voiaj, bătălia navală dintre nava amiral a flotei engleze - Centurionul și galionul spaniol - Nostra Senora de Covadonga, încadrată între însemne heraldice și diverse instrumente de navigație. Deasupra acestei scene, în mijloc, se află portretul lui George Anson, eroul cărții, înconjurat de o cunună de lauri. Volumul este înregistrat în Catalogul Urechia la numărul 12489, cu mențiunea: „D. (Donația) V.A. Urechia”[2]. Acest număr a fost înscris cu cerneală neagră atât pe pagina de titlu, cât și pe pagina de gardă. Volumul se află într-o stare foarte bună de conservare, cu filele curate și doar copertele prezintă la colțuri o ușoară uzură.

Cartea relatează călătoria în jurul lumii realizată între anii 1740-1744 de celebrul navigator englez George Anson, călătorie care a pus bazele expedițiilor de explorare a Pacificului ale lui James Cook și ale altor exploratori britanici din deceniile următoare. Spre deosebire de aceste expediții ulterioare, efectuate în scopuri științifice, cea a lui Anson a fost o expediție pur militară, destinată să perturbe comerțul spaniol în Pacific și să întrerupă transportul bogățiilor din America de Sud către Spania, după izbucnirea războiului dintre Marea Britanie și Spania, în anul 1739[3].

Comandatul expediției, George Anson (1697-1767), baron de Soberton, s-a născut la Staffordshire, Anglia, într-o familie bogată și influentă. A intrat în anul 1712 ca voluntar în marină și a făcut rapid carieră, datorită relațiilor familiei sale, dar și a calităților sale. În toamna anului 1739, a fost trimis de Amiralitate în America de Sud cu misiunea de a jefui coloniile

spaniole din Chile și Peru. După zece luni de pregătiri complexe, Anson a părăsit Anglia pe 18 septembrie 1740, cu o escadrilă de șase nave în fruntea căreia se afla Centurionul, nava amiral și un echipaj format din 1460 de marinari și 470 de voluntari. Expediția a trecut prin mari drame și doar Centurionul s-a întors cu misiunea îndeplinită. Vasele prost echipate au fost dispersate în timpul furtunilor de la Capul Horn, iar bolile, în special scorbutul, au decimat echipajul. Această pierdere a avut drept consecință stimularea cercetărilor pentru găsirea unui remediu împotriva cumplitei boli și în doar câteva decenii s-a descoperit că un consum regulat de citrice putea preveni boala[4].

Călătoria a fost plină de aventuri, precum redescoperirea Insulelor Falkland din Atlanticul de Sud, unde Anson a văzut o cheie strategică pentru a controla Pacificul, furtunile din timpul trecerii pe lângă Capul Horn, descrierea giganților din Patagonia și a animalelor exotice, cum ar fi leii de mare, sau popasul în insula mitică a lui Juan Fernandez, unde echipajul a trăit numeroase peripeții.

În luna iunie a anului 1743, Anson a înregistrat o mare victorie în largul insulei Tinian, asupra galionului spaniol Nostra Senora de Covadonga, capturând prețioasa încărcătură ce consta în lingouri de aur și argint, evaluate la circa două milioane de livre, dar și în numeroase documente cartografice, pe care spaniolii le țineau secrete.

După o scurtă călătorie în jurul Capului Bunei Speranțe, aventura lui Anson s-a încheiat cu sosirea la Londra, în 15 iunie 1744, la bordul legendarului Centurion încărcat cu prețioasa comoară capturată. Deși expediția sa a fost un dezastru din punct de vedere al pierderilor umane, din peste 2000 de membri ai echipajului supraviețuind doar 188, Anson a avut parte de primire triumfală la Londra. A fost recompensat cu titlul de contraamiral, iar după alte câteva expediții a primit titlurile de prim lord al Amiralității și amiral al flotei[5].

Cartea a fost publicată pentru prima dată la Londra, de Richard Walter, preot militar și membru al expediției, sub titlul *Voyage round the World în the years 1740 to 1745, by Georges lord Anson,* 1748. În limba franceză, prima ediție a fost publicată de Casa Arkstée și Merkus, în anul 1749, la Amsterdam și Leipzig, în traducerea lui Elie de Joncourt (1697-1765), pastor, profesor de filosofie la Bois-le Duc, scriitor, jurnalist și traducător francez născut în

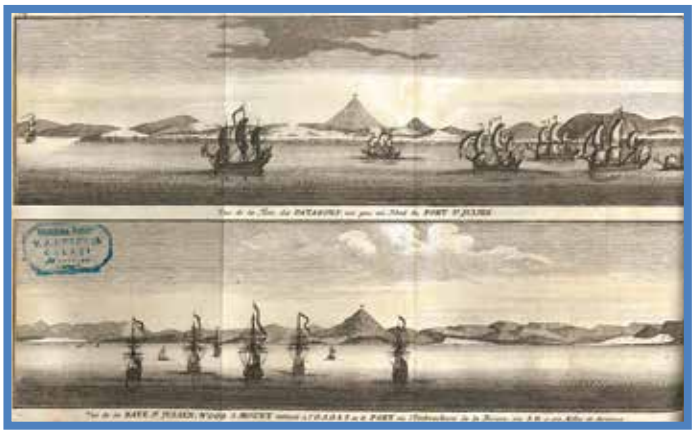

Olanda[6]. Această ediție a fost urmată de alte trei în anul următor (una la Paris și două la Geneva).

Povestea călătoriei în jurul lumii pe care a realizat-o Anson între anii 1740-1744 a devenit, de-a lungul anilor, una dintre cele mai clare exemple ale succesului de care s-au bucurat cărțile de călătorie în secolul al XVIII-lea. Numeroasele ediții și traduceri confirmă interesul publicului pentru lumile nou descoperite și pentru aventurile pe mare.

Note:

1. Preface. În: Anson, George. *Voyage autour du monde: fait dans les années MDCCXL, I, II, III, IV.* Geneve: Henri-Albert Gosse et Comp., 1750, p. 5.

2. *Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890, octombre 1 în această bibliotecă, urmat de inventarul general al mobilierului și dotațiunei bibliotecei.* Vol. 2. Bucuresci: Tipografia Curții Regale F. Göbl Fii, [189-?], p. 113.

3. *Nouvelle biographie universelle depuis les temps les plus reculés jusqu'a nos jours*. Vol. 2. Paris: Firmin Didot freres, 1852, col. 757.

4. *The New Encyclopaedia Britannica*. Vol. 1. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1992, p. 436.

5. *Nouvelle biographie universelle depuis les temps les plus reculés jusqu'a nos jours*. Vol. 2. Paris: Firmin Didot freres, 1852, col. 758.

6. *Ibidem*.

BIBLIOGRAFIE:

Anson, George. *Voyage autour du monde: fait dans les années MDCCXL, I, II, III, IV.* Geneve: Henri-Albert Gosse et Comp., 1750.

Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890, octombre 1 în această bibliotecă, urmat de inventarul general al mobilierului și dotațiunei bibliotecei. Vol. 2. Bucuresci: Tipografia Curții Regale F. Göbl Fii, [189-?].

The New Encyclopaedia Britannica. Vol. 1 Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1992.

Nouvelle biographie universelle depuis les temps les plus reculés jusqu'a nos jours. Vol. 2. Paris: Firmin Didot freres, 1852.

Noaptea în Bibliotecă la Galați la cea de a VI-a ediție

Florina Diaconeasa
șef serviciu Relații cu publicul, Biblioteca „V.A. Urechia”

„Ajuns pe vârful dealului vieții, ochiul nu se îngrozește de priveliștea repedelui povârniș în fundul căruia am să dispar, din moment ce munca mea materială și intelectuală îmi va subsista. Munca intelectuală a dascălilor bătrâni ca mine sunteți Dv., membri juni ai corpului didactic, iar rodul muncii mele materiale sunt cele 6 mii de numere de cărți, hărți, stampe istorice, care de astăzi înainte devin lucrul națiunii.” (din discursul rostit de V.A. Urechia la 11 noiembrie 1890, în cadrul festivităților dedicate inaugurării Bibliotecii Publice „Urechia”).

Pe o astfel de bază solidă s-a clădit actuala Bibliotecă Județeană „Vasile Alexandrescu Urechia” din Galați, instituție cu peste 126 ani de activitate și o zestre mereu îmbogățită, ajungând la un numeros și valoros fond de cca 900.000 de documente românești și străine: colecții enciclopedice reprezentative de cărți, periodice, documente grafice și audio-vizuale. Astfel, biblioteca noastră continuă să fie una dintre cele mai importante surse de formare și informare din regiunea Moldovei, dar și din țară.

Inițial, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” s-a alăturat și ea proiectului Noaptea Bibliotecilor, lansat în anul 2011, cu misiunea de „readucere la lumină” a mersului la bibliotecă, cititului de plăcere și nevoii de documentare, proiect ce a fost rezultatul unui parteneriat între Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBBPR), Asociația „Excedo”, Marketer Club și numeroase biblioteci publice din majoritatea regiunilor țării.

Deoarece în anii următori proiectul a avut sincope la nivel național, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a organizat de sine stătător evenimentul „Noaptea în Bibliotecă la Galați”. În anul 2016, ajuns la a VI-a ediție, s-a desfășurat pe data de 1/2 octombrie și a dat publicului posibilitatea să participe la numeroase activități, unele inedite, desfășurate în toate secțiile instituției.

În vederea acestui eveniment, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” și-a deschis porțile la ora 14:00, pentru a primi oaspeții și vizitatorii cu evenimente speciale, ateliere de lectură, concursuri, lansări de carte, dansuri, căutări de comori, club de șah, club de scrabble, dezbateri culturale, lectură la lumina felinarelor, recitaluri folk, care s-au întins târziu în noapte, până în jurul orei 1.00.

Programul „Noaptea în Bibliotecă la Galați” a cuprins activități diverse, destinate tuturor categoriilor de public. Astfel, după deschiderea manifestărilor în care au susținut scurte alocuțiuni dl Zanfir Ilie, managerul bibliotecii, dl Picu Apostol Roman, viceprimar al municipiului Galați și dl Teodor Parapiru, scriitor și moderator al Salonului Literar „Axis Libri”, s-a desfășurat un mic moment folcloric în interpretarea artiștilor populari de la Centrul Cultural „Dunărea de Jos”.

Programul a continuat, în curtea bibliotecii, cu un recital artistic susținut de micii artiști: Iulian Hilerin, Bianca Miron, Alexandra Neculai, Andra Răzășanu, Andreea Irimia, Cristina Pîrvan, Silvia Anton, Elena Herța și Ioan Necula, elevi ai clasei de canto muzică ușoară din cadrul Școlii de Arte, CCDJ, prof. Emilia Savu.

În paralel, în interior, s-au desfășurat mai multe activități destinate copiilor astfel:

- la ora 14:15 *Turul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” pentru copii și părinți cuminți și vizionare multimedia*;

- la ora 14:30 *Biblioteca în oglinda fermecată a copilăriei* – premierea micilor desenatori ce și-au expus lucrările la Filiala nr. 4, elevi ai Colegiului Național „Al. I. Cuza”, îndrumători: prof. Oana Damian, prof. Doinița Mormenche și bibliotecar Livia Ene;

- la ora 14:30 *Căutătorii de comori – concurs* cu participarea elevilor de la Școala Gimnazială nr. 20, sub îndrumarea prof. înv. primar Tufă Tincuța, Școala Gimnazială nr. 28, prof. înv. primar: Berdilă Anica, Bărbătescu Nineta, Olariu Liliana și Gavrilă Elena-

Dorela, Școala Gimnazială nr. 43, prof. înv. primar: Epure Florentina-Cristina și Balmuș Clementina;

- la ora 14:30 *Despre puterea cuvintelor - atelier de lectură* cu participarea elevilor clasei a V-a de la Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu", sub îndrumarea prof. Mihaela Melinte și Violeta Nedelcu. Invitați: elevii clasei I de la Școala Gimnazială nr. 3, înv. Liliana Ciupitu;

- la ora 15:00 *Clubul de șah „Axis Libri"* - deschiderea oficială. Instructor Adrian Smărăndoiu;

- la ora 15:00 *Clubul de scrabble*, instructor Andrei Alexandrov;

- la ora 15:00 *Din tainițele Bibliotecii „V.A. Urechia": teme și idei pentru studiu, documentare și cercetare* cu participarea elevilor și a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar gălățean;

- la ora 15:00 *Recomand această carte – atelier de lectură* la care au participat elevi de la Școala Gimnazială „Ion Creangă" din localitatea I.C. Brătianu, jud. Tulcea și de la Liceul Tehnologic „Simion Leonescu" din loc. Luncavița, jud. Tulcea. Profesori coordonatori: Iuliana Vasilescu și Monalisa Bârsănescu.

La ora 16:00, sub genericul „Salonul Literar Axis Libri", a fost organizat evenimentul de lansare a volumelor: „Paul Bujor: Documentar biografic", „Monumentul lui Mihai Eminescu din Iași și sculptorul Ion Schmidt-Faur" și „Binecuvântata lectură" ale scriitoarei Livia Ciupercă precum și a volumului „Gândirea creștină arheică Eminesciană", autor Dumitru Tiutiuca. Moderatori: scriitorul Teodor Parapiru și managerul Zanfir Ilie.

Programul a continuat cu lansarea volumului de specialitate „Biofizică și imagistică medicală" al autorilor Emil Strungă și Mihaela Dumitru și cu un mic regal artistic „Recital Constantin Brâncuși", text după Mircea Eliade, adaptat de actorul și regizorul Stelian Preda, cu participarea actriței Oana Preda de la Teatrul Dramatic „Fani Tardini".

În intervalul orar 17.00 – 20.00 s-au desfășurat în toate spațiile bibliotecii, atât parter, etajul 1 cât și în curte mai multe activități pentru copii și adolescenți, astfel:

- Ora 17:00 *Curs de bune maniere în instituțiile publice*, susținut de Lăcrămioara Goga, reprezentant al organizației educaționale „Happy Family Club";
- Ora 17:30 *Dansuri tradiționale grecești* – Ansamblul de dansuri Olympos Junior;
- Ora 18:00 *Vânătoarea de comori literare, lecturi în noapte* cu participarea elevilor de la Școala Gimnazială „Grigore Moisil" Galați: clasele I A - prof. Iancu Mariana; I B - prof. Scântei Manuela; a II-a B - prof. Grecu Maria-Mariana; a III-a C - prof. Ciocan Anișoara-Mihaela; a VIII-a C - prof. Emandache Ionela-Cătălina;
- Ora 18:30 *Orlando și prietenii săi* - recital la chitară susținut de Orlando Blaga, elev la Colegiul Național „Al. I. Cuza". În deschidere un moment de lectură publică realizat de Alexandra Axente, Diana Petrașc și Bogdan Claudiu Bercea, membri ai Clubului V.I.R.A.L;
- Ora 19:00 *Noaptea Biblio-Detectivilor – Pokebook Mania* – concurs;
- Ora 19:00 *Personajele din povești la lumina felinarelor - lectură publică* cu participarea membrilor Clubului Curioșilor și a elevilor clasei a V-a ai Liceului Teoretic „Dunărea", coordonați de prof. Genete Alina și bibliotecar Gherghe Lica;
- Ora 19:00 *Călător pe tărâmul basmelor* - activitate realizată de elevii claselor a IX-a D și IX F de la Liceul Teoretic „Emil Racoviță" și Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu", profesor coordonator Cătălina-Geanina Radu;
- Ora 19:00 *Lectura urbană o provocare: 10 autori gălățeni contemporani*: atelier de lectură. Au participat elevii clasei a X-a D de la Colegiul Tehnic de Alimentație și Turism „Dumitru Moțoc", profesor coordonator Elena Grigoraș;
- Ora 20:00 *Formarea și dezvoltarea interesului pentru lectură* - activitate prezentată de elevii claselor a XII-a, de la Colegiul Național „Costache Negri". Coordonator: prof. bibliotecar Elvira Alexandrescu.

Acordurile muzicii folk s-au făcut auzite la ora 21:00, prin vocea artistului George Constantin, invitat în spațiul bibliotecii pentru a ne încânta cu vechi melodii nepieritoare alături de prieteni, colaboratori și fani.

După ora 22:00, la sala „Mihai Eminescu" au avut loc proiecții de filme artistice, eveniment organizat în colaborare cu Direcția Județeană pentru Cultură Galați.

Pe tot parcursul evenimentului s-au desfășurat mai multe campanii de promovare a cărții și lecturii și au fost organizate o serie de expoziții tematice în toate spațiile de expunere ale bibliotecii.

Apreciem că întreg evenimentul a fost o reușită deplină, cu mult peste așteptările noastre și cu o prezență spectaculoasă, care a dovedit, dacă mai era nevoie, cât de strânse sunt legăturile între bibliotecă și comunitate.

Octombrie a început cu o noapte în bibliotecă la Galați

Cătălina Șoltuz
responsabil, Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”

Să vezi Biblioteca luminată noaptea și să-i poți și trece pragul, pentru a-i pătrunde tainele, nu este ceva obișnuit... Este ceva rar, un vis al oricărui cititor adevărat. Visul a devenit realitate sâmbătă spre duminică, 01 spre 02 octombrie, între orele 14:00 și 01:00, când foarte mulți gălățeni au vizitat Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”.

Prestigioasa instituție de cultură gălățeană organizează, la fiecare început de octombrie, un eveniment cultural mult îndrăgit și așteptat cu nerăbdare de către toți prietenii bibliotecii: *Noaptea în bibliotecă la Galați*. Evenimentul a ajuns în acest an la cea de-a VI-a ediție. O ediție plină de activități interesante și de înaltă ținută artistică: expoziții, cluburi, campanii de promovare a lecturii, activități ale instituțiilor școlare și culturale din municipiu, județ și localitățile învecinate, momente folclorice, tururi ale bibliotecii, vizionări, ateliere, târg de carte, concursuri și cu o ținută organizatorică excelentă, prima ediție din această toamnă a Salonului literar „Axis Libri”.

Având alături o vreme excelentă de toamnă, o organizare excepțională și un public numeros, dornic de a participa sau de a asista la activități, s-au desfășurat campanii de promovare a lecturii și culturii, precum și a publicațiilor nou intrate în bibliotecă, atât în sediul bibliotecii, cât și în municipiu.

Bookleta - Campanie la nivelul municipiului Galați pentru promovarea lecturii și culturii în rândul comunității gălățene a avut un succes real. Mesajul campaniei a fost/este: „*Ia o carte și uit-o pe o bancă, în autobuz, într-un parc sau în localul tău preferat. Scrie-i un mesaj celui ce o va găsi, apoi povestește celorlalți și provoacă-i să facă la fel*”. Mulți gălățeni au fost plăcut surprinși de aceasta inițiativă și au fost alături de organizatori și voluntari.

Cine are carte, are parte de... surprize! - campanie de promovare a lecturii realizată de voluntarii Bibliotecii, membri ai clubului V.I.R.A.L (Voluntarii Inspirați Reușesc cu Ajutorul Lecturii) s-a realizat stradal, începând din data de 28 septembrie a.c., prin împărțirea de fluturași și invitarea la programul *Noaptea în Bibliotecă la Galați*, și s-a concretizat în ziua evenimentului prin participare la activități și la o tombolă.

Dăruiește și primește o carte! este o altă campanie organizată de biblioteca județeană, în perioada 1-31 octombrie a.c., în care fiecare copil a venit cu o carte, pe care a dăruit-o, iar la rândul lui a primit o carte de la un alt copil.

De un real succes s-a bucurat concursul *Vânătoarea de comori*, care a constat într-un tur inedit al Bibliotecii și la care au participat copiii de la diferite școli din oraș. Cei mici au avut de înfruntat o mulțime de provocări, au trebuit să-și dovedească flerul de detectiv, au negociat și și-au pus în valoare creativitatea. La final, aceștia au fost răsplătiți cu diplome, cărți și dulciuri. Un alt concurs inedit a fost *Noaptea Biblio-Detectivilor - Pokebook Mania* în care participanții au trebuit să găsească documente „ascunse” intenționat, iar apoi s-au bucurat de surprize.

Clubul de șah „Axis Libri” și cel de *scrabble* au organizat frumoase partide pline de provocări și fair-play, iar *momentele artistice* pline de voie bună, grație și talent au fost asigurate de micii artiști și

artiștii populari de la Centrul Cultural „Dunărea de Jos” și Ansamblul de dansuri Olympos Junior, de actorii de la Teatrul Dramatic „Fani Tardini” și de artistul de muzică folk George Constantin.

Activităţile și atelierele literare ale diferitelor școli și organizaţii din oraș au avut ca unic scop promovarea lecturii și a culturii în general în rândul participanţilor. În acest sens, și filialele bibliotecii judeţene au contribuit la desfășurarea acestor activităţi.

Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”- Bibliotecă Municipală, alături de elevii Colegiului Tehnic de Alimentaţie și Turism „Dumitru Moţoc” și de doamna profesor Grigoraș Elena-Antoaneta, a realizat printr-o frumoasă și interesantă activitate, intitulată *Lecturi urbane: 10 scriitori gălăţeni în căutarea cititorului,* o incursiune în lumea scriitorilor gălăţeni care și-au pus amprenta asupra culturii dunărene. George Arion, Hortensia Papadat-Bengescu, Nina Cassian, Mihai Gălăţanu, Zanfir Ilie, Grigore Hagiu, Cornel Antoniu, Calistrat Hogaș, Iordan Chimet sau Constant Tonegaru au fost scriitorii despre care tinerii au relatat idei, versuri, replici, monologuri cu o sensibilitate aparte. O adevărată lecţie de cultură despre oameni care prin puterea cuvântului scris au lăsat în urmă cărţi valoroase apreciate de tânăra generaţie.

O alte activitate interactivă la care Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”- Bibliotecă Municipală a fost gazdă în cadrul bibliotecii judeţene a fost cea a elevilor Școlii Gimnaziale „Grigore Moisil” Galaţi însoţiţi de doamnele profesor Emandache Cătălina-Ionela și Chiscoci Loredana-Ioniţa. Tema activităţii a fost lectura și impactul acesteia asupra copiilor, dacă se mai citește astăzi sau care a fost ultima carte citită și recomandată. O întâlnire plină de interes care a reușit să incinte la lectură copiii prin prezentarea ultimelor noutăţi editoriale specifice vârstei lor.

Preţ de o zi și o noapte, Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” Galaţi a avut ocazia să-și surprindă vizitatorii cu oferte inedite, de la vizite, proiecţii de filme, concerte, lansări de carte, ateliere de creaţie, până la întâlniri cu autori, concursuri, expoziţii sau demonstraţii de virtuozitate artistică. A fost o experienţă culturală diferită, o cristalizare a energiilor și un regal al acumulărilor de bune practici pe care biblioteca judeţeană le-a avut în ultimii ani.

Ca manifestare pro-lectură și eveniment de promovare a culturii în toate formele ei, *Noapte în bibliotecă la Galaţi*, ediţia a VI-a, a venit să conștientizeze, mai profund decât până acum, rolul tot mai activ pe care instituţia bibliotecii trebuie să-l reclame în societatea actuală.

Noaptea în Bibliotecă la Galați în cadrul Compartimentului Împrumut pentru adulți

Andreea Iorga
șef compartiment Împrumut la domiciliu pentru adulți, Biblioteca „V.A. Urechia”

Noaptea în bibliotecă la Galați a fost marcată în cadrul compartimentului Împrumut la Domiciliu pentru Adulți printr-un număr impresionant de acțiuni, expoziții, evenimente.

Expoziția *Flori scrise, pictate, crescute*, realizată în holul principal al bibliotecii, a cuprins romane consacrate, cărți de specialitate și albume cu picturi, care au avut un numitor comun: florile. Expoziția a fost realizată în vitrinele verticale, iar documentele expuse au provenit din ultimele achiziții de carte din acest an.

Întâlnire surpriză cu o carte, aflată la cea de-a V-a ediție, a oferit cititorilor aproximativ 60 de cărți nou intrate în colecțiile secției, din diferite domenii de interes, cum ar fi: medicină, beletristică, psihologie, dezvoltare personală, religie etc. Cărțile au fost frumos împachetate în hârtie, cititorii alegând astfel o carte fără a cunoaște nimic despre ea. Abia după ruperea ambalajului au putut să afle despre ce carte era vorba. Sperăm că toate întâlnirile au fost pe măsura așteptărilor, ținând cont de faptul că aproximativ 45 de documente au fost împrumutate numai sâmbătă, 1 octombrie.

Începând cu orele 17:00, în cadrul Secției Împrumut la domiciliu pentru adulți s-a desfășurat un curs de învățare a bunelor maniere în bibliotecă, susținut de către unul dintre cei mai activi colaboratori ai bibliotecii în materie de ateliere și cursuri educative pentru copii și adolescenți, doamna Lăcrămioara Goga, reprezentantă a Clubului „*Happy Family Club*”, căreia îi mulțumim pe această cale pentru răbdarea, profesionalismul, tonusul și devotamentul față de copii și de cursurile pe care le susține.

La ora 19:00 a început *Noaptea Biblio-Detectivilor*, concurs luat foarte în serios de tinerii participanți. Această activitate s-a bucurat de participarea unui număr impresionant de copii, aproximativ 100, care au ales să își petreacă o seară de sâmbătă în bibliotecă, alături de cărți, evenimente culturale inedite și multe alte activități dedicate copiilor și tinerilor gălățeni. Cele opt echipe formate din 13 participanți, supravegheate de câte un bibliotecar sau un cadru didactic, au pornit în căutarea de indicii ce aveau să le îndrume pașii spre comoara aflată în cadrul Secției Împrumut la domiciliu pentru adulți, care a constat în dăruirea unei cărți din partea bibliotecii și multe dulciuri din partea sponsorilor.

Seara s-a încheiat cu un recital folk, susținut de vechiul nostru colaborator, George Constantin, pasionat de muzica folk încă din copilărie, student la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. George a avut parte de un public select, pe lângă bibliotecari, cititori, aflându-se directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” și alte personalități locale.

Pe tot parcursul zilei, cititorii care au restituit documente aflate în întârziere au fost scutiți de plata penalizărilor și a cheltuielilor de corespondență.

Căutătorii de comori – concurs pentru pitici

Maricica Târâlă-Sava
șef compartiment, Împrumut la domiciliu pentru copii, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cu prilejul evenimentului „Noaptea în Bibliotecă la Galați”, Compartimentul Împrumut la domiciliu pentru copii al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” și-a așteptat cititorii cu o serie de manifestări, care mai de care mai atractive și mai interesante. Una din activități, intitulată „Căutătorii de comori” - concurs, a atras un număr foarte mare de curioși. Au participat la concurs 60 de copii, însoțiți de cadrele didactice de la Școala Gimnazială nr. 20, nr. 28, nr. 43 și Liceul Teoretic „Dunărea”, dar și de părinți și bunici.

După o scurtă prezentare a Bibliotecii și a serviciilor oferite de aceasta, după vizionarea unei expoziții cu noutățile editoriale din colecțiile Secției pentru copii, intitulată „Ce mai citesc copiii astăzi?!?”, concurenții au fost împărțiți aleatoriu în trei echipe. Fiecare echipă și-a ales un nume. Astfel au participat la concurs Echipa „Fulger”, Echipa „Pokemon” și Echipa „Șoimii”. Concursul a constat în găsirea unei comori, într-un timp cât mai scurt, prin descoperirea din aproape în aproape a indiciilor, ascunse în prealabil de bibliotecarele Secției pentru copii. Redăm câteva din indicii: 1. Intră în bibliotecă! Mergi la pupitrul Referințe! Solicită volumul *Dicționarul scriitorilor gălățeni* de prof. dr. Ilie Zanfir! Caută în carte, autorul Victor Cilincă! Vei găsi indiciul nr. 2!”; 2. Intră în prima sală la Secția pentru copii, Sala *Piticot*! Caută la raftul „Povești”, grupa II, volumul *Povești* de Ion Creangă! Vei găsi indiciul nr. 3!; 3. Mergi la Secția pentru Adulți, Sala *Știință, Tehnică, Medicină*! Caută sub tastatura calculatorului! Vei găsi indiciul nr. 4!; 4. Mergi la etajul 1, Sala *Referințe Electronice/Internet*! Caută la calculatorul nr. 3! Vei găsi indiciul nr. 5!; 5. Mergi la Sala *Multimedia*! Solicită indiciul nr. 6!; 6. Reîntoarce-te la Secția Copii, Sala *Adolescent*! Găsește comoara cu nr. 1! Felicitări! Vino repede afară!

Comoara găsită a fost o carte din colecțiile Secției pentru copii. Concurenții au avut la dispoziție zece minute pentru a pregăti prezentarea „comorii”. Una din cărți a fost „Atinge copacul fermecat” de Christie Matheson. Copiii au improvizat și chiar au încercat să facă o scurtă dramatizare a copacului fermecat. O altă „comoară” a fost o carte de cultură generală. Unii au pus întrebări, iar alții au răspuns. După frumoasele prezentări a urmat jurizarea. Premiul I l-a obținut echipa „Fulger”, premiul II, Echipa „Pokemon” și premiul III, Echipa „Șoimii”.

Copiii prezenți au participat și la campania „Dăruiește și primește o carte”, astfel încât fiecare copil a venit cu o carte, pe care a dăruit-o, iar la rândul lui a primit și a plecat acasă cu o carte.

La final, toată lumea a primit dulciuri și cărți din partea sponsorilor evenimentului „Noaptea în Bibliotecă, la Galați”. Mesajul nostru pentru micii căutători de comori a fost „Citește și tu!”. Sperăm că prin această acțiune am reușit să le trezim curiozitatea și dorința de a citi cât mai mult. Am convingerea că vor reveni cu drag la bibliotecă să descopere alte noi comori.

Personaje din povești la lumina felinarelor lectură publică

Florica Șerban
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Manifestarea „Noaptea în Bibliotecă la Galați”, care a avut loc în data de 1 octombrie 2016, a oferit o nouă șansă copiilor gălățeni, cititori activi ai Bibliotecii, de a-și promova talentele, de a participa la programul artistic al voluntarilor Bibliotecii, de a petrece o noapte de neuitat alături de familiile lor, prieteni ai Bibliotecii. Astfel, elevii clasei a V-a a Liceului Teoretic „Dunărea” Galați, însoțiți de diriginte prof. Alina Genete și de bibliotecara școlii Lica Gherghe, s-au deplasat la Bibliotecă în număr de 20 alături de alți elevi din clasa a II-a de la Școala nr. 28, coord. înv. primar Olariu Luminița, care au venit în număr de 15, iar Școala nr. 42 a fost reprezentată de un număr de 50 de elevi coordonați de următoarele cadre didactice: Damian Georgeta, Bucur Luminița, Butunoiu Oana Mădălina, Necula Cezarina și bibliotecar Patron Mariana. Elevii supravegheați de coordonatorii lor au vizitat Biblioteca, îmbrăcată în chip de sărbătoare, și compartimentele acesteia: Secțiile de Împrumut la domiciliu pentru copii și adulți, Sala de lectură, Sala Internet și Multimedia și au asistat la spectacolele organizate de Bibliotecă. Elevii clasei a V-a ai Liceului Teoretic „Dunărea” au venit costumați în personaje din povești și au solicitat să rămână în Secția pentru copii fiind fascinați de numărul mare de cărți specifice vârstei și intereselor lor și au selectat din raft documentele ce-i interesau și au citit despre personajele îndrăgite, cum ar fi: Scufița Roșie, Pirați, Pinochio, Crăiasa Zăpezii, Alice în Țara Minunilor. Apoi, copiii au ieșit în curtea Bibliotecii și au prezentat fragmente din cărțile Secției pentru copii, la lumina felinarelor. A fost o experiență inedită și totodată atractivă pentru copii, iar ei ne-au solicitat încântați mai multe activități în bibliotecă cu același specific, în viitorul apropiat. La Secția pentru copii ei s-au bucurat de o primire călduroasă, bibliotecarele secției întâmpinându-i cu dulciuri și băuturi răcoritoare, primind în dar și câte o carte. Editurile care au sponsorizat acest moment au fost: Arthur, Corint, Nemira, Bookland. Elevii clasei a V-a ai Liceului Teoretic Dunărea și-au manifestat dorința să viziteze și Atelierul de Legătorie, deoarece erau informați de către colegul lor, Târâlă-Sava Teodor, de existența acestuia,datorită faptului că a pătruns în bibliotecă încă de mic și a cunoscut culisele bibliotecii prin intermediul mamei sale, de profesie bibliotecar. Elevii au participat cu însuflețire la prezentarea atelierului de legare a cărților, iar legătorul de carte le-a prezentat aparatura și modul ei de utilizare, precum și modalități de legare a cărților. Pentru elevi a fost o noutate absolută. Ei au adresat multe întrebări spontane, spre surpriza și încântarea dirigintei, prof. Genete Alina.

Biblioteca, prin misiunea ei, a fost și va rămâne inima comunității, iar pentru copii, pe lângă alte beneficii, reprezintă și mijloc de lansare a talentelor lor inepuizabile.

Început de toamnă, flori, frunze, struguri, nuci, castane…
Noaptea în Bibliotecă

Cecilia Manolescu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

„Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”

Miron Costin

Sâmbătă, 1 octombrie 2016, la sediul central al Bibliotecii Județene „V.A Urechia”, în cadrul evenimentului cultural „**Noaptea în Bibliotecă la Galați**”, ediția a VI-a, s-au desfășurat mai multe ateliere de lectură, cu minunați copii și talentați adolescenți, cadre didactice desăvârșite și aranjamente de toamnă care au alcătuit un tablou drag inimilor.

Primii care au pășit pragul bibliotecii au fost elevii de la Școala Gimnazială nr. 17, coordonați cu multă dăruire de doamnele profesoare Mihaela Melinte și Violeta Nedelcu. În cadrul atelierului de lectură intitulat **„Despre puterea cuvintelor”** a fost prezentată cartea „Ela cea fără cuvinte”, scrisă de Victoria Pătrașcu. Activitatea a fost dinamică și creativ coordonată de doamnele profesoare care au prezentat copiilor o poveste despre puterea cuvintelor frumoase și a gesturilor calde, despre prietenie, toleranță și iubire.

Un alt atelier de lectură a fost cel intitulat **„Recomand această carte”**... și alte cărți minunate…

Cu mari emoții, elevii de la Școala Gimnazială „Ion Creangă” din localitatea I.C. Brătianu, județul Tulcea, îndrumați cu multă dragoste de doamnele profesoare Iuliana Vasilescu și Monalisa Bârsănescu, au pășit sfioși în lumea minunată a cărților și ne-au încântat cu frumoasele prezentări. Atmosfera a fost caldă și primitoare, iar copiii ne-au transmis emoție și sensibilitate.

De la lectură am trecut la muzică, dansuri elene și bună dispoziție. Un grup de copii din Ansamblul Folcloric **„Olympos Junior”** al Comunității Elene, coordonați de Cristina Spiridon ne-au bucurat sufletele cu frumoasele dansuri tradiționale grecești.

Atelierul de lectură numit **„Călător pe tărâmul basmelor”** a reunit boboceii clasei a IX-a D și a IX-a F de la Colegiul Național „Costache Negri” și Liceul Teoretic „Emil Racoviță”. Elevii au fost coordonați cu profesionalism de doamna profesor Cătălina-Geanina Radu și ne-au purtat într-o călătorie imaginară pe tărâmul basmelor.

Regalul de activități ale **Filialei nr. 1 „Costache Negri”** s-a încheiat cu o lecție despre dragostea față de carte, sensibilitate, emoție și rafinament, oferită de elevii clasei a XII-a de la Colegiul Național „Costache Negri”, coordonați cu multă căldură de doamna profesoară Elvira Alexandrescu, în cadrul evenimentului cultural **„Noaptea în Bibliotecă la Galați”**, ediția a VI-a.

Dragi copii, părinți, bunici și cadre didactice, vă mulțumim pentru că ne-ați fost alături și ați creat o atmosferă plină de sărbătoare, veselie și culoare!

A fost o **„Noapte** de poveste **în Bibliotecă”**!

Biblioteca în oglinda fermecată a copilăriei

Celozena Volovăț
responsabil, Filiala nr. 4 „Grigore Vieru”

Biblioteca în oglinda fermecată a copilăriei a fost un proiect cultural-educațional realizat în colaborare cu Colegiul Național „Al. I. Cuza” pentru *Noaptea în bibliotecă la Galați,* ediția a VI-a, organizată sâmbătă, 1 octombrie 2016.

Elevii din clasa pregătitoare și clasa I, sub îndrumarea prof. Oana Damian, prof. Doinița Miron și bibliotecar Livia Ene, au realizat desene având ca temă *Biblioteca în oglinda fermecată a copilăriei* pe care le-au expus la Filiala nr. 4 „Grigore Vieru” în perioada 26 septembrie – 7 octombrie 2016. Cele mai frumoase au fost premiate în cadrul activității *Noaptea în Bibliotecă* din 1 octombrie 2016 și toți copii au primit, din partea conducerii Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați, diplome de participare și premii dulci.

Călătoria micuților în citadela cărților a început cu vizita la standurile de carte ale editurilor participante la acest eveniment, urmată de *turul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” pentru copii și părinți cuminți.*

Au poposit la Compartimentul Colecții speciale, unde bibliotecara Camelia Bejenaru le-a dezvăluit pagini din documente ce oglindesc istoria bibliotecii de la deschiderea sa în anul 1890, prețioase gravuri, litografii, atlase, carte românească veche precum și piese de mobilier care au găzduit primele cataloage de bibliotecă. Pentru cei care doresc să descopere Colecțiile speciale, Biblioteca pune la dispoziție expoziții virtuale la adresa de internet https://ro.pinterest.com/vaurechia/boards.

Micuții s-au minunat și bucurat de cărțile care îmbracă biblioteca ca un tapet de mătase japoneză brodat cu cele mai frumoase povești și lucruri neștiute despre lumea care ne înconjoară. Au aflat că permisul de bibliotecă este gratuit, la fel și împrumutul cărților și filmelor.

La Sala Multimedia, unde se pot viziona cele mai frumoase ecranizări ale cărților copilăriei, copiii au vizionat împreună cu părinții filmul de desene animate Turbo, realizat de DreamWorks Animation și distribuit prin Studiourile 20th Century Fox. Sumarul de abstract, http://www.bvau.ro/Catalog, realizat de bibliotecara Constantina Nedelcu ne spune că: „Turbo este un melc care visează să devină cel mai mare pilot de curse din lume. Obsesia lui pentru viteză a făcut din el o ciudățenie și un paria în comunitatea melcilor, care sunt lenți și prevăzători din fire. Turbo își dorește cu disperare să evadeze din viața lentă pe care o duce. I se oferă această șansă după un accident bizar, în urma căruia dobândește capacitatea de a atinge viteze incredibile. Turbo, înzestrat acum cu o rapiditate ieșită din comun, pornește la un drum extraordinar, dorind să atingă imposibilul: să concureze împotriva celor mai buni piloți, în cursa Indianapolis 500.”

A fost o după-amiaza pe care părinții și copiii au petrecut-o împreună la bibliotecă alături de profesori și bibliotecari într-o frumoasă zi de toamnă. Vizita la bibliotecă s-a încheiat cu promisiunea că vom face și alte activități cultural-educative la care copiii să participe împreună cu părinții.

„Noaptea în Bibliotecă la Galați”, ediția a VI-a : Bookletta – uită o carte undeva!

Liana-Mihaela Niculeț
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Campania internațională de promovare a lecturii „Bookletta - Uită o carte undeva!” este inspirată după ideea franceză „Oublie un livre quelque part”. Acest eveniment de anvergură, pornit în Quebec, dar care a luat aripi în întreaga lume, este considerat ca fiind un fenomen social original, dinamic, necesar pentru orice societate, pentru că astăzi cu noile tehnologii care ne inundă viața, avem tendința să citim din ce în ce mai puțin. La nivelul orașului Galați, campania de promovare a lecturii „Bookletta - uită o carte undeva!” a ajuns la a doua ediție și s-a desfășurat în cadrul evenimentului ”Noaptea în bibliotecă la Galați”, pe 1 octombrie 2016.

Cărțile au fost distribuite (uitate) în: Grădina Publică, Căminul pentru Persoane Vârstnice „Sf. Spiridon”, Mall Shopping City Galați, Parcul Rizer, de o echipă inimoasă de 32 de voluntari – elevi în clasa a IX-a la Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Galați, coordonați de prof. Anton Mariana, precum și de Liana Niculeț și Gabriela Istrate, bibliotecarii organizatori.

Reacția oamenilor a fost pozitivă, iar voluntarii au fost deosebit de încântați să ne ajute. Una dintre cele mai active voluntare, care a participat și la prima ediție a Booklettei, Adina Milica, ne-a împărtășit impresiile sale:

Imediat ce-am citit mesajul de pe chat, mi-a apărut un zâmbet pe față. Bookletta! Bineînțeles, pentru necunoscători și neîncrezători, acest proiect poate părea, la prima vedere, banal. Banal și plictisitor. Adevărul e total diferit. „Bine, dar... Care-i faza cu Bookletta?” poate vă întrebați. Scopul acestui eveniment este acela de a promova lectura în rândul cetățenilor orașului Galați și chiar cred că fiecare oraș ar trebui să preia această inițiativă. Din ce în ce mai puțini oameni citesc cărți. Un adolescent arogant v-ar spune că cititul e pentru tocilari, iar un adult venit de la muncă v-ar zice că nu are timp sau că vremea hălăduirii în tărâmurile lecturii a trecut pentru el.

Când am auzit prima dată de Bookletta, am înălțat din sprâncene curioasă, dar totuși niciun beculeț nu s-a aprins deasupra capului meu ca un „Evrika!” țipat de eul meu interior. Mai degrabă, aș zice că am fost sceptică (ca de obicei, de altfel, balanță fiind). După câteva ore însă, evenimentul avea să contureze una dintre cele mai frumoase experiențe din ultima vreme.

Era prima sâmbătă a lui octombrie și părea că vara întârzia cu plecarea ei. În fața sălii de lectură „Mihai Eminescu”, zeci de voluntari se strânseseră în jurul cărților care urmau să fie dăruite oamenilor din Galați. Toți erau entuziasmați, îndesând în genți și rucsacuri cărți ce aveau scrise pe cotorul lor „Bookletta”. Când toată lumea a înțeles ce trebuie să facă și unde trebuie să meargă, holul s-a golit în câteva secunde, de parcă nu se întâmplase nimic. Afară mirosea a toamnă, iar soarele se îndrepta

grăbit spre apus. Împreună cu încă doi prieteni, am decis să împărțim cărți în Grădina Publică. Am descoperit în scurt timp că Bookletta însemna mai mult decât răspândirea pasiunii pentru lectură; înseamnă... distracție.

Persoanele pe care le-am abordat au fost surprinzător de încântate de inițiativă și chiar s-au bucurat când au primit cărțile, acceptând să facă poze cu noi. Mulți dintre cei cu care am interacționat au deschis curioși cărțile, începând să citească imediat după plecarea noastră. Îmi place să cred că au redescoperit o pasiune de mult uitată și că, pentru câteva ore, cartea dăruită le-a adus un zâmbet, câteva clipe de relaxare sau, de ce nu, prilej de reverie.

După aproape două ore, am constatat că oamenii pe care-i întâlneam în drumul nostru se împuținau. Vântul se întețise, iar mici vârtejuri de frunze alergau năstrușnice pe străzi.

În timp ce mergeam fără țintă, am zărit Azilul de Bătrâni. Ne-am uitat unul la altul și ne-am înțeles să împărțim cărți în acel loc. Făcând primul pas în curtea azilului, ochii bătrânilor au sclipit în direcția noastră. Unii zâmbeau firav colțurile buzelor fiind mărginite de riduri adânci. Alții oftau, probabil gândindu-se la ultima dată când nepoții îi vizitaseră. Prima persoană pe care am abordat-o a fost un bătrânel cu ochii mari și negri. Stătea pe o bancă sprijinindu-se cu ambele brațe în bastonul său. Când ne-am apropiat de el, nu a oftat ca ceilalți; doar ne-a privit preț de câteva clipe, deși noi deja îi întinsesem o carte. Îmi amintesc destul de clar imaginile care au urmat: câteva lacrimi adunate în colțurile ochilor săi și o mână tremurândă, apucând cu sfială cartea. Apoi ne-a mulțumit, s-a ridicat încet și ne-a îmbrățișat pe fiecare. Nu ne-am așteptat niciunul la asta – nu ne-am gândit că un lucru atât de mărunt ar putea însemna atât de mult pentru cineva. Nici în cazul celorlalți bătrâni nu a fost altfel. Toți ne priveau cu afecțiune – într-un alt cadru oricine ar fi crezut că suntem nepoții lor.

Odată cu apusul care se topea în raze stacojii peste norii care țineau morțiș să ne amintească că e toamnă, am părăsit Azilul de Bătrâni promițându-ne că vom reveni cât de curând. În stația de autobuz, mai aveam o singură carte. Pe aceasta i-am oferit-o unui domn ce aștepta autobuzul cu o țigară între degete și telefonul pe genunchi. Surpriză, încântare maximă, delir? Din păcate, nu a avut niciuna dintre reacțiile acestea. De fapt, păruse aproape dezgustat la atingerea coperților cărții. „Ce să fac eu cu asta? Nu le am eu cu cititul...” ne spuse el pe un ton simandicos. Totuși, nu am acceptat să ne înapoieze cartea și am încheiat dialogul spunându-i: „Milioane de oameni au gândit asta la un moment dat în viața lor și, mai târziu, au găsit o carte care avea să le schimbe perspectiva asupra viitorului. Citiți-o - poate vă va plăcea! Cine știe? Poate această carte este tocmai începutul către un nou drum...”

Salonul Literar „Axis Libri” în cel de-al optulea an de activitate

Silvia Matei
șef serviciu, Săli de lectură, Biblioteca „V.A. Urechia”

Intrat deja în peisajul cultural gălățean, Salonul Literar „Axis Libri” și-a deschis porțile cu noua stagiune din cel de-al optulea an de activitate, în data de 1 octombrie, în cadrul manifestărilor organizate cu prilejul celei de-a 6-a ediții a evenimentului ”Noaptea în Bibliotecă la Galați”. În cadrul primitor de început de toamnă creat de organizatori în Sala Mihai Eminescu, Biblioteca „V.A. Urechia”, i-a avut ca invitați pe doi autori consacrați în cultura gălățeană și națională, Livia Ciupercă și Dumitru Tiutiuca, care au venit să ne prezinte cele mai recente creații literare.

Livia Ciupercă, născută la Bereşti în județul Galați, a absolvit Facultatea de Limbă și Literatură Română a Universității din București și este profesor, publicist și scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iași. Autoare de studii de critică literară, metodologie didactică, eseuri și versuri, Livia Ciupercă este preocupată de promovarea scriitorilor și cărților autorilor născuți pe meleaguri dunărene. Și de această dată, invitata salonului literar ne-a adus în atenție trei dintre studiile publicate în 2016: *Monumentul lui Mihai Eminescu din Iași și sculptorul Ion Schmidt-Faur*, *Binecuvântata lectură*, ambele apărute la editura Pim și *Paul Bujor-documentar biografic*, apărut la editura Junimea din Iași.

Cel de-al doilea invitat al serii, Dumitru Tiutiuca, născut la Brăila, este profesor universitar, critic și istoric literar, teoretician și eseist care a profesat de-a lungul carierei sale în Galați, orașul de la Dunăre. În această ediție a Salonului Literar „Axis Libri”, Dumitru Tiutiuca ne-a prezentat lucrarea *Gîndirea creștină arheică eminesciană*, apărută la editura Fundația Cartea Românească din Craiova, în 2016. Permanent preocupat de creația eminesciană, în lucrarea de față Dumitru Tiutiuca surprinde în primul rând „conceptul de scriitor religios” al lui Eminescu, care, după cum afirmă autorul în introducerea cărții *„nu s-a bucurat de o circulație prea mare în literatura română și comportă, în consecință, mari dificultăți de definire”*. *Gândirea creștină arheică eminesciană*, este, pe lângă analiza operei marelui poet și o lucrare biografică, ce reunește referințe critice adunate în decursul vieții. În formatul deja consacrat al salonului literar, deschiderea a fost marcată prin salutul de bun venit adresat celor doi invitați și prezentarea biobibliografică făcute de prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”. Profesorul, jurnalistul și scriitorul gălățean Theodor Parapiru, neobosit moderator al salonului literar a prezentat cărțile lansate în această ediție și a dat cuvântul „cronicarilor” Bibliotecii, Simona Milica, Ioana Chicu, Catrina Căluian, Camelia Toporaș, Simona Haidu și a.g. Secară, care au realizat recenziile cărților.

Această primă ediție a Salonului Literar „Axis Libri”, s-a bucurat de prezența neanunțată a prof. univ. dr. în științe umaniste Cătălin Bordeianu, de la Universitatea Apollonia din Iași, poet, istoric literar și eseist, care a venit de pe meleaguri ieșene cu o culegere anastatică de texte medievale juridice și bisericești, *Ton Bazilicon*, în 15 vol. apărute la Paris în 1647.

Seara s-a încheiat cu oferirea diplomelor de excelenţă de către prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii și cu mult așteptata ședință de autografe.

Cea de-a doua ediție a salonului literar, ce a avut loc joi, 6 octombrie, i-a avut ca invitați pe patru dintre cei mai cunoscuți scriitori tecuceni și ultimele lor apariții. Aforistul Vasile Ghica ne-a adus în atenție volumul de proză ultrascurtă *Insomnii pestrițe*, apărut anul acesta la Editura Rafet, și volumele traduse, *Entre les griffes du rire* și ediția trilingvă, spaniolă, franceză și română, *En las garras de la risa.* Volumul este tradus

în spaniolă de Fabianni Belemuski și în franceză de Constantin Frosin. Volumul *Insomnii pestrițe* a primit premiul „Alexandru Deșliu", în cadrul Festivalului Internațional „Titel Constantinescu", ediția a IX-a, Râmnicu-Sărat.

Tecuceanul Ionel Necula, istoric și critic literar, ne-a adus în atenție trei noi apariții: vol. 9 din *Uricar la Poarta Moldovei de Jos* și *Ion Petrovici. Recurențe 2*, apărute anul acesta la editura GraphoPress și reeditarea volumului *Durerile poeziei. Amintiri*, de Natalia Negru, editată și prefațată de scriitorul tecucean. Au mai lansat acum: Marin Mârza, volumul de poezii *Oglinda lui Bacon*, apărut la Editura Sfera din Bârlad și care se constituie într-un omagiu adus poetului gălățean Simon Ajarescu și jurnalistul și scriitorul Ștefan Mitroi, reeditarea romanului fluviu *Dulce ca pelinul*, apărut la editura Detectiv, în 2016. În formatul obișnuit al salonului literar, bibliotecarii Simona Haidu, Andrei Parapiru, Violeta Moraru, Mihaela Pavel și a.g. Secară au prezentat recenziile volumelor lansate. Aprecieri asupra acestor volume au avut și Speranța Miron, Dumitru Tiutiuca, Ghiță Nazare, Tănase Dănăilă, Valeriu Valegvi și Vasile Leonte, iar obișnuitele reprize umoristice au fost susținute de epigramiștii Ioan Fărcășanu, Ionel Jecu și Vasile Manole.

Marți 11 octombrie, a avut loc o ediție specială a Salonului Literar „Axis libri" în care a fost lansată cartea profesoarei Aurelia Grosu, *"Copii educați părinți împliniți"*. Această ultimă carte de dezvoltare personală este dedicată, după cum afirmă autoarea, *„copiilor copiilor mei, tuturor părinților care vor citi și aplica ceea ce le este util pentru viața și familia lor..."* și continuă proiectul "Educă-mă cu viziune", lansat oficial în octombrie 2015. Recenzia cărții a fost prezentată de Leonica Roman. La lansare au participat copii, părinți, bunici și profesori dornici să primească puțin din *„praful magic al cunoașterii, al unei gândiri noi, izvorâte dintr-o Lumină Supremă, dintr-o viață schimbată, purificată, restructurată și revitalizată"(pag. 5-6)*, pe care autoarea și-a dorit să-l împrăștie asupra ascultătorilor. Directorul Bibliotecii, Zanfir Ilie a recompensat actul creativ al autoarei acordându-i la finalul serii o binemeritată diplomă de excelență.

Ediția din 13 octombrie a fost una a înfrățirii culturale dintre Galați și Brăila, având loc lansarea a numai puțin de 5 scriitori veniți din orașul vecin și prieten, Brăila. Invitații serii au fost scriitorii consacrați Valentina Balaban, Adrian Buzdugan, Vasile Mandric, Mihai Vintilă și adolescenta aflată la debut, Codrina Codruța Tudoriu.

Poeta Valentina Balaban a prezentat publicului gălățean volumul de versuri *Sfere de vis* apărut în 2016 la Editura Lucas din Brăila. Într-una din cronicile sale, scriitoarea Lucia Pătrașcu afirma despre Valentina Balaban că este *"o poetă care își caută drumul spre tărâmul mirific al versului ca și creație definitorie izvorâtă din personalitatea sa"*. Scriitorul Adrian Buzdugan ne-a adus în atenție romanul *Comisarul „Corcoduș"*, despre care a.g. Secară afirmă în postfață *"La sfârșitul lecturii, nu veți ști, probabil, dacă a fost sau n-a fost un roman polițist. Dar vă veți convinge că umorul său este de aceeași calitate precum cel al regizorului ori al rusului avangardist și veți înțelege câte ceva despre diferența dintre literatură și arta cuvintelor"*. Poetul Vasile Mandric ne-a prezentat volumul de versuri *Aventura secundei*, despre care afirmă de la început că *„de fapt demersul acesta încearcă și chiar reușește să se întindă pe două dimensiuni – Spațiul acesta Turtit, unde viețuim și Spațiul Celălalt unde Timpul este dilatat, în care o Secundă dăruită de Dumnezeu are 72 de ani pământești"*. Scriitorul și jurnalistul Mihai Vintilă ne aduce în atenție volumul *România văzută dintr-un colț de Bărăgan*, care este o culegere de articole publicate în perioada 2010-2016 în cotidianul online InfoEST.ro, dar și ultimul număr al revistei manifest *Litera 13*, ce apare în peisajul cultural brăilean de la începutul anului 2015. Nu în ultimul rând tânăra Codrina Codruța Tudoriu a ieșit în fața publicului gălățean cu volumele sale de debut *Sgraffito* și *Rapsodie în bocanci*. După scurtele prezentări biobibliografice făcute autorilor de către prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii, a urmat o repriză de recenzii prezentate de bibliotecarele Daniela Mitrofan, Geta Zeca, Elena Ciobanu, Veronica Strungă, Bianca Mărgărint și Aurelia Voinescu. Despre autori și lucrările lor au avut aprecieri și scriitorii Lucia Pătrașcu, Dan Plăeșu, Gheorghe Gurău, Vasile Leonte și Coriolan Păunescu, iar destinderea atmosferei a fost realizată printr-un duel al catrenelor desfășurat între epigramiștii din Galați și Brăila: Stela Șerbu Răducan, Teodor Buhăescu, Ioan Fărcășanu, Vasile Manole și Ionel Jecu. Seara s-a încheiat după aprecierile și recomandările făcute punctual fiecărui autor în parte de către moderatorul Theodor Parapiru și înmânarea diplomelor de excelență de către amfitrionul salonului literar, dl Zanfir Ilie.

Ediția din 20 octombrie a fost una densă, având loc lansarea a 6 noi apariții editoriale. Și de această dată printre invitați au fost scriitori ce activează în arealul cultural al celor două orașe vecine și prietene, Galați și Brăila. De la Brăila au venit scriitorii Lucia Pătrașcu, Violeta Craiu, Adelina Pop și Dumitru Anghel în timp ce Galațiul a fost reprezentat de scriitorul Ionel Jecu. Invitatul special al serii a fost scriitoarea Aura Christi, redactor-șef al revistei Contemporanul. Scriitoarea Violeta Craiu a venit în fața publicului gălățean cu *Schiță pentru o monografie a comunei Stăncuța, județul Brăila,* prin care face o radiografie a istoriei, a locului și a oamenilor din acest spațiu dunărean. Lucia Pătrașcu ne-a adus în atenție prin romanul realist *Jocul mirărilor*, o poveste de viață *„care poate fi al oricărui om, la un moment”*, dar și un volum de versuri dedicat *„celor nevinovați, seceraţi de coasa nemiloasă a nepăsărilor”*, *IN MEMORIAM...# Colectiv*. Scriitorul Ionel Jecu intră, după cum afirmă Ion Manea în prefața cărții lansate azi *Caseta fatală*, *„în istoria romanului polițist gălățean și românesc, înscriindu-se printre făuritorii de încâlcite povești cu urmăriți și urmăritori și cu rezolvări mai mult sau mai puțin geniale dar total neașteptate”*, iar Adelina Pop și Dumitru Anghel se lansează în volumul *Anamorfozele lui Narcis sau Provinciile receptării,* într-un *„dialog diotimic”*, în care sunt abordate teme precum: literatura feminină, condiția provincială, proletcultismul și literatura de sertar, trăsăturile literaturii române în context universal sau tema identitară. Noul volum de poezii *Psalmi*, al Aurei Christi, lansat în această seară, oferă după cum afirmă Marian Victor Buciu, *„un ospăț metaforic. Psalmul coexistă cu viziunea aspră, expresionistă. Universul și limbajul au torsiuni tragice, în narațiuni poematice deopotrivă fruste și fabuloase, cvasimitice”*. Seara a fost una bogată în schimburi de idei literare, pe marginea cărților lansate. Au luat cuvântul: scriitorii Valentin Popa, Ioan Todericță, Vasile Mandric, preotul Eugen Drăgoi, jurnalista Dana Vlad și Eugen Tudorache. Reprizele umoristice ale serii au fost susținute de Vasile Leonte, Ionel Fărcășanu, Vasile Manole, Stela Șerbu-Răducan și Teodor Buhăescu.

În ultima ediție din luna octombrie (27 octombrie) i-am avut ca invitați în cadrul salonului literar, personalități ale culturii românești de pe o parte și de alta a Prutului, Daniel Corbu, Emilian Marcu, Aurelian Silvestru și Iulian Filip. Scriitorul Daniel Corbu ne-a prezentat reeditarea volumului *Viața de fiecare zi la Iași pe vremea lui Daniel Corbu povestită de el însuși*, o adevărată epopee în versuri despre spiritualitatea Iașului poetic și pe care îl definește sugestiv în cuvântul înainte: *„... burgul Iașului, care, vorba unui cântec interbelic, mi s-a lipi de suflet ca marca de scrisoare”*. Consacratul scriitor ieșean Emilian Marcu, marchează o nouă apariție editorială pe care a ținut să o lanseze la Galați, în cadrul Salonului Literar „Axis libri”, noua carte de sonete intitulată *„Supliciul norilor”*, apărută la editura Princeps din Iași. De peste Prut, au fost prezenți în cadrul salonului literar, scriitorul, publicistul și pedagogul Aurelian Silvestru, cu două cărți, *„Povești pentru adulți”* și *„Aforisme”* și Iulian Filip, poet, dramaturg și folclorist, cu volumul de poezii *„Aripi și rădăcini”*. În această ediție de salon Editura Princeps Multimedia din Iași, ne-a prezentat și reeditarea, *Dicționarului Limbii Române*, apărut în ediție princeps în 1939, după o muncă asiduă de documentare de peste 20 de ani, depusă de unul dintre cei mai mari lingviști, născut la Galați, August Scriban. Prin volumul monumental al *Dicționarului* care cuprindea 1448 de pagini, cu 35000 de cuvinte, cu legătură realizată manual, în coperți de piele, putem spune că lingvistul August Scriban și-a atins scopul propus: *„scopul meu a fost să dau românului o carte care să-l facă mai cult și să-i dezvolte conștiința națională, iar numeroșilor străini care au nevoie și vor să învețe românește să le dau o carte care să le arate adevărata limbă românească și să nu-i descurajeze prin felul anarhic și greșit în care este uneori scrisă”*. În desfășurarea salonului literar din această ediție, a fost respectat tiparul deja consacrat, cu prezentarea biobibliografică făcută de prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați, prezentarea recenziilor pregătite de bibliotecarele Dorina Bălan, Lucica Veliche, Leonica Roman, Mihaela Pavel, Otilia Badea și Raluca Oancea, pentru lucrările lansate. A urmat momentul firesc dedicat cuvântului de prezentare rostit de fiecare autor lansat și aprecieri venite din public, din partea fidelilor participanți la salon, Radu Moțoc și Dana Vlad. Seara s-a încheiat cu repriza umoristică susținută de epigramiștii Vasile Manole, Ionel Jecu, Vasile Mandric și Stela Șerbu Răducan.

În încheierea întâlnirii, toți cei prezenți s-au declarat cu siguranță încântați că au asistat ca de fiecare dată la o seară plăcută și relaxantă și cu dorința de a reveni la o nouă întâlnire. În consecință, închei cu urarea *Ne vedem joia următoare!*

Craiu, Violeta. *Schiţă pentru o monografie a comunei Stăncuţa, judeţul Brăila*

Brăila: Proilavia, 2015

Catrina Căluian
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Comuna Stăncuţa din judeţul Brăila este localitatea înfiinţată între anii 1820 şi 1823 de către Ion Jurubiţă şi Roman Purice, numele localităţii având la origini o frumoasă legendă despre cele două fete ale „turcului care exploata pământul în vechime”. Cu patru sate în componenţă: Stăncuţa, Cuza-Vodă, Stanca şi Polizeşti, localitatea este aşezată în Lunca Dunării, din Câmpia Brăilei pe un relief de câmpie, luncă sălbatică şi baltă.

Monografia elaborată de către dna Violeta Craiu este rodul unui efort de documentare impresionant care a presupus cercetări complexe: consultări de arhivă, studiul primei monografii a comunei din anul 1934 şi a altor două apărute după anul 2000 despre administraţia publică şi condiţiile natural funciare şi lucrările agropedoameliorative ale comunei, studiul lucrărilor cu caracter istoric, geografic sau de ştiinţele naturii, lucrări de statistică demografică, dar şi cercetări de teren făcute prin metoda observaţiei şi a interviului.

Situată în vecinătatea Insulei Mici a Brăilei, comuna Stăncuţa are un potenţial natural deosebit care îi permite dezvoltarea agroturismului la nivel naţional. Demersul autoarei este cu atât mai lăudabil cu cât eventualii investitori nu cunosc oportunităţile acestui spaţiu privilegiat, Balta Mică a Brăilei, tărâmul dintre braţele Dunării: Cremenea şi Vâlciu. Este locul unde încă se mai păstrează „caracterul naţional al spaţiului şi culturii rurale” fapt care creşte valoarea tursitică a zonei, iar solurile de aici dau cea mai mare cantitate de orez din ţară şi ascund zăcăminte de petrol. Prin prezenta lucrare cu caracter de schiţe monografice rurale se doreşte atragerea de fonduri de la organisme naţionale şi internaţionale care susţin programe de dezvoltare a comunităţilor din ruralul românesc.

Valoarea lucrării este dată şi de structura aleasă după modelul şcolii de sociologie monografică rurală a lui Dimitrie Gusti: cadrul istorico-geografic, populaţia, manifestările economice, etico-politice şi juridice şi manifestările spirituale. Din dragoste pentru oameni şi locuri s-a născut această monografie care poate fi baza viitoarelor cercetări sociologice, deoarece autoarea a ştiut să zugrăvească viaţa sătească din perspectiva istoriei, geografiei, economiei, agriculturii, meşteşugului, folclorului, evoluţiei teritoriale, obiceiurilor, religiei. Ultimele 53 de pagini conţin grafice, hărţi şi fotografii care completează textul.

Prin prezentul volum, autoarea face o pledoarie pro monografică subliniind importanţa acestor cercetări pentru o mai bună evaluare a nevoilor oamenilor şi locurilor în perspectiva dezvoltării europene.

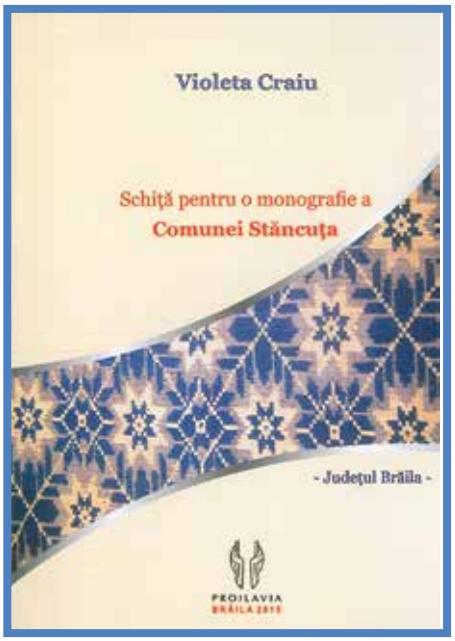

Ciupercă, Livia. *Paul Bujor: documentar biografic*

Iași: Junimea, 2016

Simona Milica
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Autoare de studii de critică literară, metodologie didactică, eseuri și versuri, scriitoarea Livia Ciupercă aduce în atenția publicului gălățean un veritabil elogiu dedicat lui Paul Bujor, biolog și scriitor, printr-un documentar biografic care poate sta la baza oricărui alt demers didactic, educațional sau intelectual. Livia Ciupercă realizează prin lucrarea sa o incursiune în viața unei personalități care și-a dedicat tinerețea studiului, cercetării și formării sale ca om de știință și ulterior, mișcării politice din România acelor vremuri.

Paul Bujor, deși s-a născut într-o familie de preot, botezat de către bunicul său ca Pavel, dar semnând toate actele oficiale cu numele de Paul, a preferat să nu vorbească despre rădăcinile sale, scopul său fiind acela de a evita interpretări malițioase vizând adeziunea sa la mișcarea socialistă, lucru care l-a ferit de un eventual compromis, mai ales după 1944, grație uimitoarei sale intuiții privind mersul istoric. Foarte atent la imaginea publică pe care a dorit să și-o creioneze, Paul Bujor a impus și docilei sale soții, Agripina, să nu vorbească despre originea și copilăria sa, despre târgul Bereşti de Covurlui, acolo unde s-a născut și a crescut și nici despre viața de familie în general. Deși presa acelor vremuri îl descria ca fiind un om sociabil, de-a lungul vieții sale a preferat să rămână discret în privința relațiilor de amiciție pe care le-a avut cu diverse familii ilustre. Anii de studenție de la Paris au fost influențați de protectoratul liderului liberal – I.C. Brătianu – care i-a finanțat o bursă de studii, singura condiție fiind aceea de a avea grijă de Ionel Brătianu, fiul acestuia. Primul său mare succes științific i l-a adus teza de doctorat (1891), contribuție care a fost răsplătită cu un premiu al Facultății de Științe din Geneva și care este adesea citată de biologii din toată lumea.

Monografia Liviei Ciupercă abundă de amănunte din viața profesorului Paul Bujor. Astfel, fiecare capitol și subcapitol al prezentei ediții întregește profilul unui om intelectual, sensibil, mereu activ, vioi, inventiv care știa să privească adesea dintr-un unghi cu totul nou lucruri considerate definitiv rezolvate. Acesta, ca decan al Facultății de Științe din Iași, a predat cursuri de anatomie comparată și embriologie, concepute, precum și întreaga sa operă, în spiritul evoluționismului darwinist și a organizat în mod exemplar laboratorul și muzeul catedrei, devenind pionierul școlii românești de morfologie animală.

Apreciat în mediul universitar, social și politic, la începutul secolului al XX-lea, Paul Bujor s-a bucurat de numeroase titluri onorifice, fiind cunoscut ca fondator al Societății de Gimnastică, Sport și Muzică, al Analelor Științifice ale Universității din Iași, dar și al binecunoscutei Reviste „Viața Românească”.

Personalitate complexă, profesor, biolog, scriitor, deputat și senator, Paul Bujor, fie că a reprezentat România Regalistă sau România Populară, a avut ambiția de a se implica în deciziile privind problemele economice, sociale, de politică internă sau externă, culturale, juridice sau administrative. În ultimii ani ai vieții, a activat cu aceeași îndârjire care-l caracteriza în cadrul Muzeului de Istorie Naturală „Grigore Antipa” din București.

Pe lângă conturarea complexă a profilului unui mare om, autoarea reușește să introducă cititorul în atmosfera Iașiului din perioada 1900-1930 și să trezească interesul pentru cei care au format anturajul lui Paul Bujor, autoarea dedicând capitole întregi prietenilor, soției și fiicei adoptive a acestuia.

Prin acest documentar biografic de excepție, Livia Ciupercă contribuie la întregirea cunoștințelor publicului larg despre Paul Bujor, cel care a fost fiul ieșean – prin activitatea sa profesională, dar în special fiul covurluian – prin locul nașterii sale.

Ciupercă, Livia. *Monumentul lui Mihai Eminescu din Iași și sculptorul Ion Schmidt-Faur*
Iași : PIM, 2016

Ioana Chicu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Monumentul lui Mihai Eminescu din Iași și sculptorul Ion Schmidt-Faur reprezintă demersul de cercetare al Liviei Ciupercă menit a releva toate etapele realizării unui monument dedicat poetului național, amplasat în inima orașului Iași și care a fost dezvăluit publicului larg la 8 decembrie 1929.

Inițiativa ieșenilor vine după acțiunea, în premieră națională a comunității gălățene care s-a mobilizat, a strâns toate fondurile necesare și a reușit să realizeze prima statuie din țară dedicată poetului național, care a fost inaugurată pe 16 octombrie 1911. Opera lui Frederic Storck dăinuie și azi în orașul de la Dunăre, fiind apreciată atât în Galați, cât și în țară.

Ideea generoasă a ieșenilor i-a aparținut unui preot creștin-ortodox, Emilian Vasilovschi, al cărui nume merită să îl reținem, deoarece alături de colonelul Constantin Manolache s-a ocupat de acest proiect îndrăzneț. Spre deosebire de inițiativa gălățenilor care s-a concretizat relativ repede, demersul ieșenilor a avut nevoie de o perioadă mai mare de timp până la finalizare.

Finanțarea acestui proiect a fost asigurată din colectă publică, în acest scop fiind lansate numeroase apeluri în presa locală. Concomitent cu această activitate, s-a inițiat și la București o acțiune de strângere de fonduri pentru ridicarea unei statui a poetului, de data aceasta în capitală. În ambele cazuri, s-a observat o slabă colectare de fonduri.

Elementul de noutate pe care l-a adus acest proiect al ieșenilor a fost lansarea unui concurs de machete care a vizat alegerea în mod profesionist a variantei optime pentru monumentul dedicat lui Eminescu. Omul de cultură și profesorul Oreste Tafrali s-a implicat deosebit de activ și a publicat o expunere de motive foarte pertinentă, care a furnizat toate argumentele pentru acest demers cultural de mare anvergură. Tot lui îi datorăm și descrierea detaliată a felului în care a decurs acest concurs pentru desemnarea celei mai bune variante de monument.

Concursul organizat pentru alegerea celui mai potrivit proiect arhitectural a cuprins trei etape de jurizare tocmai pentru a-l alege pe cel mai bun și pentru a înlătura orice suspiciune cu privire la valoarea artistică a propunerii respective. Cronologia acestui concurs cuprinde trei date importante, în care au fost jurizate proiectele înaintate de diferiți artiști – 2 mai 1927 (proiectele lui Ion Mateescu, Costin Petrescu, Vittorio Rossini, Ion Schmidt-Faur și Olga Sturza), 2 octombrie 1927 (Mihai Onofrei, Ioana Iordănescu, I.C. Dimitriu-Bârlad), iar ultima dată este 26 mai 1928 (Richard Hette, Ion Mateescu și Ion Schmidt-Faur). Toate aceste etape au fost absolut necesare, deoarece juriul nu s-a putut pronunța din start asupra celui mai bun proiect.

Presa din acea perioadă a prezentat în paginile sale toate proiectele care au participat la concurs, iar câștigătoare a fost macheta realizată de Ion Schmidt-Faur, care a fost apreciată de Oreste Tafrali pentru că reprezenta un „tot de o rară eleganță”. Autorul proiectului câștigător nu era un necunoscut al lumii artistice – născut în Cehoslovacia, a urmat o școală specială de arte și meserii, la secția de modelaj pe care a absolvit-o cu deosebit succes, ulterior completându-și studiile artistice la Academia de Arte Frumoase din Viena. Activitatea sa artistică de până la momentul participării la concurs s-a concretizat prin realizarea „a peste 20 de monumente de eroi”, ceea ce era un argument în plus în favoarea sa.

Toate eforturile conjugate ale celor care s-au implicat în colectarea sumelor de bani necesare ridicării acestui monument s-au concretizat în data de 8 decembrie 1929 când statuia a fost dezvăluită publicului larg, prilej de mare sărbătoare pentru comunitatea locală și națională. Autoarea menționează și alte evenimente, ulterioare inaugurării acestui monument, prin care s-a celebrat dezvelirea acestei statui.

Inițial amplasat în fața clădirii Universității din Iași, ulterior monumentul a fost mutat în fața Bibliotecii Fundației Regale Ferdinand I, în 1957.

Având la bază un bogat fond arhivistic și întemeiat pe o cercetare autentică a unor surse de informare originale, acest volum reușește să pună în evidență eforturile depuse de o întreagă serie de oameni de cultură pentru cinstirea memoriei lui Mihai Eminescu. Ca o dovadă în plus a echidistanței de care dă dovadă autoarea, aceasta prezintă și punctele de vedere ale celor care s-au situat, vremelnic, împotriva acestui proiect – aceștia având singurul scop de a-i denigra sau răni pe cei implicați. O completare binevenită este și enumerarea cronologică a monumentelor din țară care au fost dedicate marelui poet, însoțită de o bogată galerie foto ilustrativă, care se prezintă în condiții grafice excelente.

Studiul Liviei Ciupercă reprezintă o binemeritată contribuție la istoria unui monument de artă dedicat marelui poet național Mihai Eminescu, o incursiune pertinentă și bine argumentată în arta monumentală dedicată acestuia.

Mărunţelu, Nicolae. *Te slăvesc în poezie*

Galați: Axis Libri, 2016

Mădălina Pană
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Autorul Nicolae Mărunțelu revine în atenția iubitorilor de literatură cu serioase tendințe religioase, din spațiul literar al Dunării de Jos, cu cel de-al treilea volum de poezie, intitulat „Te slăvesc în poezie”, apărut la editura Axis Libri, în 2016. De la început, putem spune că trăirile autorului în poeziile sale se înveluie asemenea stelelor de pe coperta I a acestui volum. Scriitorul trăiește intense stări emoționale, se confesează prin intermediul versurilor, meditând asupra unor teme ce sunt reluate și puternic amplificate de profunzimea cu care poetul reușește să redea motive precum: slăvirea lui Dumnezeu, iubirea, nevoia de izbăvire, trecerea timpului și dorul de anii copilăriei, problemele sociale ale românilor și, nu în ultimul rând, singurătatea pe care o simte fără iubirea lui Dumnezeu. Pentru a se asigura că mesajul poeziilor domniei sale sunt bine receptate de publicul larg iubitor de cuvântul lui Dumnezeu, autorul se adresează în mod nemijlocit publicului său încă din primele versuri: „Veniți, veniți cititorii mei dragi/ Să fiți de mine mai aproape/ Vă duruiesc volumul de poezii/ «Te slăvesc în poezie» / Să fie de voi, aproape” [*Cititorilor mei dragi*]. Nici criticii săi nu sunt uitați, astfel că scriitorul le adresează și acestora câteva versuri ușor mustrătoare: „O, voi, criticilor mei/ Nu îmbrăcați aroganța,/Ca pe o haină…[...]/Fiți răbdători și buni/[…] Lăsați răutatea și ura/ […] De mine și de Dumnezeu, / Veți fi iertați.”[*Criticilor mei*].

De fapt, poeziile sale conturează un mod de raportare la lucrurile din jur și la realitatea zilelor noastre. Sunt o privire către societatea actuală, o lume care s-a îndepărtat tot mai mult de iubirea lui Dumnezeu. Multe versuri sunt imprevizibile, sunt ca o furtună ivită pe neașteptate, ce angrenează în dezlănțuirea lor infinite stări sufletești, scânteile unor vise care sunt gata să aprindă cerul inimii cititorului. Acesta se adresează divinității și o imploră să-i arate drumul pe care trebuie să-l urmeze, să-l călăuzească către calea cea dreaptă, întrucât este conștient că fără Dumnezeu nu va reuși. Orice rătăcire pe un alt drum nu va fi vreodată aducătoare de liniște sufletească fiindcă doar urmând drumul dreptății va putea cunoaște bucuria mântuirii. Poetul ascunde în versuri o răscolitoare căutare a lui Dumnezeu. Divinitatea este văzută ca fiind singura salvare și recuperare a umanului din ființa decăzută de multitudinea ispitelor. Singurul lucru care îl consolează și îi dă speranță este faptul că întotdeauna credința va interveni salvatoare: „Sunt rătăcitor în ape tulburi/ [...] Te caut neputincios, stăpâne,/[...] O, Doamne, spre tine vin,/ Arată-i calea.../ [...] Ne-ai scos din iad la rai/ [...] Umanitatea și pământul/ Este apărată de ochii tăi” [*Eu*].

În majoritatea poeziilor din acest volum, regăsim iubirea în toate formele sale, predominantă fiind iubirea față de aproape: „O, tu, omule să ai răbdare/ Cu cel de lângă tine/[...] Cu brațele noastre vânjoase/ Să-i ridicăm de jos/ […] Să nu le fie frică” [*Răbdare*].

Natura și iubirea, asemenea marilor poeți romantici, sunt teme aflate în consonanță. Natura este pentru autor o stare de spirit, iar înfățișarea ei este întocmai cu sentimentul. Așa se poate explica și faptul că, acolo unde există dragoste, cadrul natural este luminos, feeric: „Iubirea te așteaptă, clară/ Pe drumul iubirii noastre/ Sunt numai flori și primăvară” [*Mă-nvălui*]. Asemenea lui Eminescu, autorul își invită iubita în natura care este părtașă la dragostea dintre cei doi: „În lunca frumos înverzită/ Iubito, vino tu cu mine,/ […] Aș dori o viață lângă tine/ Luna și stelele vin să ne cheme...” [*Poemul speranței*]. Antigona, poate cea mai importantă dintre muzele sale, este denumită „*Regina iubirii*”: „Tu ești regina iubirii mele/ [...] Florile din lume ți le dăruiesc toate/ Vino, vino, iubito și dă-mi gura -/ Să-mi treacă dorul de tine,/ Și lacrimile toate/ [...] O, Antigona, draga mea/ [...] Tu ești muza poeziei mele/ Poetul te iubește cu brațele deschise [...]”. Atunci când dragostea nu se împlinește, poetul trăiește un sentiment profund de dezamăgire și de tristețe apăsătoare, iar natura este martoră la trăirile acestuia: „Viața fără tine/ E tristă și amară/ [...] Zilele fără tine sunt triste/ Și tot mai reci”.

Revolta socială apare deseori în poeziile sale, reprezentând o temă importantă în opera autorului, abordată într-o manieră actuală. Acesta vorbește despre corupție: „Legea este de partea corupților/ Și a hoților […]”, dar și de faptul că românii sunt obligați să plece să muncească în străinătate pentru un trai mai bun: „Nu avem locuri de muncă/ Muncim mai mult afară”, dar nu uită să laude nici minunile acestei țări : „O, țara mea, cu frumoase câmpii/ Și binecuvântate izvoare” pentru ca în finalul poeziei, asemenea lui Eminescu, și domnul Mărunțelu să amintească plin de patriotism, de conducătorii neamului românesc ce s-au jerfit pentru binele țării. : „Ridică-te Cuza, Țepeș, Ștefan și Mihai,/ […] Pedeapsa hoților de țară, corupților/ Să le-o dați/ Pe viață cu mulți ani” [*Ţara furată*].

În încheierea acestor succinte considerații, se poate afirma că volumul de poezii „Te slăvesc în poezie” merită să fie citit de iubitorii de poezie.

Tiutiuca, Dumitru. *Bio-bibliografie*

Galați: 2016

Camelia Toporaș
șef serviciu, Referințe, Biblioteca „V.A. Urechia”

Împlinirea vârstei de 75 de ani a fost aniversată de profesorul universitar Dumitru Tiutiuca și printr-o apariție editorială cu profunde implicații sufletești.

Volumul, intitulat simplu „Bio-bibliografie”, reprezintă pentru autor un prilej de introspecții, de rememorări și de reevaluări, iar pentru cititori o incursiune în viața cunoscutului cadru didactic gălățean.

Volumul surprinde cele mai importante momente din viața profesorului Dumitru Tiutiuca, care se dezvăluie cititorilor în cel mai autentic și direct mod cu putință, textul fiind însoțit pe alocuri de fotografii de familie sau ale personalităților care i-au influențat cariera și viața.

Dincolo de datele autobiografice specifice unei asemenea lucrări și cele referitoare la parcursul profesional, putem parcurge impresionanta bibliografie de autor ce cuprinde atât cărți și cursuri universitare, cât și studii în volume colective sau articole apărute în importante reviste literare și de cultură, precum „Convorbiri literare”, „Ateneu”, „Antares”, „Porto-Franco” sau în cotidiane locale, precum „Viața nouă”, unde a susținut rubricile „Monumente ale literaturii universale” și „Gândesc, deci exist”, sau în ziarul local „Acțiunea”, unde a întreținut rubrica săptămânală „Insomnii pentru Week-end”, continuată ulterior în publicațiile „Libertatea” din Brăila, respectiv „Dunărea de Jos” și „Observator” din Galați.

Cadru didactic atât la Universitatea „Dunărea de Jos”, cât și la Universitatea „Danubius” din Galați, profesorul universitar Dumitru Tiutiuca a fost recompensat de-a lungul timpului cu numeroase premii și distincții pentru performanțele sale literare, dintre care amintim doar Premiul I, pe țară, la secțiunea Eseu, acordat de Ministerul Culturii pentru cartea „Eseul. Personalitatea unui gen” în anul 1980.

O altă secțiune a volumului ne oferă posibilitatea de a afla opiniile unor personalități ale lumii culturale și academice din țară și din străinătate despre opera prof. univ. Dumitru Tiutiuca, printre aceștia numărându-se profesorul universitar și istoricul de teatru Ion Zamfirescu, criticul literar Dumitru Micu, criticul și eminescologul Ioana M. Petrescu, criticii literari Constantin Trandafir și Theodor Codreanu, filosoful Giani Vattimo și mulți alții.

Într-o altă secțiune a cărții, autorul simte nevoia unei sistematizări a domeniilor aprofundate în opera sa, dintre care amintim: „Teoria literaturii”, „Eseul și eseiștii români”, „Mihai Eminescu și marii clasici”, „Comunicare, retorică, jurnalism”, „Teoria și practica presei”, „O nouă dimensiune: fractologia”, fiecare dintre aceste preocupări fiind justificată și argumentată în mod corespunzător și relaționată, bineînțeles, de activitatea didactică.

„Convorbiri colocviale”, o ultimă secțiune a volumului, oferă prilejul unor rememorări care ne pun față în față cu „păreri, convingeri, atitudini” ale autorului, esențiale pentru parcursul său uman, dintre care punctăm: norocul de a-l fi avut ca îndrumător pe marele pedagog, prof. univ. dr. docent Ion Zamfirescu sau existența la Galați a unei foarte bune biblioteci, „V.A. Urechia”, cu fondul său prețios de carte.

Sunt prezente și o serie de cugetări despre viață și societate în general ale prof. Dumitru Tiutiuca, în care se vor regăsi cu siguranță mulți dintre cei care îi vor parcurge cartea.

Lăsăm cititorilor acestei cărți prilejul de a aprofunda personalitatea domnului profesor doctor Dumitru Tiutiuca, autentic model uman și profesional, urându-i acestuia mulți ani de viață și de realizări și de acum încolo.

Corbu, Daniel. *Viața de fiecare zi la Iași pe vremea lui Daniel Corbu povestită de el însuși*

Iași: Princeps Multimedia, 2016

Dorina Bălan
șef birou, Catalogarea colecțiilor. Control de autoritate, Biblioteca „V.A. Urechia”

Poeta Magnus a literaturii moldovenești și *rara avis* a celei românești, autorul se prezintă astăzi cu cea de-a doua ediție, revizuită, a poemelor *Viața de fiecare zi la Iași pe vremea lui Daniel Corbu povestită de el însuși*, apărută în locul care i „s-a lipit de suflet ca marca de scrisoare”, în anul de grație 2016, timp bun și sfânt al poeziei și vechi cât toți trecătorii care au lăsat urme prin acest târg binecuvântat.

Așa cum constatam și altă dată, Daniel Corbu este un mare credincios. El nu-și poate începe opera creativă fără o rugăciune de o frumusețe lirică emoționantă, o invocare extrem de profundă a Muzei omnisciente: „Dă-mi, Muză, clipa de acorduri/ Spre a cînta aceste ziduri, fapte, patimi/ Și-a așeza în cartea îndelung visată/ Mult încercata, îngerească limbă/ A poeziei ce mi-i dată.”

Personalitate enigmatică, cu o reală virtuozitate poetică, Daniel Corbu abordează urbea pe două câmpuri de viziune.

Primul este trecutul, care mustește de cultură și spiritualitate, în care autorul este omniprezent și evoluează hrănindu-se stilistic și literar din zestrea lăsată de înaintași pe care îi interoghează retoric în poemul „Scrisoare de prietenie... expediată lui Liviu Antonesei”: „Unde sunteți voi, Varlaam al primei Cazanii..., Dimitrie Cantemir cuceritorul prinț cărturar..., sfinte firi vizionare: Gheorghe Asachi, Kogălniceanu, Hașdeu, Russo, Alecsandri, Negruzzi..., Titu Maiorescu, Eminescu, Creangă...?” și lista continuă, poezia încheindu-se cu o adâncă și tristă concluzie - „Nu pot iubi o lume care să nu mă cuprindă de-a pururi”.

Cel de-al doilea plan este prezentul cultural ieșean, în care autorul dăruiește sentimente rimate personalităților contemporane, sub forma dedicațiilor exprese sau subînțelese, răsplătindu-și cu simpatie și respect oamenii de marcă ai urbei, care nu sunt puțini, ceea ce arată că orașul nu este mai sărac ca altădată din punct de vedere cultural: pictorului Dorin Baba, poetului George Vulturescu, prozatorului Constantin Simirad, ca să enumăr doar o parte dintre ei.

Atras de tragismul netrucat al lui Cezar Ivănescu, așa cum singur mărturisea, se molipsește, astfel încât găsim în versul lui Daniel Corbu o frumusețe tanatică, o tristă-fericire a întâlnirii cu moartea devenită prietenă, teama întâlnirii cu aceasta transformându-se nu într-un sfârșit, ci într-o mare trecere: „Flirtez cu Moartea, ziua-i la răscruce/ iar tinerețea e la asfințit/ rătăcitor pe drumul care duce/ cu așteptări de unde am venit”.

Nu cred că poate fi mai bine clasificată lirica poetului decât prin prisma definiției date de el însuși: „...în textul poetic se adaugă visarea, sfâșierile, șamanismul, ideatica, spectacolul personajului liric. Pe urmă, marcajele locului, ale limbii și ale timpului celui care scrie, înscrise cu semnele iubirii, miracolului și ale imaginației.” Toate acestea se pot regăsi în prezentul volum de poeme.

Așa cum remarca Adrian Dinu Rachieru, „În epoca ingineriei textuale, Daniel Corbu se reîntoarce întremat la izvoare. Un confesiv, de fapt el descifrează pentru noi <<hieroglifele ademenitoare>> ale lumii. Și o face, purtând povara poeziei ca blestem”.

Crăciun, Vera. *Auraș Fluturaș.*
Chișinău: Silvius Libri, 2016
Dansul fulgilor de nea
Chișinău: Silvius Libri, 2015

Ada Tăbăcaru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cele două cărți pe care doamna Vera Crăciun le-a lansat la Salonul Literar Axis Libri, cu titlurile *Auraș Fluturaș* și *Dansul fulgilor de nea*, au apărut la Chișinău, sub egida editurii Silvius Libris și cuprind în cele aproximativ 30 de pagini, povești, poezii și ghicitori.

Aparent poveștile sunt destinate celor mici, dar dacă citești cu atenție observi că sunt scrise cu tâlc și sensibilizează și inimile celor mai măricei, ale școlarilor. În povestea *Strălucirea zăpezii*, înfruntarea dintre forțele binelui și ale răului dă câștig de cauză puterii binelui, „acesta, (Iureșul - cel care sechestrase fulgii de nea), a fost învins doar de puterea binelui, izvorât din inimi curate, prin curaj și prin dăruire.”

Pentru a capta atenția copiilor, personajele se exprimă în versuri. Împăratul de Cleștar se roagă astfel:

Fă-mă Doamne, vânt,
Să zbor și să cânt,
Cânt de dor uitat,
Trist și lăcrimat.
Fă-mă Doamne vis,
Voal în necuprins,
Să mă-nalț la stele,
Să vorbesc cu ele.

Un rol educativ prezintă ghicitorile care au ca temă anotimpul de iarnă; subiectele saniuța, Moș Crăciun, *Omul de zăpadă* sunt atractive și incitante și dezvoltă imaginația și creativitatea copiilor.

Poeziile din volumul *Auraș fluturaș* fac o incursiune în anotimpul de primăvară, purtându-ne pe aripi elegante de fluturi, prin verdele mătăsos al câmpului, al crenguțelor înmugurite, al florilor de grădină și a celor de pomi fructiferi, autoarea găsindu-le titluri sugestive: Șoapta florilor de salcâm, a iasomiei, a bujorului, a zambilei, a violetelor, a florilor de cais sau a celei de cireș.

Periplul continuă în universul ludic al vrabiuței, iepurașului, rățuștei, șoricelului, cățelușului și al pisicuței. Versurile trezesc curiozitatea copiilor și transmit în același timp un mesaj de a proteja natura. Citez:

„ De ce firele micuțe
Se-ofilesc sub săndăluțe?
Să îmi spună cineva:
Am greșit eu cu ceva?
Poate eu, din întâmplare,
Le-am strivit pe sub picioare” sau:

Pentru-a fi verde mereu,
Udă iarba! Nu e greu!

Aceste cărți se citesc repede, scrisul este simplu, curgător, autoarea se joacă cu rimele, dă culoare cuvintelor, zboară cu ajutorul versurilor în lumea copilăriei, o lume plină de culoare, veselă, primitoare, o lume a frumosului, a binelui, a jocului și a visării. Farmecul acestor cărți pentru copii stă, fără îndoială, și în desenele ilustratoarei Natalia Nîș. Fetițele vor privi cu încântare rochițele prințeselor, petalele multicolore ale florilor și castelele cu turnulețe, iar băieții vor fi atrași de caii și armurile personajelor din poveste.

Vera Crăciun este o colaboratoare a secției de copii a bibliotecii, iubită și apreciată de cei mici în cadrul activității *Clubului Curioșilor*, pentru versurile sale, pentru zâmbetul cald adresat copiilor și dragostea pe care o are față de cei mici.

Ioan Fărcășanu. *Contraste sub cupola albastră*

Galați: InfoRapArt, 2015

Mihaela Pavel
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Epigrama domnului Ioan Fărcășanu are ascuțimea și precizia bisturiului mânuit de un chirurg cu har. Viciile toate saltă în agonie sub condeiul lui neobosit, până își dau duhul în hohotele de râs ale cititorilor scurtelor sale compoziții, cu poantă frumos arcuită ca o adevărată „cupolă” deasupra unei catedrale.

Este și cazul lucrării „Contraste sub cupola albastră” pe care o voi prezenta astăzi, apărută în anul 2015, la editura InfoRapArt.

Fiind vorba de trăsături negative sau caracteristici și situații de mare varietate, autorul a preferat așezarea epigramelor în șapte capitole, mijloacele și procedeele artistice de stil, de vocabular sau cele prozodice fiind de asemenea foarte diverse și personale: sintagme și întorsături de topică, aluzii fine, jocuri de cuvinte și de sensuri, luatul în răspăr, admirația prefăcută, scopul fiind acela de a contribui la îndreptarea comportamentului semenilor noștri.

Voi face referire, cu exemplificări, doar la câteva dintre capitole:

Astfel, în capitolul doi, intitulat „Viața socială” tranziția prelungită îl face pe autor să se întrebe:

De prin’ 90 încoace
E tranziție și pace
Dar când se va termina
Va fi mai bine, ori ba?

Fără a intenționa să intru într-un duel epigramatic cu autorul – de unde aș ieși probabil șifonată rău! - îi răspund:

Tranziție spuneți?
După 25 de ani?
Și când se va termina?
La anu’ și la mulți ani!

Legea 18 privitoare la retrocedarea proprietăților funciare a creat mari nemulțumiri și discordii: În epigrama „Tergiversare” autorul constată:

N-ai primit pământul, vere?
Nici mie nu mi l-a dat!
După ani lungi de tăcere,
În sacoșă l-am luat!

Îi răspund:
Pământul se învârtește,
Bine-a zis-o Copernic
Spuneți „Pa!”, „La revedere”!
Înapoi nu luați nimic!

Dle Fărcașanu! Mai aveți sacoșa? Deja ați luat prea mult! DNA-ul este pe urmele d-voastră! Duceți sacoșa înapoi!

Materia primă a epigramelor lui Ioan Fărcășanu este extrasă din viața cotidiană, cu bunele, dar mai ales cu neajunsurile și păcatele ei care vizează caractere, atitudini, mentalități, prin sita umorului fiind trecute năravuri și metehne omenești, patimi și lupte politice:

Remanieri, crize, cui aduc câștig?
Guvernanții noștri nu știu ce ne doare;
Dacă-n iarna asta nu murim de frig
Vom muri de foame, vara viitoare!

Volumul cuprinde în partea finală, în capitolul șapte, scurte prezentări epigramatice ale personalităților care și-au lansat cărțile la Salonul literar „Axis Libri”. Permiteți-mi o mică prezentare a autorului, tot sub forma unui catren:

Sub cupola epigramei,
Înzestrat cu mult umor,
Autorul nostru este
Dirijorul glumelor!

Reconfortant, combinat cu umor de calitate și împletit cu note satirice, volumul de față încântă și satisface aspirațiile de frumusețe morală și estetică ale cititorului. Este meritul autorului care ne-a oferit aceste pagini.

Tiutiuca, Dumitru. *Gândirea creștină arheică eminesciană*

Craiova: Fundaţia Cartea Românească, 2016

a.g. secară
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Un eseist de marcă precum Dumitru Tiutiuca, dublat de un eminoscolog cum nu știm câți mai sunt azi în România și Republica Moldova, același Dumitru Tiutiuca, se întoarce la unul dintre miturile fondatoare ale României moderne: Mihai Eminescu.

Abordarea de acum este dezvoltarea sau esențializarea unei preocupări mai vechi, evidentă în volume precum „Mihai Eminescu. Cumpănirea întru Archaeus”, 1993, „Mihai Eminescu, Prolegomene”, 2000 sau „Mihai Eminescu, Ontologie arheică”, 2002…

Concret, cartea este alcătuită din două părți: prima, care tratează religiozitatea poetului-nepereche și conține demonstrația, în care eseul este dublat de studiul științific serios (eseul implică și o doză de ludic, chiar dacă și acesta este serios!), dar și o schiță de filozofie, chiar ontologie… arheică, iar a doua cuprinde o duzină de eseuri reunite sub titlul de „Texte și pretexte eminesciene”, în care actualitatea cea mai fierbinte (chiar și la propriu, plecând de la drama din „Colectiv”, de pildă, sau de la cazul unor copii care nu-și respectă părinții) este comentată alert, dezinvolt, elegant polemic… Sine ira et studio!

Dar cu o infinită dragoste pentru Mihai Eminescu, pentru tradiții, pentru clasicism, pentru sobrietate, pentru tot ceea ce este frumos, bun și adevărat în românitate! Românitatea ca expresie a arheului umanității!

Concluziile sale la prima parte încep așa, confirmând prima mea impresie: „Poporul românesc, neam iubitor de adevăr, de frumos și de tradiție, a avut în permanență oameni de sacrificiu, mucenici, apostoli, nu numai pentru păstrarea *unității de neam și de limbă* a tuturor celor de-un cuget și o simțire cu ceilalți și nu putea gândi altfel Mihai Eminescu. De aceea, Titu Maiorescu *l-a numit cea mai înaltă încorporare a inteligenței românești*, Nicolae Iorga *expresia integrală a sufletului nostru românesc*, iar Constantin Noica *omul deplin al culturii românești*.”

Filosofând, profesorul Dumitru Tiutiuca pleacă de la premisa că Poezia este mod de existență a Filosoficului (p. 101), iar expediția sa de cucerire a conceptului de „arheitate creștină eminesciană” pleacă de la punctul acesta (p. 62), demonstrația, până la final, fiind elocventă în ceea ce privește religiozitatea lui Mihai Eminescu, cu toate specificitățile sale, în funcție de diverse etape ale vieții: „Arheitatea creștină eminesciană reprezintă un punct de vedere original și productiv din punct de vedere interpretativ a chestiunii puse în discuție. Metaforic vorbind, arheitatea este, cum zice și scriitorul (n.n. probabil Eminescu?), «gândul ce străbate cânturile». Fiecare mare scriitor își are propria lui ontologie, ea fiind specifică nu numai filosofilor. Facem această precizare pentru a confirma că Mihai Eminescu n-a fost filosof, iar opera lui nu este una de filozofie, ci de literatură.”

Așadar, bazându-se pe o lectură atentă a textelor eminesciene, Dumitru Tiutiuca îndrăznește să afirme că vechiul concept al grecilor de „archaeus” (sau la indieni: „ahasver”!) este la Eminescu ceea ce este „Ideea” pentru Platon, „Infinitul” pentru Anaximandru, „Logosul” pentru Heraclit, „Gândirea” pentru Parmenide, „Energia” pentru Ariost, „Dumnezeu” pentru Sfântul Augustin, „Lucrul în Sine” pentru Kant, „Spiritul” pentru Hegel ș.a.m.d., dar păstrează măsura, nemergându-se, după cum am observat, până la credința că Eminescu ar fi vrut să realizeze un sistem filosofic, deși, nu-i așa, nu se poate ști cu exactitate, în altă parte, în rezumatul cărții din 2002 bătându-se apropo la dorința lui Eminescu de

formulare a unei „phylosofii românești" așa cum (sic!) nu o dată a scris și a dorit-o.

Acesta, Arheul, ar fi o constantă a personalității, dincolo de manifestările ei concrete în viața de zi cu zi, fiind un fel de memorie a identității primordiale ce se multiplică în fiecare individ, fiind în toate și toate în el. Fiind etern, arheul ar aparține ca timp prezentului.

Consecvența lui Eminescu în promovarea acestui aspect ar trebui urmărită, reurmărită.

În menționata lucrare din 2002, concluzia este: „arhietatea constituie principiul ontopoeticii originale eminesciene și ea stă la baza unei la fel de originale gnoseologii. În liniile ei generale de definiție, arhietatea este eternă, dinamică și omnipotentă, verificându-se în toate cele ce există."

Polemica civilizată nu lipsește nici în prima parte a cărții, demontându-se teorii care îl prezintă, în mod exagerat, pe Eminescu ca un creștin ortodox pur sau ca, dimpotrivă, ateu, păgân, insistându-se, într-un fel pe sincretismul care se reflectă în opera sa. Apelează la bibliografie deosebit de consistentă, inclusiv la Evanghelii apocrife, a lui Toma în special.

Bref, „arheul se identifică cu Ființa din Om, care este nemuritoare", arheul devenind și echivalentul destinului. Ființa este Destin. Găsește Dumitru Tiutiuca în manuscrisele eminesciene citate mai mult decât incitante, precum acesta: „Oamenii sunt probleme ce și le pune spiritul universului, viețile lor: încercări de dezlegare!"

În „Sărmanul Dionis" identifică o dezvoltare a teoriei arheului, „dovada constantei preocupări a lui Eminescu pentru acest concept de originală valoare ontologică": „Câți oameni sunt într-un singur om? Tot atâția câte stele sunt cuprinse într-o picătură de rouă, sub cerul limpede al nopții. Și dac-ai mări acea picătură, să te poți uita în adâncul ei, ai vedea toate miile de stele ale cerului, fiecare – o lume, fiecare cu țări și popoare, fiecare cu istoria evreilor ei scrisă pe ea – un univers într-o picătură trecătoare."

Luând ca reper, inevitabil, și „Luceafărul", picătura în care se reflectă totalitatea operei eminesciene, poate concluziona la cartea din 2002: „odată creat, omul are nostalgia unității și integralității primordiale, arheice, creatura rămânând definită nostalgic. Cum am mai spus, arheitatea este totdeauna impersonală. Personalizarea, ca Facere, o transformă în individ, în persoană. În sens invers arheic și simbolic, Omul semnifică Umanul,

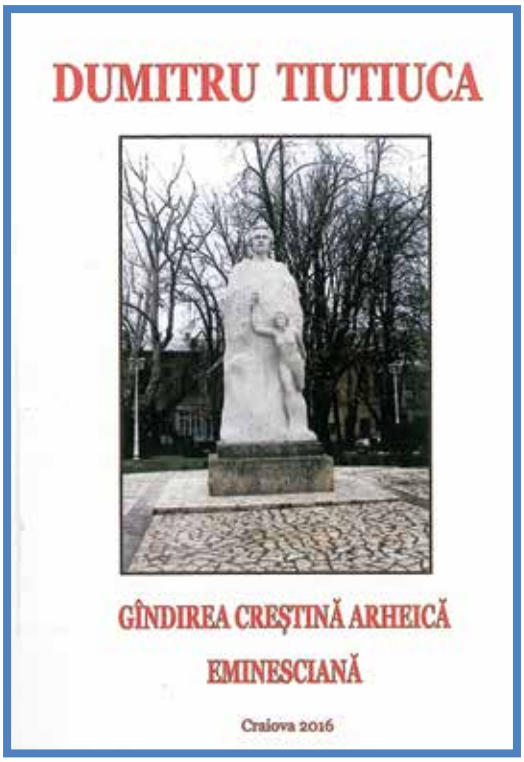

apropiindu-se astfel originarității sale; în grila interpretării creștine, tinde către Dumnezeu: «Când ființele se-mbină/ Când confund pe tu cu eu/ E lumină din lumină/ Dumnezeu din Dumnezeu.»

Botezat creștinește, având singura Biserică din lume închinată lui, Eminescu, printr-un joc al destinului, ne lasă, prin Alexandru Vlahuță, care l-a vizitat cu câteva luni înainte de a muri, ultimele versuri puternic impregnate creștinește:

„Atâta foc, atâta aur/ Atâtea daruri sfinte/ pestentunericul vieții/ Ai revărsat, Părinte!" Dumitru Tiutiuca este drastic: „Sunt versuri de clară inspirație creștină, ce încheie simbolic un destin uman, dar mai ales unul artistic, de geniu și, nu în ultimul rând, al unui român…" (p. 75)

Eminescu îi scria Veronicăi Micle, ne reamintește profesorul Dumitru Tiutiuca: „Dumnezeu nu este în cer, nu e pe pământ: e în inima noastră."

Parafrazând, sperând că v-am trezit interesul pentru această aprofundată și originală abordare a lui Eminescu, putem afirma și noi: „Credințele religioase ale lui Eminescu sunt, dacă îl iubim, cunoscându-l pe poetul nepereche, în inimile noastre, Eminescu este întru noi tot atât cât suntem și noi întru Eminescu…"

Ioan Fărcășanu
epigramist

Scriitorului Vasile Ghica din Tecuci, autorul volumelor „Antologia aforismului românesc contemporan” și „Insomnii pestrițe”
Fanariot de neam să fie,
Sau moldovean de obârșie
Cu zeci de scrieri publicate
Ce i-au adus celebritate?

Umorist cum altul nu-i
De sorginte tecucean
Ieri, vestit în ţara lui,
Azi – ajuns european.

Scriitorului Ionel Necula din Tecuci, autorul cărţilor „Uricar la poarta Moldovei de Jos” vol. 9 și „Ion Petrovici - Recurențe”
Filozof și scriitor
Cu un stil cuceritor
Învie fapte de viaţă
Dintr-o epocă măreaţă.

Domnitori, oameni de vază,
Cu-ntâmplări și-nvăţăminte
Ne ţin memoria trează,
Să putem merge-nainte.

Scriitorului Ștefan Mitroi din București, autorul volumului „Dulce ca pelinul”
Ca orator, el te vrăjește,
Ca scriitor te cucerește;
E-un cărturar cu greutate
Cu scrieri multe și-nsemnate.

Cărţi multe apar...
Când o persoană scoate prima carte
Se vede-n *panteonul* fără moarte;
Cărţi multe-apar, că tot românul scrie,
Dar câte-s de valoare nu se știe.

Test de inteligenţă
— Sunteţi cei mai buni școlari,
Cunoașteţi ce oameni mari
S-au născut și sunt de-aici?
— Când s-au născut erau mici...

„Perspicacitate”
— Costele, să-mi spui, aș vrea:
Matematica e grea?
—Păi drept să spun, habar n-am,
Am multe cărţi în ghiozdan...

Copiii emigranţilor
Tatăl și cu mama au plecat departe;
Copiii-s la bunici să-nveţe carte
Și plâng toţi trei și-și zic cu glas sfârșit
„Pe ei părinţii nu i-au părăsit”.

Dialog la un oficiu de asistenţă socială
-prin ajutoarele sociale bănești acordate unor persoane apte de muncă, unele primării încurajează lenea, în prezent fiind numeroase locuri de muncă neocupate
— Vreau să te-ntreb: din ce trăiești
Dacă îmi spui că nu muncești?
— Din banii daţi ca ajutoare
Că nici un leneș azi nu moare.

Furtul la români
-scurt istoric
După secole de cucerire
Furtul n-a rămas o amintire;
Este activ și astăzi, e pe val:
A devenit chiar sport naţional.

Reţetă de slăbit
Mic dejun, nici-o gustare
Sari prânzul de eşti în stare;
Seara, bei doar apă plată:
Reţeta e garantată.

Vasile Manole
epigramist

Zanfir Ilie
Director al Bibiliotecii "V.A. Urechia", promotor al Salonului Literar "Axis Libri"
Setea lui pentru cultură
Toate piedicile-nvinge,
Că-i a doua sa natură
Și nici Dunărea n-o stinge.

Victor Cilincă
Scriitor, scafandru
Ce prolific scriitor…
Nu-i târziu ca să înceapă,
De găseşte-un editor
Să mai scrie şi sub apă.

Viorel Dinescu
Poet, moderator TV
De cunoști a lumii mersuri
Și ai 10 la Română,
„E ușor a scrie versuri"
Doar c-un microfon în mână.

Ioan Toderiță
Poet, profesor de matematică
Iată că în poezie
Cifrele le-a transformat,
Prin aleasă măiestrie
Într-un cifru adevărat.

Paul Sân Petru
Scriitor, medic
Este îmbucurător
Când prietenii îi spun
La spital că-i scriitor,
La Salon că-i medic bun.

A.G. Secară
Critic literar
Prin tot ce scrie fascinează
Și cu o modestie rară,
Sub orice critică semnează,
Micuț de tot: a.g. secară.

Gheorghe Gurău
Epigramist, rebusist
Autor de epigrame
De nu ești mereu pe fază,
Când compune integrame
Mintea ți-o „încrucișează"!

Katia Nanu
Scriitoare, jurnalistă
Talentatei scriitoare
Vorbele îi vin mănușă,
Are multă-ndemnare
Și-o cadență de… Katiușă.

Săndel Dumitru
Istoric, jurist
Cartea lui ne-a demonstrat
C-a iubit cu-așa nesațiu',
Urbea ce l-a adoptat,
Cum n-a mai văzut Galațiul.

Ionel Necula
Scriitor, profesor
Epigon de-al lui Cioran
Este fără îndoială,
Filosof contemporan
Pus mereu pe „ciorăneală".

Petre Iamandi
Traducător, profesor
Bucurii ne tot aduce…
Cititorii i-au dat gir,
Când din pix ușor traduce
Limba marelui Shakespeare.

Nicolae Mărunțelu
Poet
Când să-i fac o epigramă
Am văzut a lui statură
Și-o-ntrebare-mi pun cu teamă:
Face mărunțel din gură?

Stela Șerbu Răducan
epigramist

După Întâlnirea epigramiștilor
Masa mare se va ţine,
În localul dintre tei,
Unde se mănâncă bine
Umoriștii între ei…

Eminescu
Cu foaia-n faţă când stătea,
Și inspiraţie n-avea,
„Mi-nchipui Creangă că-i zicea:
— Să biem șieva, în pana mia!”

Bărbaţi în izmene
În pat cu ei ne strecurăm
Mereu ne păcălesc, bandiţii!
Și făr’ de ei noi cum să stăm?!
Indispensabili sunt iubiţii…

Călătorii
Fete dure sau mai fine
Duse sunt prin ţări străine,
Contu-n bancă să-și mărească
Orizontul să-și lărgească…

Limbi străine
Îmi place foarte mult engleza,
Vorbesc puţin și-ador franceza
Și spaniola sună bine,
Dar nu-s ca limba cu masline.

În memoria tatalui meu, Răducan Mihai
Le ia pe toate la pupat
Și le ascultă cu răbdare
E tatăl cel mai căutat
La miez de noapte-n buzunare.

Dlui A.G. Secară - critic literar
Pe faţă și dos le întoarce,
De tot ce se poate le „stoarce”
Și nu menajează, defel
Mănâncă o pâine și el…

Dlui Zanfir Ilie - madrigal
Salon de literatură
Zâmbește cu mult drag,
Ne-ntâmpină în prag
Cu vorbe de bonton
Rămâi un tip salon!

De sărbători
Când nevasta l-a-ntrebat:
— Cine e la noi în pat?
El sări, ca un nebun:
— Mi-a adus-o Moș Crăciun!!

Lansare de carte - Biblioteca „V.A. Urechia”
E multă lume, multă viaţă,
Văd o bisericească faţă,
Pioasă-n stare și în gând
Dar faţă o mai fi făcând?

Teodor Vișan

Steaua Crăciunului,
acrilic pe pânză, 40x50 cm

Expoziția personală „Gheorghe Andreescu”

Mariana Tomozei Cocoș
critic de artă

Gheorghe Andreescu, ca și alți artiști care au câteva decenii bune de creație în urma lor, a parcurs mai multe etape, mai multe abordări în domeniul artelor plastice. Trebuie precizat „arte plastice” și nu doar pictură, deoarece știm că domeniul tridimensionalului l-a interesat de-a lungul timpului și l-a abordat sub forma sculpturii, a instalației sau a scenografiei. S-a apropiat chiar și de domeniul non-figurativului, chiar dacă nu a fost niciodată un artist abstract propriu-zis. În schimb, a avut perioade în care accente suprarealiste sau configurații metaforice le puteam întâlni în pictura sau grafica sa. Se pare că frecventarea unor tabere internaționale în ultimii 10 ani i-au creat cadrul propice unor decantări, a unei noi înțelegeri a propriului univers.

Fiindcă lucrările semnate „Gheorghe Andreescu”, în recenta sa perioadă de creație, au ceva special. Încercând să definim acest lucru constatăm că nu este vorba despre un nou stil. Din acest punct de vedere putem remarca o consecvență remarcabilă de-a lungul creației sale: vom recunoaște că e vorba de un „Gheorghe Andreescu”, fie că vom avea în față o lucrare realizată acum 40 de ani sau realizată acum o săptămână. Nu întotdeauna artiștii dau dovadă de atâta consecvență!

Deci nu această apartenență stilistică este ceea ce constituie noutatea lucrărilor lui din ultimii ani. Este ceva mai greu de identificat verbal, dar pe care îl simțim când îi privim picturile: este o sedimentare a valorilor plastice, a limbajului artistic, o dezinvoltură accentuată a execuției și în același timp o forță a expresiei care ne convinge, ne integrează atmosferei imaginate, materializate de artist. Fiindcă exact asta înseamnă arta: crearea unui nou univers de care noi, privitorii ne lăsăm atrași, un nou univers care ni se dezvăluie și care poate fi uneori mai real decât realitatea care ne înconjoară. În cazul lui Gh. Andreescu, contemplăm o dată cu el stâncile golașe, austere din care se întâmplă să se desprindă - parcă făcând corp comun cu ele! - biserici străvechi. Contemplăm malurile misterioase ale fluviului nostru, cu câte o barcă uitată la marginea apei. Alteori - și aceasta e o temă dominantă în expoziție - descoperim cu uimire și cu un fel de încântare, imaginea desuetă, romantică a unei trăsuri cu cai ce cuprinde în ea dimensiunea timpului. Aceeași temă, același motiv, dar fiecare dintre lucrări are o atmosferă diferită tocmai datorita contextului: cromatică, linii, desen. Și dacă ne apropiem de acest aspect, al mijloacelor plastice, vom putea identifica – într-o anumită măsură - ceva din alchimia ascunsă a artei lui: construcție riguroasă a tabloului, o cromatică de multe ori austeră, dar expresivă prin asocierea de griuri bine dozate și accente cromatice vii, puse cu parcimonie pe pânză și o pensulație viguroasă care structurează tabloul, îi dă expresivitate și forță.

La o vârstă atât de semnificativă, precum cea a lui Gheorghe Andreescu, o retrospectivă ar fi fost ceva firesc – sigur, sala Galeriilor de Artă „Nicolae Mantu” ar fi fost neîncăpătoare. Dar cred că ar fi fost și dificil de realizat o retrospectivă deoarece n-ar fi fost ușor de recuperat tablouri aflate în atât de numeroase colecții de la noi și… din alte țări.

În schimb, expoziția de la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, cu lucrări realizate în ultimul an, este un fragment viu de creație ce cuprinde în ea vitalitatea unor evoluții viitoare.

Alexandra Drăguțescu
Linii pentru un portret

Corneliu Stoica
scriitor, critic de artă

Excluzându-i pe fraţii Georgeta Arămescu-Anderson şi Constantin Emil (Ticu) Arămescu, stabiliţi la Miami, Florida (S. U. A.) şi pe Jeanne Coppel, pictoriţă care a trăit la Paris (Franţa), despre care am scris în cotidianul local „Viaţa nouă” încă din anii 1968 – 1971, în ultimii zece ani am avut posibilitatea să-i prezint cititorilor şi iubitorilor de frumos pe mai toţi artiştii plastici gălăţeni care au trăit sau trăiesc peste hotarele ţării, fie prin articole publicate în presa culturală locală şi naţională, fie în textele dedicate lor în „Dicţionarul artiştilor plastici gălăţeni” (Editura „Axis Libri”, Galaţi, 2013): Rodica Costianu (Elveţia), Oana Coşug (Belgia), Adina Drinceanu (Italia), Maria Dumbravă (S.U.A.), Ecaterina Elian (Franţa), Nicolae Georgescu (Franţa), Robert Helman (Franţa), Mircea Nicolau (Germania), Neluș Oană (Australia), Nelu Pascu (Italia), Reuven Rubin (Israel), Diana Schor (S.U.A.), Simona Soare (Germania), Daniel Spoerri (Italia). Pe unii i-am cunoscut personal sau am corespondat prin intermediul Internetului, iar despre alţii am scris pe baza articolelor şi studiilor apărute despre viaţa, activitatea şi opera lor. Prin demersul meu am urmărit ca ei să fie cunoscuţi pe meleagurile natale, unii venind chiar cu expoziţii personale deschise la Galaţi.

Alexandra Drăguțescu

Rândurile de faţă le consacrăm unei alte artiste din diaspora, pictoriţa Alexandra Elena Drăguţescu, care trăieşte la Montreal, Quebec (Canada) şi pe care am „descoperit-o” mai târziu, nefiind inclusă nici în „Dicţionarul artiştilor plastici gălăţeni”. S-a născut în Galaţi, la 18 ianuarie 1951, în familia avocaţilor Elena şi Henri Serge Hanagic. Mama sa avea şi studii de pictură (elevă a lui Alexandru Jean Steriadi la Academia de Arte Frunoase din Bucureşti). S-a afirmat în Galaţi după 1948 ca o remarcabilă acuarelistă, aflându-se printre cei care în 1951, alături de maestrul Nicolae Mantu, au pus bazele Cenaclului Artiştilor Plastici, nucleu din care s-a dezvoltat actuala filială locală (despre Elena Hanagic am scris în revista „Axis Libri”, anul IX, nr. 31, iunie 2016, pag. 27-29; articolul este inclus şi în cartea mea „Feţele imaginii”, Editura „Sinteze”, Galaţi, 2016, pag. 25-32). Tatăl (n. 25 august 1907 – m. 27 august 1981) a profesat avocatura la Galaţi, iar într-un timp a fost prefect al judeţului Covurlui, ultimul prefect înlăturat de regimul comunist venit la putere şi arestat politic în 1952. În copilărie, Alexandra a locuit cu familia în casa pictorului Nicolae Mantu din strada Cuza Vodă Nr. 46. Amintindu-şi de anii aceea fragezi, îmi scria într-o corespondenţă electronică recentă că era „preferata maestrului şi singura care putea intra în atelierul acestuia fără să bată la uşă”. De asemenea, îmi destăinuia că într-o zi pictorul i-a dăruit familiei sale un tablou cu trandafiri galbeni, pe care într-un moment mai greu din viaţă aceasta a fost nevoită să-l înstrăineze, precizând şi cât de mult ţinea Mantu la aceste flori care erau din abundenţă în curtea sa. „În acea curte, trandafirii aveau un scop bine definit şi nimeni nu avea voie să-i atingă. Erau trandafiri de un roşu sângeriu, cei de un roşu mai cald şi cei galbeni, plus cei roz, agăţători, care flancau treptele terasei. An de an sosea un grădinar, special angajat, care altoia şi îngrijea acei trandafiri ce urmau să îşi ia locul în tablourile sale”.

După cursurile şcolii primare şi gimnaziale făcute la Galaţi la mai multe unităţi de învăţământ (Liceul de fete „Mihail Kogălniceanu”, Liceul „Vasile Alecsandri”, Şcoala Nr. 24, Liceul de Muzică şi Arte Plastice), Alexandra a urmat Liceul de Artă „Nicolae Tonitza” din Bucureşti, apoi în 1973 a fost admisă la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, pe care l-a absolvit în 1977. Aici a studiat la secţia Pictură Monumentală-Restaurare, clasa profesorului Petre Achiţenie. Încă din anul I de

facultate s-a căsătorit cu colegul ei Titu Drăguţescu, student tot la clasa profesorului Achiţenie, însă în al doilea an de studii. La 7 februarie 1980 li s-a născut primul copil, Alexandru, iar la 5 iulie 1983 cel de-al doilea, Matei. Până în 1992 a activat ca profesoară, predând desenul şi pictura la Şcoala Populară de Artă din Bucureşti. În 1982 a susţinut şi examenul de definitivat în învăţământ ca profesor de arte plastice. În vacanţele de vară a participat alături de soţul său, atestat de Patriarhia Română ca pictor bisericesc, la realizarea picturii în frescă la Biserica din Malaia, Vâlcea (1978 -1979), Biserica din Boteşti, Argeş (1984 – 1985), Biserica Oota (1986 – 1987) şi Biserica Sf. Nicolae cel Nou (1990 – 1991), ambele lăcaşuri de cult ortodox, monumente istorice, aflate în Craiova. De asemenea, în perioada 1979 – 1981 a făcut parte din colectivul format din Romeo Zamfirescu, Titu Drăguţescu şi Spiru Chintilă care a realizat patru mari mozaicuri ceramice care decorează Casa Ştiinţei şi Tehnicii din oraşul Câmpina.

Compoziţie din Montreal, tempera şi acuarela, 45 x 60 cm

În 1992, cei doi soţi Drăguţescu, împreună cu fiii lor Alexandru şi Matei, au părăsit România şi s-au stabilit în Canada, la Montreal. Aici, pictoriţa, pentru a-şi dobândi dreptul de a activa ca profesor de arte plastice, conform reglementărilor statului canadian, a mai făcut doi ani de studii la Facultatea de Arte Plastice de la Université du Qubéc à Montréal (UQAM), frecventând cursuri care nu fuseseră cuprinse în programa învăţământului artistic universitar din România (arta pe ordinator, istoria artelor canadiene şi a Quebecului, pedagogia pentru copiii handicapaţi şi cu probleme de comportament, limba franceză etc.). Nu a abandonat arta monumentală pentru care se pregătise în ţară, realizând împreună cu soţul său designul şi restaurarea mai multor tapiserii în Suite Royale la Hotel Ritz (Montreal, 2011), designul şi restaurarea unei tapiserii Aubusson la acelaşi hotel (2013) şi restaurarea mai multor zone ale plafonului pictat în frescă al Teatrului Corona (Montreal, 2015). În acelaşi timp a restaurat din colecţii private tablouri de Bruegel, Renoir, Chagall etc. şi a susţinut cursuri de desen şi pictură la Centrul de Artă Stewart Hall, Pointe-Chaire, pentru persoanele de orice vârstă dornice să practice arta în timpul lor liber.

În ţară, Alexandra Drăguţescu a debutat împreună cu sora sa Rodica Margareta Hanagic şi Vasile Rotaru, ambii pictori scenografi la Studiourile Centrale ale Televiziunii Române, într-o expoziţie deschisă în 1978 la Galeriile de Artă ale Municipiului Bucureşti. Şi-a organizat expoziţii personale la Banque Credit Mutuel, Nisa, Franţa (1984), Windsor Art Center, Windsor, Anglia (1987), Margart Fisher Gallery, Londra, Anglia (1987), Euro Gallery, Londra, Anglia (1987) şi a participat la mai multe manifestări colective de profil: Festivalul de artă a tineretului, La Rochelle (Franţa, 1982), Expoziţie de artă românească, Arnhem (Olanda, 1990), Le Chateau Ste-Anne, Bruxelles (Belgia, 1990), Romanian Art Exhibition, Viena, Austria, 1991), Galeria Apollo, Bucureşti (1992), Tanaka Gallery (în permanenţă), Osaka (Japonia, 1990 -1993), Stewart Hall Gallery, Pointe-Claire (Canada, 1993, 1994), La Maison d'Art Fra Angélico, Montreal (Canada, 1994, 1995), Jardin des Arts, Paris (Franţa, 1992 – 1998), Canada Galerie de l'Isle (permanent), Montreal (Canada, 1993 – 1994), Galerie Claude Lafitte (permanent), Montreal (Canada, 2009).

Lucrări ale artistei se găsesc în colecţii private din România, Canada, Franţa, Anglia, Germania, Olanda, Belgia, Italia, Japonia, S.U.A., Emiratele Arabe Unite şi Suedia.

Opera Alexandrei Drăguţescu s-a constituit şi a evoluat de-a lungul celor peste 40 de ani de creaţie având la bază în primul rând respectul pe care-l manifestă artista pentru pictura figurativă. În lucrările din primii ani de după absolvirea facultăţii, primordiale sunt compoziţiile de dimensiuni mai mari, marcate de viziunea artei monumentale în spiritul căreia se formase, cu accente decorative şi în care elementele constitutive (fragmente de peisaj, natură statică, portret, figură umană) sunt juxtapuse ca în tehnica colajului. Ceea ce s-a întâmplat mai pe urmă, ne spune chiar pictoriţa: „Dorind mai mult decât nişte simple exerciţii stilistice, rezolvări tehnice sau virtuozităţi plastice, am vrut să creez o lume a mea, o lume aparte, astfel că în evoluţia mea ulterioară oniricul şi pictura metafizică au jucat un rol determinant. Depăşind decorativismul iniţial, am aprofundat puterea de expresivitate a perspectivei

în redarea atmosferei, element primordial în care toate trăirile, emoţiile, gândurile se pot naşte şi pot exista, pot avea o mare putere de sugestie. În această atmosferă, obiectele simple, banale, prin asocierea lor în combinaţii pe aceeaşi pagină nasc gânduri noi, cu sugestii diferite de percepţia lor obişnuită, creează o lume misterioasă, enigmatică, de vis, cu conotaţii sporite".

La Alexandra Drăguţescu, elementele concrete sunt pictate aproape hiperrealist, numai că prezenţa lor, de cele mai multe ori insolită, în acelaşi cadru al spaţiului plastic, conferă ansamblurilor un aer ce ne duce cu gândul la pictura suprarealistă. Şi aceasta numai datorită intervenţiei imaginaţiei artistei în căutarea creării misterului, a încercării de a pune în mişcare scripeţii gândirii celui care priveşte pentru descoperirea unor noi semnificaţii. Portretele marelui medic oftalmolog român Petre Vancea, a pictorului Petre Achiţenie şi „Autoportretul" sunt executate în maniera pictorului japonez Hokusai. Petre Vancea este tipul savantului, are o figură astrală, rece, părul de pe cap îi este albit complet, este îngândurat, priveşte fix prin lentilele ochelarilor, în mâna dreaptă ţine o lupă, iar în stânga o prestigioasă medalie de aur primită la Paris pentru meritele în descoperirea vindecării unei boli care, netratată, poate conduce la orbire. Pajura care veghează alături pe bara unui balansoar poate fi un simbol al tenacităţii şi curajului cu care a acţionat pentru întemeierea şi impunerea şcolii moderne de oftalmologie în România. Elementele decorative nu lipsesc, le întâlnim îndeosebi pe vestimentaţia personajului. Pictorul Achiţenie are un chip luminos, iradiază inteligenţă, străbate cu privirea spaţii ce par a nu se mai termina, poartă veşminte largi, specific japoneze, penelul din mâna dreaptă îi trădează profesia de o deosebită noblеţe, iar copacul înflorit şi planta din preajmă îi accentuează vitalitatea, sensibilitatea şi curăţenia sufletească a celui care a pictat în România şi în Republica Moldova peste 52 de biserici. „Autoportretul" o înfăţişează pe artistă ţinând o pisică în braţe, purtând pe cap un turban prins cu multe accesorii, este îmbrăcată într-un capot înflorat. Două miniaturi textile dreptunghiulare cu motive florale, din care coboară şnururi aurii cu franjuri până la baza tabloului, îi încadrează chipul tânăr, plin de candoare şi gingăşie, căutând spre o lume generatoare de bucurii. Radiografierea dimensiunii psihologice a personajelor şi reliefarea acesteia prin expresia exterioară a chipului constituie o constantă a portretisticii Alexandrei Drăguţescu, realizată ingenios cu mijloacele plastice care le are la dispoziţie. În „Clepsidra", efemerul din prim-plan, reprezentat printr-un fluture de o coloristică foarte vie şi fire de iarbă, convieţuieşte alături de durabil – clădirile de o perfectă geometrie şi verticalitate din ultimul plan. „Catedrala" şi „Compoziţie din Montreal" sunt inspirate din realităţile canadiene. În primul tablou, elementele de natură statică sunt pictate într-un interior prin a cărui fereastră deschisă se vede faţada catedralei din Montreal. La fel procedează artista şi în „Zi de vară", unde obiectele de recuzită au forme perfect desenate, iar pe cer, mai sus de nori, se văd plutind două baloane cu aer cald. Coloristica aici este de o sensibilitate aparte, nuanţele tonale ating rafinamentul. În „Compoziţie din Montreal", în dreapta tabloului, catedrala se înalţă în toată măreţia ei, etalându-şi frumoasele elemente de arhitecură gotică, iar în partea stângă, aceeaşi imagine este reluată şi proiectată oblic în culori surdinizate, estompate.

Femeia cu pălărie, u.p. 45x60 cm

Într-o serie de alte tablori, precum „Păpuşa metafizică", „Pantoful bunicii", „Portret în flăcări", „Dublu portret în flăcări", „Cutia magică", „Femeia cu pălărie" ş.a., libertatea de exprimare o conduce pe pictoriţă la configurarea unor plăsmuiri considerate, aşa cum însăşi mărturiseşte, ca „alcătuind o lume paralelă, guvernată de legi plastice independente de lumea reală, dar cu o egală forţă de expresie, unde imaginaţia şi visul au un rol preponderent".

Alexandra Drăguţescu construieşte cu siguranţă şi rigoare, pictează în ulei pe pânză şi în tehnici mixte (tempera şi acuarelă), uneori împarte suprafaţa suportului în registre, intersectează sau suprapune planurile, pigmentul este răspândit cu tuşe lise şi în modulări tonale de finеţe, vibrante, în funcţie de subiect. Lucrările ei sunt realizate cu o egală preocupare a acesteia pentru formă şi culoare, sunt echilibrate compoziţional, armonioase, emoţionante şi suscită interesul privitorului pentru a le lectura cu răbdare şi a le recepta mesajul. Demersul ei poartă amprenta propriei personalităţi, interiorizată, în căutare de nou şi de soluţii plastice care să-i exprime cât mai fidel şi convingător crezul artistic, întreaga partitură de sentimente, trăiri sufleteşti şi emoţii.

Pelerini în Țara Sfântă
Muntele Fericirilor sau Calea Împărătească

Maria Stanciu
jurnalistă

Mergem pe firul Sfintelor Evanghelii și vom urca astăzi cu Mântuitorul pe cărările din Muntele Fericirilor, un loc foarte căutat din Țara Sfântă, munte despre care se zice că a fost martorul tăcut al rostirii celor nouă *„fericiri”*, de către Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul.

„Văzând Iisus mulțimile, S-a suit în munte: și șezând El, au venit la Dânsul ucenicii Săi. Și, deschizându-Și gura, îi învăța, zicând: Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. /Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. /Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. /Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura. /Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui. /Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. /Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. / Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor. /Fericiți veți fi când din pricina Mea vă vor ocărî și vă vor prigoni și, minținând, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa i-au prigonit pe profeții de dinaintea voastră”[1].

Această pericopă evanghelică este relatată de Sfântul Apostol și Evanghelist Matei - odinioară, vameșul din Ierihon - după postul și ispitirea lui Iisus, după chemarea primilor patru apostoli la propovăduire și vindecare... Evenimentul de referință din istoria mântuirii omenești s-a petrecut după chemarea primilor patru apostoli și după săvârșirea multor minuni în Galileea, „de s-a dus vestea despre El în toată Siria, și aduceau la El pe toți cei aflați în suferință și cuprinși de multe feluri de boli și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi, și El îi vindeca...”[2].

În orice împrejurare, Mântuitorul Se adresează fie mulțimilor, fie ucenicilor Săi, prin cuvânt. Alteori prin atingerea celor ce au nevoie de vindecare și care-L urmează în credință, recunoscându-L drept Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul.

De această dată, Mântuitorul Iisus Hristos S-a suit în munte, la loc tainic, de contemplație, și, de acolo, rostește ucenicilor Săi cele nouă „fericiri”. Ne amintim că și Moise a fost ales și chemat de Dumnezeu să facă misiune între iudei, dându-i, pe Muntele Sinai. *„Decalogul”* - *„Cele zece porunci”*[3]. Și pe lângă *Cele zece porunci*, pe care trebuie să le respectăm, Mântuitorul ne avertizează: *„Nu am venit să stric legea (veche n.n.) și prorocii, ci să împlinesc”*[4]. Pe cale de consecință și noi trebuie să-L urmăm pe Mântuitorul și să facem întocmai cum ne spune!

Între Decalog și Fericiri

Când prorocul Moise a urcat Muntele Sinai, în vremea Vechii Legi, și a primit *Cele zece porunci, pe Tablele legii,* iudeii erau chemați la ascultare față de Dumnezeu, știut fiind că poporul acesta care s-a crezut *„popor ales”*, din cauza cerbiciei lui, adeseori, cădea în idolatrie. De aceea, în scop pedagogic, Dumnezeu l-a ales pe Moise să le aducă iudeilor, la cunoștință, *Cele zece porunci,* pentru îndreptarea morală a contemporanilor, de ieri și de astăzi... Vechea Lege este *„pedagog către Hristos”*[5], ne învață Sfântul Apostol Pavel, pentru că poruncile din Decalog au drept țel conturarea unei minime morale, pe când *„Noua Lege”* este adusă nouă de Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul, prin jertfa sângeroasă de pe Cruce, astfel răscumpărându-ne pe noi din robia păcatului. Noua Lege are la bază dragostea dezinteresată a lui Dumnezeu pentru noi, Legea Harului. Și apoi, Legea credinței și a iubirii veșnice este *„scrisă nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului Celui Viu, nu pe table de piatră, ci pe tablele de carne ale inimii”*[6].

„Legea (Nouă n.n.) *ne-a fost dată călăuză spre Hristos, pentru ca noi să ne îndreptățim prin credință... Toți sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credința în Iisus Hristos... Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat”!,* ne învață Apostolul neamurilor.

„*Călăuză*" pentru vechii iudei a fost Vechea Lege, Vechiul Testament, despre care Apostolul Pavel, bun cunoscător al Legii Vechi, ne spune că legea, în litera ei, este moartă, fiindcă neavând Duhul lui Dumnezeu nu poate da viață veșnică. Numai Duhul lui Dumnezeu este viu, dătător de Viață. Înțelegem că prin trimiterea în lume a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, „*la plinirea vremii*"[7], Dumnezeu-Tatăl ne-a dat șansa de a deveni fii ai Săi, prin credința în Iisus Hristos. „*Căci, câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat*"![8]

Despre ce îmbrăcăminte e vorba? Nu trebuie să ne gândim că Dumnezeu ne învață cum să ne îmbrăcăm cu o haină... materială, ci e vorba de veșmântul haric, luminos, al sufletului omenesc. Veșmânt, pe care - la alegere - avem posibilitatea să îl dobândim în lumina harică, prin rugăciunea și credința în Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul, printr-o viață cumpătată, prin trezvie, prin fapta bună. Noi, oamenii, „*chip al lui Dumnezeu*"[9] fiind, avem șansa ca toată viața să alergăm după „*asemănarea cu Dumnezeu*", pentru a dobândi starea harică din Rai, stare din care Adam și Eva, protopărinții noștri, au decăzut prin păcatul originar.

Raiul, fericirea veșnică și nu cea trecătoare, efemeră, o putem dobândi doar dacă alegem să mergem spre desăvârșirea proprie pe Calea de mijloc, Calea împărătească. „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!*"[10], ne spune Însuși Mântuitorul. Fiindcă Fiul vine trimis în lume de Dumnezeu-Tatăl, Își împlinește misiunea, Se răstignește pentru păcatele noastră, Învie, Se Înalță la Tatăl, pentru ca de Acolo, de Sus, să ne trimită Duhul Sfânt, duhul de viață dătător.

Ce presupune a urma calea împărătească? A încerca, prin tot ce facem să-L urmăm pe Muntele Hristos; să ne ridicăm de jos, de la pământ, de pe orizontală, pe verticală, cu fața către Cerul lui Dumnezeu, urcând pe „Scara pocăinței". Numai astfel vom dobândi fericirea veșnică, și nu cea efemeră. Astfel, învățăm a experia, în propria-ne viață, verbul „a fi" și nu „a avea"! Să ne înălțăm „*de*

la gândurile coborâte în văi, pe muntele duhovnicesc al vederii (contemplației) înalte"[11], cum ne învață Sfântul Grigorie de Nyssa. Și doar cei care doresc și se străduiesc să urce cu El pe cale, doar aceia vor găsi Calea Împărătească, vor atinge starea de fericire.

Scara virtuților

Ce înțelegem noi, creștinii ortodocși, prin *„fericire"?* Înțelegem *„cuprinsul tuturor celor ce se înțeleg prin numirea de bine și din care nu lipsește nimic din cele ce răspund dorinței după bine"*[12], spune Sfântul Grigorie de Nyssa. Starea de fericire este *„binele"* meu, doar acel bine care nu face rău semenilor. *„Fericirile"* au la temelia lor jertfa și dragostea Mântuitorului nostru Iisus Hristos; nu sunt porunci, sunt aspirații ale creștinului cu *„foame și cu sete de Dumnezeu"*. Când nu suntem fericiți, devenim nefericiți, fiindcă lipsa fericirii este nefericirea. În viața de zi cu zi, vedem adeseori că suntem „nefericiți", pentru că alergăm după fericiri efemere, pentru că suntem săraci, că nu avem destule din cele materiale, că nu avem contul plin în bancă ori un rang sus-pus în societate!... La comoara din suflet, care ne va așeza în lumină Dincolo, contemporanul nu se mai gândește deloc...

„Și șezând El, au venit la Dânsul ucenicii Săi. Și deschizându-Și gura, îi învăța zicând: Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor".

Această primă *„fericire"* nu are în vedere sărăcia de… intelect a omului, cum își închipuie unii dintre contemporani. *„Sărac cu duhul" este doar acela care simte nevoia imperativă de a sărăci de păcate, de gândurile rele, implicit, de faptele rele. Cunoaștem două feluri de bogății: cea materială și cea sufletească, din ce în ce mai puțin căutată, în zilele noastre. Una este vrednică de năzuit, una vrednică de osândit",* spune Sfântul Grigorie de Nyssa.

Unul dintre aceste mari păcate este alergarea, la fel ca și Iuda, după avuții, după arginți, mai mult decât îi trebuie omului, ca să trăim în huzur. Mulți dintre noi alergăm în ape tulburi, de cele mai multe ori, pe căi oculte, neortodoxe, nedreptățindu-i pe semenii noștri... *„Căci cel ce-și mărește partea lui micșorează partea celui împreună-părtaș. Dar bogăția duhovnicească face la fel ca soarele, care se împarte pe sine tuturor celor ce-l văd și vine întreg la fiecare"*[13].

Sfântul Grigorie de Nyssa ne atenționează că preocuparea omului nu trebuie să fie doar pentru trup, cât trebuie să fie pentru suflet. De aceea, omul cu credință în Dumnezeu nu trebuie să alerge după comori materiale, ci după comori duhovnicești, pe care să le *„depoziteze"* nu în conturi bancare, ci în *„comoara inimii". „Căci unde-ți este comoara, acolo-ți va fi și inima"*[14].

Suntem lămuriți de Sfântul Părinte că pentru *revenirea* noastră pe Calea Împărătească un prim pas trebuie să fie acela de a deveni *„săraci în patimi și bogați în virtuți"*. Sfântul Ioan Gură de Aur interpretează această *„fericire" - „de a fi sărac cu duhul"* drept *„smerenia de bună voie"*.

Un alt înțeles al cuvântului *„sărac"* vizează calitatea omului de a fi smerit, *„la locul lui",* nu mândru, ci ascultător față de Dumnezeu-Tatăl, și nu supus în ascultarea față de oamenii care nu-L au pe Dumnezeu. Aceasta este o primă treaptă pe *„scara"* devenirii duhovnicești a omului, a creștinului care aleargă nu după fericirea efemeră, ci după fericirea veșnică.

„Pedagogul desăvârșit" Hristos ne zice... *„Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia"*. De regulă, când plângem, avem o durere sau o neîmplinire. Dar, una este să plângi pentru sau după cineva drag, alta este să plângi din răutate, din egoism, fiindcă invidiezi pe un semen de-al tău. Prima stare te ridică la cer, cealaltă te coboară la iad. Aici e vorba de *plânsul, de tânguirea pentru propriile păcate* și nu de plânsul din motive egoiste, individualiste.

Următoarea treaptă a „scării" virtuților ne amintește... *„Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul"*. În omul blând Însuși Domnul odihnește, ne spun Sfinții Părinți. Blândețea este rod al bunătății, al dragostei și credinței creștine. *„Blând și bun este Domnul!"* și *„smerit cu inima"*... Și, gândiți-vă, câtă armonie ar fi în casele noastre, în întreagul univers, dacă tot omul - *„chip al lui Dumnezeu"* - ar experia în toate împrejurările vieții arta și *„arma"* binefăcătoare a blândeții.

După ce Dumnezeu a pus aceste *„suișuri în inima noastră",* ne învață cum să ne menținem *„setea și foamea de Dumnezeu",* arătându-ne următorul pas. *„Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura"*.

E vorba desigur de Dreptatea divină și nu de cea omenească, dreptate pe care - adeseori - noi, oamenii, o strâmbăm din prea mult egoism și din patimi nemăsurate. Sfântul Grigorie de Nyssa

observă că oamenii, pentru a-și întreține poftele trupului, unul se bucură de cele dulci, altul de cele amare, altul de cele acre sau sărate, alții se hrănesc cu slavă deșartă, alții cu bogăție, *„alții cu pizma, pe care o înghit ca pe un venin...”* Adică, cu nedreptatea față de aproapele... *„De aceea, fericește Cuvântul nu pe cei ce flămânzesc pur și simplu, ci pe cei a căror poftă tinde spre dreptatea adevărată”*[15].

Ce este dreptatea? În Vechiul Testament, termenul are sens de *„cucernicie”*, de *„virtutea în general”*, adică, disponibilitatea omului pentru realizarea binelui. În concluzie, cei *„cu foame și sete de Dumnezeu”*, care se raportează la dreptatea lui Dumnezeu, trebuie să facă, în tot locul și în tot ceasul, binele pentru aproapele său sau să lucreze pentru binele social, al unei comunități, de exemplu. Și chiar dacă *„judecătorii”* lui nu-i vor vedea faptele bune, dătătoare de viață și speranță, cu siguranță, Dumnezeu, Care este *„Binele Întrupat”* - deci, mai mult decât un principiu moral - le vede și le rânduiește după Dreptatea Sa cerească. Și cum Drept și Bun este Dumnezeu, nouă oamenilor nu ne rămâne decât să îl transpunem în fapta bună, creștinească.

„Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui”. Milostenia este cea mai frumoasă și la îndemână *profesie*, care demonstrează credința noastră, ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur. *„După părerea mea, Domnul vorbește aici nu numai de cei care fac milostenie cu bani, ci și de cei care fac milostenii cu faptele lor. Că milostenia este de mai multe feluri, iar porunca aceasta este mult cuprinzătoare”*[16], spune Sfântul Părinte.

Între faptele milosteniei creștine alături de faptele bune sunt și atitudinea și cuvântul bun dăruit semenilor noștri din preaplinul inimii. La rândul Său, Dumnezeu îi miluiește cu mila Sa pe cei care fac binele, în numele ospitalității și al generozității. Iar noi, românii, am înveșnicit ospitalitatea și generozitatea poporului român cu frumoasa sintagmă: *„Dar din dar se face Rai!”* Noi, dreptmăritorii creștini, am perceput, poate înaintea părintelui Nicolae Steinhardt, că Dumnezeu când dă, *„dă ca un Boier!”*...

„Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”, adică cei fără de păcat, fără patimi și gânduri negre. Cei preocupați de despătimirea de patimi și de plânsul păcatelor. De urcușul duhovnicesc pe scara căinței.

„Fericiți făcătorii de pace, că aceia fii lui Dumnezeu se vor chema”, făcători de pace sunt doar acei care fac pace, isihie, întâi în sufletul lor, și apoi în jurul lor, în casa lor, în poporul lor și doar în numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Marea artă a creștinului este nu numai să îi iubească pe semeni, ci să facă pace cu vrăjmașii, ceea ce nu e posibil decât cu ajutorul lui Dumnezeu.

„Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor; Fericiți veți fi când din pricina Mea vă vor ocărî și vă vor prigoni și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră”. Semnificația biblică a dreptății presupune *„acordul omului cu planul lui Dumnezeu de a mântui lumea”*. Nu e dragoste de Dumnezeu și de semeni, atunci când din dorința furibundă de a arăta cât de mari suntem, îl judecăm pe aproapele, mai mult, Îl judecăm pe Hristos, asemenea cărturarilor și fariseilor. Mântuitorul face aici referire la *hula, calomnia și cuvântul rău* pe care îl fac cei puși în slujba răului, mințind cu bună știință pentru a-și satisface propriile orgolii, propriile egoisme. Hulă este când arătăm cu degetul către slujitorii Bisericii, fără să trecem pe la Biserică să aprindem măcar o lumânare, când ne dăm cu părerea despre cele sfinte, *„dar nu mergem la Sfânta Liturghie că avem biserica acasă!”*... Exemplele ar putea continua, fiindcă viața noastră e asaltată de astfel de situații. Important este să ne ridicăm din starea pătimașă și să-L luăm drept model pe Iisus Hristos-Pedagog desăvârșit.

„Bucurați-vă și vă veseliți că plata voastră multă este în ceruri, că așa i-au prigonit pe profeții de dinaintea voastră”. Și aici e simplu. Dacă am urmat toate celelalte trepte pe scara virtuților creștine, atunci să nu așteptăm nici dreptatea lumească, nici mila omenească de la lume, mai ales, de la omul fără Dumnezeu. Să facem totul cu recunoștință față de Dumnezeu, fiindcă doar în fața Lui suntem egali și El ne va milui, ne va mântui după inima noastră bună și smerită... Mai este nevoie să amintim câți prigoniți pentru dreptatea lui Dumnezeu și pentru credința lor au fost judecați, schingiuiți, martirizați?... De la Mântuitorul nostru Iisus Hristos, și Maica Sa - care a strâns în inimă toate cuvintele Fiului - cerul Ortodoxiei noastre cântă în Icoane, este plin de Sfinții lui Dumnezeu care au lucrat în viața pământească, după măsurile veșniciei: de la Arhidiaconul Ștefan, primul Sfânt martirizat pentru Hristos, la Apostolii, Mărturisitorii și Martirii lui Hristos, știuți și neștiuți...

Muntele Fericirilor, cunoscut încă din epoca bizantină

Muntele Fericirilor, loc foarte căutat de pelerinii care merg în Ţara Sfântă, este situat în apropiere de Marea Galileii, numită şi Lacul Ghenizaret, Kinneret sau Marea Tiberiadei, cea din urmă denumire vine de la oraşul Tiberias - înfiinţat în anul 18 după Hristos. Muntele este la o înălţime de 70 de metri deasupra mării. Locul era cunoscut încă din epoca bizantină, însă nu sunt dovezi scrise sau arheologice.

De pe acest munte, aflat pe ţărmul nordic al Kinneretului, între Capernaum şi Magdala, pelerinul are posibilitatea să cuprindă cu privirea tot ansamblul din împrejurimi, iar cu inima cele mai frumoase cuvinte revelate Fiului de Dumnezeu, prin Duhul Sfânt.

În punctul cel mai înalt de pe Muntele Fericirilor, a fost ridicată la începutul veacului XX (1930) o Biserică Franciscană[16] care aminteşte de acest moment, în care Mântuitorul nostru Iisus Hristos a rostit „fericirile". Este zidită după planul arhitectului italian *Antonio Barluzzi* care a influenţat arta arhitecturală în Ţara Sfântă. Este o zidire din calcar şi bazalt, în formă octogonală, fiecare faţadă a cupolei fiind luminată de o fereastră deasupra căreia este transcrisă, în limba latină, câte o „*fericire*". Cum locaşul este franciscan, „*beatitudinile*"- termenul corespunde în spiritualitatea ortodoxă cu *fericirile* - sunt redate potrivit traducerii şi învăţăturii romano-catolice. De aceea, noi, creştinii dreptmăritori, trebuie să rămânem în învăţătura lăsată nouă prin Apostoli de Mântuitorul Iisus Hristos şi statornicită de cele şapte sinoade ecumenice din primele opt veacuri creştine.

Ce trebuie să reţinem este că în Muntele Fericirilor, Fiul lui Dumnezeu a rostit către ucenicii Săi *regulile de aur ale înnoirii noastre în Duh - Cele nouă fericiri - „scară"* a întoarcerii omului - din robia păcatului - cu faţa către Dumnezeul Treimic. Pentru noi, Muntele Fericirilor este un loc cu o rezonanţă aparte, pentru că aici Mântuitorul a arătat că cea mai frumoasă cale pe care trebuie să meargă omul trecător, pe acest pământ, trebuie să fie *Calea Împărătească*. Dincolo de cuvânt, fiecare pas către „*fericirea*" veşnică, şi nu efemeră, trebuie făcut de fiecare în parte, prin modul de viaţă creştin, autentic, în Duhul lui Hristos, prin gândurile bune, prin faptele noastre frumoase din dragoste de Dumnezeu şi de semeni.

Fericirile nu presupun răsfăţ trupesc, gustativ sau olfactiv. Fericirile sunt trepte ale omului în redobândirea stării harice, a curăţeniei sufleteşti şi trupeşti, în lumina cunoştinţei de Dumnezeu. Fericirile sunt căi de revenire a omului la „*viaţa fericită a harului dumnezeiesc, pentru care a fost creat*", ne spune Prea Fericitul Părinte Daniel. Fericirile sunt „*o scară*" a virtuţilor pe care creştinul este chemat să urce treaptă cu treaptă, virtute cu virtute, de la „*gândurile coborâte în văi, pe muntele duhovnicesc al vederii, al contemplaţiei înalte. Prin Fericiri ne este revelată calea reîntoarcerii în împărăţia netrecătoare a iubirii Prea Sfintei Treimi*"[17], ne învaţă *Preafericitul Părinte Daniel*.

În frumoasa grădină de pe Muntele Fericirii, şi noi - pelerinii români - am format o *Biserică vie* şi împreună cu preoţii care ne-au însoţit am cântat „*Fericirile*" spre slava lui Dumnezeu, Cel Unul în Fiinţă şi Întreit în Persoane...

Note:

1. *Evanghelia după Matei* 5, 1-12.
2. *Evanghelia după Matei* 4, 24.
3. *Ieşirea* 20, 1-17.
4. *Evanghelia după Matei* 5, 17.
5. *Epistola către Galateni* 3,24-25.
6. *Epistola II Corinteni* 3, 2-3.
7. *Epistola către Galateni* 4, 4-5.
8. *Galateni* 4, 27.
9. *Facerea* 1, 26.
10. *Evanghelia după Ioan* 14, 5.
11. *Despre fericiri,* Sfântul Grigorie al Nyssei, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 2009, pg. 7.
12. *Despre fericiri...*, pg. 10.
13. *Despre fericiri...*, pg. 10.
14. *Evanghelia după Matei*, 6, 21.
15. *Despre fericiri...*, pg. 52.
16. *Omilii la Matei*, Sfântul Ioan Gură de Aur, Părinţi şi Scriitori Bisericeşti, vol. 23, traducere, indicii şi note de pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994, pg. 179.
17. *Ghidul creştinului ortodox prin locurile de pelerinaj ale Ţării Sfinte*, Vasilios Ţaferis, pg. 94.
18. *Despre Fericiri,* Sfântul Grigorie al Nyssei, pg. 5-6.

Aplicarea Convenţiei de Armistiţiu din 12 septembrie 1944

Studiu de caz - relaţia dintre Poliţia oraşului Galaţi şi trupele sovietice de ocupaţie (I)

dr. Adrian
director, Direcția Județeană Galați a Arhivelor Naționale

Starea de spirit a poporului român şi a populaţiei oraşului Galaţi în preajma actului de la 23 August 1944. Prezenţa trupelor hitleriste pe teritoriul României, care în vara anului 1944 ajunseseră la un milion de persoane, a creat numeroase şi grave probleme economice, financiare, dar şi politice ori morale. Pentru întreţinerea militarilor germani, guvernul român cheltuia 12 miliarde de lei, dar oficialităţile militare nu erau mulţumite, astfel că solicitau mărirea sumelor alocate. Neprimind sumele cerute, ostaşii germani recurgeau la devastarea unor magazine ori la jefuirea populaţiei, fapte care creau o gravă stare de tensiune în ţară. Dezorganizarea vieţii economice dintr-o bună parte a României, eforturile pentru întreţinerea şi dotarea armatei, presiunile tot mai puternice ale Berlinului vizând sporirea livrărilor de petrol şi produse alimentare au afectat într-o măsură crescândă nivelul de trai al populaţiei. Astfel, se înregistra o diminuare a bunurilor de larg consum, în primul rând a celor alimentare, devalorizarea monedei naţionale, şi de aici o discrepanţă crescândă între salarii şi preţuri, având ca finalitate apariţia fenomenului de speculă[1]. Vechilor probleme şi greutăţi cu care se confrunta poporul român li s-a adăugat una nouă, şi anume exodul populaţiei româneşti din Basarabia şi nordul Bucovinei spre interiorul ţării. Zeci de mii de oameni şi-au părăsit vetrele, căutându-şi un adăpost în teritoriul neocupat, solicitând sprijinul autorităţilor şi populaţiei civile. Efortul autorităţilor - în special al Comisariatului pentru refugiaţi – şi al populaţiei nu au putut oferi întotdeauna ajutorul concret atât de necesar acestor români nevoiţi să ia drumul pribegiei[2]. Bombardamentele sovieticilor au devenit tot mai dese şi de o gravitate tot mai mare în cursul anului 1944. După circa trei ani de război, viaţa economică se deteriorase considerabil, sentimentul insecurităţii naţionale şi personale devenind dominant. La 26 martie 1944 trupele sovietice au ajuns la Prut, iar a doua zi au depăşit graniţa stabilită prin notele ultimative din iunie 1940, ceea ce deschidea perspectiva desfăşurării războiului pe teritoriul României, cu toate consecinţele dezastruoase care decurgeau din acest fapt[4]. La 27 august 1944, în jurul orelor 5-6 dimineaţa, trupele sovietice au invadat oraşul Galaţi[5].

În urma evenimentelor de la 23-30 august 1944, oraşului Galaţi i s-a creat o situaţie cu totul excepţională, faţă de toate oraşele din Moldova şi chiar din restul ţării. Aproape 1/5 din clădirile oraşului au fost distruse prin bombardamente aeriene şi incendieri de către trupele germane în retragerea lor, în special centrul comercial, portul şi gara[6]. Cu toate acestea populaţia rămasă în Galaţi, în afară de o mică parte care s-a refugiat în alte oraşe, nu a resimţit numeric o scădere semnificativă[7]. Deşi pe toată perioada desfăşurării războiului au fost semnalate evenimente deosebite, din perspectiva ordinii şi liniştii publice fiind înregistrate o serie de plângeri, reclamaţii şi petiţii urmare unor abuzuri din partea militarilor sau a populaţiei civile, totuşi în mod evident, atât în ceea ce priveşte numărul de evenimente, cât şi a atrocităţilor comise - ca să nu mai vorbim de bunurile materiale distruse urmare a bombardamentelor - de departe anul 1944 se află pe primul loc[8].

Prefectul interimar al judeţului Covurlui, avocatul Gică Simionescu, emite la 27 august 1944 Ordonanţa nr. 1 în care face apel, „în calitate de mandatat al organizaţiilor partidelor de guvernământ, naţional ţărănesc, comunist, liberal şi social-democrat”, la intrarea în legalitate, adresându-se funcţionarilor publici, funcţionarilor din întreprinderile particulare şi tuturor cetăţenilor de a-şi da tot concursul în restabilirea ordinii. Armele deţinute de populaţie urmau să fie predate, conform unui ultimatum, în termen de 24 de ore Inspectoratului Jandarmeriei,

situat în str. „Maior Foti" nr. 18, iar cei care comiteau jafuri sau distrugeri, în urma unei judecăţi sumare, urmau să fie executaţi[9]. Populaţia era în general nemulţumită din cauza preţurilor foarte mari la alimente şi produse de primă necesitate. Muncitorii manuali, negăsind locuri de muncă, se mulţumeau uneori să muncească doar pentru hrana zilnică, comercianţii şi industriaşii erau nemulţumiţi din cauza impozitelor mari, iar funcţionarii publici şi particulari din cauza salariilor mici şi a măsurilor minime impuse de stat pentru combaterea speculei. Într-un raport adresat Inspectoratului Regional, chestorul Poliţiei descrie situaţia economică a oraşului Galaţi ca fiind destul de delicată, subliniind că există „un interesant dans al milioanelor la negru prin evaziuni şi furturi, iar negrul oraşului, cu toate că nu are un sediu oficios, acaparează totuşi majoritatea tranzacţiilor[10].

În luna august 1944, Detaşamentul Gardienilor Publici de pe lângă Chestura Municipiului Galaţi avea următorul efectiv: un şef de detaşament, opt şefi de secţie şi 380 gardieni. Cu acest personal se îndeplineau cu mare greutate cerinţele serviciului de pază. Situaţia a devenit şi mai complicată în anul următor, când linia generală urmată a fost aceea de comprimare a cadrelor poliţieneşti. Dacă punem în balanţă numeroasele probleme administrative care trebuiau soluţionate - punerea în aplicare a Convenţiei de Armistiţiu (care implica încartiruiri, recensăminte, anchete mixte), urmărirea infractorilor, soluţionarea reclamaţiilor la adresa Armatei Sovietice, problema „sabotajului" şi a speculei ilicite - şi le raportăm la efectivul poliţienesc existent, solicitarea şefului Poliţiei gălăţene, chestorul S. Teodorescu, de mărire a efectivelor era imperios necesară[11].

Convenţia de Armistiţiu din 12 septembrie 1944. Responsabilităţi şi sarcini atribuite personalului poliţienesc. Pentru a verifica modul şi proporţia în care erau respectate prevederile Convenţiei de Armistiţiu[12] au fost înfiinţate mai multe organisme: Comisia Română pentru Aplicarea Armistiţiului, Secretariatul General pentru Restituirea bunurilor URSS, Intendenţa Generală a Armatelor Roşii, Comisia Interdepartamentală pentru controlul cerealelor, Comisia Centrală de colectare de cai pentru URSS, Casa de Administrare şi Supraveghere a Bunurilor Inamice (CASBI) şi altele. Acestea la rândul lor au dat naştere la alte organisme birocratice concentrice care nu fac altceva decât să secătuiască o economie şi aşa vlăguită de lunga perioadă de război şi, pe termen lung, să paraziteze instituţiile legale ale statului, şi ele într-o situaţie precară datorată unii proces de eroziune care începe din 1938.

O întreagă legislaţie se va naşte din necesitatea de a îndeplini prevederile Convenţiei de Armistiţiu şi o reţea birocratică, aparţinând Comisiei Aliate de Control, va împânzi teritoriul României anulând sau alterând prerogativele şi deciziile instituţiilor şi organismelor de drept autohtone. Înaltul Comandament Aliat (Sovietic) şi Comisia Aliată de Control (Sovietică) devin două instrumente oficiale eficiente pe teritoriul României, iar introducerea termenului „Sovietic(ă)" în denumirile celor două instituţii implică în mod cert sensul şi conţinutul politico-ideologic al aplicării şi al regimului chemat să aplice această Convenţie.

Comisia Aliată de Control, aflată în subordinea Înaltului Comandament Aliat, va deveni cu timpul un organism parazitar al statului, oficialităţile române raportându-şi deciziile şi acţiunile la interpretările date de reprezentanţii acesteia. Replica timidă a acestei comisii o reprezenta Comisia Română pentru Aplicarea Armistiţiului, înfiinţată la 18 aprilie 1945 ca intermediar între guvernul român şi Înaltul Comandament Aliat, pe de o parte, şi între Înaltul Comandament Aliat şi Comisia Aliată de Control pe de altă parte[13].

Într-un apel adresat la 20 septembrie 1944 de CC al PCR. populaţiei ţării, ca urmare a semnării Convenţiei de Armistiţiu, se aprecia că „se impune curăţirea aparatului de stat şi administrativ, a instituţiilor şi întreprinderilor industriale şi comerciale de slugile hitleriste, de legionari şi sprijinitori lor, de uneltele clicii lui Antonescu, de hitlerişti, şvabi, saşi etc… Împlinirea riguroasă a condiţiilor armistiţiului este piatra de hotărâtă despărţire între vechea politică antinaţională, politica de vrăjmăşie împotriva Uniunii Sovietice şi noua politică patriotică de prietenie cu Uniunea Sovietică. Pentru binele patriei şi al naţiuni, datoria fiecărui patriot român este să ducă lupta necruţătoare contra oricui s-ar pune în calea împlinirii conştiincioase a stipulaţiilor prevăzute în acordul de armistiţiu"[14]. Pentru a da greutate propagandistică muncii de onorare a pretenţiilor sovietice formulate în Convenţia de Armistiţiu şi pentru a face presiuni asupra cetăţenilor obligaţi să suporte acest efort, noul regim a înfiinţat, în iunie 1945, *Comisiile controlului cetăţenesc pentru combaterea speculei şi sabotajul economic*[15].

În vederea îndeplinirii condiţiilor stabilite prin Convenţia de Armistiţiu, la nivelul oraşului Galaţi existau următoarele autorităţi: împuternicitul Comisiei Aliate de Control în persoana lt. col.

Socolovschi V., împuternicitul Comisiei Aliate de Control pentru Marină, cpt. regal de rangul II Cozin C., și delegatul Comisariatului General al Executării Armistițiului, col. Stăncescu M. Alexandru. Pentru păstrarea ordinii, din partea U.R.S.S., aveau responsabilități Comenduirea Pieței Sovietice și Comandamentul Sovietic al Portului Galați[16].

Odată cu încheierea Convenției de Armistițiu, noi obligații erau puse în sarcina polițiștilor. Articolul 2 menționa că cetățenii germani și maghiari din România urmau să fie internați, organele polițienești fiind datoare ca, în afară de supușii germani și maghiari aflați pe teritoriul circumscripției, să facă investigații și să pășească la cercetări, iar atunci când descopereau că se mai aflau și alții decât acei prevăzuți în controalele polițienești, să raporteze organelor superioare pentru a se lua măsuri de internarea lor. Articolul 5 din Convenție prevedea depunerea de liste cu cetățenii sovietici aduși cu sila din Rusia în vederea repatrierii lor, reprezentanții Poliției urmând să întreprindă toate demersurile ca aceștia să fie repatriați. În eventualitatea că urmau să identifice și alții cu ocazia efectuării de razii, aceștia urmau să fie luați în evidență și înaintați Legiunilor de Jandarmi pentru a fi repatriați. Organele polițienești aveau obligația, potrivit art. 8, de a veghea să nu părăsească România bunurile, valorile și monedele Germaniei și Ungariei, ale cetățenilor acestora sau ale persoanelor domiciliate pe teritoriile lor, respectiv pe teritoriile ocupate, fără autorizarea Înaltului Comandament Aliat Sovietic, raportând pe calea cea mai rapidă orice încercare de acest fel, cei vinovați, împreună cu cei care i-ar fi ajutat, urmând a fi cercetați și înaintați instanțelor competente. De asemenea, aplicarea articolului 12 din Convenție impunea înapoierea Uniunii Sovietice în completă stare a tuturor valorilor și materialelor scoase în timpul războiului aparținând instituțiunilor de stat, sociale și cooperative, întreprinderilor, instituțiunilor sau cetățenilor izolați (utilajul fabricilor și uzinelor, locomotive, vagoane de cale ferată, tractoare, autocamioane și automobile, monumente istorice, valori luate din muzee și orice alte bunuri). Organele polițienești urmau să întreprindă cercetări și investigații pentru a stabili dacă mașinile rusești nu sunt demontate și vândute particularilor pentru a li se pierde urma și să sancționeze astfel de fapte[17]. Dizolvarea tuturor organizațiilor prohitleriste (de tip fascist), politice, militare și paramilitare aflate pe teritoriul României, precum și a celorlalte organizații care făceau propagandă ostilă Națiunilor Unite, și în special Uniunii Sovietice (art. 15), ridica noi probleme Poliției care era datoare să supravegheze și aceste mișcări.

În altă ordine de idei, printre altele, rolul Poliției era acela de a da tot concursul ofițerilor reprezentanți ai Comisiei Aliate de Control pentru aplicarea Convenției de Armistițiu, existând numeroase ordine, circulare și instrucțiuni adresate personalului polițienesc de a susține în teritoriu acțiunile Comisiei. Este adevărat, aceasta din urmă a semnalat autorităților centrale ale statului român numeroase disfuncționalități pe această linie[18]. Întrucât s-a constatat că organele administrative însărcinate cu executarea prevederilor Convenției de Armistițiu nu aplicau dispozițiile guvernului în legătură cu restituirea bunurilor de proveniență sovietică, în urma acordului semnat între guvernul român și sovietic semnat la 11 septembrie 1945, în principiu, restituirea în natură a acestor bunuri înceta. Această măsură era justificată prin faptul că, în urma acordului, se instituia o nouă obligație pentru statul român și anume aceea de a livra într-o perioadă de trei ani mărfuri românești în valoare de 300 miliarde de lei[19]. În cadrul Ministerului Afacerilor Interne - Direcția Contabilitate, la sfârșitul lunii septembrie 1944, ia ființă un *Birou special pentru ținerea evidenței în ceea ce privea relațiile cu armatele aliate* ca: preluări de bunuri, rechiziții etc., astfel că lunar unitățile polițienești trebuiau să întocmească rapoarte referitoare la bunurile preluate, cantitatea, valoarea lor de inventar, denumirea unităților care au ridicat bunurile și actele care au stat la baza rechiziționării[20].

La sfârșitul anului 1944 apar și *Instrucțiunile pentru controlul aplicării clauzelor Armistițiului care se vor executa de organele în subordinea Ministerului Afacerilor Interne*, astfel încât toate valorile și materialele luate de pe teritoriul Uniunii Sovietice (acestui teritoriu erau asimilate Basarabia și nordul Bucovinei) în timpul războiului, aparținând Statului, organizațiilor publice și cooperatiste, întreprinderilor, instituțiilor sau cetățenilor particulari, care se găseau asupra autorităților administrative, polițienești sau Jandarmeriei, trebuiau puse la dispoziția sovieticilor. De asemenea, autoritățile administrative, polițienești și jandarmerești aveau atribuții ca nimeni să nu provoace acte de natură a slăbi autoritatea publică sau să pericliteze liniștea publică, încât autoritățile publice să aplice riguros legile, regulamentele și ordinele, îndeosebi cele care abrogau dispozițiile bazate pe diferențieri rasiale și de cult sau prin care s-au adus restricții ale drepturilor cetățenești. Organele polițienești și ale Jandarmeriei aveau

responsabilităţi în ceea ce priveşte asigurarea siguranţei transporturilor pe drumurile publice, siguranţa persoanelor, supravegherea rechiziţiilor (acestea să aibă loc în condiţiile prevăzute de lege şi de organele desemnate în acest sens), respectarea riguroasă a drepturilor acordate de legi şi norme internaţionale cetăţenilor Naţiunilor Unite şi ai ţărilor aliate[21]. Conform instrucţiunilor primite, rolul Poliţiei era de a da tot concursul ofiţerilor reprezentaţi ai Comisiei Aliate de Control pentru aplicarea Convenţiei de Armistiţiu, de a informa şi descoperi pe toţi acei care încercau „să saboteze" activitatea Comisiei, de a-i semnala organelor superioare pentru luarea de măsuri în contra lor. Funcţionarii administrativi şi poliţieneşti care sabotau îndeplinirea strictă a dispoziţiilor urmau să fie aduşi în faţa justiţiei, iar numele lor publicat la presă. Erau, de asemenea, pasibili de pedeapsă funcţionarii care întocmeau şi transmiteau situaţii inexacte în legătură cu aplicarea ordinelor"[22].

Note:

1. Ioan Scurtu, *Studii de istorie*, Edit. Ars Docendi, Bucureşti, 2002, p. 453-454.

2. *Ibidem*, p. 450-451.

3. Spre exemplu, în dimineaţa zilei de 6 iunie 1944, aproximativ 72 avioane au bombardat oraşul Galaţi cu bombe incendiare şi explozive, obiectivul principal constituindu-l aeroportul militar, unde pagubele au fost însemnate (13 morţi) fiind distruse şi aproximativ 98% din instalaţii, clădiri şi maşini. În cartierul din preajma aeroportului, inclusiv la spitalul „Izolarea", au fost înregistrate distrugeri materiale fără a fi însoţite de pierderi de vieţi omeneşti în rândul populaţie civile (Cezar Bejan, Alexandru Duţă, Stelian Iordache, Viorica Solomon, *Tezaur documentar gălăţean*, Bucureşti, 1988, p. 405). Cu ocazia altor bombardamente efectuate asupra Penitenciarului Galaţi şi-au pierdut viaţa un număr de aproximativ 40-50 deţinuţi, numărul exact nefiind cunoscut în condiţiile în care o parte din ei au evadat. Documentele consemnează că înhumarea cadavrelor a avut loc în curtea Penitenciarului, autorităţile luându-şi angajamentul că vor dispune deshumarea şi reînhumarea în cimitirul oraşului, atunci când mijloacele financiare aveau să existe (Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Parchetul Curţii de Apel Galaţi*, dosar 2/1944, f. 60). La declanşarea alarmei aeriene, fie în timpul zilei, fie în timpul nopţii, comisarul de serviciu de la oficiul Chesturii era obligat să anunţe de îndată toate comisariatele de poliţie, care, la rândul lor, trebuiau să ia cele mai rapide măsuri de alarmare a publicului, atât prin sirenele de mână aflate la comisariate, cât şi prin tragerea clopotelor de la biserici (Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Poliţia oraşului Galaţi. Serviciul Administrativ*, dosar 63/1944, f.164). Având în vedere condiţiile specifice ale desfăşurării războiului, şefii comisariatelor de poliţie au primit instrucţiuni în privinţa modului de acţiune împotriva paraşutiştilor inamici (bolşevici) debarcaţi în spatele liniilor (Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Poliţia oraşului Galaţi. Serviciul Administrativ*, dosar 3/1943, f. 96-97).

4. Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 449.

5. În legătură cu invazia trupelor sovietice în oraş, sugestiv este raportul întocmit de Carlo Cappelaro, intendentul Comisiei Europene a Dunării, în care este descris modul în care palatul acestei instituţii a fost la un pas de a fi aruncat în aer de trupele germane aflate în retragere (Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Comisia Europeană a Dunării. Secretariatul General*, dosar 975/1944-1945, f. 29-31).

6. Bilanţul bombardamentelor asupra Galaţiului a înscris pagube în valoare de 20 miliarde, în care se evaluau distrugerea a 6.092 clădiri particulare, 28 clădiri ale statului, 560 clădiri de comerţ, 25 industriale, 24 tramvaie, 14 km reţea electrică, instalaţiile din docuri, atelierele, depoul şi magaziile C.F.R. şi altele. În industria metalurgică, statistica înregistra pierderi la instalaţii în următoarele proporţii: 20% la Titan, 60% la Greierul, 20% la Şantierul Naval Neptun, 40% la Atelierele Spulber, 40% la Iromet. Industria textilă pierduse trei fabrici (M Guziec, *Câteva aspecte din viaţa economică a oraşului Galaţi în perioada august 1944-martie 1945*, în „Danubius", nr. II-III, Galaţi, 1969, p. 194).

7. Populaţia oraşului Galaţi număra la sfârşitul celui de-al doilea război mondial 80.411 persoane.

8. Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Parchetul Tribunalului Judeţului Covurlui*, dosar 71/1944.

9. Cezar Bejan, Alexandru Duţă, Stelian Iordache, Viorica Solomon, *op. cit*., p. 406.

10. *Ibidem*, dosar 17/1946, f. 90-92.

11. Acesta propunea Direcţiei Generale a Poliţiei suplimentarea personalului cu cel puţin 20 agenţi de poliţie, cinci impiegaţi de birou, necesari pe lângă cele cinci comisariate, trei telefonişti pentru deservirea centralei telefonice din cadrul Chesturii, deoarece la acea dată serviciul era asigurat de trei gardieni (folosiţi contrar dispoziţiilor în alte scopuri decât cel de pază), un şofer şi doi oameni de serviciu. (Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Poliţia oraşului Galaţi.Serviciul Administrativ*, dosar 2/1945, f. 467-468).

12. Pentru textul Convenţiei de Armistiţiu între guvernul român, pe de o parte, şi guvernele Uniunii Sovietice, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii, pe de altă parte, – încheiată la 12 septembrie 1944, vezi Marin-Radu Mocanu (coordonator), *România marele sacrificat al celui de al doilea război mondial. Documente*, vol. I, Bucureşti, 1994, p. 310-313.

13. Flori Stănescu, Dragoş Zamfirescu, *Ocupaţia sovietică în România. Documente 1944-1946*, Bucureşti, Edit. Vremea, 1998, p. 6-9.

14. Marin-Radu Mocanu (coordonator), *România şi Armistiţiul Naţiunilor Unite. Documente*, vol. II, Bucureşti, 1995, p. 59.

15. Flori Stănescu, Dragoş Zamfirescu, *op. cit*„ p. 7.

16. Arhivele Naţionale Galaţi, fond *Poliţia oraşului Galaţi. Serviciul Administrativ*, dosar 47/1945, f. 204.

17. *Ibidem*, dosar 6/1945, f. 136.

18. *Ibidem*, dosar 19/1944, f. 85-86.

19. *Ibidem*, dosar 6/1945, f. 136.

20. *Ibidem*, dosar 13/1944-1945, f. 6-7.

21. *Ibidem*,dosar 15/1944, f. 18-19.

22. *Ibidem*, f. 72-73.

(Va urma)

Sărbătorile de iarnă
Datini de Sfântul Andrei

Eugen Holban
etnolog

Moto: *„(...) dacă edificiul spiritual al neoliticului nu ne mai este accesibil în ansamblul său, fragmente răzlețe s-au păstrat în tradiția societății țărănești”*

(Mircea Eliade, ***Istoria credințelor și ideilor religioase***, vol. I, Editura Științifică București, 1992, p. 60)

NOAPTEA LUPULUI
I

Lupul capătă doar în noaptea Sfântului Andrei atribute demonice, fără ca năravurile și fizionomia să-i fie în vreun fel schimbate. Ar putea fi vorba fie de lupul real, învestit temporar cu atribute demonice, fie de un fel de spirite ale lupilor, reactivate în această noapte. Desfășurarea ritualurilor care au ca finalitate lupta împotriva fiarei se pot reconstitui ca fragmente de mituri ce vin din timpuri imemorabile. Unele din ele par a nu mai avea nici o legătură cu lupul.

Arheologie și istorie

Corelând datele culese din propriile cercetări de teren, efectuate – în special – în satele din sudul Moldovei, cu cele aflate în bibliografia de specialitate, date provenite și din alte zone ale țării, să ne întoarcem în antichitatea geto-dacică și chiar în epocile anterioare pentru a urmări imaginea lupului în ritual. După vechi izvoare mitice și scrieri ale unor autori antici, lupul și-a căpătat aici, în Dacia, toate „privilegiile”, „onorurile”, de la totem la imagine pictată, de la etnonim la stindard - dacii nefiind prin asta un caz singular în lumea antică. Omniprezența lupului în cultura înaintașilor dezvăluie urmele unei filiere culturale indo-europene adusă aici o dată cu invaziile masive ce au urmat neoliticului. După Mircea Eliade, invaziile și cuceririle indo-europenilor s-au făcut sub semnul carnasierului. Pe de altă parte, urmărind materialul arheologic din neolitic, vom găsi imaginea lupului prezentă pe vase de ceramică, într-o frecvență semnificativă, cu mult înaintea venirii indo-europenilor pe aceste meleaguri, fapt semnalat atât de Mircea Eliade, precum și de Romulus Vulcănescu. Imaginile zvelte, modelate, pictate ori serigrafiate, cu o uluitoare forță de sugestie și cu rafinament plastic deosebit, capătă în viziunea etnologului, a folcloristului, a antropologului și a arheologului o semnificație excepțională.

După Ion Ghinoiu, lupul avea un rol deosebit de important în calendarul dacic. El reprezenta un fel de semn zodiacal ce acoperea o treime din durata unui an, adică partea cea mai rece și mai întunecoasă.

După încreștinarea poporului român, o bună parte din mitologia lupului – și anume, cea mai sacră, care se desfășoară la sfârșitul lunii noiembrie – este pusă în legătură cu Sfântul Apostol Andrei, numit în popor și „Andrei Cap de Iarnă”, el fiind considerat un constant apărător al oamenilor împotriva lupilor, în opoziție cu fratele său, Sfântul Petru, patronul și protectorul lupilor.

În plus, totul capătă o altă dimensiune dacă adăugăm că și Sf. Apostol Filip, originar tot din Betsaida Galileii, cetatea celor doi Sf. Apostoli Andrei și Petru este implicat în acest capitol al mitologiei.

Interesant mai este și faptul că în planul mitologiei și al credințelor populare, Sf. Andrei nu este neapărat frate cu Sf. Petru și nici vreo legătură cu Sf. Filip nu este relevată.

De numele Sfântului Apostol Filip - prăznuit la data de 14 noiembrie - se leagă o *mulțime* nedeterminată numeric de spirite, care devin active în intervalul 14 - 30 noiembrie. Ele se numesc Filipi, Hilichi, Kilichi, Cilichi, Pilippi etc., au o identitate mitică confuză, sunt capabile de a face și rău deși sunt niște *spirite protectoare ale casei: „niște penați”*. Ion Ghinoiu îi consideră niște spirite ale lupilor. În unele zone ale țării, ei deținеau chiar rolul Lupului-Strigoi sau a Strigoiului-Lup, din noaptea de Sf. Andrei. În calitatea de Zei ai casei, Hilichi se moșteneau: mama îi dădea fiicei câțiva Hilichi ca zestre, la nuntă, iar nora intra în posesia Hilichilor deținuți de soacră numai după moartea acesteia.

În majoritatea zonelor țării și mai ales în jumătatea de nord a Moldovei, „dimonul” care acționa în noaptea Sfântului Andrei era de fapt un strigoi care, în unele faze ale metamorfozelor sale, se putea întrupa și în lup. În cele trei zone etno-culturale din sud-estul

Moldovei, zone cercetate de noi, strigoiul este pomenit rareori. Aici apare lupul sadea, animal investit numai în noaptea Sfântului Andrei cu atribute speciale, suprareale.

O informaţie culeasă la sfârşitul secolului al XIX-lea, din oraşul Galaţi, aduce unele contribuţii importante la cunoaşterea a ceea ce a însemnat în trecut ziua de Sfântul Andrei: „*La Sf. Andrii sî nu mături, sî nu dai gunoiul din casî, şî nu dei nimic afarî cî-i primejdios. Sî ţâni Sf. Andrii pintre oameni care sîn drumeţi di lupchi. Spre azunu lui Sf. Andrii sî unzi ferestrili cu usturoi, uşile, di strigoi.*" (Graiul nostru, vol. I, Candrea Densuşianu.... p. 315. Inf. de la Anica Ispas, din Galaţi, 64 ani).

Am insistat mult în cercetările pe teren, pentru a contura cât mai clar imaginea lupului, aşa cum apare el în credinţele oamenilor, dar înfăţişarea lui rămâne neschimbată. Lupul de toate zilele, capătă doar în această noapte atribute demonice, fără ca năravurile şi fizionomia să-i fie în vreun fel schimbate - ceea ce nu-l împiedică însă să pătrundă prin cele mai mici fisuri ale ferestrelor, uşilor, pereţilor, în locuinţele oamenilor ori în grajdurile animalelor, pentru a-şi exercita funcţia malefică. Ar putea fi vorba fie de lupul real, investit temporar cu atribute demonice, fie de un fel de spirite ale lupilor, reactivate în această noapte. Ce reprezintă oare aceste spirite şi în ce împrejurări au fost ele adoptate sau imaginate, impunându-se în mitologia autohtonilor de pe aceste meleaguri? Din ce orizont cultural provin? Sunt întrebări la care vom încerca să răspundem.

Un lucru deosebit de important şi, care, trebuie luat neapărat în calcul, este şi faptul că sătenii nu şi-au pus niciodată întrebări de felul - şi în felul - în care ni le punem noi acum, întrebări referitoare, bunăoară, la fizionomia şi originea acestor dimoni. Ei nu şi le puneau, deoarece percepeau foarte bine dimensiunea lor - sub toate aspectele - chiar dacă nu erau precizate în aşa fel încât să le înţelegem şi noi, cei de astăzi. În ansamblul spiritual tradiţional existent până nu demult în lumea satului, multe din expresiile ce defineau fenomene şi fapte cuprindeau semnificaţii codificate, semnificaţii ale căror înţelesuri s-au pierdut treptat.

Spaţiul geografic în care „dimonul" din noaptea Sfântului Andrei apare în ipostaza de lup - sau lupul în ipostaza de „dimon" - fără a se confunda cu strigoiul sadea, cuprinde aproape tot judeţul Galaţi, o mică parte din judeţul Vrancea, o bună parte din judeţul Bacău şi aproape tot judeţul Vaslui. Spre nord, începând din satele comunei Onceşti, jud. Bacău şi cu unele aşezări situate la graniţa judeţului Vaslui cu judeţul Iaşi, lupul dispare aproape brusc, lăsând loc strigoilor. Dacă ipostaza în care apare lupul în acest spaţiu este cel puţin ciudată, nu mai puţin ciudate sunt aici şi scenariile ritualurilor care se desfăşoară în noaptea de Sfântul Andrei, toate având ca temă principală frica de lup şi lupta împotriva fiarei. Cel puţin aşa li se justifică prezenţa. Urmărindu-le însă cu multă atenţie, în desfăşurarea lor am dat de urma unor alte teme conţinând probabil fragmente de rituri şi mituri ce par a veni din timpuri imemoriale şi care nu mai au nici o legătură cu lupul.

Tăciuni de prăsilă

În Pechea, Bereşti-Meria ş.a., se spunea că lupul este obligat, în această noapte, să ia tăciuni din ograda omului şi să-i ducă lupoaicei. Altfel, lupoaica nu-l acceptă ca mascul. Câţi tăciuni îi va aduce, atâţia pui va avea. Iată o legătură directă cu prolificitatea, cu înmulţirea lupului, dar şi cu referire la cultul fertilităţii, în general. În alte părţi se vorbea doar de înghiţirea tăciunilor de către mascul chiar în momentul în care l-a găsit (vezi rolul tăciunilor în ritualul magico-religios de stimulare a atributelor suprareale şi a prolificităţii). De aici, şi interdicţia de a da gunoiul afară din casă în seara spre Sf. Andrei, dar mai ales cenuşa şi tăciunii din vatră: „*că vine lupul şi zgârie*"; „*usturoiul este bun pentru zgârietură*" ... **A zgâria** are aici două sensuri: **a zgâria** în cenuşa aruncată pentru a căuta tăciuni, **a zgâria** la uşă, pentru a intra în casă; **a zgâria** animalele domestice şi chiar omul.

În zona etno- culturală Covurlui Nord - comuna Hălăreşti, judeţul Vaslui - se lipea gura sobei cu balegă de vacă, „*pentru a lipi gura lupului*". După ce se usca, balega era folosită ca tratament în **năjit**, boală a urechii. Se aprindea o bucată de balegă şi se apropia în aşa fel, încât fumul să pătrundă în pavilionul urechii. Trecând peste informaţia de ordin medical, lipitul este în legătură cu transferul magic. În timp ce lipeau gura sobei, femeile spuneau de trei sau de şapte ori: „*Eu nu lipesc gura sobei, eu lipesc gura lupului...*". Procedau la fel şi cu gura ciubotelor şi cu foarfecele, pe care le legau cu o sfoară. „*Eu nu leg gura ciubotei*, - respectiv a foarfecelui - *eu leg gura lupului...*" .

Profilaxie magică

În noaptea de 30 noiembrie, în toate localităţile din zonele Galaţi, Covurlui şi Tecuci, Zeletin sătenii ungeau geamurile, plafoanele, uşile locuinţelor, ale grajdurilor şi coteţelor, precum şi colţurile caselor cu usturoi. În unele sate cum ar fi: Cudalbi, Vameş, Umbrăreşti ş.a. se ungea şi gura sobei, obicei propriu zonelor în care, alături de lupi, apar şi strigoii: Hilichii, Chilichii, Pilipii etc. „*Haideţi, mamă!*", spuneau bunicile ori mamele copiilor. „*Haideţi să dăm cu usturoi, ca să nu vină lupul. Mâine este Andrei Cap de Iarnă!*". Foloseau

căţei de usturoi curăţaţi de coajă ori mujdei şi făceau cu el semnul crucii. În comuna Brăhăşeşti, când se ungeau uşile şi geamurile cu usturoi, se zicea de trei ori: „*Bună seara, Moş Andrei!*”

În satul Gohor, mujdeiului i se mai adăuga şi cenuşă, sare ori mămăligă. Nu am primit până în prezent din partea localnicilor nici o precizare referitoare la rostul acestui adaos, dar bănuim intenţia de amplificare a efectului magiei profilactice. O informaţie asemănătoare ne oferă şi Tudor Pamfile, de asemenea fără explicaţie: „*Pe alocuri, usturoiul era tăvălit prin funingine*”. În tradiţiile moţilor, oamenii-lupi sunt sortiţi din naştere să devină periodic lupi autentici, ipostază în care pot fi însă îmblânziţi cu o bucată de pâine sau de mămăligă; de asemenea, omul-lup îşi poate părăsi condiţia numai dacă cineva îi dă o coajă de mălai.

Se pare că procedeul acesta este folosit şi în cazul altor personaje mitologice răufăcătoare. Bunăoară, ca să scape de Muma Pădurii, drumeţii surprinşi pe timp de noapte îi oferă pâine sau altă mâncare. Iată deci un reper concludent, aflat în obiceiurile românilor din Ţara Moţilor: atât mămăliga pusă în mujdei de sătenii din Gohor, cât şi făina aruncată la răscruce de drumuri de cei din Cavadineşti sau turtele lupului au şi acest scop: „*îmbunarea*” lupilor, dar nu a oricăror lupi. Este vorba doar de oamenii-lupi.

În comuna Smulţi, zona Bereşti şi Priponeşti, zona Tutova, mujdeiul preparat în cantitate mai mare este amestecat cu miez de nucă. După ce îl priveghează, îl consumă toţi membrii familiei, cu turte coapte în vatră, făcute din aluat nedospit, frământat chiar la apusul soarelui. Deşi unii săteni din aceste localităţi mai consumă şi cu alte ocazii miez de nucă cu mujdei de usturoi, folosirea acestui amestec şi în „Noaptea lupului” nu este deloc întâmplătoare. Nuca singură, fără amestec cu alte ingrediente, este prezentă în această seară cu un rol bine definit în ritual.

Sătenii din sud-estul Moldovei nu şterg doar suprafeţele mari cu usturoi, ci ung cu mare atenţie, în special încheieturile acestora: ţâţâne, gaura cheii, colţurile pereţilor etc. - locurile vulnerabile ce nu ar fi putut permite decât circulaţia aerului.

Este vorba deci de un lup ce s-ar putea strecura prin cele mai mici fisuri ale locuinţei.

În satele din acest spaţiu, obiceiul s-a păstrat mult mai aproape de formele originare, căci, după părerea noastră, există mai multe scenarii.

Sunatul nucilor

În zona Tecuci, com. Buciumeni, Brăhăşeşti şi altele - bătrânii sunau nucile. După ce se însera, puneau într-o traistă, sită sau pestelcă 40 - 50 de nuci şi le sunau prin ogradă, prin grajdul animalelor: „*Să nu vină lupul în ogradă, la animale*” ori: „*să nu vină hoţii, să nu vină lupii*” (asocierea „hoţi-lupi” e pomenită şi de Mircea Eliade, legată de confreriile militare din Dacia). După ce sunau nucile prin ogradă, bătrânii veneau în casă şi, spunând: „*a venit Sf. Andrei!*”, aruncau nucile pe jos. Copiii, avertizaţi din timp de bunici, de mătuşi ori chiar de vecini mai vârstnici: „*Veniţi, veniţi, copii, că deseară aruncăm nucile!*”, se întreceau să le adune, fiindcă erau bune de Hilichi, de stafii şi de lupi.

Sunatul nucilor este un obicei frecvent încă în unele sate ale judeţului Vrancea. Bătrânii îşi cheamă deseori vecinii la pârleaz pentru a le oferi nuci *sunate*. În timp ce le sunau în traistă sau în pestelcă, spuneau: „Na, Gheorghe, na, Ileană, luaţi de aici nişte nuci, să nu vină lupul”. Ofereau aproximativ 10-15 nuci de persoană, adică atâtea câte puteau lua de două ori cu mâna din traistă sau din pestelcă.

Una din interdicţiile cu caracter general, semnalată cam în toate aşezările din zonă se referă şi la împrumut. În această zi gospodarul nu trebuie să împrumute, să dea nimic din casa lui, mai ales alimente sărate, că este rău de lup. O săteancă ne-a povestit că într-un an de Sfântul Andrei a dat de împrumut o strachină cu murături unei vecine şi noaptea i-a mâncat lupul un godac. Şi asta, mai ales pentru că murăturile sunt sărate.

Pomana lupului

În unele sate din Valea Horincei, acestei nopţi i se mai spune şi „Noaptea lupului”.

Copiii erau trimişi seara la răspântii de drumuri ca să arunce făină în toate direcţiile: „*pomana lupului*”, ziceau ei. „*Dacă dai de pomană lupului în această noapte, nu mai vine să-ţi mănânce oile*”. În timp ce aruncau făină în cele patru zări, spunea cu voce tare: „*Să fie de sufletul lupului, de zgârâietură să fie, să nu ne mănânce lupul oile!*”. Apoi, aceiaşi copii - sau adulţi - care săvârşiseră un ritual precreştin, de magie profilactică, „desenau” cu făină din acelaşi castron **crucea** - simbol fundamental al creştinismului, cu eficienţă maximă în alungarea dimonilor. Baba Ilinca Toma din Cavadineşti, moartă de cca 40 de ani, la vârsta de 90 de ani, presăra tărâţe de grâu de la poarta ei până la drumul mare - cam 100 m - şi în cealaltă parte, încă 150 m, pentru ca lupul să nu vină să-i mănânce animalele.

În majoritatea satelor din zona noastră, apare şi obiceiul ungerii cu usturoi, fără a se mai face semnul crucii. La fel ca toţi ceilalţi săteni, cei care-l practicau erau foarte buni creştini. Iar când aruncau făină şi invocau lupul, nu uitau să se roage şi la Sfântul Andrei, recunoscut în credinţele populare ca un apărător al oamenilor împotriva ferocităţii lupului.

Structuri Informative ale armatei române în perioada 1859-1914 (II)

Ionuț Alexandru Drăghici
publicist

În perioada premergătoare proclamării independenţei, culegerea de informaţii s-a efectuat de către Direcţiunea P.T.T. din Ministerul de Interne, de Secţia de Operaţii şi Topografie din Marele Stat Major, de pretorii din Jandarmeria militară şi de către agenţiile diplomatice[1]. În urma încheierii Convenţiei secrete cu Rusia la 4/16 aprilie 1877, din cauza pericolului unui atac din partea trupelor otomane, cât şi ca urmare a pătrunderii trupelor ruseşti, s-a recurs la mobilizarea generală la 6/18 aprilie şi încheiată definitiv la 25 aprilie/7 mai, după numai 20 de zile. Au fost pregătite toate structurile militare şi s-au creat unităţi operative de tipul corpurilor de armată. S-a creat de asemenea Marele Cartier General (M.C.G.), apărut prin Decretul Regal 491, instituţie ce funcţiona numai pe perioada unor conflicte militare avându-l ca şef pe colonelul Slăniceanu.[2]

Odată cu înfiinţarea Marelui Cartier General, maiorul Constantin Bratianu şi căpitanul Constantin Căpităceanu au fost ofiţerii însărcinăţi cu analiza informaţiilor la M.C.G.si elaborarea unor lucrări de sinteză asupra inamicului[3]. Ordinele de informaţii elaborate de M.C.G. au fost unele extrem de valoroase si pertinente, în conformitate cu spiritul vremii. Aceste directive informative şi contrainformative sunt valabile, cu mici excepţii datorate dezvoltării tehnologiei, şi în prezent.[4] În Ordinul de Zi pe Armată nr. 26 din 6 iulie 1877 erau menţionate mijloacele utilizate pentru a obţine informatii utile despre inamic. Principalele mijloace erau: prizonierii, dezertorii, locuitorii, spionii şi alte indicii. Dezertorii şi prizonierii treceau printr-un interogatoriu tipic format din 15 întrebări, iar apoi alte câteva întrebări în funcţie de arma sau serviciul din care făcea parte dezertorul sau prizonierul. Capitolul Spionii, parte component a acestui ordin, conform opiniei istoricului Alin Spânu, este de actualitate chiar şi acum în zilele noastre.

Strategia militară promovată de România a contribuit la cucerirea şi consolidarea independenţei şi a dat posibilitatea promovării unei concepţii militare proprii. În 1878 s-a înfiinţat un Consiliu Suprem al Armatei, iar un an mai târziu a apărut „Comisia permanentă a Consiliului Suprem al Armatei". Aceasta însemna un pas spre reapariţia în mod oficial unui Stat Major General. S-a realizat prin Înaltul Decret Regal nr. 2945 din 29 noiembrie/11 decembrie 1882 care prevedea structura şi atribuţiile M.St.M. Se afla în subordinea Ministerului de Război. Ulterior a apărut Legea asupra Serviciului de Stat Major din 6/18 martie 1883. Atunci Serviciul de Stat major a fost împărţit în: serviciul de stat major al armatei, denumit Marele Stat Major şi Serviciul de Stat Major al marilor comandamente, cu titlurile de Stat Major de armată, corpuri de armată, divizii. Cu privire la structura M.St.M. se poate preciza că la reapariţie avea trei secţii. Şeful de Stat Major era generalul de brigadă Ştefan Fălcoianu[5], iar subşef al Statului Major a fost desemnat din 8 aprilie 1877 colonelul Dona Nicolae. Secţia I se ocupa cu organizarea militară, mobilizare, concentrare, pregătirea teatrelor de operaţiuni şi tipografie. Secţia II se ocupa de servicii auxiliare, informaţii, serviciul de căi ferate, telegraf şi poştă. Secţia III se ocupa de lucrarea şi întreţinerea hărţii ţării şi tipărirea hărţilor militare. De fapt Marele Stat Major propriu-zis a fost Secţia I şi Secţia II. Secţia III reprezenta Depozitul de Război.[6] Legea asupra serviciului de stat major, promulgată în anul 1883 prin Înaltul Decret nr. 809 şi Regulamentul serviciului de stat major, elaborat în anul 1884 au precizat în detaliu atribuţiile noului organism şi ale componentelor sale. Conform Regulamentului, Secţia II-a avea următoarele atribuţii:

a) reglementarea şi pregătirea diferitelor servicii auxiliare ale armatei şi corpurile de armată în campanie precum şi serviciilor de căi ferate, poştă telegraf, informaţii;

b) studiul forţelor militare ale diferitelor state străine şi observarea continuă a afacerilor lor militare ;

c) istoricul campaniilor şi marilor operaţiuni ale armatei;

d) studiul şi experimentarea chestiunilor ştiinţifice care reprezintă un oarecare interes pentru armată.[7]

În 1886 Ministerul de Război a elaborat „Instrucţiuni provizorii" privind înfiinţarea pe lângă fiecare comandament a unor „servicii de exploatare, recunoaşteri şi informaţiuni secrete". Capitolul I al Instrucţiunilor stabilea că „în război este de cea mai mare importanţă a se avea ştiinţă despre poziţiunile, mişcările şi intenţiile inamicului şi de a împiedica, ca el să le descopere pe ale noastre". Unui astfel de serviciu i se încredinţa misiunea „*să spioneze orice mişcare şi să informeze pe comandant , să procure şi să dea informaţii asupra mişcărilor adversarului*".[8]

Conştientizarea tot mai mare a unei pregătiri superioare militare şi informatice a condus la înfiinţarea în anul 1889 a Şcolii Superioare de Război cu un curs de specialitate ce prevedea la capitolul VI „*Serviciul Informaţiunilor*" menţionând rolul şi importanţa unui astfel de serviciu, dar reglementa şi modul de funcţionare. Prin Înaltul Decret nr. 1170 din 13 aprilie apare Regulament asupra serviciului de stat major ce stabilea o subcompartimentare a Secţiei a II-a în două birouri:

- Biroul 1 Statistică militară şi studiul armatelor străine, Chestiuni internaţionale, Informaţiuni, Bibliotecă;

- Biroul 2 Organizarea şi serviciul etapelor şi drumurilor de fier, transportul trupelor pe drum de fier şi apă, Serviciul poştei şi telegrafiei militare, semnale.[9] Pentru o scurtă perioadă, în anul 1896, Secţia a fost organizată pe trei birouri, preluând de la Secţia 1 Organizare-Mobilizare, sarcinile legate de mobilizare şi operaţii. Nevoia tot mai mare a perfecţionării serviciului pentru a fi capabil să susţină din punct de vedere informativ deciziile Statului Major General au fost exprimate de şeful Secţiei a II-a, colonelul Vasile Zottu[10] într-un studiu înaintat ministrului de război în decembrie 1896. Studiul porneşte de la conştientizarea valorii informaţiilor militare atât pe timp de pace cât şi de război, realitate deja concretizată la acea dată în alte armate prin înfiinţare unui servociu militar de informaţii permanent. Studiul propunea ca sistemul militar de informaţii permanent existent deja, să se dezvolte, cuprinzând atât organul central Secţia a II-a, cât şi un serviciu de informaţii exterior compus din grupuri operativ-informative amplasate în zone de interes politic şi militar.[11] Însă lipsa resurselor financiare a facut ca multe din sugestiile conţinute de studiu să nu poate fi aplicate, mai ales cele referitoare la crearea unui serviciu exterior de informaţii pus la dispoziţia Secţiei a II-a .

În 1897, a avut loc o redenumire (Secţia a II-a Statistică militară, studiul armatelor străine, informaţii, transporturi, telegrafie, misiuni şi chestiuni internaţionale) şi o reorganizare a vectorului informativ militar revenind la compartimentarea pe doua birouri: Biroul 1 Informaţii şi documente militare (inclusiv ataşaţii militari) şi Biroul 2 Organizarea şi direcţia etapelor dinapoia armatei. La data respectivă activitatea de culegere de informaţii se afla într-un studiu încă incipient, după cum rezultă dintr-un raport elaborat de Secţia a II-a la data de 20 iunie 1897, în care se menţiona: „*Este absolută nevoie a se da Serviciului Informaţiunilor o întindere mai mare, cu atât mai mult cu cât vecinii noştri, după informaţiile ce avem, au organizat pe Dunăre un întreg serviciu de informaţiuni cu ajutorul personalului de pe diferite bastimente comerciale*."[12] Tot în acel an, Secţia a II-a având ca sarcini de lucru şi transmiterea mesajelor cu caracter confidenţial şi asigurarea păstrării caracterului acestora la toate nivelurile, astfel se trece la utilizarea corespondenţei cifrate punând la dispoziţia tuturor nivelurilor de la eşalon superior, unităţi până la regimente, a dicţionarelor cifrate şi a instrucţiunilor pentru citirea şi scrierea telegramelor cifrate.

În perioada 1904-1907 are loc o altă reorganizare care transformă structura Secţiei a II-a pentru o mai bună repartizare a sarcinilor pe secţii şi birouri, dar şi o schimbare a titulaturii în Secţia a II-a Studiul armatelor străine, informaţii chestiuni internaţionale şi misiuni iar organizarea a cuprins Biroul 4 Comunicaţii şi transport, Biroul 5 Armatele straine şi informaţii şi Biroul 6 Studii istorice şi statistice.[13] Domeniile de interes a M.St.M. pe linie informativă, a condus la stabilirea a patru puncte de cercetare şi orientare a Secţiei a II-a :

1. Ştiri asupra inamicului
2. Ştiri asupra terenului
3. Ştiri asupra bogăţiilor şi resurselor ţării
4. Ştiri asupra locuitorilor.

Aceste ştiri se adunau de înseşi trupe, prin cercetare (cavalerie independentă), prin recunoaşteri ordinare şi întărite, din izvoare istorice, hărţi şi statistici militare, prin intermediul trimişilor secreţi (spioni), prin interceptarea corespondenţei particulare şi oficiale a scrisorilor, prin cercetarea

prizonierilor militari şi a locuitorilor, prin cercetarea noutăţilor de prin ziare, prin studierea indiciilor militare.[14]

În următorii trei ani (1907-1910), secţia a avut o altă organizare, cu Biroul 4 Operaţiunile armatei, Biroul 5 Transporturi şi etape şi Biroul 6 Informaţii şi armate străine. În afară de structura organizatorică, vectorul informative lipsea cu desăvârşire. Mai concret, un raport intern, datat la 7 februarie 1906, a analizat situaţia serviciului de informaţii şi a constatat următoarele: *„Lipseşte cu desăvârşire. M.St.M. întâmpină sub acest raport dificultăţi enorme, nefiind în situaţia de a avea datele necesare. Astăzi, acest serviciu atât de necesar pentru o bună funcţionare a unui Stat Major se reduce numai la culegerea informaţiilor din reviste şi câteva jurnale străine."*[15] Un an mai târziu, la 2 martie 1907, Biroul 5 a întocmit un referat asupra activităţii informative, punctând modul cum trebuie culese datele: prin ataşaţi militari, prin ofiţeri trimişi *„pentru anume însărcinări"* în anumite zone sau ţări şi prin agenţi *„anume aleşi"* care puteau fi folosiţi din timp de pace, fiind trimişi să se stabilească în anumite puncte. Numai că la data respectivă, Biroul 5 a constatat că nu dispune de niciunul.[16] Nici patru ani mai târziu situaţia nu se îmbunătăţise mai deloc drept dovadă stând un raport al Biroului 5 întocmit de o seamă de militari care aveau sau nu tangenţă cu munca informativă şi care prin diferite memorii au atras atenţia factorilor de decizie asupra lor, semnale de alarmă care mai devreme sau mai târziu şi-au găsit ecoul, iar deficienţele semnalate au fost înlăturate. *„Deşi spionajul are o importanţă atît de mare şi ştim cu toţii că vecinii noştri nu se dau în lături de la nici un fel de sacrificiu pentru a-l organiza, stăm impasibili la toate sforţările duşmanilor noştri şi nu numai că nu luăm măsurile necesare de a-l împiedica, ci din contră, printr-o inconştienţă culpabilă o înlesnim fie angajând discuţii unde nu trebuie şi cu cine nu trebuie, fie procurînd interesaţilor ocazia de a vedea ei singuri ceea ce îi interesează"*[17]

Încă din timpul celui de-al doilea război balcanic, din 1913, se făcuseră simţite multe lipsuri, în special în domeniul efectivelor potenţial combatante, precum şi al pregătirii şi dotării cu tehnică militară. I.G. Duca[18] menţiona în lucrarea sa memorialistică faptul că *„lipsurile se dovediseră a fi fost atat de serioase încat dacă am fi fost siliţi să dăm în Bulgaria adevărate lupte, şi dacă acest război nu s-ar fi redus la o plimbare triumfală, am fi avut surprize dureroase"*[19]. Situaţia nu era mai bună nici în domeniul serviciilor secrete de informaţii. După cum rezultă din studiile şi rapoartele întocmite de ofiţeri ai Marelui Stat Major al Armatei Române, încă de dinainte de declanşarea războiului, lipsurile şi efectele lor erau conştientizate. Astfel, într-un referat din 23 august 1911 se sublinia: *„Servicul de informaţii de la Statul Major General al Armatei nu a avut şi nu are nici astăzi o organizare care să corespundă în adevăr misiunii sale, nu poate obţine informaţii cu character mai confidenţial asupra organizării militare a vecinilor, nici mai ales să recunoască şi să ţină în supraveghere persoanele ce se ocupă în ţara noastră cu spionajul, aşa ca să putem lua la nevoie, măsurile impuse de împrejurări. Din această cauză suntem inferiori vecinilor noştri, căci pe când aceştia cheltuiesc sume foarte mari şi au sevicii de informaţii complet organizate prin care ne pot cunoaşte cu de-amănuntul, noi nu putem face aproape nimic. Cauza principală a fost şi este încă lipsa de mijloace băneşti care să permit organizarea serviciului cum trebuie"*.[20]

Din 3 martie 1914, prin Ordinul de Zi nr. 48 al Marelui Stat Major, atribuţiile informative au trecut de la Secţia a II-a la Secţia a III-a ce îşi schimbă titulatura în Informaţii, studiul armatelor străine, operaţii şi marină care aveau în subordine Biroul 5 Informaţii şi studiul armatelor străine, Biroul 6 Operaţii şi Biroul 7 Marină[21]. A fost readusă în discuţie şi necesitatea organizării serviciului militar exterior de informaţii, întocmindu-se atât proiectul de organizare, cât şi o serie de instrucţiuni şi programe care să reglementeze activitatea informativă viitoare.[22] Ba chiar Ministerul de Război a alocat, după terminarea conflictului suma de 600 000 lei, care i-au fost încredinţaţi, după propria-i mărturisire, lui Mihail Moruzov[23], cu scopul de a crea un serviciu auxiliar de informaţii.[24] Dar după scurtă vreme, Secţia a II-a a M.St.M. a preluat asupra ei atribuţiile din domeniul informativ, iar proiectul a fost abandonat. S-a încercat şi crearea unui birou mixt, format din angajaţi ai Secţiei a II-a şi ai Siguranţei Generale a Statului, în care au fost încadrate elemente fără pregătire în domeniu, fapt coroborat cu disensiunile existente la nivelul conducerii celor două instituţii, a determinat un eşec rapid a acestei iniţiative.[25]

Note:

1. Spânu Alin, *op cit*., p. 17,
2. Bogdan Negoi, *Aspecte privind istoricul Marelui Stat Major de la înfiinţare şi până la primul*

război mondial , în volumul *Statul Major General în Arhitectura Organismului Militar Românesc* 1859 – 2009, Editura Centrul Tehnic-Editorial al Armatei București – 2009 p. 31.

3. *Ibidem*, p. 19.

4. *Ibidem*, p. 21.

5. Născut la București în ziua de 6 iunie 1835, Ștefan Fălcoianu, fiu al serdarului Ioniță Fălcoianu și al Raliței, născută Lupoianu, și-a făcut studiile civile și militare în capitala României, fiind unul dintre cei mai buni elevi ai Școlii Militare de Ofițeri din București, în perioada 7 aprilie 1854–7 aprilie 1856. Domnitorul Alexandru Ioan Cuza îl trimite în Franța pentru a urma (în anii 1860–1862) cursurile Școlii de Stat Major din Paris. După absolvirea acestei instituții a urmat cursurile Școlii Politehnice din Paris (în anii 1862–1864), instituție cu profil tehnic și cu mare prestigiu științific pe plan internațional, fiind atașat în același timp pe lângă Statul Major al Armatei franceze. În decurs de trei decenii a urcat treptele ierarhiei militare până la gradul de general (a fost avansat la gradul de maior în anul 1865, locotenent-colonel în anul 1868, colonel în 1877, general de brigadă în 1883 și general de divizie în 1892). Pe larg despre viața și activitatea sa în lucrarea, *Șefii Statului Major General român 1859-2000* (coord. Teofil Oroian, Gheorghe Nicolescu) Editura Europa Nova, București, 2000, p. 23-32.

6. Bogdan Negoi, *op.cit.,* p 32.

7. Lenuța Nicolescu, *Secția a 2-a Informații a Marelui Stat Major*, în revista *Document* nr. 2/1999, p. 57.

8. Cristian Troncotă, *op.cit*., p. 29.

9. Lenuța Nicolescu, *op.cit*., p. 57.

10. Fiu al soților Ion și Polixenia Zottu, Vasile Zottu s-a născut la 14 noiembrie 1853 la București. După terminarea studiilor secundare (1873), intră ca elev la Școala Militară de Ofițeri, la absolvirea căreia obține gradul de sublocotenent (1 iulie 1875), fiind repartizat la Batalionul 1 Geniu, în funcția de comandant de pluton. Ca tânăr ofițer, a participat la Războiul de independență din 1877 – 1878, remarcându-se, în fruntea unui pluton din Compania 3 Geniu. Urmează toate treptele ierarhice, iar de la 31 martie la 18 noiembrie 1911, a îndeplinit funcția de șef al Marelui Stat Major. La 1 aprilie 1911 este înaintat la gradul de general de divizie.). Pe larg despre viața și activitatea sa în lucrarea *Șefii Statului Major General român 1859-2000* (coord. Teofil Oroian, Gheorghe Nicolescu) Editura. Europa Nova ,Bucuresti 2000, p. 73-77.

11. Lenuța Nicolescu, *op.cit*., p .57.

12. Alin Spânu, *op.cit.,* p. 24.

13. Lenuța Nicolescu, *op.cit*., p. 58.

14. Mihaela Orjanu, *op.cit*., p. 36.

15. Alin Spânu, *op.cit*., p .25.

16. *ibidem*

17. Mihaela Orjanu, *op.cit.*, p. 36.

18. Ion G. Duca (20 decembrie 1879 Bucuresti - 29 decembrie 1933, Sinaia), liberal din 1907, a deținut portofoliul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice în perioada 4 ianuarie 1914-12 decembrie 1918 și Ministerul de Interne în perioada 21 iunie 1927-9 noiembrie 1928. La 28 decembrie a fost ales președintele P.N.L., la 14 noiembrie 1933 a primit conducerea guvernului , iar după o lună și jumătate la 29 decembrie 1933, pe peronul gării din Sinaia, a fost asasinat de către trei legionari. Pe larg despre viața și activitatea sa în lucrarea, I.G. Duca, de Valeriu Râpeanu Editura Fundației PRO, București, 2004.

19. I.G. Duca, *Amintiri Politice*, Munchen 1981, vol.1, p. 9.

20. Troncotă Cristian, *op.cit*., p. 34.

21. A.M.R. Fond M.St.M., Serviciul Istoric, crt. 1041, f. 208-229 apud. Lenuța Nicolescu *op.cit*.,p. 58.

22. A.M.R. Fond M.St.M., Secția a II-a Informații, crt. 295, f. 3-5, 6-7, apud. Lenuța Nicolescu *op.cit*.,p. 59.

23. Mihail Moruzov s-a născut la 8 noiembrie 1887, în comuna Zebil din Județul Tulcea. Toate sursele îi indică pe Moruzovi drept descendenți ai cazacilor zaporojeni, refugiați în România la o dată ce nu poate fi precizată, într-o declarație dată la 20 noiembrie 1940, Pelaghia, sora lui Mihail, pe arunci în vârsta de 74 ani, se declara „de origine rusă". Lucrurile nu sunt prea clare nici în privința studiilor făcute de Mihail Moruzov. Gheorghe Cristescu știa că numirea definitivă a lui Moruzov în fruntea SSI s-a tărăgănat pentru că el nu avea studiile superioare pe care le cerea postul. Inițial fusese plătit ca diurnist (angajat temporar). Oricum, „Moruzov știa din familie limba rusă. Vorbea și ucraineana, bulgara, turca și tătara", relata același Gheorghe Cristescu finul său și fratele lui Eugen Cristescu. Pe larg despre viața și activitatea sa în lucrarea scrisă de Cristian Troncotă, *Mihail Moruzov și frontul secret*, Editura Elion, București 2004.

24. A.S.R.I., fond documentar, dosar nr. 8 097, f. 6, apud. Florin Pintilie, Stefan Maritiu, Nevian Tunăreanu, Corneliu Beldiman, *Istoria Serviciului Secret de Informații* (1917-1940) vol. I, Editura I.N.I. București 2000, p. 16.

25. A.S.R.I., fond documentar, dosar nr. 8 097, f. 7 apud. *Ibidem*, p. 17.

Vasile Alecsandri în tinerețe

Radu Moțoc
inginer, publicist

Personalitatea lui Vasile Alecsandri este atât de complexă încât trebuie tratată în etape succesive, legate de anumite evenimente și personalități din lumea politică și culturală.

Aniversarea celor 195 de ani de la naștere este un bun prilej de a rememora activitatea acestui boier moldovean, care a trăit în perioada zbuciumată de formare a României ca națiune independentă.

Data de naștere a poetului a fost mult timp controversată:

- Într-un reportaj publicat în ziarul *Curentul* din 3 mai 1942, se afirmă ca dată 14 iunie 1818, pe baza mărturiei de mitrică a Mitropoliei Moldovei, dar și o însemnare a lui Alecsandri tatăl, descoperită de Ghe. Ungureanu. Se pare că este vorba de actul care a servit poetului să se înscrie la bacalaureat la Paris.
- Elena Rădulescu-Pogoneanu publică la Craiova în anul 1941 volumul *Viața lui Alecsandri,* unde (pag. 6-8), menționează ca dată a nașterii 14 iunie 1819, având la bază documentele privind școlarizarea și intrarea în rândul boierimii.
- Sever Zotta, remarcabil genealogist, propune cu argumente logice data de **21 iulie 1921** ca dată a nașterii poetului. Această dată apare în lucrarea *La centenarul lui Vasile Alecsandri* (pag. 3-7), care a fost publicată la Iași în anul 1921[1].

Rădăcinile genealogice ale lui Vasile Alecsandri sunt importante, pentru că ele reflectă o continuitate de atitudine și implicare sufletească moștenită de la părinți.

Tatăl lui Vasile Alecsandri a fost un boier isteț și harnic, a atras atenția marilor boieri din Moldova, care s-au bucurat de talentul lui administrativ, motiv pentru care l-au sprijinit în obținerea de slujbe înalte și ranguri boierești[2].

Pentru a exemplifica prețuirea de care se bucura Vasile Alecsandri-tatăl în rândul marilor boieri, este semnificativă propunerea de ridicare în rang boieresc făcută în ședința *Adunării obștești* din 3 martie 1837, care a fost tipărită în *Analele parlamentare* (vol VII, pag. 773):

„Anaforaua *Adunării* către Prea Înălțatul Domn, nr. 14, din 3 martie 1837

Luându-se în privire neprihănitul haractir, patriotismul și ceea mai desăvârșită sârguință ce Domnul **Spătar Vasile Alecsandri**, mădulariul acestei *Adunări,* au dovedit nu numai în slujba de secretar al ei, cu care la sesiunea de acum este însărcinat și a fost de asemenea și în sesiunea trecută, dar și în alte deosebite slujbe în care *din cea mai crudă vârstă s-a aflat întrebuințat* și mai ales în cei zece ani necurmați în slujba de sameș al *Visteriei,* în această epocă atât pe vremea trecutei vremelnice ruseşti ocârmuire, cât și de la înființarea *Regulamentului Organic* și până acum, a încheiat toate îndatoririle în toată bună rânduială și fără niciun fel de prihănire, și în deosebi în slujba de mădular a *Extraordinarii Adunări* de revizie a Regulamentului și de asemenea în obișnuitele *Adunări* era în slujba de candidat la *Domnescu Divan* de la înființarea Regulamentului și până acum ***fără nici o leafă****, și în diferite comisii deosebite. Adunarea* ia îndrăzneala a recomanda la stăpânească luare aminte a Înălțimii Voastre asemenea zeloase și credincioase slujbe a pomenitului boier, supunându-vă a ei plecată rugăminte, ca să binevoiți a le lua în băgare de seamă și altora la asemenea bune și principale urmări.

- A Înălțimii Voastre smerit rugătoriu - Veniamin Mitropolit al Moldovei
- Melenie - Episcop de Roman
- Răducanu Roset - Hatman
- Alecu Mavrocordat - Postelnic
- Crupenschi - Vornic
- Gheorghe Sturdza - postelnic
- Catargiu - vornic
- Ilie Kogălniceanu - Agă
- Grigore Cuza - spătar etc."[3].

În același timp Alecsandri-tatăl s-a îngrijit și de propria lui avere: moșii, case și capital mobil, de care mai târziu a beneficiat din plin poetul.

Tatăl poetului avea un spirit progresist pentru perioada respectivă:

- din punct de vedere **economic,** a îmbrățișat cu căldură posibilitatea navigației pe Prut. Referitor

la acest subiect, Ioan Ionescu de la Brad avea să mărturisească în ziarul Țăranul român din 1862: „Osteneală multă și-au dat și răposatul Vasile Alecsandri pentru a coborî pe Prut grânele din Moldova de sus până la Galați";

- **cultural**, a încurajat și sprijinit tehnic înființarea teatrului din Iași. Casa pe care a construit-o și a locuit la Iași a devenit Muzeu al Teatrului;
- **politic**, a fost devotat față de Domn și accepta evoluția liberală a celor doi fii ai săi[4].

Mama poetului, **Elena Cozoni** (1800-1842) din Târgu Ocna, era o femeie frumoasă, fire gingașă, spirit religios, care întreținea o viață de familie desăvârșită. Cu toate că a decedat la vârsta de 42 de ani, a reușit să transmită băieților și cu precădere poetului mult din firea ei. Educația aleasă primită de poet în familie, contrabalansa influența mediului celor care trăiau la curtea boierească:

- țigănușul Porojanu, care îl ajuta la înălțarea zmeelor;
- Gahița, care îl înfiora, dar de la care asculta cu plăcere poveștile sale;
- Didică lăutaru, de la care a primit câteva poezii, care mai târziu au fost incluse în colecția de poezii populare.

Se poate spune că mediul curții boierești nu l-a influențat în rău pe poet.

Este greu de intuit ce influență a putut avea tânărul Alecsandri de la Gherman Vida, un negustor călugărit cu origini maramureșene, care i-a fost dascăl în fragedă copilărie. Alegerea lui ca dascăl credem că a fost influențată de faptul că era autorul unei traduceri a gramaticii franceze, dar și proprietarul manuscriselor denumite *Cronicile lui Șincai*. În *Istoria școalelor,* vol II, pag. 82, V. A. Urechia avea să precizeze faptul că Vida Gherman s-a gândit să tipărească aceste Cronici ale lui Șincai numai după anul 1837[5].

O primă întâlnire cu limba greacă credem că a fost o carte de citire tradusă în 1793, din *Magasin des enfants* a doamnei Leprince de Beaumont. Era o carte la modă, pe care au studiat-o și poeții Hrisoverghi și George Sion.

Dar contactul cu limba și istoria Franței o va descoperi Alecsandri la pensionul înființat de Cuénim, fost ofițer în armata lui Napoleon și devenit în Moldova educator cu vederi progresiste, pentru că permitea elevilor la pension să citească gazetele timpului. Contractul încheiat cu un părinte privind condițiile impuse la pension scot în evidență un program școlar care cuprindea învățarea gramaticii, retorica, geografia, istoria veche și nouă, aritmetica și științele morale, toate învățate în limbile franceză și germană[6].

Vasile Alecsandri a fost intern la pensionul lui Cuénim în perioada anilor 1831-1834. Se cunoaște faptul că la examenul din aprilie 1831, când era în clasa a IV-a, s-a distins la gramatică, istoria naturii, geografie și mitologie. Trebuie precizat faptul că notarea claselor erau de la a VI-a spre I-a.

În ianuarie 1832, Vasile Alecsandri era tot în clasa a IV-a, unde l-a surprins întreruperea cursurilor din cauza holerei. În toamna anului 1834, la reprezentarea teatrală organizată de pension la terminarea anului școlar, Alecsandri nu mai figurează printre protagoniști. El plecase la Paris în vara acelui an[7].

Era perioada când savura aventurile lui Robinson Crusoe, după cum mărturisește chiar el: „Mare înrâurire au exercitat asupra imaginației mele de copil întâmplările lui Robinson, povestite de frații Cuciuc (colegi de pension cu el)". Astfel poezia a încolțit în sufletul de copilandru, care va vedea în curând Parisul în toată splendoarea lui.

Educatorul Cuénim era, în 1834, un bărbat de aproximativ 50 de ani. Era perseverent cu elevii să învețe limba franceză, să citească curent literatura franceză potrivită vârstei lor, dar le solicita să țină și câte o cuvântare și chiar să joace în piese de teatru franțuzești. Din corespondența educatorului cu M. Kogălniceanu și chiar din amintirile lui Alecsandri reiese seriozitatea cu care acesta trata educația tinerilor moldoveni.

La Paris, Alecsandri a plecat împreună cu Nicolae Docan, Panait Radu și viitorul pictor Negulici, fiind însoțiți de pedagogul grec Filip Furnaraki[8].

Putem bănui ce impresie a făcut Parisul cu monumentele sale, străzile aliniate, frumos iluminate și viața socială civilizată asupra sufletului de copil venit din fundul Moldovei.

La Paris a tatonat mai multe specialități, după ce a absolvit bacalaureatul: medicina, dreptul, ingineria, pe care le-a părăsit, oprindu-se la studiile literare, care se potriveau cu sufletul său de poet.

Profesorul care l-a călăuzit spre aceste studii a fost Cotte, care l-a îndemnat să citească pe Homer, Virgil și Horațiu, dar și pe Bernardin de Saint-Pierre, J.-J. Rousseau și moderniștii: Chateaubriand, Lamartine și Hugo. Drept recunoștință, la moartea doamnei A. Th. Cotte, Vasile Alecsandri a scris versuri în limba franceză, care au uimit, după cum mărturisește G. Bengescu.

În 1839, Vasile Alecsandri împreună cu Costache Negri și Nicolae Docan părăsesc capitala Franței, îndreptându-se spre Italia, unde vizitează: Genova, Florența, Roma și Veneția[9].

După ce a făcut cunoștință cu a doua cultură romanică, avea să mărturisească în 1840: „Când va da Dumnezeu să avem și noi în Moldova un Raphael, un Michel-Ange, ale căror produceri minunate să poată atrage ochii și laudele națiilor asupra noastră?" Această mărturisire reflectă idealul de cultură națională, cu care Alecsandri se întorcea din Europa.

Revenit la Iași, Alecsandri vine în contact cu cele două grupări literare:

- cercul literar din jurul lui Ghe. Asachi, unde publică în gazeta *Albina românească* (1843): *Tătarul, Crai-nou* și *Suvenire din Italia.*
- gruparea inițiată de Costache Negruzzi și Mihail Kogălniceanu, care au publicat *Dacia literară,* unde avea să apară lucrarea lui Alecsandri : *Buchetiera din Florența* (1840) [10].

Plin de energie și dornic să cunoască țara, face mai multe călătorii prin munți, sate și orașe, admirând natura și tradițiile populare. În luna iulie 1840 îl găsim timp de opt zile la Fălticeni și la Botoșani, în luna decembrie. Din aceste călătorii au rezultat mai multe lucrări printre care: *O plimbare în munți* și celebrele *Doine*, din care, prin datarea fiecărei doine, se poate reconstitui traseul parcurs. *Doinele* au avut un mare succes fiind recitate în saloanele boierești din Iași, precum era cel de la Alecu Balș, unde era nelipsit și Grigore Ghica, viitor Domn al Moldovei (1849-1853 și 1854-1856).

Doinele au fost publicate în calendare și într-o revistă (1844), care le-au răspândit în marea masă a cititorilor. Era perioada în care tinerimea română, venită de la studii din străinătate, încerca să introducă în țară sentimentul de demnitate și idealul național.

Există o mărturie interesantă a unui corespondent din Iași al *Gazetei de Transilvania* din Brașov, unde apare în 1844 o listă impresionantă cu 31 de persoane importante din Moldova, cu funcții precum: vornici, logofeți, spătari, căminari, pârcălabi, comiși, ***care protejau literatura națională***. Printre aceștia, îi amintim pe: Costache Sturdza, Costache Conachi, Scarlat Miclescu, Alecu Mavrocordat, Constantin Negruzzi, Costache Sion, Alecu Sturdza, Alecu Ghica, dar și pe Mihail Kogălniceanu și Vasile Alecsandri [11].

Note:

1. A. Sacerdoțeanu, *Începuturile funcționărești ale lui Vasile Alecsandri*, Editura Fundației Culturale Mihai Kogălniceanu, București, 1942, pag. 1
2. G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri, povestea unei vieți*, Ed. Cultura Națională, București, 1926, pag. 5

Autorul, membru al Academiei Române, profesor la Universitatea din Cluj, scrie acest text cu ocazia inaugurării mausoleului de la Mircești în anul 1926

3. G. Bogdan – Duică, *op.,cit*., pag. 6
4. *Ibidem*, pag. 6
5. *Ibidem,* pag. 7
6. *Ibidem,* pag. 8 Contractul publicat de G. Bogdan-Duică merită a fi cunoscut pentru complexitate și anumite detalii care scot în evidență anumite caracteristici ale educației din secolul al XIX-lea. Originalul era scris cu litere chirilice.

Contract

Mai jos iscălitul, Victor Kiuenem, profesor limbii franțuzești, m-am alcătuit cu D. Spătarul Constantin Burghele pentru pricina de mai jos zisă, în curgere de un an de zile, începând de la 8 ghenar 1841 și până la 1842, iarăși ghenar 8, în chipul următor, adică:

a. Eu mă îndatorez a primi în pensionul meu pe fiii Dumniei sale, Neculai și Constantin, ca să-i învăț trei limbi, franțuzește, nemțește și moldovenește, cuprizând: gramatica, retorica, geografia, istoria veche și năuă, sfântă și firească, aritmetica și științele moralicești, aceste toate se vor paradosi în limba franceză (după puterea și înaintarea copiilor însă) limbile nemțească și moldovenească se vor paradosi de către dascălii ce vor veni la pensionul meu, priveghind pentru învățătura lor.

b. Eu mă mai îndatoresc a hrăni pe copii la masa mea, purtându-le de grijă pentru curățenie și spălat cum și pentru buna educație și sporirea lor.

c. Cărțile franțuzești, fără lexicoan însă, sunt în socoteala mea; iar acele nemțești și moldovenești, trebuincioasele straie, așternuturile și tacâmurile de masă, cuprinse în cuțite, furculițe și linguri de argint; douăsprezece șervete și două fețe de masă (care după ieșirea copilului vor rămâne la pension), Dumnealui are a le da copiilor.

d. Pentru toate acestea de mai sus pomenite, Dumnealui Spătarul are a-mi plăti 100 de galbeni blank pe an; urmând ca plata banilor înainte de fiecare șase luni pe jumătate.

e. Întâmplându-se (ferească Dumnezeu!) de a se îmbolnăvi copii, câtă cheltuială se va face la doftor și la doftori pentru curarisire, Dumnealui are a-mi plăti fără cuvânt de împotrivire; și pentru alcătuire ce am făcut cu bună primire amândouă părțile, s-au făcut două asemenea contracte dându-se la o parte cât și la alta.

Anul 1841, luna ghenar în ziua de 8

V. Cuénim, Agă. (Care iscălește cu litere latine)

7. *Ibidem*, pag. 9
8. *Ibidem*, pag. 10
9. *Ibidem*, pag. 11
10. *Ibidem*, pag. 12
11. *Ibidem*, pag. 14

Un episod mai puțin cunoscut
Reținerea matelotului Cointrelle la Brăila (1858)

Ana-Maria Cheșcu
dr. în istorie

În rândurile de mai jos, vom prezenta publicului un caz inedit petrecut la Brăila, în toamna anului 1858. Este vorba despre un anume Cointrelle, ce sosise în aceste teritorii la bordul vasului „Le Missionnaire".

Potrivit spuselor sale, fusese izgonit din navă, fără a primi solda și efectele cuvenite. De aceea, vice-consulatul francez, prin vocea lui Maurin Bié, solicita autorităților britanice restituirea efectelor ce aparțineau mai sus-numitului matelot, pentru ca acesta să poată părăsi teritoriul muntean. Din analiza informațiilor găsite pe rolă, observăm că documentația, din cadrul corespondenței consulare britanice, are la bază un schimb de informații directe între vice-consulul britanic de la Brăila, Fred C. Brown și vice-consulul francez, Maurin Bié. Lucrul acesta ne face să vedem că un caz de jurisdicție consulară se putea rezolva doar printr-un dialog oficial între toate autoritățile implicate, mai puțin vice-consulul de la Galați, Charles Cunningham, care nu avea drept de jurisdicție decât asupra supușilor din acest teritoriu.

Ibraïla, le 17 Septembre 1858,

A l'Honorauble V. Consulat d'Angleterre,

Le V. Consulat de France à l'honneur d'informer l'honourable V. Consulat d'Angleterre, que le matelot français, Cointrelle, embarqué sur le navire anglais, „Le Missionnaire" ayant reclamé son débarquement de ce navire; il a été refusé, et qu'il n'a pu obtenir, ni le solde de ce qu'il lui était du, ni la restitutions de ses effêts.

Le V-consulat de France comprend que le matelot Cointrelle, rompant son engagement, puisse perdre les gages acquis et non payés, mais non ses effêts. Le V consulate de France se voit, donc, dans la necessité de protester contre la retenue fait illegalement des effets du dit matelot, qui ont été réclamé, par le vice-consulat de France, bien avant le départ du navire et d'en référer au Gouvernement Français.

Le V-consulat de France
Signéd: Maurin Bié

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, dosar 78/1399, f. 440.

Ibraïla, the 7 Sept. 1858,

Most Illustrions Sir,

To day your letter, dated (by mistake) 7 august, has reached me and in reply I have the honour to inform you that the English Vessel „Missionary" has already received her clearance and I am sorry therefore that I cannot do anything regarding the French Steamer in question. This vessel having been in Port, since the 27th august, the Sailor Cointrelle had sufficient time to bring forward his demands, before the vessel took her clearance.

Accept, Most Illustrions Sir,

The British Consular Agent
Fred C. Brown, către Maurin Bié, vice-consul francez la Brăila.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, dosar 78/1399, f. 438.

Galatz, September 14, 1858,

My Lord,

Reffering to my no. 51 of 10th, instant, regarding a complaint of the French V. Consul of Ibraila against the British Consular Agent, I have to state that when I wrote it I was in hopes not to have occasion to recur to the subject, but although. I expeded that the French Consul would not move further in the matter I still considered it my duty to inform your Lordship fully to serve for any eventuality. It appears however that Mr. Bié, the French Consul, considers he has some serious cause to be dissatisfied with the decision of Mr. Agent Consular Brown, and is making much stir about the matter. Two days ago, I made a simple visit to the French Consul of this place, certainly I had no intention of mentioning the Affair of the ,,Missionary" to him, first, because I did not consider it of consequence, and next, because the Vice Consulate of France in Ibraila is not under the French Consulate of this place.

Mr. Steyert, the French Consul, however introduced the subject by informing me that he had received a letter from Monsieur Bie, addressed to Baron Rousssin, commanding the French, avvisé[1] at Soulina, communicating to him the case of the French Sailor Cointrelle, which letter had been left open for the perusal of the French Consul here. Mr. Steyert asked me if I were informed of the cause and I told him I was and explained why Mr. Brown could not attend to the application of M. Bié. Monsieur ,,Le Fort" Commanding the French Gun Boat ,,L'averné" now at Galatz, came in during this conversation. Neither of these ,,Gentlemen" seemed to approve of the conduct of Monsieur Maurin Bié, the vice-connsul. Monsieur Steyert, the French Consul, did not tell me the nature of the application Monsieur Bié had made to Baron Roussin and I asked no questions on the subject. As the effects seem out of all the cause I am quite at a loss to understand the proceedings of Monsieur Bié.

The Weser commander Wise is at present at Soulina.

I did not send copy of my, no. 51, to the Embassy.

I have the honour to be My Lord,

Your Lordship's Most Obedient and Most Humble Servant

Charles Cunningham, vice-consul,

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, dosar 78/1399, f. 442.

Ibraila, le 7 Aout 1858,

Mon cher collègue,

Le nomme Cointrelle, matelot français, est embarqué sur le navire de commerce Anglais ,,Le Missionaire" de Liverpool; cet homme est deserteur d'un bâtiment français le français ,,Arago", qu'il a quitté à la Nouvelle Orleans-Desirant, rentrer en France, il est venu me faire sa soumission et nos règlement n'imposent l'obligation de le renvoyer en France à la disposition de l'autorité maritime. Cet homme ne veut, a aucun prix, rester sur le Missionaire qui, dit-il, est fort mal arrimé et court de grands dangers dans la traversée.

Je vous serai très oblie, mon cher collegue, de vouloir bien faire debarquer cet homme et ordonner qu'on lui restitue au moins ses effets si le capitaine ne lui paye pas le solde acquise. Cet homme était engagé au mois il va sans dire que le moi courant non expiré no donne droit à aucune solde; sa solde compte du Ier Mars, à 2 ½ livres par mois, il a reçu tant en avances qu'en compte 6 livres 3 Schillings; il lui reviendrait donc encore environ 6 livres ½. Mais, pour en finir, à l'aimable avec le capitaine il réclame seulement la restitution de ses ses effêts et 2 ½ livres sterling, pour ne pas se trouver à terre, sans aucune ressource. Je vous serai très reconnaissant de vouloir bien donner une solution immediate à cette affaire, car le navire le Missionnaire doit partir aujourd'hui.

Veuillez agréer, Mon Cher, l'honourable collègue, la nouvelle assurance de mes sentiment de haute consideration et de devouement.

Signed: Maurin Bié

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, dosar 78/1399, f. 435.

Note:

1. Am verificat cu atenție, însă nu am găsit decât varianta înțelept. Este un termen luat corect de pe rolă.

Hortensia Papadat-Bengescu într-o antologie americană a literaturii feminine despre Primul Război Mondial

Letiția Buruiană
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

La 140 ani de la naștere și 61 de la moarte, Hortensia Papadat-Bengescu este considerată capul de afiș al prozei românești moderne. Novatoare și model intens promovat de corifei ai criticii și literaturii române interbelice, a fost consacrată de exegeți și prin sintagma „Marea europeană”, datorită prefigurării unor teme și motive moderne, care au marcat cultural secolul al XX-lea, cum ar fi: tendința spre însingurare, redarea percepției subiective prin raportarea la „trupul emoțional”, alienarea și condiția umană, disonanța între eul ideal-eul social, care apar distincte dar cu niveluri de identificare auctorială nediferențiată.

Din păcate, ca și în cazul altor mari scriitori români, literatura scriitoarei gălățene nu a penetrat în circuitul marilor valori europene așa cum ar merita. La o rapidă căutare în bazele de date ale celor mai mari biblioteci din lume, Hortensia Papadat-Bengescu este aproape de negăsit[1]. Romanciera a trecut totuși oceanul, fiind inclusă într-o antologie de texte din diverse domenii, axată pe contextul Primului Război Mondial - *Lines of Fire: Women writers of World War I*[2], alcătuită de Margaret R. Higonnet.

Profesoară la Departamentul de Literatură engleză, la Universitatea Connecticut, Margaret R. Higonnet a realizat această antologie internațională înglobând doar personalități feminine: numele incluse provin din Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, dar, de asemenea, din Franța, Germania, Rusia, Ungaria, Belgia, India, Italia, Turcia, Africa și Orientul Mijlociu. Din România figurează Ecaterina Teodoroiu cu „Jurământul de luptă” (*Battle Oath*, p. 84-85) și Hortensia Papadat-Bengescu, cu traducerea povestirii „Omul căruia i se vedea inima” (*The Man Whose Heart They Could See*), (p. 355 - 362) preluată din volumul „Balaurul”[3]. Ambele texte sunt precedate de câte o introducere biobibliografică, cu scurte aprecieri critice.

Lucrarea reunește o bogată gamă de texte de diferite tipuri: de la jurnalism feminin, tratatele politice, jurnale, și relatările martorilor oculari, la ilustrații, ficțiune și poezie, toate purtând semnături de femei. Bogatul conținut este structurat în cinci mari capitole: I. *Political writing*; II. *Journalism*; III. *Testimonial: diaries, memoirs, letters, interviews*; IV. *Short fiction*; V. *Poems*. Scopul autoarei antologiei este să dezvăluie fațeta monstruoasă a războiul din câmpul de luptă, dar și din spatele frontului, din perspectiva femeilor implicate în diferite roluri și moduri. Dacă Ecaterina Theodoroiu a luptat, efectiv, pe front, despre Hortensia Papadat-Bengescu se știe că a participat, în calitate de soră la Crucea Roșie, în 1916. Tratate în stilul propriu, ororile la care a fost martoră în mod direct au devenit nu doar pagini de literatură documentară, ci, așa cum a remarcat Eugen Lovinescu, „probabil prima conștiință europeană care a reflectat tragedia războiului din perspectivă feminină”. Ea a descris cu minuție suferințele răniților, neputința doctorilor în fața agoniilor, a cazurilor nemaiîntâlnite de ei până atunci.

În povestirea „Omul căruia i se vedea inima”, scriitoarea redă, în stilul propriu, centrându-se pe tehnica observării acelui „corp emoțional”, atmosfera marcată de suferință și boli din spitalul în care mergea zilnic să-i îngrijească pe soldații aduși de pe front.

Povestirea debutează, în mod neobișnuit, cu o explicație a titlului, prin care se delimitează sensul cuvântului „inimă”. Acesta este dezbrăcat de orice urmă de semnificație simbolică. Expresiile poetice sunt enunțate nu pentru a descrie ce urmează, ci pentru a mări impactul cu grozăvia descrisă: „Nu în ochi, nici pe buze, nici în mâini!”; „privirea leală a celui care dăruiește sufletul gol”; „cuvântul cinstit și glasul curat”; „mâna întinsă deschis”; „Misterioasa inimă care mână pe om în largul său împotriva apei, deși la cârmă stă cugetul! Nu aceea!” (p. 75).

Pe parcurs, demersul e infirmat, oarecum, deoarece termenul care numește acest organ uman nu este totuși doar o simplă piesă anatomică. Autoarea încearcă însă o nouă perspectivă de abordare.

Cazul care a șocat atât personalul, cât și pe ceilalți bolnavi este urmărit nu numai cu o curiozitate profesională, ci și cu ochiul unei conștiințe feminine care pune barieră sensibilității pentru a-și putea îndeplini datoria. Fraza următoare conține și o subtilă trimitere la o tradițională artă poetică: „Parcă simțirea i-ar fi fost zidită, cum își zidise Manole soția și, dinapoia zidului, glasul ei stins abia chema mila." (p. 77). De altfel, încă din prima parte a povestirii, Laura, personajul reflector, mărturisește într-un monolog interior: „vitregită și pasionată în propriile suferințe, se dăruia cu fervență durerii comune, dar pe căi separate de ale celorlalte" (p. 76).

Măcelul la care este martoră redau în scene scurte, picturale, „ingenioasa oroare cu care făpturile erau batjocorite de măcel: mâinile, picioarele, rupte de trup; craniile zdrobite, ochii arși, carnea măcinată, cuptoarele deschise ale rănilor, fantazia capricioasă, burlescă și crudă a distrugerii oarbe" (p. 76).

În acest amplu câmp de suferință, marcat de spectrul hiperbolic al războiului, tânărul căruia un obuz îi smulsese o porțiune din cutia toracică trăia, deși logica umană și bunul simț nu admiteau ca o inimă să funcționeze descoperită de carne și oase. Prezența lui, cu o „suspensiune extatică" a corpului, apare la început tuturor sub o aură aproape mistică:

„În așternutul alb, cu cămașă albă, întins drept pe spate, foarte lung, foarte blond, cu o față ovală frumoasă și albă de tot, fără de paloare – martirul sta nemișcat cu ochii albaștri, clari, deschiși. Prin buzele liniștite trecea o respirație deasă dar foarte ușoară" (p. 77).

Pe parcurs, situația se complică din punct de vedere medical deoarece din cauza inimii nu se putea trata bine rana și din cauza rănii nu poate funcționa inima. Neputința medicilor de a găsi soluții de supraviețuire, precum și reacția pacientului care începe să conștientizeze grozăvia, modifică percepția celor din jur, despuindu-l pe bolnav odată cu viața și de măreția eroismului său. Automutilarea apare ca neputință de a accepta o oroare ce nu se încadra în genul celor „obișnuite". Tabloul prezentat de scriitoare, care suportă comparație cu celebra operă intitulată „Țipătul", a pictorului norvegian Edvard Munch: „o privire de nebun porni din ochii albaștri ai bolnavului spre mâinile lui cu degete lungi și slabe, și, în adevăr, lumina de safir a ochilor găsi pe unghiile palide strălucirea proaspătă a maculării carminate" (pp. 81-82) – reprezintă demitizarea eroismului, soldatul experimentând alienarea și absurdul în fața „uzinei infernale" - mașina de război .

Nimic nu contrabalansează pierderea umană, nicio cauză nobilă nu alină, nicio justificare nu rezistă agoniei: „Din măreția de martiriu, suferința lui se scoborâse la zbuciumul omenesc" (p. 81).

Pe măsura observării degradării stării bolnavului și a mutării lui de la un loc cu statut privilegiat (rezervă) în locuri cât mai dezolante, improprii și chiar nocive, Hortensia Papdat-Bengescu reușește să anticipeze literatura existențialismului, temele absurdului și alienării individului.

Acolo, pe o targă de spital stau față în față, două fețe ale aceleiași experiențe umane, ale neputinței de a găsi un sens în nenorocirea vieții sau o speranță în fața morții: „față în față, piept la piept, omul căruia i se vedea inima; celălalt avea gura mâncată de viermi, și intoxicarea sângelui îi apropia sfârșitul" (p. 84). Scena finală este marcată de grotesc și dezolare, înfățișând ființa umană supusă la batjocura mutilării, a precarității sale biologice: „Neputându-se mișca, fiindcă ar fi căzut după targă, stau lipiți; unul cu ochii lui albaștri cețoși pironiți pe gura viermănoasă. Celălalt cu privirea atrasă de bortelitura hidoasă unde colcăia inima." Nimic extatic, nimic glorios, doar un purgatoriu în care granița dintre viață și moarte e greu de trasat, iar compasiunea, sublimată în rutina muncii, nu reușește să facă față Iadului distrugerii.

Lucrarea este recomandată atât pentru publicul larg, cât și pentru cercetătorii operei Hortensiei Papadat-Bengescu, pentru mediul academic, din domeniul literaturii comparate și nu numai. Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" deține două exemplare, provenite de la Biblioteca Județeană „Panait Istrati", care, de asemenea, deține câteva exemplare, fiind singurele din România care au acest titlu în baza de date.

Note:

1. Ca excepție menționăm la Bibliothèque nationale de France : *Le concert de Bach* [Texte imprimé] : roman / Hortensia Papadat Bengescu ; trad. du roumain par Florica Ciodaru-Courriol. Nîmes : J. Chambon, 1994. 310 p. și *Ames en peine [Texte imprimé], nouvelles*...traduites du roumain, présentées par Mario Roques . Paris, J. Vigneau (impr. de Chantenay), 1946. 263 p.

2. *Lines of Fire: Women writers of World War I,* Edited by Margaret R. Higonnet, A Plume Books, New York, 1999. 574 p.

3. *Balaurul*. În: Opere, Ed. Minerva, București, 1975. pp. 75-84.

Jenică Chiriac
Trei cărți de povestiri evanescente

Ioan Toderiță
scriitor

Moto: Eversul literar este suma reversurilor ficționale (t.i.)

Jenică Chiriac, scriitor, profesor de fizică, brăilean. Pasionat de scrieri umoristice. Fără a respecta reguli, paradigme, cutume stilistice. Proză scrisă pe viu. Din „viul" care nu poate fi contestat de „indiferență".

Am în vedere trei cărți: Pilule amare, Editura „Danubius", 2008; Cioburi de oglinzi – proză scurtă, Editura „M.T.M. Prodesign", 2013; Cronicile pricopsitului, Editura „Lucas", 2016.

„Pilulele amare", ne sunt prezentate, în prefață, de Mihail Geanopol. În parte, fidel caracterizat, „Jenică Chiriac, nu se hazardează în figuri de stil, în fraze stufoase..."

După cum, în „optică", inversul distanței focale depinde de alte inversabilități, și în „arta" scrisului, oarecum opticizare a realității, eversul literar este suma reversurilor ficționale.

Literatura nu este o artă fundamentală. Fundamentele ei, de obicei, inserții ale lingvisticii livrești în contemporaneitate, sunt zdruncinate de marele impact al limbii stradale: un amestec de culturi și subculturi admiratoare sau defăimătoare a bibiotecilor-labirint.

În această atmosferă, de libertate a expresiei cotidiene, se așază și liberalismul exprimării în scris a vorbelor povestitoare-Jenică Chiriac

Cartea „Pilule amare", din acest punct de vedere, se dorește o îndulcire a relațiilor între reflexie și reflecsie, semnificat și semnificant, între notație și conotație.

Prin esențializarea lor într-un cod moral, pilulele revigorează faptele bunului simț omenesc, credința în virtute și virtuozitate, în respectul față de aproape, în nerenunțarea la demnitate națională, în tradițiile și obiceiurile populare, locale, brăilene.

Redundanța povestirii - tablete - pilulă - bulin, încadrează textul narativ într-o pagină gospodărească, fără respectarea regulii standard, editoriale: de a încadra, da-capo, titlul „întâmplării".

Capitolul I al cărții, „Pilule amare", se desprinde violent de ceea ce ar fi trebuit să fie „independență tematică": satiră ce ne înconjoară estimp, prin construirea altor temporalități.

Capitolul II - D'ale școlii; Capitolul III - Reflecții de cititor; Capitolul IV - Anecdote și nu numai; Capitolul V - Despre necuvântătoare; Capitolul VI – Întâmplări cazone; Capitolul VII – Amintiri rurale. Capitolul VIII – Interviuri.

Că titlul cărții este al primului capitol, nu are importanță. Foarte bine, cartea putea să poarte numele capitolului V – Despre necuvântătoare. Sau, puțin metaforizat, „Despre parșivenii". Important rămâne efortul scriitorului de a călători în mai multe „specii literare satirice ori ...ziaristice". Și anume, în eseu, pamflet, parabolă. Alternându-le, uneori, în același text-tabletă. Diversificându-le tematic de-a lungul respirației sale creatoare. Procedeul frecvent utilizat de scriitorul Jenică Chiriac, în aceste „construcții sintetizatoare de moravuri", este alegoria:

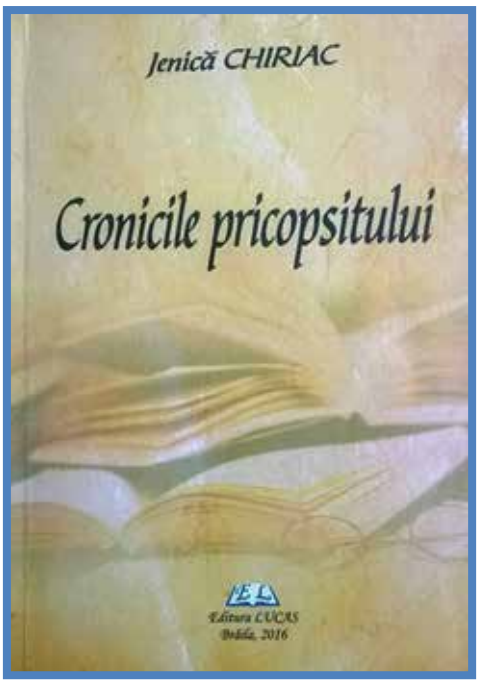

exprimarea unei idei generale prin imagini concrete, unitare.

Ideile se dezvoltă în întâmplare concretă până în pragul eseului, rămânând idei deschise. Până în ușa larg-văzătoare a parabolei și, la un loc, îmbrățișate de pamflet. De înfierare a anumitor tare etice, politice, sociale.

Abundă în aceste seriale satirice, viața de profesor a scriitorului. Puțin mai mult ancombrant față de intențiile literare inițiale.

Reunită, cartea duce la etirarea unei povestiri în alta și tabletele devin veritabile table atribilare, mai puțin sfătuitoare. Mă refer la povestirea „Nu vreau să fiu om mare" care ar fi putut purta numele „Cum să-ți cheltuiești salariul, ca profesor". Ajungând astfel la capitolul „D'ale școlii" (Cap. II).

Sunt în această carte și posibilități de aliniere, în capitolul „Pilulelor" a multor povestiri din cap. II – VIII. Bunăoară, „Anecdotele" în „Pilule".

Cartea devenind un veritabil „satiricon universal". Evident, umblându-se mai mult la ticluirea „ridendo castigat mores."

Jenică Chiriac, în această satiră-povestire scurtă, nu inventează râsul gratuit. Citindu-i „întâmplarea", „alegoria", ajungi la o sintagmă-sofism, la substanța primară a poantei-bulin, uitând excipienții ei banali.

Trecerea de la „banalitate" la „prețiozitate" ar fi tehnologia de bază a desăvârșirii panaceului „vorbirii în parabole". Cum ar fi, încheierile-îndemn:

Halal să ne fie! (Second-hand); Oamenii rămân în continuare oameni! (Gesturi); Dacă e așa, mai bine lipsă! (Binele se uită); E bine să măsori de zece ori și să tăi o dată! („Cap are..."); Înainte, cu Dumnezeu! (Nimic fără Dumnezeu); Dacă dragoste nu e, nimic nu e! (Dacă ...)

Nu mai distingem valoarea de non valoare? Cine știe? (Fapt banal). Unii nu fac distincția între libertate și libertinaj. Din păcate! (Libertate sau libertinaj)

Aparent, aceste concluzii ale unei dezbateri tematice serioase, ori neserioase, degenerează în „aporii" sau „axiome derizorii". Dar reversul lor trebuie căutat în/deasupra acestor grăbite conciziuni.

În, Libertate și libertinaj", definirea libertății este diferențiată satiric astfel:

„Libertatea de a munci, dacă găsești; Libertatea de a mânca răbdări prăjite; Libertatea de mișcare, dacă ai obținut viza de la ambasada cutare ..."

Incursiunile scriitorului, în istoria literaturii universale sunt elemente diegetice, intertext. În „Cred", este citat Blaise Pascal, prin: *„Dacă Dumnezeu nu există, și crezi în el, nu se întâmplă nimic. Dar, dacă Dumnezeu există, și nu crezi în el, ai pierdut totul!"*

Același călător în fundamente socio-morale, filozofice, întâlnim și în cartea „Cronicile pricopsitului", editată (recent) la Editura Lucas, 2016.

În cronica „Poezia în slujba credinței" (pag. 27) întâlnim: *„secolul douăzeci și unu va fi unul profund religios sau nu va fi deloc..."*.

În această frumoasă pricopsire de cronicar, Jenică Chiriac, pare să-și fi perfectat fraza și sintaxa ei, conținutul estetic al eseului-critic! Și, de ce nu, analiza critică:

(Tot din poezia „În slujba credinței")

De curând, am cunoscut o poetă brăileancă, Valentina Balaban, care a avut bunăvoința să-mi ofere volumul de versuri „Plămadă stelară".

Apoi, Jenică Chiriac devine scriitor sensibil: *volumul conține „picături" de poezie de două-trei strofe, ce ușurează lectura... Multe sunt versurile ce ascund sensurile explicite și figurative ale concepției de viață, ale filozofiei personale, a autoarei...*

Parcă, scoțând din sertar, un talent necunoscut, care s-a evidențiat în cartea „Cioburi de oglinzi" de proză scurtă (critică)", tipărită la Editura M.T.M. Prodesign, în 2013.

Unde, vorbind despre poezia profesorului de limbă și literatură română, brăilean, Nicolae Ungureanu, Jenică Chiriac observă încântat:

De ce „Cocorului", putea fi socotită „subversivă", de cenzura comunistă? Poezia abundă în metafore care, traduse, vorbesc despre vremuri sumbre.

Desigur, degustarea acestor „dulci și sincere vorbe de mânie, revoltă, meditație, analize cuvioase", „prea plină voință de a scrie", nu trebuie să vă satisfacă apetența numită perfecțiune.

Dimpotrivă, admirația pentru perseverență și răbdarea călătoriei în cuvinte-de toți știute-dar, de puțini interpretate cu inima.

Paris, un loc bun să te exilezi (III)

Vasile Andru
scriitor

Dejun Zen-yama, un restaurant japonez care mereu stă în calea noastră și ne taie drumul. Dar pe drept! Este și zen, și dejun. Meniurile, pe listă, sunt numerotate și ilustrate. Luăm meniul A3 și A8: supă de alge, sushi, frigărui de somon. La urmă: lici, un fruct alb.

Silvia zice că: oferă masa în cinstea lui Băsescu și a lui Andru și a Tamarei. Pe primul loc Băsescu, căci a biruit la referendum. Dacă ar fi eșuat, am fi scris despre el o proză. Dar așa, dacă a biruit, – n-ai ce scrie. Că te mai alegi cu o decorație sau cu alt pripon. Unii confrați speră că se vor alege cu ordinul Steaua României și astfel se vor trage salve de tun la voioasele lor funeralii... Iar noi doi nu avem chef să colecționăm salve de tun, deși ele aduc emoții pozitive urmașilor mei Văcărești.

Traseul e drog, ținta e trezire

Ce program ne facem în aceste *două-trei zile din vecia Parisului?* Ca să dai substanță unei călătorii, trebuie să ai o țintă. Doar traseul te face om liber. Dar este nevoie de o țintă ca să existe traseu. Spre Notre-Dame? Catedrala a devenit un loc suprasaturat de emoții religioase, deci s-a apropiat de masa critică de unde poate exploda o apariție supranaturală. O teofanie. De ce nu se produc apariții mariane, la Notre Dame? De ce să te duci până la Medjugorie ca s-o vezi pe Maica Domnului (acolo se arată foarte des, uneori zilnic), și de ce nu se arată aici, la Notre Dame? Poate pentru că aici locul e deja sacru, și nu-i nevoie de nici o intervenție supranaturală care să propulseze credința.

Un anti-erou al timpului nostru

Parisul e o sumă de mituri. Locale, străine, române. Dar și câte un anti-mit: episcopul **Radian**, un personaj ascuns, un anti-erou al timpului nostru. A avut o viață ca un roman, începută în Moldova: a fost, pe rând sau concomitent: *legionar, francmason, securist și episcop*. Revoluția din decembrie l-a prins la Paris, mare arhiereu, și a preferat să se pensioneze subit și să nu se mai întoarcă în România. Trăiește izolat, evitând cu prudență să se expună, stingând stângaci un scandal stârnit de publicarea unui microroman incendiar despre dânsul. (Autorul microromanului, foarte talentatul **Ciprian Mega**, s-a autoexilat pe o insula grecească, nu știu dacă lehămesit de acel scandal sau doar urmându-și destinul.)

I-am dat un telefon arhiereului, omul sub vremi; am spus că vreau să-l văd, la o spovedanie (n-am spus cine la cine se va spovedi). A răspuns că tocmai împachetează să plece în România, făcea vcanțele la Techirghiol, la părintele Arsenie Papacioc. Poate era doar un motiv, poate era adevărat. Spovedania este totuși în altă parte.

Așadar, continuăm traseul, orbita noetică a Terrei. Există acele meridiane noetice, pe care sunt locuri-foct, ca acele puncte ori meridianele de acupunctură ale corpului uman. Endorfina se produce, se secretează lesne în coline sau cratere noetice. Să luăm doza de endorfină, astăzi. Mergem dinspre Pont d'Alma (podurile magice ale Senei) spre Turnul Eiffel și ne simțim bine.

Ajungem la Tour Eiffel la o oră încă matinală, 10:45.

Noul blazon al Parisului: Turnul Eiffel

Inginerul Gustave Eiffel a făcut trei lucrări mari: Statuia Libertății de la New York, Turnul și canalul Panama. A fost și magistrul îndrăgit al lui Henri Coandă. Fără Eiffel, Coandă nu ar fi fost Coandă.

Așadar, Eiffel era predestinat să schimbe emblema Parisului, din *corabie* în *turn*.

Corabia fluctuantă rămâne doar un indice istoric. La vremuri noi, blazon nou. Ferm, nefluctuant. Ascensional.

Ca toate lucrurile măreție, el nu servește la nimic.

Dar îți dă emoții pozitive, precum munții. Luăm acum și noi rația de emoții pozitive, și apoi facem fotografii cu un aparat antedeluvian (care impune totuși respect japonezilor).

Silvia zice „Hai să urcăm în vârf!"

Ne apropiem și vedem că nu se poate urca, pentru că turnul este supus unei invazii universale. Cum toți vor să urce (logica viului ar fi urcarea, iar rezultatul este o stagnare pe culme - așa sună unul din „aforismele" familiei…); cum toți se îmbulzesc ascensional, cu mic și mare, Silvia și *moi* abandonăm proiectul urcării, și ne simțim bine, ca toți cei care progresează fără să urce.

Plecăm așadar cu amintirea plăcută a invaziei neamurilor (chinezi, ruși, tătari moderni, adică

tunși scurt). Și mergem să luăm cafea espresso, pe caldarâm (așa cum îi plăcea lui Mario Vasilescu, mutat acum la cele veșnice), la „Cafeneaua Tour Eiffel". Evident, cu turnul în fața ochilor, continuând să ne umplem de emoția pozitivă a obiectelor înalte. Sorbim cafea și, în vagi iluminări, ne ținem de mână. Căci de azi voi părăsi formula celibatului clandestin, formulua americană *living apart together*.

Caleașca de împrietenire

Înviorați încă o dată, ne urcăm în *Car Rouge*, un fel de caleașcă, un autocar etajat care îți arată „ce-i mai mândru pe la noi". Plătim bilete de 23 Euro și începem turul Parisului, cu 8 opriri. 8 este cifra împlinirii. (vezi și: ashtanga, ashta-chakra, ashtavakra). Bună invenție acest „Car Rouge". Ca s-o împrietenesc pe Silvia cu Parisul, ca s-o determin la exil parizian (nu german, nu maltez!) este nevoie de Car Rouge.

De altfel, cunoașterea oricărei metropole se începe cu turul celor 8 opriri, în asemenea autocare etajate și bine îndrumate. Când mă instalez într-un oraș nou, în prima zi fac un tur de împrietenire cu cetatea. Și Barcelona, și Kuala Lumpur, și Londra, și Mexico-City... așa le-am luat în primire, cu Auto-caleașca roșie/albastră...

Apoi vin și celelalte, exilul sau, în caz fericit, retragere spirituală Așa și noi, azi, la Paris: un tur minune. Vezi ce-ți place, te oprești unde-ți place, iei un ceai verde, te urci și absorbi mai departe.

E soare și acceptăm cu plăcere iluzia că planeta e frumoasă și ni se dăruiește treptat. Uneori râdem foarte tare, căci râsul este o metodă de creativitate, un dialog între om și tot ce i se opune temporar.

Nu ocolim Luvrul

Mergem la pas, pe Avenue de l'Opera și nimerim la Luvru, unde intrăm gratis cu legitimații de presă. Urmează o baie de artă, pe care n-o mai descriu aici.

Eu am fost de vreo zece ori la Paris, dar cu tot felul de treburi, conferințe, stagii, inițieri... așa că nu am consumat artă. Doar Silvia stă să-mi deschidă porțile Luvrului, ale Versailles-ului și alte porți.

Dar Silvia zice că eu deschid porți: „Astăzi m-ai făcut fericită cu Luvrul..." zice.

Luvru începe cu impresii vaste, da-vinciene. Și continuă cu alte piese fierbinți, tablouri și sculpturi, cronici color ale efemeridei numite omul. Arta bună e o floare mistică a celor *trei instincte*: de conservare, de reproducere, de mântuire. De aceea, jumătate din arta bună este despre splendoarea corpului și devorarea semenului, iar altă jumătate este despre Hristos. Restul sunt detalii, ornamente, *enluminures*, floricele pe câmpiile emoției.

Farmecul Luvrului îl completează **barul** din holul mare, la o cafea și un croasant. O cafea la Luvru / Paris (sau un ceai băut la British Museum / Londra) - îți bucură setea cât secole de artă.

Silvia mai descoperă că aici, la Paris, croasantul are savoarea generică, de aliment nefalsificat.

Paris e o fabrică de legende

Începând să facă dependență de Paris, Silvia zice:

- Dacă *Noaptea împăratului*, sau *Grădinile ascunse,* ar fi scrise în franceză, azi puteai să candidezi și tu la un Prix du Nouveau Roman. De ce n-ai rămas tu la Paris, atunci?

- Cred că viața pe care am dus-o a fost exact cea potrivită cu natura mea, cu ostoirea mea. E o mânare dinlăuntru să am patrii alternative, să plec departe, doar ca să am de unde să mă întorc. E drept, Parisul ar fi propulsat scriitorul, Parisul este o fabrică de legende. Uite, alte centre culturale mari nu reușesc să fabrice legende. În Wellington, în Noua Zeelandă, eu aveam impresia că este un loc unde sau te îngropi, sau să devii un mistic tăinuit... Poate și București este un loc unde să te îngropi... sau să fii un mistic tăinuit. Și atunci care-i calea? Calea este a merge.

Pornim spre reședință, pe jos, doi pași pe străzile animate, globalizate. Mă revigorez din osteneala zilei furând un sărut sănătos, încasând mustrările de rigoare, cum că la Paris nu prea vezi oameni etalându-și afectele pe stradă, că și pe aici ne mai cunoaște câte cineva, precum pe vestitul popă de la Balotești. Mai vorbim și despre noi, că ne așteaptă mari încercări.

Vecernie la Notre Dame

Sâmbăta vecernia este mai frumoasă. Mai mult cântări decît teologhisiri. Și simt că mereu suntem tot mai aproape de masa critică a unei apariții mariane.

Ieșim pe stradă, și ni se pare că vecernia continuă. Seara asta, tot Parisul pare o vecernie.

Pauza s-a terminat

Va trebui să vedem Parisul ca un viitor câmp al muncii.

Până acum, Parisul mi se părea doar un loc al artei și al erudiției, un loc al masturbației cerebrale.

Mi se părea locul avangardei de toate zilele, de care cândva aveam nevoie ca și de pâine. Peste puțin vom zice: Gata! Pauza s-a terminat!

Mai lupt cu senzația că locuința din București este pentru mine ca un schit vechi și vital... Încă mai zic: La Paris, sfârșitul lumii nu-i mai departe decât la București.

Pe colinele Manciuriei (III)

Radu Sergiu Ruba
scriitor

Bostan făcea promisiuni, înjura citatele, cărţile şi lapsusul, dar, cu toate că o întâlnise de nenumărate ori, nu-şi dădea seama că şeful voia neapărat să audă de la el povestea cu „socialismul egal puterea Sovietelor plus electrificarea ţării".

— Nu mă ajută capul, raporta Bostan.

— Trebuie mă, să te ajute, îi replica reeducatorul, la altele cum te ajută?

Îl tocă astfel la cap până în ziua în care neadaptatul, în curs de rapidă readaptare, veni cu o soluţie ce intră în legenda instituţiei pentru mulţi ani. Se punea problema: cum să reacţioneze reeducarea dacă unul din internii din ce în ce mai numeroşi ar fi pretins că vede coborând în curte un înger, nălucirea mistică cea mai la îndemână?...

După câteva zile de repetare a acestei întrebări pe la diverse lecţii, Bostan ceru să iasă la raport. Propuse ca, din momentul în care Centrul de Reeducare a Tinerilor Neadaptaţi la Sensul Istoriei va fi legat la reţeaua de curent electric, să se tragă dintr-o priză două fire bine izolate, dar libere la capete, până în locul unde s-ar zice că ar fi aterizat arătarea. Capetele sârmelor ar urma să îmbrăţişeze perimetrul cu vedenia.

— Dacă între cele două sârme, se adresa el comisarului, adică între cei doi poli, se va produce o flamă, dar ea nu se va produce, înseamnă că supranaturalul e acolo, conduce curentul şi e cu neputinţă ca el să nu se facă scrum, că aici, vedeţi şi dumneavoastră, e o forţă!... Dar dacă între sârme nu zboară nici o scânteie, înseamnă că nevăzutul nu există, iar aerul care e tot străveziu cum îl ştim, stă la locul lui şi nu curge prin el nici o electricitate.

Comisarul nu se dezminţea: era uimit, dar dădea din cap aprobator, patern, în înţelesul că, iată, acesta este modul în care li se dezvăluie tainele naturii anumitor neadaptaţi.

— Fă un calcul al metrilor de sârmă necesari în medie pentru această intervenţie ca să ştiu cât să trec în referat!

Bostan ceru mai întâi şi obţinu pentru sârmele sale, dreptul de a nu fi perfect paralele.

De trei zile de măsurători prin curţi şi pe ziduri, de nouăsprezece ori doi metri de sârmă întinsă deocamdată prin capul lui avu nevoie apoi pentru proiectul său de preschimbare în fum a oricărei arătări îngereşti în incinta Centrului de Reeducare a Tinerilor Neadaptaţi la Sensul Istoriei, instituţie subordonată Ministerului Previziunii Sociale. Iar când electricitatea fu într-adevăr introdusă la reeducabili, nimeni nu-şi mai bătu capul cu punctul în care desenase Bostan prizele. Toată lumea era convinsă că neadaptatul prevăzuse cu exactitate locul şi că acum ele se găseau acolo unde se cuvenea, potrivit vechilor sale schiţe.

***

Devenise, fără să vrea, nu atât o legendă, cât o lozincă: primul reeducat, un model de readaptare, un singur om-un singur sens al istoriei, cel dintâi succes major, un fost element, azi cetăţean ş.a.m.d. Era arătat foarte adesea cu degetul, scos în faţa superiorilor picaţi în vizită, pus să arate ce ştie, de la bătut cuie la caligrafie, de la văruitul pomilor la cântatul la vioară. Era fotografiat, obligat să-şi compună propria gazetă de perete, citită de comisar, dar nelipită vreodată pe un zid, era însărcinat să înveţe pe dinafară interviul ce avea să apară peste vreo trei luni într-un ziar al tineretului. De îndată ce numărul neadaptaţilor începu să sporească, Bostan fu pus să le facă demonstraţii practice de reeducare, să-i readapteze în fel şi chip.

Când simţi că ei încep să-l urască, nu se afla prea departe de ziua încheierii propriei sale reeducări.

Trecuseră deja trei ani. Trei ani în care, se spunea în discursurile de felicitare finală, Bostan îşi învinsese rătăcirea interioară. Nu se preciza ce soi de rătăcire, în care direcţie şi faţă de ce fel de repere. Buletinul de identitate arăta că reeducatul nu împlinise încă patruzeci de ani, dar el ştia prea bine că de acum îi depăşise. Primi drept cadou un mic geamantan, i se aminti de după-amiaza din salcie şi de fuga sa din taraf. Era cât pe ce să i se dea drumul.

— Să nu-mi daţi drumul, le ceru el, ţineţi-mă! Unde să mă duc? La Bucureşti, spuneţi dumneavoastră? Dar nu am pe nimeni, familie nu, prieteni nici atât. Nu cunosc pe nimeni, nici măcar drumul spre braţele de muncă...

— Păi, oricum, tot la biroul braţelor de muncă ai să mergi, Bostane, că doar acum trebuie să arăţi că eşti apt, e bine să se vadă asta, nu? Altfel cum?

Se discuta în biroul consilierului sovietic. Alături de acesta, se mai aflau în încăpere doi comisari, între ei, inginerul demistificării. Pereţii erau împodobiţi cu portrete mari de ale supremilor. Aveau aerul că se uită la ei amuzaţi, dar şi cu milă. Cuvintele comisarilor îl descumpăniseră pe Bostan, însă privirile tablourilor îi dădeau încredere. Îndrăzni:

— Dar nu cunosc de la un cap la altul nici o meserie din cele care sunt acum prin lume! Am fost un pierde-vară, sunt un reeducat, nu cunosc decât meseriile acestor ocupaţii diametral opuse!

Unul dintre cei trei bărbaţi din faţa sa încă nu vorbise. Tânăr şi robust, cu un păr de culoarea veveriţei, era tatăl copiilor Andrei Traktorovici şi Sonia Traktorovna. Lui i se spunea Traşka. Se născuse pe la mijlocul anilor '20,

iar taică-său Isaia, târât de romantismul motorizării ogoarelor din fosta gubernie Riazan, îl botezase simplu, Traktor. Fratele său mai mic se numea Progress. De mai mulţi ani în ţară, Traktor Isaievici vorbea bine românește. Luă cuvântul:

— Cânţi la vioară, asta nu-i meserie?

Bostan stătu o clipă pe gânduri. Nu putea să nege. Pregetă să răspundă:

— Dacă aș putea să vorbesc între patru ochi cu dumneavoastră, domnule...

— Traşka Isaievici, se grăbi să-l ajute consilierul. Se poate.

Rămas singur cu rusul, Bostan îi mărturisi acestuia teama că, dacă va ieși cu vioara în lume, au să-l prindă iar în vreun taraf și au să-l tragă pe plăci, iar sunetul, la urma urmei sufletul lui, are să bântuie pe aiurea și o să se risipească precum ultimul dintre nomazi. Măcar altădată, când vânturase lumea, știuse că e vagabond și rătăcise cam pe unde-l tăiase pe el capul, fără să se fi putut găsi cineva care să facă din el ce ar fi poftit. O luă de la început, vorbind despre muzica aceea înţepenită pe discuri care face fărâme viaţa omului, dar rusul înţelesese:

— Chiar nu ai pe nimeni?

— Nu.

— Nici adăpost?

— Nici.

Consilierul surâse binevoitor. Se îndreptă spre un dulap și scoase de acolo o cutie maronie în care Bostan recunoscu îndată profilul unei viori.

— Cunoşti valsul ăsta? fluierând o melodie, roşcovanul deschise cutia.

Aprins de bucurie până în vârful urechilor, Bostan luă instrumentul, îl acordă și, încet, unduitor, sotto voce, atacă piesa.

— Ăsta-i! tresări Traşka Isaievici.

Plimbându-se de colo-colo, consilierul strălucea de plăcere. Se vedea limpede că se săturase de ședinţe pe ziua aceea, că nu mai avea chef decât de muzică, de poveşti, poate de un păhărel. Își aprinse deocamdată o ţigară și slobozi spre arcuș un fum întrebător:

— Când ai cântat ultima oară, Bostanuşka, valsul ăsta? Merge de parcă l-ai fi zis ieri...

Proaspătul total reeducat căzu puţin pe gânduri, apoi, la risc, povesti cu sinceritate împrejurarea în care executase piesa ultima oară.

— Serios? se miră sincer amuzat Traktor Isaievici. Bine, dar ce căutai tu în portul de la mare?

Violonistul șovăia. Propuse să interpreteze și alte piese, dar consilierul nu și nu. Voia un răspuns.

— Dacă nu răspunzi, se încruntă el, nu te mai reţin la reeducare. Îţi dau drumul să te duci înapoi pe malul mării! Fii sincer și recunoaște ce căutai și ce mai făceai pe acolo? Spuneai parcă mai înainte că făceai câte ceva! Mai cântă o dată valsul și amintește-ţi între timp ce făceai! Dacă nu, te dau afară din reeducare! Horoșo, Bostaniușa?

Arcușul mângâie încă o dată strunele pe aceleași unde de vals, numai că gândul instrumentistului bătea cu totul alte căi. Rusul fuma mulţumit și se plimba cu pași egali. Se oprea din când în când lângă masă și scutura scrumul într-o scoică mare. Bostan se temea de o capcană, de mărturia lui care i-ar fi putut influenţa pe comisari, pe rusul ăsta mai ales, în așa fel încât centrul să se descotorosească de el. La urma urmei, îi expirase termenul. Dar nu avea unde să se ducă. Simţise că rusul îi era favorabil și n-ar fi dorit să-l piardă. Ba dimpotrivă, ar fi făcut orice ca să-l câștige definitiv de partea lui.

Linia melodiei se accelera, se apropia de final. Poate că dacă va fi sincer în dezvăluirea poveștii acestui vals, va avea mai multe șanse, își spunea în gând artistul, lăutarul, muzicianul, interpretul, reeducatul, încercând să pună toate silabele acestor substantive care vorbeau despre sine pe notele melodiei.

Nici el nu-și mai amintea numele exact al valsului.

Cât despre mare, o nimerise anevoie, câţiva ani înainte de război, ba, de cum o văzuse, era cât pe ce să-l arunce în ea niște cheflii scăpaţi de la o nuntă, iar de-a lungul ţărmului mării, vreme de mai mulţi ani, ce n-a făcut?...

A spart lemne, a tras la vâsle, a întins vele, a împletit parâme, a jucat zaruri, a cărat lăzi și saci prin port, a topit smoală, a înjurat arăbește și și-a așternut culcușul într-o grotă înaltă, undeva, în pieptul falezei. Urca până acolo din piatră în piatră. Abia încăpea omul între peretele aproape vertical și hăul de deasupra valurilor. A căptușit cu iarbă de mare cuibul acela care se strecura vreo trei metri în pantă coborâtoare în roca falezei, îndeajuns ca nici vânturile tari să nu-l prea sâcâie. S-a aprovizionat cu fructe pentru sete și, de acolo, de sus, dedesubtul lui cu tot vuietul și spuma valurilor, s-a pornit să creadă că așteaptă ceva.

Culese viile, bătu nucii, se purtă cu sacaua prin târguri strigând hăăp! - adică apă, montă ferestrele tribunalului, le spălă pe cele ale jandarmeriei, păzi și îndemnă măgarii la învârtirea roţilor de scos apa de la zeci de metri adâncime. Iar pe măgari, de mult ce-i urmărise între hulube, cu rotirile lor nesfârșite în jurul fântânilor, îi cunoștea pe toţi după nume, oriunde i-ar fi întâlnit în întreg ţinutul: ăsta-i Zuzuc, ăla Glimboc, dincolo Bulbuc, colo Cioloboc, iar în faţă tropăie Blumfeld.

S-a mai ţinut Bostan și pe lângă biserici dând cu mătura, rânduind lumânările, dormind în clopotniţe, trăgând clopotul, dar a mai și scos nămol sărat și puturos din Techirghiol, l-a închis într-o ulcea cu capac, prinzând să-i trâmbiţeze virtuţile pe la răspântii: că pus pe buric lecuiește de friguri, ţinut seara pe beregată oprește bâlbâiala, apoi vindecă de muci, întinerește toată pielea și, dat de femei pe pleoape, ba albăstrește căutătura, ba o înverzește, oricum, o ascute. Sute de oale a vândut cu noroi clocit, dar s-a lăsat de negustoria asta la vreme.

Unde mai pui că l-a mai și îmbătat între timp pe muezin? Dar nu l-a mai putut târî până sus în minaret ca să scoată acela vuietul lui de chemare la rugăciune.

Drept care s-a suit chiar el și a urlat așa, mai într-o dungă, lungind vocalele a lup flămând peste mahalaua mahomedană, de s-au înspăimântat toți tătarii și s-au repezit nu spre geamie ci spre Mecca, adică spre mare. Au dat din mâini spre malul celălalt, au țipat, au plâns, iar au zbierat și mulți s-au întors acasă convinși că-l văzuseră în larg pe însuși arhanghelul Djabrail, cu trâmbița într-o mână și cu condeiul în cealaltă, scăpărând cu ele de pe apă și strălucind.

„Allah, Allahu Akbar!", s-a pornit să strige mai târziu și muezinul trezit din beție, dar nemainimerind ora cuvenită rugăciunii. Credincioșii s-au năpustit de data asta drept spre geamie și, după o strașnică judecată, au hotărât să-l arunce pe muezin cu un vapor de vite peste mare, în Turcia cea laică și păcătoasă a lui Mustafa Kemal, unde trupul bărbatului nu mai era slăvit de gingășiile câte unui binecuvântat și de la Profet lăsat harem. Vai, vouă, bărbați ai Anatoliei, vouă, vai de voi, vai, vai!...

Și mai ciopli Bostan P. Bostan capete de Neptuni în vârf de pari, împodobi cu ele intrările în mustării, treieră în adâncul uscatului pe arii, stătu la pușcărie cu bună înțelegere în locul unui cârciumar, se luă cu vânătorii cu dare de mână și hăitui mistreții prin grindurile Deltei, l-a mușcat pe acolo un păianjen cu cruce, o moașă l-a oblojit, o babă l-a descântat, pescarii l-au îmbătat, un popă l-a binecuvântat, s-a înzdrăvenit Bostan de la sine și a zbierat pe toate ulițele că vine sfârșitul lumii, vânzând Apocalipse când galbene, când liliachii, după hârtia sectei care-l plătea. A mai vândut și ziare, pește, gaz, păcură, a tuns oi, a muls capre.

Mai mult însă a zăcut pe stâncile țărmului ori atârnat cu picioarele în gol, peste pervazul firidei sale de sus, din faleză și s-a uitat zile întregi la valuri și la pescărușii. După ani destui, marea o cunoștea prea bine și n-ar fi trebuit să se mai simtă atât de furat de ea. Pe ambarcațiuni mai degrabă mărunte, lunecase pe toate cărările peticului de nord-vest al mării: urcase și coborâse pe gurile mari, dar și pe cele mici ale Dunării, șerpuise prin Deltă și ieșise prin lagune, legase pe apă între ele insule neconsemnate de nici o hartă, pătrunsese în lacurile maritime și suise pe pâlnia Nistrului. Când se așeza însă pe stânci, o făcea cu o plăcere nemaiîntâlnită în altă parte. Scuipa în jos și căuta să vadă care dintre rotocoalele sale de salivă stăruie mai mult pe suprafața apei.

Era de înălțime mijlocie, părea robust mai mult din pricina ciolanelor viguroase. Altfel, era slab, dar carnea seacă de pe el se ținea în niște ațe și noduri tari. Dormea de multe ori în grota din faleză, dar, de bună-seamă, iarna își căuta alte adăposturi. Pe lângă cârciumioarele din jurul portului mai ales, prin podurile acestora și laolaltă cu lăutarii venetici, prin acareturi. Vioară îi dădeau uneori tot lăutarii și-l ascultau cu simpatie. După ce le trecea frica de concurență, începeau să-l țină cu drag pe lângă ei. Nu-i îngăduiau totuși să cânte în taraf decât dacă pica vioristul mort de beat ori dacă-i năștea nevasta. Îl lăsau nu numai pentru că trăgea bine pe strune, ci și pentru că nu era altul mai priceput ca Bostan la acordat viorile, țambalul, contrabasul, la meșterit prin măruntaiele acordeonului. „Ăsta aude arcușul de când e doar fir în coada calului", zisese într-o noapte un staroste lăutăresc, băgându-l pe loc pe Bostan în mă-sa cu toată duioșia și prețuirea.

***

— Du-i stăpânului tău, băiete, nota asta de plată așa împăturită și roagă-l s-o citească. Sunt negustorul... Și clientul mână spartă, strecurându-i ospătarului o monedă, își rosti numele.

Stăpânul, un cârciumar mai pricopsit, cu local ce se săltase din rândul cârciumilor de toată mâna, unde rar mai trăgeau marinarii, lăsând locul secunzilor și căpitanilor, hangiul va să zică sosi la masa clientului său, înfățișând nota despăturită, cu scrisul negustorului.

Se cunoșteau destul de bine, dar crâșmarului îi plăcea să joace cu unii clienți roluri la care visa el demult. Se înclină și deschise gura:

— Plăcerea mea, domnule!

— Spune-mi, rogu-te, începu negustorul, cel de la vioară, mai alb la piele, se întâmplă cumva să nu fie țigan?

— Se prea întâmplă, mult onorate domn. Cântă rar în bandă, dar cântă bine. Este chiar...

— Mulțumesc! Aș avea gust să-l aud de aproape cum sună, dar numai pe el singur. Ai ceva împotrivă?

— Nimeni, excelență, pe o întindere de patru mări și patru strâmtori, din Pont la Bab el-Mandeb, nu a rostit o mai măgulitoare dorință. Sunt bucuros excelență, fudul.

— Iar dacă va fi să-mi placă tânărul, reluă clientul, aș vrea să mi-l împrumuți.

— Fără inventar. Instrumentul, știți, ...

— Firește, am să-i cumpăr o vioară nouă, să-l aud doar că sună cum trebuie.

— Palma!

— S-o batem.

— Ăăă...

— Contract, patroane.

— Fără, rânji acesta la auzul apelativului patroane și, în cinci minute, i-l trimise pe Bostan într-o cămăruță bine îngrijită unde pesemne că punea el la punct afacerile mai cu pretenții.

Bostan sună corespunzător, chiar foarte bine. Negustorul îl puse să se întoarcă, să se răsucească de mai multe ori, să-și întindă urechile și să-și descheie cămașa. A doua zi la zece, trebuia să se prezinte la baia publică, la unu, la o prăvălie de haine, iar la șapte seara, la casa noului stăpân.

— E bine, încheie acesta, cred că va merge de minune, trebuie să meargă!

Negustorul locuia într-o casă arătoasă, cu stâlpi la cerdacuri, depărtată de la stradă, înconjurată de flori și copleșită de vițe de tot felul.

Farfurii cu bunătăți dinaintea lui Bostan, tacâmuri sclipitoare, un pahar de vin.

— Asta și asta ai de făcut, îi spuse stăpânul. La minutul acela, când vei auzi semnalul, ai înțeles?

— Poruncă!

— Când voi bate eu de două ori... Voi căuta să bat de trei ori, dar mă tem că nu voi izbuti decât de două!

— Mă pricep la zgomote, le voi recunoaște, îl liniști Bostan.

— Mă! se încruntă boierul și-i arătă atârnată pe perete o pușcă de vânătoare. Dacă-ți merge gura... De-aia n-am luat țigani, ai priceput?

— Nici o grijă, excelență, bizuiți-vă pe mine!

— Și bagă de seamă! Într-o lună de zile, plec la Famagusta. Am acolo tot ce-i mai bun din ce-i al meu. Te iau cu mine, dacă are să-mi placă.

Tânărul tăcu. După plecarea stăpânului, începu să aștepte. Ochii i se învârtiră prin odaia foarte încăpătoare, pe la icoane, pe la tablouri. Mai cântări din priviri o tabacheră, o vază, speteze de scaune. Servitorii se învârteau prin alte încăperi. Către ora unsprezece, potrivit ordinelor primite, Bostan se strecură sub pat. Era unul cu picioare de lemn foarte înalte, mărginit la capete de tăblii groase de stejar și acoperit cu o pătură de lână roșie. Dedesubt, anume pentru el, se găsea o cergă pe care să se întindă și o pernă mică de așezat sub cap. Luase și vioara cu sine, o încercă. Acustică destul de bună sub patul acela. Pătura cea roșie atârna până spre dușumea. Pe acolo, printr-o strungă de trei degete, se furișa dedesubt raza slabă a câtorva lumânări pe care Bostan nu uitase să le învioreze, înainte de a se vârî la cutie.

Continua să aștepte. Vioara suna bine și pe vals, și pe polcă, și pe *Deschide, gropare mormântul*. Către miezul nopții, i se păru că percepe ceva mișcare și auzul i se așternu pe direcția intrării în casă. Dacă ar fi să i se întâmple vreo nenorocire, din fundătura asta de sub pat, în casă străină, nu avea cum să scape. Ciuli și mai iepurește urechea. Se apropiau niște pași, nu era vorba însă numai de două picioare. Curând, în încăpere, pătrunse negustorul, ușor de recunoscut după glas, însoțit de un chicotit de femeie. Se speria la tot pasul de semiîntuneric. O dungă mai groasă de lumină se ivi îndată pe sub pătură. De jos, Bostan nu vedea mare lucru, doar un fel de joc de picioare, doi pantofi bărbătești, negri, bine lustruiți stând cu călcâiele către pat și doi condurași trandafirii orientați cu vârfurile drept spre vioară. Alcătuiau o simetrie perfectă, se întrepătrundeau cu grijă: pantoful negru, cel roz, din nou negru și iar roz. În acest timp se lăsase tăcerea. Curând însă, încălțările se puseră în mișcare, se reunire pe perechi, ca apoi să revină la alternanța dinainte. Dar acum, în timp ce condurașii trandafirii îi arătau lui Bostan călcâiele, boturile lustruite în negru se uitau țintă la el. De îndată ce se rânduiau în felul ăsta, un pantof mare și negru între doi trandafirii mai mici, tăcerea curma brusc murmurele. După care se auzea un oftat, picioarele se separau, ca din nou să se împleticească. Până când, cu un chicotit, încălțămintea trandafirie dispăru de-a binelea. Cea neagră rămase țeapănă pe podea. Chicotul se auzea de undeva, din aer. Se părea că și pantofii dispăruseră tot în sus. Cei negri se apropiară de pat încet, tot mai mult, ca la un moment dat, să răzbată o bufnitură și niște miorlăieli prelung unduite. Cu două pocnete scurte, condurașii rozalii căzură îndată din văzduh pe covor, unul chiar în dreptul nasului lui Bostan, altul spre gleznele sale. Nici două secunde nu trecură că se auzi o hurducătură grea și înfundată pe pat, iar unul din pantofii negri dispăru. Nu pentru multă vreme, căci se prăvăli și el spre mijlocul odăii, secondat de perechea sa. Urmă deasupra o cascadă de foșnete fără cuvinte și iar începu să plouă din cer cu tot felul de cămășuțe, dantele, chiloței, pălăriuțe, apoi fleoșc!, cu niște nădragi și deodată, pătura care atârna mai până jos, se ridică și se lăsă la loc, suspendată însă acum ceva mai sus și îngăduindu-i lui Bostan o mai mare vizibilitate. Încă un văl, un voal, un val translucid, ceva alb și cu aripile desfăcute, se așeză pe covor ca un fluture tropical. Ar fi vrut să-și mai încerce o dată vioara, să mai tragă de vreo două ori cu arcușul, mai ales că se temea că i se aud până sus bătăile inimii, dar se stăpâni. Avea consemn să nu-i dea drumul decât în momentul acela.

Judecând după sporul gemetelor și după ritmul legănărilor de deasupra, femeia era zveltă, elastică, dezinvoltă, un temperament de planor. Un praf fin îi cădea artistului pe față. Cu multă grijă, cu vârful arcușului, își potrivi prin pantaloni erecția devenită dureroasă. Simțea că se apropie momentul. Sus, se răsufla dezordonat. Răsunară într-adevăr cele două lovituri ale semnalului în tăblia de lemn. Violonistul porni și el cu arcușul pe strune încet, apoi din ce în ce mai vânos, limpede și unduitor: Pe colinele Manciuriei, Valurile Amurului, urmate de Valurile Dunării și tot așa, Pe Dunăre în jos, până "La noi la Brăila, / la tanti Elvira, / ușor se câștigă llira... lira…

— Uh, făcu graţia avântată de sus, din norii acţiunii ei, ai, ai ,ai!...

Asta-i, își zise în gând Bostan, amintindu-și numele valsului, Pe colinele Manciuriei... Pe unde-o fi oare și Manciuria asta?...Trecuseră mai bine de doisprezece ani de când îl cântase ultima oară, sub patul acela cu picioare înalte, deasupra cu tânăra femeie exuberantă, aproape eoliană. Îl relua acum și aici, în biroul consilierului rus și roșcovan de la Centrul de Reeducare și Readaptare a needucaților și neadaptaților, adică dracu' știe pe unde, prin râpele căscate ale continentului, la începutul sensului istoriei, la capătul pustiului...

— Da, gândi cu glas tare și rusul rezemat de pervazul ferestrei, cântecul ăsta vorbește despre Manciuria, știi unde e Manciuria?

Nu i se răspunse, căci vioara nu terminase a treia reluare a refrenului final. Consilierul continuă fără să mai aștepte:

— E foarte departe, în Extremul Orient. Curge pe acolo Amurul, se duce până la Pacific. E cel mai mare fluviu din acea uriașă regiune, alături de Lena care însă o ia spre Oceanul Înghețat. N-ar fi rău să-ți intre ca lumea în cap aceste nume, vei avea cu siguranță nevoie de ele.

Începu să se plimbe prin fața ferestrei. Mai spuse:

— Da, da, vei avea mare nevoie.

Vioara tăcuse. Ea încheiase.

Expresii celebre

„Oile lui Panurge“
„Les moutonsde Panurge“
„Panurge’s Sheep“

Theodor Parapiru
profesor, scriitor

A patra parte a romanului satiric „Gargantua și Pantagruel” al lui François Rabelais (v. *Setea lui Gargantua și Pofta lui Pantagruel*) relatează aventurile lui Pantagruel pornit în căutarea Sfintei Butelci, de la al cărei oracol urma să afle în ce măsură era bine pentru Panurge să se căsătorească. Prietenul regelui este un student boem, cu stofă de filozof, dar și de escroc cinic. Aventurier beţiv și afemeiat, Panurge dovedește permanent o inteligență uimitoare, pe fondul unei lipse de scrupule inhibante.

Când întâlnesc o corabie cu mărfuri ce venea din ţara Luminilor, Panurge este luat în râs de negustorul Dindenault, pentru aspectul său vestimentar („fără nădragi și cu ochelarii prinși în scufie”). El răspunde cu ironie devastatoare și, cu mare greutate, este evitat un conflict: „Până la urmă vrăjmașii s-au împăcat, Panurge a dat mâna cu negustorul și s-au așezat să bea împreună în semn de pace și prietenie.” (Fr. Rabelais, *Gargantua și Pantagruel, Cartea a patra*). Abilul personaj pune la

cale o farsă diabolică. După negocieri de un pitoresc antologic, Panurge cumpără de la Dindenault un berbec mare și frumos, plătind prețul exagerat cerut de acesta. Apoi se desfășoară o scenă stupefiantă: „Dintr-o dată, nici eu nu știu cum, că n-am prins de veste, Panurge a luat în braţe berbecul și, fără o vorbă, l-a azvârlit în mare. Berbecul ţipa și behăia, iar după el, ţipând și behăind, toate oile s-au repezit să sară în mare, buluc, pe urma lui. Se grămădeau și se îmbrânceau, care de care, să se arunce în apă mai degrabă. Era cu neputinţă să le opreşti; căci așa e obiceiul oilor, cum ştiţi: una o ia după alta, ori încotro ar porni-o cea dintâi.” (op. cit.). Negustorul, ciobanii și paznicii încearcă să stăvilească dezastrul, dar sunt târâți de vălmășagul ovin și se înecă toţi.

Expresia „oile lui Panurge” incriminează spiritul de imitaţie, mediocritatea și prostia, în momentele când ating dimensiuni catastrofale prin personaje umane.

Prezențe gălățene într-o revistă românească internațională*

Ghiță Nazare
profesor, publicist

Revista „Convergențe spirituale Iași-Chișinău. De la frați la frați", editată de Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, Departamentul Moldova, Academia de Științe a Republicii Moldova, Universitatea „Apolonia" din Iași și Universitatea de Stat din Chișinău, în coordonarea Acad. (R.M.) Constantin Gh. Marinescu, prof. univ. dr. Vasile Burlui și prof. dr. Zanfir Ilie, toți gălățeni, a apărut în număr dublu, 10-11/2016, într-o dimensiune impresionantă, peste 500 de pagini. Cele peste 100 de materiale publicate în acest dublu număr, de o mare densitate tematică, răspund mesajului inițial al Revistei, acela de „menținere nestinsă a Flăcării Românismului și a Unionismului Național, în condițiile în care vicisitudinile istoriei au rupt Basarabia de Patria Mamă.", așa cum menționează în Cuvântul introductiv Acad. Marinescu. Abordarea temei, spune în continuare reputatul academician, „este o datorie sacră a publicisticii românești să promoveze asemenea căi și modalități, menite să contribuie la revigorarea și consolidarea conștiinței naționale, la cunoașterea aprofundată de către generațiile tinere, de pe ambele versante ale Prutului a momentelor, evenimentelor cruciale din Istoria Națională, a rolului inestimabil al unor personalități ilustre în conducerea destinelor poporului nostru." (p. 9).

Monumentala publicație este structurată pe 11 capitole tematice de o mare diversitate: *Colaborarea interacademică Iași-Chișinău; Personalități; Literatură, Cultură, Educație; Comunicare; Istorie: Elita „Ligii Culturale"; Interviuri; Sociologie, Ecologie, Politologie, Drept; Liga Culturală Română – 125 de ani de la înființare; Medicină; Recenzii* și *Varia*. Menționăm, ca un argument al valorii acestui număr al revistei, câteva dintre studiile bogatului cuprins: „Noi forme de colaborare interacademică Iași-Chișinău" (drd. Ionel Pintilii), „Principii și metode didactice în dezvoltarea comunicării orale" (Silvia Moraru), „Umbra lui Bogdan Vodă,1359-1367" (Ion Muscalu, Constantin Gh. Marinescu), „Constantin Stere - doctrinar al poporanismului" (Gheorghe Bobârnă R.M.), „Nevoia de redefinire a unor termeni în Istorie" (Constantin Cloșcă), „Aportul lui Nicolae Iorga, Președintele „Ligii Culturale Române", la înfăptuirea Marii Uniri" (Constantin Gh. Marinescu, Victor Crăciun), „Cedarea Cadrilaterului, ultimul act al destrămării teritoriale a României în anul 1940" (Liviu Crăcană), „Spiritul democrației participative" (Victor Moraru), „Percepția socială a fenomenului de corupție" (Georgeta Sinițchi), „Considerațiuni privind sondajele

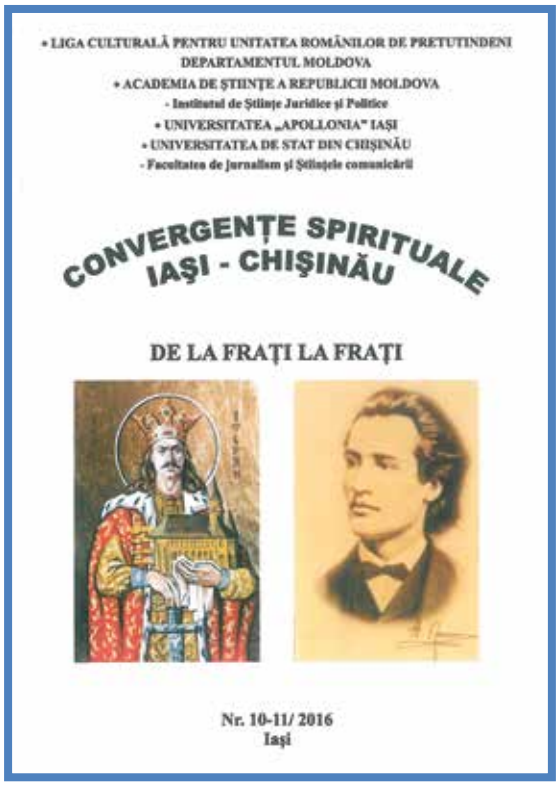

sociologice în campaniile electorale din România postdecembristă" (Dumitru Popa), „Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor-125" (Ioan Dănilă), „Plantele medicinale și aromatice sursă inepuizabilă de sănătate (Ștefan Manea), „Între reproducerea Biologică și ideologia gender mainstreaming" (Gheorghe Mustață), „Ana Aslan, un brand național" (Elena Marinescu), „Mihai Eminescu mereu în actualitate" (Gheorghe și Mariana Mustață), „Episcopul Amfilohie Hotinul ot Zagavia (1730-1800), cărturar, savant și filosof, demn urmaș al domnitorului Dimitrie Cantemir" (Ion Muscalu), „Deznaționalizarea și maghiarizarea românilor din Ardeal prin Biserică și Școală, înainte de 1 Decembrie 1918" (Ion Străjan, Constantin Gh. Marinescu) etc.

Volumul prezentat cuprinde și semnăturile a nu mai puțin de șapte gălățeni, profesori, scriitori și jurnaliști (Pompiliu Comșa, Constantin Frosin, Simona Frosin, Zanfir Ilie, Ghiță Nazare, Corneliu Pandele și Coriolan Păunescu). Reținatenția câteva studii consistente, bine documentate, semnate de Zanfir Ilie (*Galațiul cultural și tradițiile sale. Contribuții la dezvoltarea spiritualității românești; Gălățenii și procesul memorandiștilor; V.A. Urechia, personalitate proeminentă a culturii și literaturii naționale. Rezonanțe europene.*), de Corneliu Pandele *(Prof. Ioan Tăzlăuanu 1906-1975. 110 ani de la naștere*) și de Constantin Frosin (*prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu și Liga Culturală Română*). Scriitorul Coriolan Păunescu transmite publicului un consistent grupaj de poezii, jurnalistul Pompiliu Comșa prezintă informații inedite de la lucrările *Forumului dezvoltării durabile a județelor din Moldova*, Simona Frosin face o provocatoare compoziție de cuvinte pe tema *Cafenele și librării*, iar Gh. Nazare pune în evidență printr-un interviu viața și opera științifică, patriotismul și caracterul marii personalități care este gălățeanul Constantin Gh. Marinescu.

Un spațiu generos acordă revista unor cronici de carte științifică, de literatură și istorie, de politică și jurnalism, de mare valoare profesională și mesaj patriotic, dintre care menționăm: *Logica viului și a morții în gândirea lui Eminescu*, de Gh. Mustață și *Informarea vs. manipularea electoratului*, de Andrei Dumbrăveanu (Constantin Gh. Marinescu), *Preludiu la aniversarea Centenarului Marii Uniri: 1918-2018,* de Constantin Gh Marinescu (Ionel Pintilii), *Un gălățean pentru Galați*, de Pompiliu Comșa (Constantin Fătu), *Cultura și Conștiința Națională*, de Ionel Pintilii (Constantin Frosin), *Contribuții ale acad. Constantin Gh. Marinescu la afirmarea valorilor spirituale ale Republicii Moldova*, de Ionel Pintilii, Ion Dediu, Andrei Dumbrăveanu (Gh. Nazare), Revista *Școala gălățeană - o revistă de prestigiu a învățământului preuniversitar gălățean* (Constantin Gh. Marinescu) etc.

De asemenea, volumul cuprinde ample relatări/opinii de la diferite manifestări cu conținut istoric, științifico-metodic, aniversar sau comemorativ: „Considerațiuni privind desfășurarea lucrărilor Congresului și ale Sesiunii Științifice Anuale la Universitatea „Apollonia" din Iași" (Alexandru Amititeloaie), „O impresionantă manifestare științifică, cultural-patriotică și educațională în Municipiul Pașcani, Județul Iași" și „Aniversare a Bibliotecii „V.A. Urechia", Galați (Constantin Gh. Marinescu), „Opinii privind desfășurarea lucrărilor Sesiunii Științifice la Universitatea „Apollonia" (Victor Moraru) etc.

Volumul pledează și confirmă convergențele spirituale dintre Iași și Chișinău, cea mai mare parte dintre studiile publicate dovedesc rigoare științifică, transmit mesaj patriotic, fiind un vector de conștientizare a românilor aflați de o parte și de alta a Prutului și a Carpaților că „au aceeași istorie, aceeași voievozi și domnitori, aceeași cultură și aceleași tradiții, aceeași poeți și scriitori clasici, precum și aceeași religie majoritar ortodoxă, obiceiuri și aspirații", așa cum conchidea unul dintre coordonatorii publicației, prof. dr. Zanfir Ilie, în *Cuvântul înainte.*

Revista este, de fapt, o carte care onorează academismul!

* Constantin Gh. Marinescu, Vasile Burlui, Zanfir Ilie (coordonatori), *Convergențe spirituale Iași-Chișinău. De la frați la frați*, nr.10-11/2016, Iași.

Teodor Parapiru, *Testis – poeme, romane, scenarii, parabaze, istorii parenetice, entelehii – Sezonul I,* Editura Senior, Călărași 2016

Ivan Ivlampie
scriitor

Martor al apariţiei unei noi cărţi a neobositului scriitor Teodor Parapiru, izvor de creaţie întru atâtea registre diversificate de literatură – de la roman (poliţist, satiric sau pur şi simplu), nuvelă, schiţă, eseu, poemă, până la enciclopedie de mare forţă –, iată că acum ne aflăm în faţa unui gen de proză scurtă, în care se regăsesc toate cele enumerate după titlul acestei scrieri de prim sezon, *Testis* (ceea ce înseamnă că trebuie să ne aşteptăm şi la alte sezoane?). Istorii parenetice a mai publicat autorul, dar ce se ascunde oare sub cuvintele de rară circulaţie cum sunt acestea: entelehii, parabaze? Dar oare ce tâlc se ascunde după fiecare fărâmă de proză din tot cuprinsul acestei cărţi, iată cu ce întrebare trebuie să purceadă în lectură orice cititor înzestrat cu imaginaţia matematică a calculului integral.

O enigmă demnă de limbajul alchimistului te întâmpină în titulatura acestei noi apariţii editoriale, într-o epocă în care cititul de performanţă tinde spre zero, iar cititul ambalat comercial de cuvântul sex este de bună vânzare. Citim în spiritul acestei afirmaţii personale ceea ce scrie Teodor Parapiru în „Spirite de companie” (pp. 36-37). După ce ne oferă câteva citate din Homer şi Dante, revelatoare în privinţa ideii că destinul şi-l decid oamenii ca apoi să dea vina pe Zei, sau că stricăciunea acestei lumi se află în noi şi nu este în răspunderea Creatorului, după asemenea reflecţii profunde ale celor mai luminate şi profesionale minţi, iată că vine întrebarea, pentru noi cei de astăzi, profanii şi profanatorii: „Cine crezi că mai citeşte din autorii aceştia, în zilele noastre? Precum bine se ştie, acum, numele lor şi ale altora sunt date animalelor de companie: *căţelul Homer, pisica Sapho, hamsterul Ovidiu, papagalul Dante, canarul Villon, iepuraşul Shakespeare, mielul Goethe*... Pesemne că *operele* acestora sunt mult mai accesibile şi mai atractive!...”

Ce este viaţa aceasta care se scurge ca o avalanşă, într-un ritm care nu mai lasă loc memoriei să înregistreze ritmul cadranului solar sau al ordinii morale? Este iarăşi o întrebare care o putem deduce din proza cărţii de faţă. Să citâm din primul poem „Calendarul doamnei Globale Julieta” (p. 6) :

„– Băiete, du containerul la poartă,
să-l ia gunoierii, când or să treacă, după amiază...
- Azi e joi, *mamaie-artefact*,
Mâine, vineri e *zi de gunoi*! vine răspunsul
Impertinent şi exact, de sub nas prins în belciugul auriu.
Preaîngăduitoarea mărturisitoare Doamnă J.
găseşte loc de pace veşnică:
- Ei, poftim, iar le-am încurcat!
De la o vreme, toate zilele mi se par de gunoi!...”

Misterul care se insinuează ca un nimb asupra textelor lui Teodor Parapiru se strecoară calm printre rânduri, revârsându-se în veritabile frământări filosofice. Să plecăm de la controversata problemă a descendenţei omului. Cum nu trezeşte ea polemici, cum nu doboară ea arbori din care se nasc tratate ce se combat reciproc, cum nu îi dezbină ea pe dascăli care la rândul lor reproduc în copii o minte schizofrenică??! Cum a apărut omul? Desigur din copac, ar trebui să răspundă şi teologii şi profesorii de biologie. Şi atunci copiii i-ar înţelege. Căci ambii dascăli care expun teoria originii omului, o expun ca pe o cădere din copac. Adam, gustând din fructele arborelui cunoaşterii a introdus în omenitate păcatul. Darwin, explicând geneza omului tot ca o cădere din nu ştim ce arbore tropical, creează în aceeaşi omenitate sentimentul culpabil al unei origini nedemne. Teoria teologică şi cea ştiinţifică diferă doar sub raportul nuanţei în privinţa resentimentului în faţa vinovăţiei de care trebuie să dăm seama şi a modului de depăşire a

acestui resentiment. În rest, copacul e copac, fie că pe el stă un șarpe sau o maimuță. În nucleul acestei posibile dezbateri teoretice, Teodor Parapiru vine cu o observaţie subtilă: Dumnezeu i-a creat pe primii oameni – Adam şi Eva – maturi, deci primii oameni n-au cunoscut bucuria copilăriei. Atunci se impune o concluzie: „*am putea lua în considerare pe Charles Darwin ca pe singurul scriitor cu operă dedicată copilăriei primilor oameni.*" (p. 18). Pe această strălucită observaţie, nu poţi să nu te întrebi – deoarece această carte te împinge mereu să gândeşti şi să te întrebi – dar, oare, grecii de ce-şi imaginau că Zeii lor se nasc, se maturizează şi, gata, devin nemuritori! Dar, *se nasc*!

Omul se măsoară cu Cerul pe care şi-l închipuie şi, mai rar, cu faptele lui omeneşti, pentru că ele sunt ascunse cu grijă de masca numită personalitate, prietenie, afacere, în spatele căreia îşi doseşte mizeriile de care este pătruns în decăderea sa arboricolă (de atracţia gravitaţională a lui Newton, şi nu de năzuinţa dematerializată şi pură – entelehială spre Cer). Multe povestiri sunt dedicate acestui aspect al vieţii noastre cotidiene. Dar „Ochiul-fără-pleoape" – parabază la spectacolul Apocalipsului – ne dă excelent măsura zbaterii noastre între cer şi mocirlă. Lectura acestei povestiri te poate conduce la comparaţii. Ochiul-fără-pleoape – Dumnezeu Atoatevăzătorul – este dorinţa noastră de îndreptare morală, dar câţi dintre noi îşi aduc aminte de Zgâilă, cel cu ochii fără pleoape? Zgâilă, din gulagul proletar, care îşi tatua pe frunte revolta „Stalin este criminal"! Gardienii îi raşchetau de fiecare dată cu satisfacţie semnul revoltei, până ce acesta a rămas fără pielea şi muşchii care să-i permită să închidă pleoapele, încât, aflîndu-se şi în somn, tovarăşii săi se cutremurau de ochii săi deschişi, botezându-l spre a îndepărta frica lor apocaliptică Zgâilă! Dar o altă întâmplare este la fel de semnificativă în privinţa modului cum ne dăm măsura între Cer şi Pământ. Iată că Orientul Apropiat şi cel Mijlociu a islamizat lumea creştină – proces care se repetă acum în Europa – şi lăcaşele de cult creştin au fost lăsate pradă pustiului. Doar crescătorii de turme mai intrau în ele folosindu-le de ele ca refugiu, adăpost. Însă nu se puteau bine odihni, somnul le era chinuit ca de o Apocalipsă: la lumina focului, Sfinţii creştini de pe pereţi şi de pe tavan, cu ochii lor fără de pleoape, îi priveau netulburaţi – ca şi ochii lui Zgăilă din timpul somnului lui – tulburându-

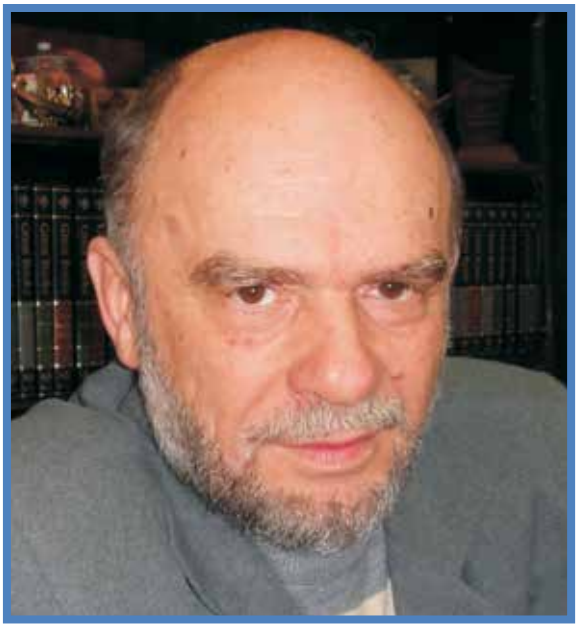

Teodor Parapiru

le masca: personalitatea, prieteniile, afacerile. În secolele recente, istoricii care au descoperit aceste vechi lacaşe ale creştinismului Oriental au fost intrigaţi de conservarea şi frumuseţea picturilor, dar şi de faptul că ochii tuturor Sfinţilor au fost raşi de la rădăcină.

Martor al acestei existenţe omeneşti, Teodor Parapiru, ca intelectual cu o vastă lectură, ca observator direct al fenomenului istoric în care s-au scurs toate epocile anterioare, poate fi citit şi prin întrebarea: ce este această existenţă. Un „Teatru infinit", adică un teatru în care un candidat nu concurează împotriva altor douzeci sau şaptezeci de candidaţi şi apoi se bucură de victorie şi de o carieră epocală, pe măsura geniului şi talentului său. „Aş zice că eu cred într-un *altfel de teatru*, cu viaţa ca scenă imensă, în care concurenţa de *unul pe un loc* este extrem de dură, mai crudă decât *milioane şi miliarde pe un loc*. Culmea, în *spectacolul* acesta, cei mai mulţi pierd meciul, uitându-şi rolurile, răstindu-se la cortină, împiedicându-se de recuzita din culisele aglomerate cu ambiţii şi sentimente fără hăţuri şi fără frâne, *stăpânindu-se* şi *sfărâmându-se* reciproc şi, în oglinzi, ratându-se şi reinventându-se necontenit..." (p. 77 - Iată un „număr de istorie la firul morţii şi de consum la cel al artei" cum sibilinic zice autorul la p. 36).

Nu ne rămâne decât să rămânem martori ai vieţii şi candidaţi la o lectură de performanţă.

Întoarcerea lui Teodor Parapiru

Ionel Necula
filosof, scriitor

După **Oraliciu, statul global mișto** o carte trăsnită, zăludă și corosivă, Teodor Parapiru revine cu o altă ispravă literară **Testis** (Editura Senior, Călărași, 2016), la fel de trăsnită și de astrigentă, ceea ce ne poate induce ideea că autorul și-a sedimentat deja o formulă epică proprie, o manieră, un stil personal, cum mai rar se întâmplă în cultura românească. Nu-s prea mulți autorii români care să fie traversați de asemenea ambiții năstrușnice, să ia în răspăr clișeele bătătorite și să se statornicească într-o experiență epică inedită, originală și reprezentativă. Nu știm încă, dacă această manieră se va impune, dacă va genera imitații și se va articula într-o direcție literară, dar îndrăzneala și ineditul propunerii trebuie subliniat apăsat.

Testis este înainte de toate un cod cu norme, convenții și reguli menite să igienizeze viața unei comunități prin prevederile propuse – altele decât cele care figurează în codurile existente (în cel penal, civil, comercial, religios etc). Codul Testis purtat sub braț cu mândrie de domnul Solo, filosof de cărți vechi, completează codurile existente cu prevederi noi, ignorate până acum de legislatori. Odată stabilite articolele noului cod, autorului nu-i mai rămâne decât să le supună unei dispuneri literare, să literaturizeze asupra efectelor și a consecințelor posibile.

Capitolul 28 (număr sfânt al Armoniei Universale și al Dreptății, al Fericirii și al Reînvierii, al Înțelepciunii și al Materiei gânditoare) se referă la ziua a șasea a Facerii biblice, când Dumnezeu a făcut pe om și pe femeie, pe Adam și pe Eva. Ce neclaritate constată codul în această privință? Că *Dumnezeu i-a creat* (pe primii oameni, ad.n.) *de vârstă matură, instantaneu, apți pentru păcatul începutului de moarte. Astfel cei doi, bărbat și femeie, n-au avut copilărie!... (p. 17).*

Iată, bunăoară, cum sună cap. 40 din acest cod: (*numărul împlinirii unei lucrări de căutare și de vindecare). Viața excentricului Diogene (400-323 î.e.n) supranumit Câinele din Sinope ține loc de operă consistentă de idei. Modul său de comportament este expresia convingerii că dreptul natural constituie o autoritate mai mare decât legea, scandalizându-i pe contemporani prin gesturile radicale, sfidătoare și prin replicile extrem de acide, care le evidențiau ipocrizia, zgârcenia, ambiția, oportunismul, stupiditatea etc. Cetățeanul lumii (cum se identifica înaintea celorlalți) locuia într-un butoi de lut, fiind reperul libertății neîngrădite și al nonconformismului demn pentru atenieni (p. 22).* Despre Diogene se spune că și-ar fi provocat singur moartea prin reținerea respirației. Iată o problemă scăpată din vederea codurilor în funcție. Cum poate fi încadrată această moarte? Este o problemă religioasă? morală? științifică?

Capitolul 50 este o poezie: *Doamna Viață și Doamna Moarte* din care reproducem finalul:

De peste mări și de peste zări
din atomul divin
ca aburul din vin
pluteau solemne și demne
Doamna Viață și Doamna Moarte
cu sunete pre litere călcând
fără dimineață și fără moarte…

apoi se retrăgeu într-o stea
care nu mai era.

Capitolul 1 din Codex Testis – *număr gânditor și creator de Univers interior și exterior Ființei,* se referă la proba exprimării liberului arbitru de către primii locuitori ai Edenului biblic, cărora li s-a interzis să mănânce mere din pomul *cunoștinții binelui și al răului.* Păcatul săvârșit de primii oameni este același pe care îl săvârșim fiecare din noi. Concluzia este că *fiecare bărbat este Adam și fiecare femeie este Eva (p. 34).*

La fel capitolul 77 *(număr de istorie la firul morții și de consum la cel al artei*) se referă la obișnuința oamenilor de a pune în seama zeilor toate dezastrele de pe pământ, fapt remarcat de Homer în nemuritoarea lui **Odisee** și de Dante în **Purgatoriul.**

Autorul nu comentează capitolele noului Codex Testis într-o ordine anumită, dar se oprește selectiv la acele articole care pot complini deficiențele actualei legislații cu prevederi care pot și trebuie să optimizeze procesul de ameliorare a umanului și, bineînțeles, a relațiilor interumane. Nu ne mai surprinde că pretextul unui alt comentariu este capitolul 41 (*număr de așezare și de zidire*) din același Codex Testis care se referă la cealaltă interdicție impusă lui Adam, dar nesocotită de acesta, aceea de a mânca din *pomul vieții*. Mai poate fi îndreptată această nesăbuință a lui Adam? Încercări au fost, iar vestitul medic-zeu Asclepios (Esculap în mitologia romană), chiar reușise, *dar cei înviați de el se reîntorc la lupte, la muncile de zi cu zi, la patimile existenței obișnuite și marele tămăduitor piere fulgerat de Zeus, din rațiuni demografice (p. 44).* În cazul acesta ideea tinereții fără bătrânețe și a vieții fără de moarte rămâne un simplu pretext pentru poveștile ce-și propun iluzorica recuperare a păcatului lui Adam. Că nici chiar în povești ideea nemuririi nu are finalitatea așteptată este bine subliniată de autor. *Făt-Frumos (erou de basm românesc) descoperă în Valea Plângerii că fericirea visată de el degenerează într-o plictiseală devastatoare, depersonalizantă și preferă întoarcerea și reidentificarea în universul efemer.* Nu-i mai rămâne decât să se consoleze cu ideea că nu-și poate schimba destinul.

Un alt capitol, la fel de sibilinic, este cel cu nr. 101 (*nr. pentru începuturi și înnoire sentimentală)* unde, într-o modalitate poematică ni se vorbește despre emoțiile și sentimentele umane. *Domnii Ani albiți de zile/ se așează pe scaune în jurul Mesei Rotunde/ și Sfânta Nostalgie coboară asupra lor/ după cum bate cu/vântul cu Voință/ Bucurie/ Revelație/ Iluzie/ Îndoială/ Emoție/ Confuzie/ Triumf/ Dezastru/ cu preafrumoase Remușcări și cu multe/ Nerăbdări Crude și ieftine…* (p. 57).

Nu-i prima dată când autorul ne surprinde cu prestațiile sale argonautice, ieșite din tipicul obișnuit, situate la granița dintre epică și eseu. De data aceasta își asumă ipostaza de legislator

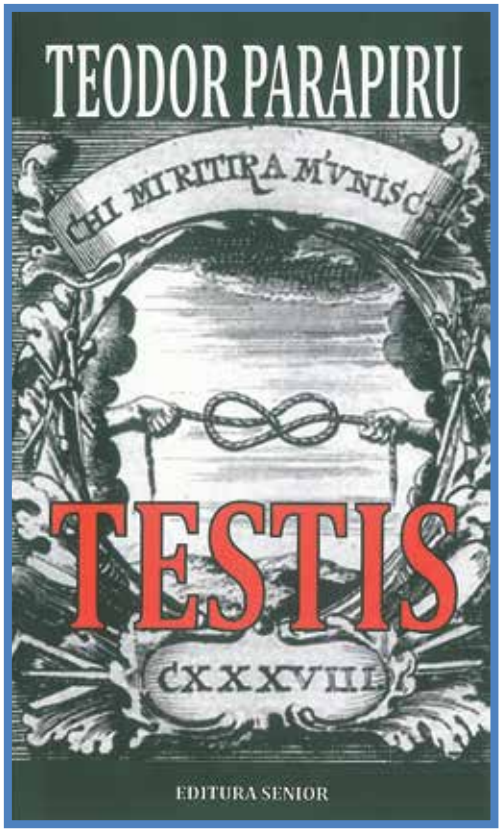

al simțirii omenești și imaginează un **Codex Testis** menit să răsfrângă fondul pasional, afectiv și sentimental și să întregească diagrama manifestărilor omenești.

Nu mai insistăm. **Testis** este o carte nebună, cum numai Teodor Parapiru o putea plăsmui, dar, dincolo de ineditul și de conținutul ei fabulos, trebuie să subliniem apăsat că autorul și-a consolidat un stil, o manieră și un fel propriu de a face literatură. Iar dacă admitem că imaginația, capacitatea de fantezie, de fabulație și de ficțiune sunt calitățile fundamentale inerente unui scriitor, atunci putem spune că Teodor Parapiru le deține într-o măsură hipopotamică. Și mai subliniem, măcar succint, telegrafic, fugos că oricare ar fi tema pe care o abordează, autorul o aduce în sieful său identitar, o solemnizează și-o așează la soclul menit să-l reprezinte în liniamentele sale specifice. Îi conferă maiestate, excelență și strălucire diamantină. Iată un scriitor adevărat care chiar a îmbogățit patrimoniul nostru literar cu lucrări valoroase, dar nu s-a bucurat de prea multe recunoașteri, nici din partea breslei scriitoricești, nici din partea confraților.

Alexe Rău sau intertextualitatea ca creare a predecesorilor

prof. univ. dr. hab.
Elena Prus
Prim Director-adjunct
Biblioteca Științifică
Centrală „Andrei Lupan”

„Dincolo de marginea destinului”, croindu-și în continuare „drum printre celelalte semne”, distinsul cărturar Alexe Rău, regretatul Director al Bibliotecii Naționale din Moldova, a lăsat o poezie filosofică cu o puternică țesătură intertextuală, datorată gândirii de factură poetico-bibliosofică, care vine dintr-o profundă receptare a lecturii ca și cunoaștere a Universului și a Sinelui. Dând „la o parte straturi de semnificanți”, racordându-se la marea literatură a tuturor timpurilor, Alexe Rău își fondează axa centrală a poeticii sale pe conceptul *lumea ca emanare a cărții* - metaforă profund livrescă – care creează o intertextualitate de largă respirație a nelimitatului text a literaturii universale ca proiecție spre limitele cunoașterii și replică lansată infinitului. Iar prestigiul poeziei, cel de „literatură pură” este cel de a fi, ca și discursul filozofic, un discurs esențial, un „obiect absolut”, „imagine redusă și mediată a lumii, funcționând pe baza a trei clase semantice, *Antropos, Cosmos, Logos*, unde limbajul rezolvă contradicția om-lume” (Bodiștean, p. 108).

Adept al concepției antice despre *poezia ca activitate transcendentă*, act de cunoaștere care așează omul în relație cu divinul, cu esențele și are capacitatea de a crea/re-crea realitatea, Alexe Rău se asociază și experimentelor avangardiste ale modernității și postmodernității, dând dovadă de libertate, exuberanță și grația fanteziei. Poezia lui Alexe Rău își asumă teritoriul imaginației (pe urmele lui Coleridge și Baudelaire), cel al experiențelor sufletești („intensa și pura elevație a sufletului”, la care se referea Edgar Alain Poe), stările difuze doar sugerate (ca la simboliști), inconștientul (ca la suprarealiști) sau contradicțiile de ordin intelectual (asemeni lui Valéry, Barbu, Stănescu).

Poezia era, presupunem, pentru Alexe Rău, o autotranscendere, o formă de „metafizică pură”, cum afirma poetul francez Michel Camus. De altfel, „în situația spirituală actuală, forța expresivă a liricii nu e mai redusă decât cea a filosofiei” (Friedrich, p. 12). Asemeni neoexpresioniștilor, deschiderea către metafizic se producea în chiar actul expresiei lirice. Pe urmele lui Rimbaud și Mallarmé, constatăm la autorul basarabean o „lirică a intelectualității formelor” (Friedrich, p. 140).

Poetul Alexe Rău, folosind formula canonică a lui Harold Bloom, și-a creat singur predecesorii: Homer, Platon, Shakespeare, Mallarmé, Baudelaire, Apollinaire, Proust, Rilke, Eco, Foucault, dar și Eminescu, Cioran, Vieru sau Coșeriu, și, bineînțeles, Borges: „Trec vârful muntelui/ și palpit de teama de a descoperi/ că cineva deja m-a exprimat/ „Pe versantul din mine/ învăluit în negură (de vremi)/ ascult să mă deslușesc” (*Maktub*, p. 13). „Oare chiar toți acești poeți ne-au luat-o atât de mult înainte, încât nici un concept adecvat nu-i poate ajunge din urmă?”, se întreba Hugo Friedrich (p. 19). În accepția lui Harold Bloom, marea literatură ține întotdeauna de rescriere: „Originalul nu e original,dar inovatorul știe cum să împrumute” (p. 13), iar Shakespeare și puținii săi egali „ne-au inventat până la urmă pe toți” (p. 17).

Foarte elocvent această intertextualitate a mediului literar actual a fost surprinsă de Magda Cârneci în volumul de eseuri și texte despre poezie *Poetrix*: „În acest sens, un poet de azi, chiar rămânând în România, poate fi conectat instantaneu cu tot restul poetic al lumii, dacă asta își dorește – după cum poate fi contemporan cu mari poeți de acum câteva secole, precum Hafez și Rumi, Dante și Shakespeare, sau, mai aproape de noi, Wiliam Blake, Walt Withman și Rilke, cu misticii mai vechi și mai noi, cu trubadurii provensali, dar și cu șamanii australieni, cu călugării tibetani, cu poeții-performeri americani contemporani, în măsura în care are cu adevărat acces – prin cuvânt, prin gest, prin viziune, prin suflu – la <cyber-spațiul> peren al <imaginarului>” (p. 101). Poezia lui Alexe Rău rămâne emblema unei energii intelectuale osmotice

a poeziei-literaturii-culturii naționale cu cea universală.

Punctele de vedere ale autorului asupra metamorfozelor eului poetic modern și variantelor sale specifice de manifestare se apropie cel mai mult de *Alephul* borgesian, expresie metonimico-conceptuală concentrată. Borges a devenit pentru intelectualul Alexe Rău modelul de referință, în studiile teoretice, dar și Alter-egoul la care se alinia, cu care se măsura, prin care își identifica crezul filosofico-poetic: „Borges a devenit pentru mine oglinda, Alephul în care se arată Universul..." (*1+3+3=3=3X5*), dar imediat se retrăgea modest: „dar prea păun(d) aș fi de s-ar întâmpla întâmplător să apar fugitiv și eu" (*1+3+3=3=3X5*). Testamentul literar al poetului este legat tot de această imagine a lui Borges ca creator-model: „după ce am terminat de scris ultimul poem m-am uitat în oglinda Borges și am citit: „Ai istovit anii și ei te-au istovit/ Și încă nu ai scris poemul" (*1+3+3=3=3X5*). Asemenea lui Borges care în *Ars poetica* afirma că redescoperă literatura pentru sine însuși, lectura a fost, pentru Alexe Rău, o filosofie a cunoașterii Universului și a Sinelui: „am citit mai multe de câte am trăit și totuși încă nu am ajuns la lectură", lectura fiind un act la fel de important ca și creația: „noi scriem fiindcă nu știm să citim" (1+3+3=3=3X5).

Reperele, *axis mundi* pentru poet sunt configurate de confruntările cu personalitățile și datele mari ale istoriei și literaturii universale, cu care se identifică existențialul său, printre care se regăsește și Borges: „În anul nașterii mele stalin murea la Moscova, Borges scria în cartierul de sud al Buenos Airesului „Matei XXV 30" și al doilea poem al darurilor, iar la Larga bunelul meu te sădea pe tine ca să surmonteze falia dintre sat și pădure dintre oameni și copaci..." (*1+3+3=3=3X5*).

Vom urmări reinterpretarea poeziei moderne dintr-o perspectivă plurală și recuperarea literaturii din toate epocile, caracteristică fundamentală a postmodernismului, care conviețuiește în poezia lui Alexe Rău din volumul sugestiv întitulat *Podul Mirabeau* cu tradiția altor spațio-temporalități: „Fiecare lucru începe să fie văzut/ din toate părțile/ Toate părțile se oglindesc/ în fiecare lucru/ Poți să revii la oricare/ de un număr infinit de ori/ Nu există niciun/ gând împietrit/ totul este în mișcare..." (*Vulcanul homotextual*, p. 9). Tot în această ordine de idei, Elena Ungureanu va identifica opera literară ca pe un „hipersemn, generator de semnificare

Alexe Rău

continuă. Textul poetic emite un mesaj care schimbă viziunea cititorului său asupra realității" (p. 22).

Nerefuzând modelele clasice, poezia lui Alexe Rău își afirmă logica sa internă, cea a revelației și imaginației, lăsând inițiativa cuvintelor (asemenea lui Nichita Stănescu), sugerând imprevizibilul (ca la Bacovia) indicibilul, proliferarea incontrolabilă a sensurilor și ideea că totul este consumabil în poezie (cum credea Alain Vaillant, p. 14, 171). Poezia sa este marcată de ceea ce a definit plenar întreaga generație '80: creativitatea debordantă, pe de o parte și auto-reflexivitatea sporită, pe de altă parte, dar și de „întruparea" unui anume Zeitgesit, unui „spirit al timpului". Poezia devine, pentru Alexe Rău, o metafizică lirică experimentală: „Pentru a evada din fatalitatea limbajului mi-am căutat refugiu în poezie, l-am ascultat pe Platon și mi-am scris poemele mai mult în suflet decât pe hârtie..." (*1+3+3=3=3X5*).

Urmând noile tendințe, Alexe Rău încerca, ca întreaga cultură occidentală a timpului, „depășirea granițelor dintre genuri și specii artistice, activarea marginilor estetice neexplorate, țintind apropierea de dramaturgie, de muzică, de happening-ul vizual" (Cârneci, p. 97). Astfel, pictura poate constitui o ramă pentru imaginile reale și cele imaginare: „Am deschis în fața mea/această foaie albă și/ mistică precum zăpada/ care a acoperit câmpiile și casele/ pictate în cadrul geamului meu..." (*Vulcanul homotextual*).

Vom constata și un anume neo-tradiționalism (specific, de altfel, și esteticilor postmoderniste), care recuperează sensuri spirituale autohtone. Redescoperirea poeziei populare se face prin ceea ce poetica numește acum „noua oralitate". La fel ca Meșterul Manole, poetul este și un făurar: „lemnul cuvântului pornitor/ din răchita limbii/ să-l rup să-l pun să se prindă/ Răchita poemului/ din el s-o cresc/ s-o-nverzesc/ cu verde pe verde călcând" (*Vino, muzică*, p. 15). „Răchita poemului" este o imagine în stilul pictopoeziei chineze, dar cu material profund autohton, pe ritmul unui psalm: „Răchita poemului/ din el s-o cresc/ s-o-nverzesc/ cu verde pe verde călcând" (*Vino, muzică*, p. 16).

Textura autorului o înglobează intertextual și pe cea a textului eminescian, pe care îl integrează organic, în fervoarea rugăciunii întru scris: „Pe noi nouă adu-ne/ pe mine din mine mie dă-mă/ să scriu" (*Vino, muzică*, p. 15). O altă rugă dezvoltă o melodică a versului lui Grigore Vieru, ducând-o spre esotericul necuvintelor lui Nichita Stănescu, spre a accede la viziunea ochiului al treilea: „Du-mă dincolo/ unde se spune că doar orbii pot vedea/ cu ochiul înlăuntru deșteptat/ de acolo să mă uit/ la câmpul vieții mele dintâi/ al lucrurilor nenumite" (*Du-mă dincolo*, p. 20-21). Se întrevede, fortificat, dezideratul platonian de statornicire în idee: „Fă-mă gând negândit/ fă-mă idee pură..." (*Du-mă dincolo*, p. 20).

Dacă este adevărat cu nu există poezie națională, așa cum menționa Bernard Delvaille, într-o prefață la o antologie de poezie simbolistă (1971), există totuși moduri de sensibilitate diferite, cu care Alexe Rău se asociază pe rând. Astfel, cunoașterea taxonomică a universului este una poetică în maniera lui Walt Whitman: „Am cunoscut lucruri cuvinte și limite <stele pâine și biblioteci> și toate cele omului deschise pe care nimeni nu le-ar putea inventaria mai cosmic decât Whitman" (1+3+3=3=3X5).

Identificându-și sufletul cu o pasăre, precum au făcut-o Charles Baudelaire (cu albatrosul) sau Edgar Poe (cu corbul), ca simbol identificator la poetul basarabean apare gorunul, pasărea codrului: „iar tu gorunile ești arătarea sufletului meu" (*1+3+3=3=3X5*); „Cantosul meu cel mare s-ar putea să fii chiar tu gorunule din margine de codru" (*1+3+3=3=3X5*).

Precum în sufletul lui Paul Verlaine, în care plouă, la Alexe Rău starea poetică e provocată de ninsoare: „Ninge în mine un cuvânt/ apoi o idee/ apoi altele și altele/ până când sufletul meu se umple de un/ viscol de înțelesuri (*Vulcanul homotextual*, p. 9). Cum bine se vede, poetul de azi merge însă mai departe, deoarece „e obligat (…) să ia pe cont propriu povara imaginării, descoperirii și (re) instituirii unei ordini simbolice, deci de sens, a lumii" (Cârneci, p. 19).

Ceea ce-l preocupă pe autorul-semiolog, este căutarea descifrărilor Sinelui: „să-mi croiesc drum printre celelalte/ semne/ să dau la o parte straturi de semnificanți/ căutându-mă/ (*Maktub*, p. 13), iar rezultatul acestei cătări de semnificații/sensuri este unul care vorbește despre principiul de dilatare a sensului figurativ la care făcea referire Gheorghe Crăciun sau la constatarea altui distins critic care este Mircea Martin: „Sensul imanent este sensul literal care poate exploda oricând într-o multitudine de sensuri potențiale" (p. 211). Și Proust, anterior, reprezenta lumea ca pe un acvariu și o căutare de timp și sensuri, ideea revine la Alexe Rău combinând, nedeclarat, ambele motive: „un acvariu uriaș -/ în care/ viața noastră/ are un singur sens - / acela de a tot căuta/ ochiul..." (p. 23), înălțându-se în căutarea permanentă a esențelor văzute sau intuite. Oana Boc consemnează în acest context că „poezia suspendă organizarea lumii dată prin limbă și instituie o altă ordine și implicit o altă *lume*, desființând limitele semnificative ale cuvinlor și reconfigurând chiar raporturile opozitive la nivel pragmatic (de exemplu prin desemantizare și resemantizare)" (p. 146). Cuvintele, ca la Diogene, sunt asemenea lumânărilor aprinse pe care le porți în fața ta, pentru a desluși mai bine esențele: „Cuvintele/ ziceai/ numesc doar ceea ce a fost și s-a îndepărtat/ însă ele/ îți luminează calea în/ necunoscutul din fața ta/ și de aceea trebuie ținute/ mereu aprinse" (p. 28-29). Din această perspectivă, „lumina cuvintelor" deschide calea spre universuri paralele, spre multiple viitoruri, spre planeta borgesiană Tlön.

În *Maktub*, poetul se apropie de temele eterne, printre care întâlnirea cu moartea, „dincolo de marginea destinului", este o stare interiorizată: „Cea care s-a născut odată cu mine/ s-a ivit întru întâmpinare/ Ea se arătă a fi altfel decât/ mă așteptasem – pentru că ceea ce aștepți să vezi/ e creația altor ochi/ Ea nu avea nici coasă/ nici strai cernit/nici făptură împlinită/ S-a arătat ca un fluid/ de lumină albă și hipnagogică/șarpe

de foc rece/ arzând fără să ardă/ M-a încolăcit și m-a(m) zguduit/ apoi a dispărut/ dar nu în neant/ ci în mine/ strecurându-mi-se prin toți porii" (*Maktub*, p. 12-13). Tot „din perspectiva uriașă a morții", cum ar spune George Călinescu, vin și „semnele acestea negre/ în care niciodată/ nu te arăți tu cea toată/ci numai spuma ta/ numai o parte/ din spuma spumei tale..." (*Vino, muzică*, p. 15). Direcția ireversibilă închide implacabil cercul existențial, poetul având și misiunea de profet: „O forță metafizică/ platoniană/ m-a îndreptat/ cu fața spre/ trecutul viitor/ să mă întorc să-mi întâlnesc/ nașterea" (*Maktub*, p. 13).

Imaginea Basarabiei rimează, pentru autor, cu întunericul îndepărtat de reperele civilizatorii actuale, de sisteme filosofice contemporane, cum ar fi cele ale lui Umberto Eco sau Michel Foucault, cu care ar trebuie să ne măsurăm, de fapt. Doar proverbiala noastră ezitare și oscilație ne mai poate înrudi cu coordonatele majore: „La noi/ între două puncte -/ de la strămoși până la cel de astăzi -/ se trag mai multe linii/ De calcule relativiste nici/ nu mai face să vorbim/ pentru că în punctul nostru de referință/ constanta de reper este/ nu viteza luminii/ ci aceea a întunericului/ Slănina și făina țin locul/ polilor magnetici/ iar forța de atracție i-a cedat locul/ forței de respingere/ drept care/ toate ale lumii ne ocolesc/ chiar și timpul/ și numele trandafirului/ Și cuib și-a făcut în noi/ firea pendulului..." (p. 36-37). Această elegie basarabeană, pătrunsă de teze și antiteze revelatoare, este completată cu alte deformări și deconstrucții de sens, care arată cât de îndepărtate sunt aria poeticului de cea a politicului și cât de mult ultima desfigurează realitățile concrete și abstracte: „În catedrală/ s-au întors negustorii/ Fariseii și saducheii/ au făcut alianță/ scribii calcă în picioare textul-/codul locuirii noastre/ în cuvânt/ Bătrânii plutesc în / visul vrabiei/ *Esenienii* s-au tăinuit în/ scoici adoptive/ Semnului i s-a luat/ sensul/ Cuvântul s-a despărțit/ de adevăr/ Fapta s-a împotmolit/ și s-a murdărit/ de glodul pieței..." (p. 39). De aceea poetul-trubadur, cavaler medieval al duelurilor poetice și politice, rămâne a fi un etalon neperturbat: „Stă poetul/ teacă de gânduri/paloș de adevăr/ El își depune/ gândurile-cuvintele/ înșirându-le cu vârful paloșului..." (p. 57) Iar importanța identificării prin cuvânt rămâne edificatoare: „A fi înseamnă a locui/ în cuvântul tău..." (p. 40) „Ziua spunerii/e-n Facere.." (p. 41).

Imaginea mamei transpare la Alexe Rău din cea a Madonei Sixtine: „Când pleca/ spre celălalt mal/ mama îmi spunea/ să mă uit la Madona Sixtină" (*Amintire cu Rafael*, p. 30); ca la Grigore Vieru, asociată cu Maica Domnului: „Iar când începe să plouă/ îmi pare că a înviat/ și s-a întors acasă -/ pășind din nori -/ mama" (*Amintire cu Rafael*, p. 30), adăugând ceva din imaginea ființelor zburătoare ale lui Chagall deasupra contingentului.

Simbolic este și „ceea ce rămâne/ de la un poet -/ *podul de cuvinte*/ făcut să călăuzească/ unul întru celălalt/ drumul pământesc" (p. 19). Parafrazându-l pe criticul român Marin Mincu, am conchide cu ceea ce și Alexe Rău ar fi putut să constate postum despre creația sa: „sunt un actant tragic ce mă zbat disperat să observ dacă urma mea lăsată pe hârtie conservă același potențial de autenticitate câtă consum în existența trăită" (p. 597) și să-l asigurăm pe poet de aprecierea creației sale polivalente și profunde.

Referințe bibliografice:

Bădărău, George. *Postmodernismul românesc*. Iași, Institutul European, 2007.

Bloom, Harold. *The Western Canon*. New York – San Diego – London, 1994.

Bodiștean, Florica. *Poetica genurilor literare*. Iași, Institutul European, 2009.

Boc, Oana. *Textualitatea literară și lingvistică integrală*. Cluj-Napoca, Clusium, 2007.

Cazimir, Ștefan. *Tensiunea lirică*. București, Ed. Eminescu, 1971.

Cârneci, Magda. *Poetrix. Texte despre poezie și alte eseuri*. Pitești, Paralela 45, 2002.

Crăciun, Gheorghe. *Aisbergul poeziei moderne*. Pitești, Paralela 45, 2002.

Friedrich, Hugo. *Structura liricii moderne*. București, Univers, 1998.

Martin, Mircea. *Radicalitate și nuanță*. București, Tracus Arte, 2015.

Mincu, Marin. *Cvasitratat de/spre literatură (A fi mereu în miezul realului)*. Pitești, Paralela 45, 2009.

Negrici, Eugen. *Sistematica poeziei*. București, Ed. Fundației culturale de mâine, 1998.

Ungureanu, Elena. *Dincolo de text: hypertextul*. Chișinău, ed. Arc, 2014.

Vaillant, Alain. Poezia. *Inițiere în metodele de analiză a textelor poetice*. București, Cartea Românească, 1998.

Oameni. Decoruri. Obiecte
Incursiune în lumea personajelor

Ioana-Codruța Tudoriu
studentă, Facultatea de Litere, Departametul de Literatură Universală și Comparată

„Totul, chemând, mă leagă de carnea lucitoare/ Care-mi opune-n ape o pace ameţitoare. […] Numai tu, corp scump,ce mă porţi/ Mi-eşti drag, obiect ce singur, mă apără de morţi.”

Paul Valery, „Fragmente din Narcis”

Prefacerea, metamorfoza unei ființe de esență acvatică, mistuită de iluzia întregirii prin el însuși. Incapabil de iubire, copilul divin-zeiesc al Liriopei și-al lui Cephiso, râvnește să se aibă în posesie pe el însuși, date fiind rugăminţile nimfelor și împreună, blestemele aruncate asupra sa, de zeița Nemesis. Personajul este nimeni altul decât Narcis, întregul univers mitologic servește drept decor, iar acțiunea ce definește identitatea acestuia este actul oglindirii. El este produsul unei încercări brutale de recuperare a sinelui. Decizia de a-l blestema a zeiţei Nemesis, îl introduce pe Narcis în destin. Să fie el totuși asemenea zeilor, ori mai presus de ei, descotorosindu-se de iubirea pe care nici măcar nu o cunoscuse?

Se dovedește a fi reversul propriei firi. A-l considera pe Narcis un artist nu e departe de adevăr, căci el nu a văzut oglindindu-se în adâncul apelor numai chipul său, ci a zărit dincolo de el însuși, căscând neantul, nimicul de dincolo de sine. El nu are nici trecut. Nu are nici amintiri. Acţiunea de a se oglindi implică fără doar și poate o conștientizare la nivel vizual, a propriei sale existențe. Sentimentul trezit este proiecţia întregului resort interior de care dispune personajul mitologic. Mitul i-a inspirat pe Caravaggio și pe Picasso. Firește, viziunile sunt în linii mari, diferite. Maniera barocă a sfârșitului de secol șaisprezece îi permite lui Narcis, să-și asume destinul. Deschizătura brațelor, foarte amplă, pe care o propune pictorul italian, reprezintă cu desăvârșire asumarea destinului personajului Narcis. Caravaggio va picta însăși moartea. Forța și culoarea tabloului său au ca efect blocarea unei posibile interpretări a istoriei. Narcisul lui Caravaggio se oglindește în apele morţii: „*Chiar când ajunse-n Infern se privea-ntr-ale Styxului ape.*”[1] O singură pată neagră, intim complexă, de îndată ce e visată în profunzimea ei, este suficientă ca să ne pună într-o stare tenebroasă. Apa sumbră e de fapt, devenire hidrică.

Dali, în liniile secolului al douăzecilea, creează un efect geometric, adânc schematic, concetrând atenţia asupra unor formule foarte precis ancorate universului diferit de lume. Pictura suprarealistă, spre deosebire de cea barocă, îl va salva pe Narcis de la moarte. Dubla imagine este noul termen pentru *metamorfoza* lui Ovidiu, în anul 1937. Prin suprema iluzie a creării formelor și a jocului de pe pânză, este configurat diferit, întregul univers al *Metamorfozelor* lui Ovidiu.

În lumea antică este interzis să privești în față. Un astfel de avertisment a primit Psyche de la Eros, Acteon de la Diana. Nimeni nu se privește. Oedip își scoate ochii, Tiresias este orbit, Gorgona este victima reflectării în oglinda pe care i-a oferit-o Perseu. Într-o astfel de oglindă ucigașă cade și Narcis, oglindă ce poate fi comparată cu apa cea din care este zămislit. Narcis este devorat de privirea frontală, prin propria reflexie. Sirena rece și dionisiacă a propriei sale imagini va ucide purtătorul frumuseţii, obiectul ce prin artă s-ar fi putut desăvârși. Imaginea oamenilor e nestatornică, precum apa care curge.

Iată că Narcis se află într-o dublă ipostază: constant în ceea ce privește atitudinea sa față de cei din jurul său și în atitudinea sa față de el însuși la vederea imaginii oglindindu-se în apele râului, dar diferit în ceea ce îi privește pe cei din jurul său și pe el însuși. Cunoașterea pentru acest erou este concomitentă actului vizual de recunoaștere. Fără de reflectare Narcis nu există, prin urmare este incapabil de sentimente. În Narcis este descoperit un elan și un eșec, în cea mai încurcată problemă pe care și-a pus-o omul: a accesului la absolut. Narcis nu a făcut altceva decât să execute o sentință divină, prin urmare să se supună destinului: DACĂ NARCIS NU POATE, DACĂ NARCIS NU VREA PE ALTUL SĂ IUBEASCĂ DECÂT PE SINE ÎNSUȘI NIMIC UMAN NU ESTE-N EL. FRUMUSEȚEA LUI ÎL OSÂNDEȘTE. FRUMUSEȚEA LUI ȘI EL SĂ FIE RELUATE DE NATURĂ. ACESTA E ORDINUL DIVIN.[2]

Apa va deveni elementul de sine stătător al procesului metamorfic. Este de exploatat decorul, în zona puterii definirii spaţiului. Luminişul, fântâna, apa, actul oglindirii... Întregul mit se dorește a fi o incursiune într-un fapt universal al existenţei. Viaţa lui Narcis până la momentul oglindirii în adâncul apelor, este apropiată de cea a banului. Un tânăr sedus de cerbii pe care-i vânează fără milă, va deveni vânat. Oglinzile sunt marile pofte şi marile decepţii ale lumii. Vânătorul ne lasă iluziile, punând stăpânire pe sufletul nostru... În opera ce-i aparține lui Paul Valery, protagonistul va fi aproape sfâșiat de nimfe, din cauza ignoranţei şi a refuzurilor sale: „Narcis: Eu mă iubesc aparte... În pura-mi acalmie/ Eu vreau să-mi aparţin doar mie:/ Vreau să mă văd, să mă revăd mereu... Nimfele: Pălmuiţi-l!/ Sfâşiaţi-l!/ Huiduiţi-l!/ O, ce plăcere dintr-odată să răzbuni/ Natura şi pe tine, gustul şi Zeii buni!... (Tumult şi dans de lovituri în jurul lui Narcis).[3]”

Oglinda revelează omului propria imagine. Invizibilul. Oglinda este simbolul viziunii nealterate a lucrurilor. Fantoma, dublul, simulacrul. Superstiția grecilor era aceea că oglinda este chiar sufletul şi că gestul de a te privi în ea este aducător de moarte. Oglinda însemn cuprinde perfecta frumusețe, suscitând însă şi perversiuni, iluzii şi amăgiri, Narcis în acest sens, fiind cea mai faimoasă ilustrare: De câte ori oare, el, Narcis, nu sărută în van această sursă amăgitoare, îmbrățișând iluzia: „Tot cât râvnește-i râvnit arzând însuşi de focul ce aprinde/Câte sărutări deşarte aruncă în izvorul ce minte!/ Câte ori înspre grumazul văzut în adâncuri de ape/ Braţele-n val cufundă şi nimci nu cuprinse-ntre ele!”. Ceea ce caută Narcis, nu există. *Obiectul pe care-l iubeşti, să te-ntorci numai şi se va spulbera...* Acest personaj moare, fiind victimă a propriilor săi ochi: „*Minciună, eroare, înşelăciune şi amăgire nesăţioasă şi fugară . Mecanismul poetic şi metafizică a oglinzii şi a modurilor sale ambigue sunt definite în* „Metamorfozele” *lui Ovidiu*”, după cum Jurgis Baltrusaitis a spus în lucrarea ”Oglinda-eseu privind o legendă ştiinţifică-revelaţii, science-fiction şi înşelăciuni” .

A te oglindi înseamnă a participa la viaţa umbrelor. Apa e sorgintea oglinzii. Oglinda nu e doar procedeu de dedublare a imaginilor eului şi simbolul dublului tenebros al conştiinţei, dar mai e legată şi de cochetărie. Obiectul frumos este un obiect care grație formei sale răsfață simțurile, cu deosebire ochiul şi urechea. În cazul fiinţelor umane, frumusețea capătă două valențe: calitățile sufletului sunt şi ele importante, în afară de prea bine-cunoscuta frumusețe estetică. *Grecii nu idealizează un trup abstract ci sunt mai degrabă în căutarea unei frumuseți ideale, făcând o sinteză a trupurilor prin care se manifestă o frumusețe psiho-fizică, menită să armonizeze sufletul şi corpul, frumusețea corpului şi frumusețea sufletească, adică ceea ce se numeşte KALOKAGATHIA*[3] susține Umberto Eco, în ”Istoria frumuseții”. Existența independentă a frumuseții este întemeiată, fiind autonom-distinctă de suportul fizic ce o susține. Pentru Platon trupul este o grotă întunecoasă ce ține sufletul înlănțuit. Prin urmare, atitudinea lui Narcis e motivată. Fără de trupul său, Narcis nu ar fi existat. Fără îndoială Narcis nu ar fi trecut în mit. Istoria, mitologia ar fi pomenit numai un fapt minor... Corpul uman a fost cercetat amănunțit. Alcătuirea fiecărei părți a trupului şi a ansamblului său dezvăluie atât caracterul, cât şi firea omului. Astfel, temele mărimiei sunt părul aspru, corpul drept, osatura pântecele lat şi neproeminent. Semnele timidității sunt părul moale, corpul țeapăn, pulpele plate, ochii cu vederea slabă şi clipind. Sufletul reflectând înfățişarea corpului... „*Ideea de perfecțiune a frumuseții omului este opera Divinității, care l-a conceput unic, după propriile sale principii. Creaturile ce-au venit mai apoi, s-au depărtat progresiv de perfecțiunea originară.*”[4]

În anatomia ce-l individualizează pe Narcis în scrierea lui Ovidiu, este părul ”[…] vrednic de Bachus şi vrednic de-asemeni de Apolon”. În ansamblu, întregul său chip prezintă trăsături armonioase, cu care contrastează însă, dorința nebunească de a se avea pe el însuşi: „Stă nemişcat parc-ar fi o statuie din marmur de Paros. [...] el privește-ai săi ochi două stele, /Părul său vrednic de Bachus şi vrednic de-asemeni de Apolon./ Copilăreştii-i obraji şi gâtul de fildeş, aleasa-i/ Gură şi fața ce-mbină cu roşu sclipirea zăpezii,/ Şi se uimeşte de toate ce-l fac uimitor pe el însuşi.”

Desfătarea ludică a picturalului e determinată de oglinda lui Narcis, ce se remarcă printr-o încercare de cucerire a structurilor spațiului. Îşi face simțit prezența aici, jocul amăgirii ochiului. ”Punctul de plecare al recreării simetriilor este unghiul cel mai puțin simetric al portretului: PROFILUL, simetria restabilită prin jocurile constrastante ale şuvițelor de păr, al pieptănăturilor, ale acoperămintelor de pe cap. Fastul decorativ şi jocul de virtuozități diverse caracterizează oglinda lui Narcis. „Punerea în mormânt”, Prado (Țițian); ”Sfântul Ioan Botezătorul” (Da Vinci); Baletul celor trei mâini din Ariadna, Bachus şi Venus de la Palatul Dogilor (Tintoretto).”[5] Importantă este şi coregrafia mâinilor, motivul mâinii şi cel al gesturilor mâinii. Mai există alte două tipuri de oglinzi, cea a lui Zeuxis şi cea a lui Pygmalion. Cea dintâi susține afirmarea filosofică explicită a unei realități obiective a simțurilor. Aceasta va răsfrânge clasicismul umanist al lui Fidias şi chiar pictura romană. Pozitivismul

laic din secolul al nouăsprezecelea, dar și realismul socialist sunt specifice: natura dată este bună, „îmbiindu-te și iubidu-te". Biserica Regelui-Soare își impune autoritatea de apărare asupra ei. Oglinda lui Pygmalion este inversul celeilalte, este întoarsă spre interior, spre profunzime. Ceea ce delectează este imitarea umanului de către natură. Pictura simbolistă va fi zona de artă către care va adera acest tip. De asemenea, țările germanice sunt cele de acțiune, germanitatea fiind delicatețea lui *anima*, dar și virilitatea adeseori brutală a lui *animus*, căci acolo unde femeia e inspiratoare, bărbatul e viril. Opera este oglinda sufletului. Opera, ca și Galateea, este sufletul însuși. Ce contează că Galateea este frumoasă, când e iubită cu atâta ardoare?!

Pe de o parte, oglinda lui Zeuxis, ca și cea a lui Pygmalion se situează în regimul nocturn prin culoarea și valoarea spiritului, în vreme ce oglinzii lui Narcis îi va reveni regimul diurn al manierei de creație.

Chiar dacă se spune că mișcarea corpului întreg ar fi unul dintre cele mai însemnate indicii, omul se dezvăluie în întregime, prin semnele capului, afirmă Apuleius. „Acest cap e o lume, un corp în rezumat, este cu glanda sa, sediul sufletului, conținând o lume animală.". Narcis este cu siguranță urmărit de identitatea celui care vânează în permanență, preocupat de ceea ce am numi, în contemporaneitate, acea ambiție a omului modern. În constelația apei negre, o altă imagine frecventă este părul. Simbolurile vor înclina către o feminitate larvară. Bachelard subliniază într-o perspectivă dinamică, în „*Apa și visele*", că nu forma părului declanșază imaginea apei curgătoare, ci mișcarea lui. Unda e animația intimă a apei. Unda părului e legată de timp. „Sistemul pilos și părul constituie marca temporalității și a mortalității. Timpul apare ca marele smulgător al părului. Oglinda e supradeterminată de undă și păr", afirmă Gilbert Durand în „Structurile antropologice ale imaginarului": la populația BAMBARA, trupul dublului uman, DYA, e umbra pe pământ sau imaginea în apă. Spre a remedia furtul nefast al umbrei sale, acesta recurge la oglinda acvatică - „*se oglindește în apa dintr-o tigvă, apoi o strică legânând recipientul, ceva ce pune DYA sub protecția lui Faro, zeul benefic. Numai că părul e legat de oglindă în toată iconografia toaletei zeităților sau simplelor muritoare. Oglinda în pictură, este element lichid și tulburător. Podoabele feminine, trupul, părul prețios și oglinda se asociază cu unda. Tema amintește atât de mitul lui Narcis, cât și de Acteon, acesta din urmă desăvârșind schemele și simbolurile disparate ale feminității nocturne și redutabile: Acteon o surprinde pe Artemis în timp ce se scaldă în apele unei grote. Cu părul despletit se privește în apă. Speriată de țipetele nimfelor îl transformă pe Acteon într-un cerb, punând câinii pe urmele prăzii. Acteon e sfâșiat, rămășițele lui dând naștere unor umbre jalnice ce bântuie pământul.*" „Adesea, ceea ce este bun pentru foame este rău pentru febră, iar ceea ce este bun pentru febră este rău pentru foame; adesea, cel ce e frumos la alergări, e urât la luptă, iar cel ce e e frumos la luptă, e urât la alergări. Așadar, dacă un lucru este chiar pe potriva menirii sale, în raport cu acea menire el va fi și frumos și bun totodată, și rău și urât în caz contrar". În ce direcție se află proiectat Narcis? De partea celui urât, de partea celui iubit? Probabil de ambele părți, căci e iubit și urât de nimfe, în același timp, în măsura în care, se iubește pe sine, anulând orice formă de salvare... Delicat și fragil, Narcis se duce la apă; numai acolo e dublat în mode firesc. În fața apelor Narcis este revelat de identitatea sa și de dualitatea sa. Echo este el. Murmurul glasului acestei nimfe este propriul său glas. Această dublă revelație este legată de virilitate și de feminitate, de realitatea și idealitatea sa. La fântână ia naștere un narcisism idealizant a cărui importanță pentru psihologie e de notat. Narcisismul nu e doar nevrozant. El joacă un rol pozitiv în opera estetică, prin transpuneri rapide-n opera literară. Nu se întâmplă mereu ca sublimarea să reprezinte negarea unei dorințe. Poate fi o sublimare pentru ideal, căci Narcis nu mai spune „*Mă iubesc așa cum sunt*", ci spune „*Sunt așa cum mă iubesc*". Imaginea contemplată-n apă apare asemenea conturului unei mângâieri vizuale. Narcis se complace într-o mângâiere liniară, virtuală, formalizată. Meditând asupra frumuseții sale, Narcis meditează auspra întregului viitor. Narcisismul determină un fel de catoptromanție naturală. Nu sunt rare combinațiile dintre catoptromanție și hidromanție. Sunt practici în care efectele apei și cele ale unei oglinzi ținute deasupra izvorului sunt combinate.

Imaginea lui Narcis este centrul unei lumi. Cerul va căpăta cunoștința identității acestui personaj. Cucerirea calmului este esențială. A tinde către frumusețe, în răsfrângerile râului, lângă el... Acesta este unul dintre idealuri.

Note:

1. Ovidiu, „Metamorfozele", București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957, Cartea a IV a, pg. 90.
2. Paul VALERY, „Poezii. Dialoguri. Poetică și estetică-Cantata lui Narcis", București, Editura Univers, 1989, pg. 184.
3. *Ibidem*, 181.
4. Umberto, ECO, „Istoria frumuseții", București, Editura RAO, 2005, pg. 46.
5. Gilbert, DURAND, „Arte și arhetipuri-Religia artei", București, Editura Meridiane, 2003, pg. 51.

Cinema

„12” din nou la înălțime

Adrian Buzdugan
scriitor

Doar unui regizor de mare forță ca Nichita Mihalkov putea să-i reușească un remake după capodopera lui Sidney Lumet, „12 Angry Men” (1). În 2007, exact la cincizeci de ani de la apariția modelului american, Mihalkov a prezentat publicului o variantă complet înnoită a celebrei pelicule.

Cîteva repere pentru cei care n-au văzut încă renumitul film al lui Lumet din ’57. E vorba de problematica deliberare a unui juriu într-un caz de crimă cu premeditare. Pentru a trimte acuzatul pe scaunul electric, verdictul trebuie să fie unanim, numai că opiniile juraților sunt împărțite și într-o continuă prefacere... Beneficiind de apărarea mediocră a unui avocat ce pare că nu-și dorise un astfel de caz perdant și care nu avusese încredere nicio clipă în nevinovăția clientului său, tânărul hispanic acuzat pare că are soarta pecetluită, asta până când unul dintre jurați, un arhitect cerebral (Henry Fonda), reușește să clădească o apărare alternativă în care să existe în mod real varianta nevinovăției acuzatului. Se pornește de la un extrem de inegal raport de 1 la 11 nevinovat – vinovat și se ajunge la un rezultat pe care e bine să-l afle cât mai mulți spectatori...

Un film de excepție cu o distribuție perfectă. Personajele tipice sunt excelent creionate: primul jurat (Martin Balsam) care conduce lucrările cu nesiguranță, într-o continuă tatonare, juratul impulsiv (Lee J. Cobb) - care se plângea, în urmă cu cincizeci de ani, de deprecierea valorilor familiale! -, juratul în vârstă, echilibrat (Joseph Sweeney), indiferentul (chipeșul pe atunci, Robert Webber), individul cu idei preconcepute (Ed Begley) etc. Cu toții oameni simpli, neglijenți și precipitați constrânși să fie responsabili, să-și motiveze deciziile și să renunțe la prejudecățile sterile.

Un film în care Lumet demonstra că avea ceva de spus în cinematografie (2), nu se remarca doar printr-o utilizare expertă a trucurilor cinematografice (impactul emoțional al unui prim-plan, în speță al delincventului imberb/John Savoca, devine mult mai puternic dacă e însoțit de o muzică inspirată - în cazul de față a lui Kenyon Hopkins), ci și printr-o întrebuințare deosebită a spațiului limitat (mai mic și mai dens decât cel din „Rope”, 1948, al maestrului Hitchcock). Nu minimalizez importanța celorlalte elemente, a scenariului spre exemplu, discuțiile animate gravitând în jurul mobilului crimei și a dovezilor considerate până atunci inatacabile țin atenția trează, interesant e și clenciul alternării voturilor gândit sau redat de Reginald Rose (autorul nominalizat la Oscar pentru acest scenariu chiar a trăit o asemenea experiență a unui juriu care deliberează 8 ore pentru a da verdictul în cazul unei crime), trecerea strategică de la votul deschis la votul secret, apoi tehnica pașilor mărunți, o tensionată succesiune de voturi deschise.

Ideea centrală a filmului lui Lumet este că înfăptuirea justiției nu e o știință exactă (3). Într-un proces chiar și cele mai puternice dovezi pot fi puse sub semnul întrebării, depozițiile așa-zișilor martori oculari pot fi reconsiderate, iar probele „irefutabile” se pot dovedi nici mai mult nici mai puțin decât rezultatul unor coincidențe bizare.

Acestea ar fi doar câteva dintre atributele ștachetei la care Mihalkov trebuia să se raporteze. Să vedem cum a reușit regizorul rus să realizeze un alt „12” excelent, nominalizat în 2008 la Premiile Academiei Americane de Film, secțiunea cel mai bun film străin.

Cu excepția unei scurte introduceri, acțiunea în filmul lui Lumet se desfășoară într-o încăpere strâmtă în care aerul condiționat nu funcționează. Mihalkov inovează evitând pericolul reproducerii fidele: dat fiind faptul că tribunalul este în renovare, jurații sunt duși în sala de sport a unei școli din imediata vecinătate, iar între scenele deliberării (deloc teatrale) sunt inserate *flashback*-uri și imagini cu tânărul acuzat (Apti Magamaev) în celula în care încearcă să se încălzească (în originalul american e arșiță, în varianta rusească e început de iarnă).

Micii introduceri din sala de judecată îi substituie o serie de scene alegorice, instrucțiunile judecătorului ce se suprapun pe amintirile/visele tânărului acuzat au un alt efect și pun în gardă spectatorul că decizia juriului poate avea și o miză politică. La Lumet acționa în subsol discriminarea, la Mihalkov e prezentată dur xenofobia moscoviților, boxa zăbrelită în care stă cecenul acuzat, remarcele violente (canalie, nemernic, „sălbatic fără minte, abia coborât din copac") întăresc acest lucru.

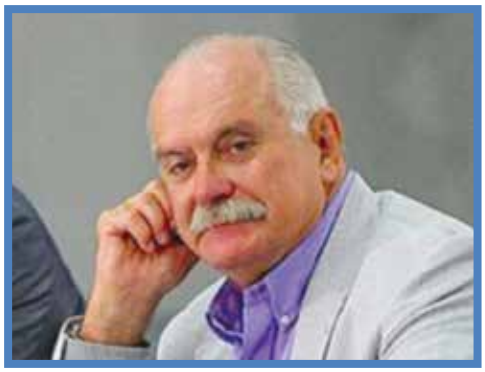

Nichita Mihalkov

Există și diferențe majore față de scenariul lui Rose, tânărul cecen este acuzat că și-a ucis tatăl adoptiv de etnie rusă (situație ce permite varii conotații), sperjururile au o cu totul altă motivație, la un moment dat se conturează chiar o înscenare și se prefigurează un alt mobil al crimei în acord cu „tunurile" care se trag în zilele noastre. Primul vot „nevinovat" are o cu totul altă rațiune la Mihalkov, în fapt e un vot de blam adus ușurinței cu care am ajuns să expediem lucrurile cu adevărat grave, celelalte sesiuni de voturi sunt însoțite de ideea că tarele vechiului regim (oamenii votează la fel doar pentru a nu face opinie separată) dispar foarte greu, iar finalul stigmatizează firea umană incorigibilă.

Piesa inițială a lui Rose e modificată și expandată cât să facă loc profundului și totodată ciudatului spirit rus predispus la a face compromisuri în ceea ce privește moralitatea, iar contextul mult mai larg face posibilă o punere în balanță a condamnării tânărului Umar la închisoare precum și a riscantei sale eliberări. Faptul că varianta rusească e cu o oră mai lungă, precum și scenariul prelucrat împreună cu Aleksandr Novotoțki îi permit lui Mihalkov o mai complexă descriere a personajelor. Primele trăsături ale personalității jurații (unul timorat, altul vesel, altul nesigur etc.) devin vizibile când aceștia se intersectează cu cele câteva grupuri de copii de pe holurile școlii pe care sunt siliți să o traverseze, se dezvoltă pe parcursul discuțiilor însuflețite, pasionate și se completează cu felurite monologuri, povești de viață ale jurații între care și mici escrocherii sau infracțiuni nepedepsite... „12 Angry Men" se rezuma la condamnarea subiectivității și prejudecăților, epigraful *„Nu căutați adevărul în viața de zi cu zi, încercați să-l găsiți în esența vieții."* și epilogul *„Legea e mai presus de toate, dar ce se întâmplă când mila e mai presus de lege?"* (4) trasează alte coordonate, mai ample.

Și al doilea „12" este redutabil. Serghei Garamaș joacă perfect rolul juratului agresiv, Serghei Makoveţki (cunoscut crinefililor din „Pop") îi ia locul lui Henri Fonda și-l interpretează fără cusur pe juratul care, demontând anumite piese din dosar, instituie acea firească *reasonable doubt.* Alexei Petrenko (generalul Radlov din „Bărbierul din Siberia") îl întruchipează grozav pe juratul confuz, la fel Serghei Gazarov pe chirurgul caucazian, cel care va da dovada unor dexterități deosebite... Valentin Gaft pe evreul cumpănitor, Alexei Gorbunov pe întârziatul îndrăgostit etc. Mihalkov însuși se achită onorabil de rolul președintelui juriului, tipicar și rațional (cu o accentuare cam stridentă, ce-i drept, a disponibilității și altruismului ofițerului în rezervă pe care îl interpretează, probabil din dorința inconștientă a marilor regizori-actori de a fi asimilați cu eroi fără pată...)

Răsturnări de situație, momente de suspans și tensiune într-o banală sală de sport a unei școli de cartier. În afara unei scene moralizatoare din final, care putea foarte bine să lipsească, un film perfect.

Note:

(1) Adapările pentru televiziune realizate de germani, olandezi, norvegieni, portughezi și francezi după piesa lui Reginald Rose dovedesc acest lucru;

(2) Dovadă stau „Dog Day Afternoon", „Network", „Before the Devil Knows You're Dead";

(3) Nu există o cauzalitate strictă, spre exemplu, „I'm gonna kill you!" e o amenințare frecventă, dar ea nu este urmată decât arareori de actul propriu-zis;

(4) Citatele sunt din B. Tosia, un *alter ego* al lui Mihalkov.

Cronică de teatru
Suntrack de Radu Afrim

Dumitru Anghel
scriitor

Festivalul artistic **„Zile și nopți de teatru la Brăila”**, aflat la a X-a ediție, cu o structură de repertoriu derulată pe 13 spectacole, în perioada 19-25 septembrie 2016, a… debutat luni cu premiera **„SUNTRACK”** („În căutarea sunetului pierdut într-un oraș cu soare”), în regia și pe un scenariu semnate de Radu Afrim, în tandem cu o scenografie inspirată și modernă, chiar prea… modernă pe alocuri, gestionată de doamna Irina MOSCU. Această nouă sărbătoare de suflet a Thaliei reunește trupe de actori din țară, parteneri ai Teatrului brăilean „Maria Filotti”, în trei locații (Sala Mare, Sala Studio și Sala Avangarde) ale somptuosului edificiu cultural, modernizat de curând, clădire de patrimoniu național, Teatrul Comunal Rally, construit pe la 1850 de un celebru arhitect vienez. Premiera „Suntrack” a fost așadar… **uvertura** jubiliarei ediții a Festivalului de artă dramatică, sub genericul tematic **„Teatru, între Poveste și criză”**, inspirat ales de Directorul Festivalului, Lucian SABADOS, managerul instituției artistice de la mal de Dunăre, care a păstrat structura organizatorică a evenimentului, așa cum a fost gândită în urmă cu zece ani de doamna Veronica DOBRIN, inițiator al acestui proiect cultural.

Revenind la spectacolul de luni, 19 septembrie, în Sala Mare a Teatrului „Maria Filotti”, aplauzele unui public avizat și responsabil au răsplătit inițiativa tematică a scenariului și formula regizorală a domnului Radu Afrim, ușor atipic și cu o îndrăzneață tentă de risc; de altfel, în nota și apetențele sale regizorale de creator original, fără vreo strădanie de a găsi, de a construi interpretări critice favorabile și cu doar vagi adieri de… „și, ce-o să-mi faceți!?” **Scenaristul** Radu Afrim a ales Brăila cu Istoria și trecutul său cultural și s-a oprit la una dintre laturile reprezentative, **„Muzica,** și nu întâmplător, pentru că emblema culturală definitorie a orașului de la Dunăre rămâne muzica, iar argumentul cel mai convingător îl constituie perenitatea acestei arte pe aceste meleaguri, cu referiri contemporane la dimensiunea națională a Festivalului de Canto „Hariclea Darclée”. Nu întâmplător, Brăilei i s-a spus cu respect și admirație **„Mica Viena”** iar brăilenilor li s-a atribuit măgulitor cognomenul **„napolitanii de la Dunăre”**, iar în Palatul Lyra activau într-o vreme două sau trei orchestre simfonice, ori au învățat și apoi au cântat pe scenele lumii nume de referință ale artei cântului. Regizorul Radu Afrim a ales, pentru magia veselă a spectacolului „Suntrack”, secvențele mai… pitorești ale vieții muzicale locale, cu ingredientele ei savuroase din aria etnică, pe partitura unui **burlesc** cu viziuni feerice, luminoase ori grave. Reprezentativă pentru istoria **Ibrailei,** multitudinea etnică, turci, greci, mai vechi dar și cei noi, de prin anii ‘50, **partizanii**, lipoveni, evrei… au asigurat spectacolului un umor antrenant, dar au sugerat voalat și aspectul social, nu tocmai vesel, deloc optimist al Brăilei de azi, cu problemele sale de tot felul și cu toate speranțele cam prea repede irosite și după integrarea europeană. Este foarte posibil ca domnul Radu Afrim să fi notat nostalgic și vremurile mai pozitive din trecutul nu prea îndepărtat când, între cele două Războaie Mondiale, în portul prosper de la Dunăre se stabilea prețul grâului pentru Europa.

Realizator, total, autor din aria genului literar dramatic în… „premieră” absolută, semnatarul

„vodevilului” literar-muzical-coregrafic și umoristic „Suntrack”, și regizor obișnuit cu astfel de… isprăvi teatrale, uneori la limita de risc, între adulație și **„tabu”** oficial, domnul Radu Afrim și-a asumat rolul de „vioara întâi” într-un „concerti tutti” de spectacol teatral, secondat cu brio într-un „pas de deux” de scenografia inspirată, convingătoare și, uneori, „moltovivace” a doamnei Irina Moscu, în toate compartimentele sale de referință: decor, mișcare, peisagistică, grafică, sonorizare, cu destule excese în materie de decibeli, lumini și suspans condimentat cu muzica dată tare și chiar cu scene… pseudodeochiate dar la limita decentă a unui limbaj licențios, care a înlăturat, subtil și elegant, posibile reacții dezaprobatoare cu aplauze și haz vesel și încurajator. Duetul artistic Radu Afrim - Irina Moscu a avut tactul și spiritul selectiv **să cearnă**, din noianul de întâmplări, personaje, ipostaze și posibile… ifose incomode demersului lor artistic, tocmai ceea ce le putea compromite bunele intenții evocatoare despre **o Ibraila** de altădată, fără sloganul ușuratic și pamfletar - persiflant… „La noi, la Brăila/La tanti Elvira…”, ori „Terente și Didina se plimbă cu mașina…”

„SUNTRACK”, un exemplu de teatru de avangardă, modern, atipic în câteva compartimente de gen, dar având girul calității și al bunelor intenții, prin deschiderea cu care a încurajat, într-un spectacol de-o asemenea anvergură culturală și artistică, pe lângă actorii profesioniști ai teatrului „Maria Filotti”, și a unui grup entuziast de **colaboratori**, elevi de la Liceul de Arte „Hariclea Darclée” sau de la Colegiile „Bălcescu”, „Murgoci” și „Economic”, sau… „artiști amatori”. Sub aceste generoase auspicii artistice, au evoluat, cu girul performanței actoricești, profesioniștii: **actorul Alin Florea**, pe o partitură în **piano-forte** în rolul **Regizorului** cu o gamă cremoasă de interpret de elită, cu o prestație de zile mari, în compania grupului de tineri elevi, care au avut ce învăța de la actorul talentat și inteligent, autorul unor originale și surprinzătoare… „găselnițe” spirituale provocatoare de aplauze și hohote de râs în rândul spectatorilor; **actrița Narcisa NOVAC,** în rolul **Scenografei**, cu apetisante și ușor îndrăznețe ipostaze scenice, la limita elegantă dintre… „atac la pudoare”, mai mult mimată decât evidentă, și reacții de spectator, care a venit la teatru cu intenția de a-și depăși propriile inhibiții…; **actrița Corina Giorgiana Borș**, cu o prestație în allegrovivace, cooptându-le și pe dansatoarele Alexandra și Andreea, în tablouri vivante de can-can, Cabaret parizian de secol XIX, și viziuni grafice de Toulouse - Lautrec; **actorul Valentin Terente**, acoperit emblematic de aura haiducului din Bălțile Brăilei și Comorofca, și care, cu profesionalismul staturii sale artistice, a sprijinit demersul figurantei Issac Nadejda, alias Doamna Nadia, pe ritmul inconfundabil al muzicii lipovenești, născută din nostalgia întinderilor nesfârșite din Taigaua siberiană. Nu pot trece peste tablourile vivante și fascinante, postate strategic de scenografia doamnei Irina Moscu, cu alți **figuranți** din zona etnică a Ibrailei: talentatul interpret la mandolină, **turcul CARAMALNÎ Nigeri,** cu acorduri vesele de Bosfor și Dardanele; **grupul vocal** rural din zona Măcinului, alcătuit din trei bătrânele și un sfătos și talentat rapsod popular cu un nume-simbol, **Vasile VENIN,** interpretând „Balada șerpelui”; ori carismatica Valeria URSAN, purtătoare de nostalgice **„comori”** istorice și culturale brăilene, reprezentanta **armenilor** de la Dunărea de jos, care a interpretat, cu aplomb și revoltă, în limba turcă, o baladă despre tragedia poporului său, în pogromul din 1915.

Și, nu puteam neglija pagina cea mai vivace, de o tonică expresivitate, a Grupului de elevi-artiști, care a salvat atmosfera de vremuri de altădată, nu întotdeauna fericită și fastă a Brăilei, agravată și de avataruri contemporane, cu aerul ușor frivol, asezonat cu naive excese de comportament rebel și aluzii licențioase, salvate de hazul și aplauzele indulgente dar entuziaste ale publicului spectator. Au evoluat tinerii… „actori”: **Mihai JALBĂ**, cu chitara sa ușor dezacordată dar antrenantă, cu care a acompaniat-o pe volubila și talentata **Irina ANGHEL,** într-o prestație meritorie cu melodia „YOUTH”, simbol al tinereții năvalnice, sentimentală și „pusă pe fapte mari”, în ideea unei viitoare profesii scenice; **Doru CIUTACU**, simpaticul și imprevizibilul… „actor”, cu… „părul-căciulă”, după vesela „apostrofare” a actorului Alin Florea; **Andrei MORARU**, recitatorul talentat, în duet scenic cu Irina Anghel; și, în finalul fulminant al spectacolului „SUNTRACK”, Florin STAN, autorul versurilor pe ritmul antrenant, în atmosfera unei săli cu muzică DISCO, al unui recital HIP-HOP, și în aplauzele furtunoase ale spectatorilor brăileni.

„Suntrack”, un spectacol-reper pentru dimensiunea artistică de excepție a Festivalului „Zile și nopți de teatru la Brăila”.

Conferința Națională a ABR
Ediția a XXVII-a

Conferința Națională a Asociației Bibliotecarilor din România (ABR), ediția a XXVII-a, a reunit la Timișoara, în perioada 7-9 septembrie 2016, peste 300 de bibliotecari și specialiști în domeniul științei informării și documentării din toată ţara, într-o întâlnire profesională dedicată tuturor tipurilor de biblioteci. Din partea Bibliotecii „V.A. Urechia" Galați au participat 6 (șase) persoane: Bălan Dorina, Moraru Violeta, Căluian Catrina, Șoltuz Cătălina, Ioan Simona și Iordan Marius. Lucrările conferinței au fost grupate în jurul temei „Biblioteca fără bariere".

La deschiderea lucrărilor Conferinței au participat peste 40 de invitați străini, reprezentanți ai Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, ai Ministerului Culturii, ai instituțiilor de cultură și educație locale și ai altor asociații profesionale din țară și din străinătate.

Cuvintele de salut au abordat rolul bibliotecilor și a bibliotecarilor în sistemul educațional, elemente cheie în dezvoltarea și formarea indivizilor.

Noutatea acestei ediții a fost organizarea unei conferințe satelit, după modelul IFLA (International Federation of Library Associations) - „Biblioteca școlară – spațiu ideal de informare și comunicare".

În plen au luat cuvântul dr. habil. Ágnes HAJDU BARÁT, președinta Asociației Bibliotecarilor din Ungaria, Ane LANDØY, Universitatea din Bergen, Directorul Bibliotecii și membră a Consiliului de conducere al Asociației Bibliotecilor din Norvegia, dr. Angela REPANOVICI, prof. univ. la Universitatea Transilvania din Brașov, dr. Olimpia CURTA, Director General Adjunct, BCU„Lucian Blaga" din Cluj-Napoca.

Programul conferinței a cuprins următoarele lansări de carte: Vasile Docea - Paths to Belonging. Constructing Local Identity in Banat by Means of Monuments, Cultural Heritage and Historiography, 2016; Săluc Horvat, Cartea – de-a lungul anilor, 2015; Mircea Regneală (coord.). Tratat de biblioteconomie. vol. 2. Partea a 2-a, 2016.

Pe întreaga durată a conferinței, participanții au putut lua parte la întrunirile pe cele 12 secțiuni profesionale ale ABR, unde au fost susținute un număr de 74 de lucrări pe domenii biblioteconomice. De asemenea, au avut ocazia să viziteze bibliotecile partenere evenimentului sau expozițiile dedicate, prezentările de echipamente și soluții tehnice pentru biblioteci.

Premiile ABR au fost acordate, și în acest an, de către ROMDIDAC. Premiul „V.A. Urechia", pentru bibliotecile publice, a fost atribuit doamnei Cătălina Șoltuz de la instituția cu același nume. Au mai fot acordate: Premiul „Ioachim Crăciun" pentru bibliotecile universitare și Premiul „Spiru Haret", bibliotecilor școlare.

De asemenea, sponsorii au mai acordat în acest an două premii de excelență pentru întreaga activitate, unul pentru biblioteci universitare (EBSCO), care a fost atribuit Lenuței Ursachi de la Biblioteca Universității „Dunărea de Jos" din Galați, iar celălalt pentru biblioteci școlare (Softlink).

Conferința a constituit un exemplu de bune practici și organizare profesională, un eveniment definitoriu pentru breaslă, o coeziune a energiilor în folosul comunităților deservite de noi, bibliotecarii, o bucurie a revederii cu o comunitate a iubitorilor de carte aflată în slujba utilizatorilor.

Filiala Galați a ABR

Biblioteca Judeţeană „Ioan N. Roman” din Constanţa, la ceas aniversar

Angela-Anca Dobre
bibliograf, Biblioteca Judeţeană „Ioan N. Roman” Constanţa

În anul 2016 Biblioteca Judeţeană „Ioan N. Roman” aniversează 85 de ani de la înfiinţare, o vârstă respectabilă, comparabilă cu aceea a marilor biblioteci publice din ţară, o vârstă care onorează şi obligă în acelaşi timp şi pune în faţa celor care se află în slujba cărţii, în oraşul lui Ovidius, noi provocări generate de o societate în continuă schimbare şi evoluţie.

Manifestările dedicate acestei aniversări au fost organizate în biblioteca noastră pe parcursul întregului an. Astfel, expoziţia de carte şi presă deschisă în lumile iulie şi august, în holul central al instituţiei, intitulată „Publicişti dobrogeni de ieri şi de azi” a reunit documente care ilustrează activitatea unor personalităţi dobrogene din domeniu a căror operă a fost şi este pusă în slujba culturii şi promovării lecturii în Dobrogea. La loc de cinste, în acest cadru, a fost plasat Ioan N. Roman, avocat, publicist şi om politic dobrogean, patron spiritual al bibliotecii, cel care şi-a donat biblioteca (inclusiv colecţia de carte juridică) şi a pus la dispoziţie casa în care a fost primul sediu al bibliotecii publice din Constanţa (imobilul a fost distrus, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial).

Pe 12 iulie s-a desfăşurat, în organizarea Arhiepiscopiei Tomisului, Serviciului Judeţean Constanţa al Arhivelor Statului şi Bibliotecii Judeţene Constanţa, simpozionul omagial dedicat lui Ioan N. Roman. Manifestarea a fost precedată de o slujbă comemorativă, organizată la mormântul acestuia din Cimitirul Central Constanţa. În aceeaşi zi, la biblioteca Arhiepiscopiei Tomisului, istorici, oameni de cultură şi publicişti au evocat figura omului de cultură, omului politic şi avocatului Ioan N. Roman.

Pe 13 septembrie a fost dezvelită placa comemorativă dedicată lui Ioan N. Roman amplasată pe zidul exterior, la intrarea în instituţie. Totodată au fost inaugurate expoziţia cu titlul „85 de ani de lectură publică la Constanţa” şi colţul I.N. Roman. Cele două expoziţii au fost realizate de către bibliografii dr. Luminiţa Stelian şi dr. Angela Anca Dobre, din cadrul Serviciului de Informare Bibliografică Dobrogeană. Colţul I.N. Roman, plasat în sala de referinţe generale, conţine manuscrise, fotografii, diverse obiecte care au aparţinut acestuia: o fotografie a lui I.N. Roman la birou, în casa care a devenit primul sediu al bibliotecii, caietul cu însemnări despre Dobrogea, dar şi o mică agendă, placa emailată, montată în imobil, cu inscripţia Avocat Ioan N. Roman, arborele genealogic al familiei Roman, realizat de Onisifor Ghibu, deoarece familiile erau înrudite etc. De menţionat că, la realizarea acestei expoziţii au participat, cu obiecte şi documente, Muzeul Naţional de Istorie şi Arheologie Constanţa şi Serviciul Judeţean Constanţa al Arhivelor Statului.

În luna septembrie, Biblioteca Judeţeană „Ioan N. Roman” a organizat o suită de manifestări aniversare, purtând titlul „Sub semnul cărţii. 1931-2016. 85 de ani de lectură publică la Constanţa”. În cele trei zile ale evenimentului au fost organizate expoziţii, lansări de carte, mese rotunde, dar şi un tur de oraş, o excursie cu vaporaşul pe Marea Neagră şi, pe 24 septembrie, o excursie tematică pe meleaguri dobrogene, la Monumentul triumfal şi Cetatea de la Adamclisi, precum şi la mănăstirea Dervent.

Pe 22 septembrie a avut loc deschiderea oficială a evenimentului - în Aula Bibliotecii -, la care au participat oficialităţi ale oraşului, reprezentanţi ai administraţiei locale, respectiv primarul oraşului Constanţa, Decebal Făgădău, conducători ai unor instituţii de învăţământ superior: prorectorul Universităţii „Ovidius” din Constanţa, Mihai Gârţu, rectorul Universităţii Maritime, Cornel Panait, preşedintele Universităţii „Andrei Şaguna”, Aurel Papari, Alina Buzatu, directorul Bibliotecii Centrale Universitare „Ioan Popişteanu” Constanţa, prof. univ dr. Mircea Regneală de la Universitatea din Bucureşti, manageri ai unor biblioteci publice din

România: Alba, Braşov, Călăraşi, Vâlcea, bibliotecari şi directori adjuncţi din judeţele Galaţi şi Tulcea, Constanţa, cadre didactice univesitare, oameni de cultură şi jurnalişti.

O prezenţă aparte la această manifestare a fost Laura Basso, nepoata lui Ioan N. Roman. Evenimentul a fost moderat de managerul Bibliotecii Judeţene „I.N. Roman", dr. Corina Apostoleanu. Cu această ocazie biblioteca noastră a primit o diplomă aniversară din partea Bibliotecii Judeţene „V. A. Urechia" Galaţi, dar şi o serie de cărţi din partea invitaţilor (din producţia editorială proprie sau din cea a editurilor din judeţele pe care le reprezintă). Le mulţumim tuturor pentru daruri şi pentru aprecieri!

A urmat conferinţa cu titlul „*Biblioteca şi informaţia în societatea contemporană*", susţinută de prof. univ. dr. Mircea Regneală, care a ilustrat etapele evolutive ale meseriei de bibliotecar, modul în care ea este receptată în România, dar şi pe plan internaţional şi provocările cu care se confruntă bibliotecarii moderni.

Apoi, a fost lansat volumul monografic dedicat Bibliotecii Judeţene Constanţa, cu titlul „Sub semnul cărţii: 85 de ani de lectură publică la Constanţa". Volumul, apărut la editura constănţeană Ex Ponto în 2016, coordonat de Constantin Cioroiu şi Corina Apostoleanu, a fost prezentat de scriitorul Ovidiu Dunăreanu, om de cultură de prestigiu al Dobrogei şi fost bibliotecar.

În aceeaşi zi, au început şi lucrările pe secţiuni, sub forma unor mese rotunde. Prima secţiune s-a intitulat „Noutăţi în ştiinţele informării", în cadrul acesteia, fiind discutate probleme legate de provocările apărute în faţa celor care lucrează în biblioteci şi modalităţi de atragere în biblioteci a unor categorii cât mai largi de utilizatori, prin oferta de activităţi şi servicii, din ce în ce mai diverse şi mai complexe.

În cadrul acestor discuţii, Gabriela Roşca, bibliotecar la Biblioteca „Pontus Euxinus" din Năvodari şi-a prezentat proiectul prin care a propus modalităţi de implicare a tinerilor în activităţile desfăşurate de bibliotecă. Lucrările secţiunii au continuat cu exprimarea unor opinii despre acest subiect şi despre diversificarea serviciilor oferite de biblioteci, în scopul atragerii unor categorii largi de public, în concordanţă cu provocările societăţii informaţionale contemporane.

Secţiunile a II-a şi a III-a şi-au desfăşurat lucrările în comun, dată fiind tematica relativ asemănătoare şi dorinţa participanţilor de a lua parte la toate discuţiile legate de civilizaţia şi specificul dobrogean, dar şi de provocările actuale ale multiculturalismului. În prima zi, dr. Ruxandra Nazare, de la Biblioteca Judeţeană Braşov, a prezentat proiectul expoziţiei itinerante, dedicată mocanilor ardeleni şi fenomenului transhumanţei; expoziţia va fi prezentată, în luna octombrie, la Braşov şi, în luna aprilie a anului următor, la Constanţa (urmând traseul transhumanţei mocanilor din secolele trecute). Au fost exprimate opinii despre importanţa fenomenului transhumanţei şi despre implicaţiile acestuia asupra dezvoltării unor regiuni, precum Dobrogea, unde localităţi importante au fost întemeiate sau populate de familii de mocani ardeleni. Discuţiile acestor secţiuni au fost moderate de către dr. Luminiţa Stelian şi dr. Angela-Anca Dobre, bibliografi în cadrul Serviciului de Informare Bibliografică Dobrogeană din Biblioteca Judeţeană „Ioan N. Roman" Constanţa.

Lucrările pe secţiuni au continuat şi în dimineaţa de 23 septembrie, când, în cadrul secţiunii dedicate bibliografiei locale, s-a pus în discuţie relaţia dintre bibliografia locală şi istoria locală. Opiniile exprimate au fost dintre cele mai diverse, concluzia care s-a conturat este aceea că bibliograful contemporan trebuie să treacă dincolo de nivelul de căutare primară şi să devină, în unele cazuri, un adevărat cercetător al istoriei locale.

În aceeaşi după-amiză, participanţii au avut parte de o surpriză din partea organizatorilor, o plimbare cu vaporaşul pe Marea Neagră. Iniţiativa a avut un real succes, asta în acord cu impresiile exprimate de către colegii din ţară.

Ultima zi a manifestării a fost dedicată vizitării unor obiective culturale şi turistice din regiune. Excursia a început cu Monumentul triumfal de la Adamclisi şi Muzeul, unde participanţii au beneficiat de explicaţiile atent documentate ale ghidului local. Traseul a continuat cu mănăstirea de la Dervent. Aici au fost vizitate biserica, biblioteca şi muzeul mănăstirii. Pe tot parcursul excursiei, scriitorul Ovidiu Dunăreanu, originar de pe aceste meleaguri, a prezentat participanţilor locurile şi a povestit întâmplări legate de acestea, despre istoria, locuitorii şi obiceiurile lor.

Participarea numeroasă (în prima zi, la deschiderea oficială, au fost 80-90 de participanţi, iar pe secţiuni au fost, simultan, între 15 şi 40 de persoane) arată interesul de care s-a bucurat sărbătoarea Bibliotecii Judeţene „Ioan N. Roman" şi suita de întâmplări care a însoţit-o şi ne motivează, în demersul nostru de a promova activitatea instituţiei, în viaţa culturală a urbei tomitane, dar şi pe plan naţional.

EVENIMENT

Şedinţa Consiliului ştiinţific al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi
septembrie, 2016

În data de 28 septembrie 2016, la Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” a avut loc o nouă întrunire a Consiliului ştiinţific, care a fost constituit şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu art. 55 al Legii nr. 334/2002, Legea bibliotecilor. Acesta este alcătuit din personalităţi gălăţene din diverse instituţii de cultură, învăţământ şi administraţie şi are rol consultativ în domeniul cercetării ştiinţifice, al activităţilor culturale şi în dezvoltarea colecţiilor. Ordinea de zi anunţată a inclus: prezentarea Raportului Consiliului ştiinţific pentru trim. al III-lea 2016, înaintarea propunerilor de activităţi pentru trim. al IV-lea 2016 şi aprobarea acestora cu completările rezultate în urma dezbaterilor.

La întrunire au fost prezenţi 19 membri plini şi supleanţi ai Consiliului ştiinţific, precum şi 7 (şapte) invitaţi – scriitori şi oameni de cultură ai Galaţiului. Şedinţa a debutat cu urările de *bun venit!* adresate participanţilor de către dr. prof. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”. A fost prezentată ordinea de zi, apoi s-a trecut la discuţii şi propuneri.

Managerul instituţiei a prezentat Raportul Consiliului ştiinţific pe trim. al III-lea, după care a menţionat principalele realizări ale Bibliotecii „V.A. Urechia” din perioada precedentă, printre care şi realizarea volumului 6 al lucrării *Oameni în memoria Galaţiului.* De asemenea, a subliniat că se află în pregătire pentru a fi editate publicaţiile proprii (*Axis Libri*, *Asociaţia*, *Buletinul Fundaţiei Urechia*, *Anuarul ştiinţific al Bibliotecii „V.A. Urechia”*, *Anuarul evenimentelor culturale – 2016*).

Directorul Bibliotecii a subliniat că pe primul plan în proiectele Bibliotecii se află editarea lucrării *Incunabule din colecţiile Bibliotecii „V.A. Urechia”*, care va prezenta publicului interesat 12 dintre cele mai valoroase documente moştenite de Bibliotecă de la fondatorul acesteia, cărţi apărute în faza de leagăn a tiparului, înainte de anul 1500. În intenţia instituţiei rămâne şi reeditarea atât în limba română, cât şi în limba engleză, cu sprijinul Primăriei, a setului de cărţi poştale *Valori patrimoniale în colecţiile Bibliotecii „V.A. Urechia”*, publicat anterior în anul 2014, care a fost primit cu mare interes de către comunitatea gălăţeană. De asemenea, pregătirea programului de manifestări pentru aniversarea celor 126 de ani de existenţă a Bibliotecii „V.A. Urechia”, eveniment central al anului, reprezintă una dintre priorităţile instituţiei din perioada următoare.

Dr. prof. Zanfir Ilie a subliniat succesul de care s-a bucurat şi anul acesta proiectul *Grădina cu cărţi* – o minibibliotecă deschisă în Grădina Publică, unde s-au desfăşurat, cu preponderenţă, activităţi pentru copii în timpul vacanţei de vară - precum şi *Biblioteca estivală*, care a funcţionat în perioada verii în Parcul „Mihai Eminescu”.

Iniţierea demersurilor pentru înfiinţarea Filialei nr. 5 „Hortensia Papadat-Bengescu”, care să deservească populaţia din cartierele „Dunărea” şi „Dimitrie Cantemir” rămâne ca prioritate pentru trimestrul următor.

Ca nerealizări, managerul Bibliotecii a subliniat insuficienţa resurselor financiare, care se reflectă la nivelul întregii activităţi a instituţiei. Cel mai mare neajuns rămâne imposibilitatea demarării proiectului de realizare a *Istoriei literaturii de la Dunărea de Jos*, din cauza lipsei fondurilor necesare.

Au urmat alocuţiunile membrilor prezenţi la şedinţă, care au apreciat întreaga activitate desfăşurată de Biblioteca „V.A. Urechia”, dar, în mod deosebit, au fost evidenţiate acţiunile din cadrul *Târgului/Festivalului de Carte*, *Bibliotecii estivale* şi a *Grădinii cu cărţi*, menite să contribuie la creşterea nivelului de cultură al comunităţii gălăţene.

Scriitorul Theodor Parapiru a revenit asupra ideii enunţate în şedinţele anterioare, privind extinderea brandului cultural „Axis Libri” în mediul online, prin intermediul unei reviste care să conţină scurte interviuri, semnale, cronici şi alte surprize culturale, menite să surprindă publicul prin noutatea lor. Ideea a fost apreciată pozitiv de către toţi cei prezenţi, fiind considerată benefică pentru promovarea publicaţiilor Bibliotecii şi a celor editate de Editura Axis Libri.

Lect. univ. dr. Cătălin Negoiţă a apreciat în mod deosebit activitatea editorială a Bibliotecii „V.A. Urechia” şi a subliniat rolul major al colaborării interinstituţionale în realizarea activităţilor culturale pe plan local, fapt demonstrat în cadrul tuturor evenimentelor de anvergură ale instituţiei.

Dr. Gheorghe Bugeag a revenit asupra ideii desfăşurării periodice a unor întâlniri tematice (istorie, religie, medicină etc.) cu personalităţi în domeniu. În privinţa conceperii *Istoriei/Antologiei literaturii de la Dunărea de Jos*, a subliniat faptul că apariţia *Dicţionarului scriitorilor gălăţeni* - lucrare care constituie un valoros instrument de lucru pentru cercetători, bibliotecari şi critici literari - reprezintă un prim pas realizat în acest scop.

Propunerea jurnalistul Victor Cilincă de a se desfăşura sesiuni lunare de lectură publică, în care scriitorii să aibă întâlniri cu publicul cititor, propunere făcută în şedinţele anterioare ale Consiliului ştiinţific, a fost susţinută de către toţi cei prezenţi. În acest sens, dr. prof. Zanfir Ilie a recomandat invitarea unor editori care să dezvăluie drumul unei cărţi înainte de publicare, până când aceasta ajunge în tipografie. Scriitoarea Olimpia Sava, care are experienţă în activităţile cu tinerii cititori, şi-a oferit disponibilitatea de a se implica într-un asemenea proiect, apreciind că un loc oportun pentru desfăşurarea acestor sesiuni ar fi secţiile de împrumut la domiciliu din cadrul Bibliotecii.

În încheiere, dr. prof. Zanfir Ilie a mulţumit celor prezenţi pentru implicarea activă în discuţii şi a lansat invitaţia de a participa la activităţile organizate cu prilejul evenimentului *Noaptea în Bibliotecă la Galaţi* şi al aniversării celor 126 de ani de existenţă a Bibliotecii „V.A. Urechia”.

Consiliul ştiinţific al Bibliotecii „V.A. Urechia”

Promisiunea viitorului – tehnologie, bibliotecă și digital Cea de-a XXVII-a Conferinţă Naţională a Asociaţiei Naţionale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România

În perioada 5-7 octombrie 2016 a avut loc la Iași cea de-a XXVII–a *Conferință Națională a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBBPR)*, cu tema „*Promisiunea viitorului – tehnologie, bibliotecă și digital*”. *Organizată de ANBBPR în colaborare cu Biblioteca Județeană „Gh. Asachi*” Iași, care a fost și gazda manifestării, lucrările conferinței s-au desfășurat în mare parte în Aula Bibliotecii Universitare din Iași, o serie de ateliere având loc și la sediul Bibliotecii Județene.

Deschiderea oficială a lucrărilor a avut loc în dimineața zilei de miercuri, la masa prezidiului aflându-se directorul Bibliotecii Județene din Iași – Dan Nicolae Doboș, președintele ANBBPR – Dragoș Adrian Neagu, directorul Bibliotecii Naționale a României – Octavian Gordon și directoarea Bibliotecii Naționale a Moldovei – Elena Pintilei.

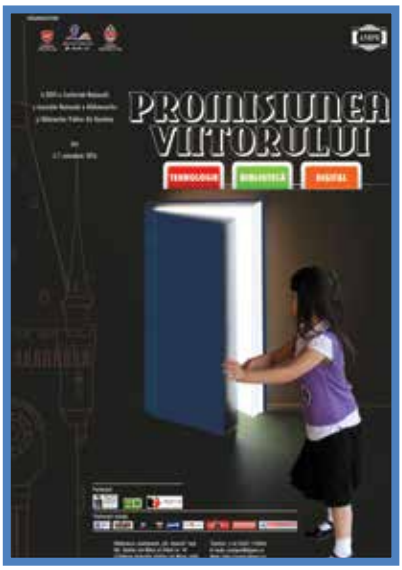

În cuvântul adresat participanților de directorul Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” din Iași, scriitorul Dan Nicolae Doboș, acesta a adresat câte un salut din partea președintelui Consiliului Județean - Maricel Popa și din cea a primarului Iașiului – Mihai Chirica, precum și urări de succes lucrărilor conferinței, accentuând în discursul său valoarea Iașiului – adevărat pol al culturii române.

Dragoș Adrian Neagu, președintele ANBBPR, a adresat cuvântul său de întâmpinare participanților la această importantă manifestare a bibliotecarilor români, mulțumind atât Bibliotecii Județene din Iași cât și Consiliului Județean și Primăriei din Iași pentru organizarea conferinței a cărei temă, și-a exprimat acesta convingerea, va suscita interesul celor prezenți. În continuare, acesta a prezentat programul conferinței și a vorbit despre importanța digitalului în bibliotecile românești, apreciind că lucrările prezentate în cadrul manifestării vor constitui cu siguranță prilej de transmitere de bune practici între bibliotecari, constituindu-se într-un real câștig pentru toți participanții.

Directorul Bibliotecii Naționale a României, Octavian Gordon, a mulțumit organizatorilor, exprimându-și punctul de vedere personal în legătură cu provocarea pe care o aduce redefinirea statutului de bibliotecar în țară și în lume. Fervent consumator al culturii, în special în calitate de cercetător mai degrabă prin intermediul ecranului și a noilor tehnologii, Octavian Gordon s-a referit la rolul bibliotecii publice în societatea actuală, remarcând că dincolo de orientarea acesteia către activități dincolo de tradițional și de creșterea numărului de utilizatori, există pericolul ca aceștia să fie priviți mai mult în calitate de clienți, decât în calitate de viitori oameni de cultură. Octavian Gordon și-a exprimat îngrijorarea asupra modului de a gândi cultura și educația în contextul stabilirii profilului utilizatorilor, susținând rolul bibliotecilor publice de real vector de educație. În final, directorul Bibliotecii Naționale a României a dorit celor prezenți ca manifestările acestor zile să se constituie în tot atâtea momente de dezbatere autentică.

Elena Pintilei, directoarea Bibliotecii Naționale a Moldovei, a adresat un cuvânt de bun găsit celor prezenți, mulțumind organizatorilor pentru invitație și apreciind favorabil relațiile de colaborare cu Biblioteca Națională și cu bibliotecile județene din România. Exprimându-și disponibilitatea pentru realizarea de noi proiecte alături de colegii din România, Elena Pintilei și-a exprimat satisfacția în

ceea ce privește desfășurarea Programului Național Novateca, menționând printre alte manifestări și Campania Națională de Promovare a Bibliotecilor Publice „Ne vedem la bibliotecă!", precum și ediția 2016 a Nocturnei Bibliotecilor, ce a avut loc la 30 sept. 2016, fiind organizată, pentru a treia oară consecutiv, sincron cu cea din România.

În continuare, gazdele evenimentului au oferit participanților prilejul de a-l audia pe cunoscutul scriitor Alexandru Mironov, invitat special al conferinței, a cărui expunere despre provocările pe care le aduce viitorul în ceea ce privește educația, lectura, bibliotecile și întreaga lume s-a bucurat de aprecierile celor prezenți, scriitorul demonstrând că poate oricând transforma statistica în poezie. În acest sens, a propus reprezentanților bibliotecilor publice să dezvolte, la ei acasă, în paralel cu salonul sau clubul de literatură, și un club de știință, care își va găsi cu siguranță publicul țintă.

Lucrările propriu-zise ale conferinței au debutat cu prezentarea Ioanei Crihană, director executiv ANBPR, cu tema „Management operațional – proiecte și perspective". Au suscitat un deosebit interes și celelalte prezentări de pe parcursul celor două zile ale conferinței, după cum urmează:

- „Combaterea analfabetismului funcțional" - d-na Liliana Romaniuc, director „Seven Hills International School" Iași;
- „Perspective de dezvoltare a bibliotecilor din Republica Moldova" - d-na Elena Pintilei, director Biblioteca Națională a Republicii Moldova;
- „Învață jucând, joacă învățând" - Daniel Nazare, directorul Bibliotecii Județene „George Barițiu" Brașov;
- „Arta bibliotecii informale / nonformale" - Elena Zanet, bibliograf la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi" Iași;
- „Live vs. virtual în biblioteca arădeană" - Cristina Duma, bibliotecar la Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol" Arad;
- „Campanie pentru promovarea lecturii și a personalităților locale" - Ioana Frunte-Lată, șef birou Biblioteca Județeană „Panait Cerna" Tulcea;
- „Biblioteca publică – verigă a procesului de drept, locul unde oricine trebuie să găsească orice reglementare legală" - Ciprian Teodorescu, bibliograf la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi" Iași;
- „Două schițe de evenimente care au la bază caligrafia" - Anca Florinela Vasilescu, Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu;
- „TinREAD.Mobile – O soluție integrată bazată pe RFID online" - dr. Liviu-Iulian Dediu, IME România;
- „De la Unimarc la promovarea online" - Cosmin Sabo, Scream S.R.L.;
- „Competențe digitale" - d-na Nicoleta Fotiade, Media Wise.

În ceea ce privește atelierele organizate pe parcursul zilelor conferinței, desfășurate atât la Aula „Mihai Eminescu" a Bibliotecii Centrale Universitare BCU cât și la sediul Bibliotecii Județene, acestea au avut următoarele teme:

- „Biblioteca modernă – spațiu de joc tradițional vs. digital"; moderator - Eugenia Erhan, psiholog;
- „Reforma de copyright a Comisiei Europene și impactul asupra bibliotecilor"; moderator: Nicolaie Constantinescu, ANBPR; prezentatori: Valentina Pavel, ApTI – „Noua reformă privind drepturile de autor a Comisiei Europene (anunțată pe 16 septembrie 2016) – noutăți și probleme"; George Hari Popescu – „Instituțiile Uniunii Europene: unde și când poți să-ți spui părerea în procesul legislativ";
- „Tipuri de utilizatori: cerere și ofertă în bibliotecile publice moderne"; moderator: Gabriela Tașcă, formator;
- „Carte tipărită vs. carte electronică"; moderator: Dan-Nicolae Doboș, director Biblioteca Județeană „Gh. Asachi" Iași;
- „Marketing și promovare online"; moderator: Bogdan Ghiurco, șef serviciu Biblioteca Județeană „Gh. Asachi" Iași.

În cadrul Adunării Generale ANBBPR, care s-a desfășurat în cea de-a doua parte a zilei de 6

octombrie, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare din Iași, președintele ANBPR, Dragoș Adrian Neagu, și-a prezentat raportul de activitate, reprezentanții filialelor cu drept de vot ale ANBPR (care au avut cotizația plătită la zi) trecând apoi la alegerea noului președinte, respectiv a noului Consiliu de Conducere și a Biroului Executiv al Asociației.

Au candidat pentru calitatea de președinte al Asociației, Dragoș Adrian Neagu – directorul Bibliotecii Județene „Panait Istrati" din Brăila și Sorina Stanca – directoarea Bibliotecii Județene „Octavian Goga" din Cluj. Din cele 78 de voturi valabil exprimate, 37 de voturi au fost în favoarea lui Dragoș Neagu, în timp ce 41 de voturi au fost acordate Sorinei Stanca, care a devenit astfel noul președinte al ANBBPR.

În urma exprimării voturilor pentru candidații la celelalte structuri de conducere, au reieșit următoarele rezultate:

Componența Biroului Executiv:

1. Sorina Stanca – președinte
2. Bogdan Ghiurco - prim-vicepreședinte
3. Ruxandra Nazare - vicepreședinte
4. Liviu-Iulian Dediu - vicepreședinte
5. Dragoș-Adrian Neagu - membru
6. Sorin Burlacu - membru
7. Gelu-Voicu Bichineț - membru
8. Florica Pop - membru
9. Lucian Dindirică - membru
10. Olimpia Bratu - membru
11. Crina Ifrim - membru

Componența Consiliului de Conducere:

1. Sorina Stanca - președinte
2. Bogdan Ghiurco - prim-vicepreședinte
3. Ruxandra Nazare - vicepreședinte
4. Liviu-Iulian Dediu - vicepreședinte
5. Dragoș-Adrian Neagu - membru
6. Sorin Burlacu - membru
7. Gelu-Voicu Bichineț - membru
8. Florica Pop - membru
9. Lucian Dindirică - membru
10. Olimpia Bratu - membru
11. Crina Ifrim - membru
12. Gheorghe-Gabriel Cărăbuș - membru
13. Claudia Serbănuță - membru
14. Corina Ciuraru - membru
15. Anca Râpeanu - membru
16. Monica Avram - membru
17. Mihaela Voinicu - membru
18. Raluca Istrate - membru
19. Geta Eftimie - membru
20. Alina Pop - membru
21. Viorel Spaiuc - membru

Componența Comisiei de Cenzori:

1. Mariana Buruiană - Galați
2. Laura Caplea – Brăila
3. Mihaela Gudană – Ghidigeni, jud. Galați

Ziua alegerilor s-a finalizat cu o cină festivă, prilej cu care au fost înmânate și Premiile ANBPR aferente anului 2015, după cum urmează:

A. Premii privind activitatea profesională

I. Cea mai bună lucrare de specialitate

a) Studii și cercetări sub formă de volum: *Rembrandt în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia"*/ Camelia Bejenaru, Camelia Toporaș, Violeta Moraru, Dorina Bălan; Inițiator și coordonator: prof. Zanfir Ilie. - Galați : Axis Libri, 2015, 96 p. - facs., il.

b) Bibliografii, biobibliografii, dicționare: *Oameni de știință tulceni: mic dicționar biobibliografic*. Tulcea: Karograf, 2015, 187 p

III. Contribuții biblioteconomice

Programe, proiecte (de anvergură locală): *Orașul ca moștenire pentru viitor, clădiri de patrimoniu – album foto-documentar*

V. „Bibliotecarul anului", pentru merite deosebite în biblioteconomie în anul 2015

Camelia Elena Toporaș - Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" Galați

VI. Premiul „Traian Brad" - pentru merite deosebite în biblioteconomie într-un deceniu de activitate

Doina Stoichițescu - Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman" Dolj

VII. Premiul de excelență - pentru merite deosebite în biblioteconomie în întreaga activitate

Tatiana Costiuc - Biblioteca Județeană „Octavian Goga" Cluj

B. Premii privind activitatea în Asociație

X. Premiul de excelență pentru activitatea filialei în cadrul Asociației pe o perioadă de minimum 5 ani

Filiala ANBPR Târgu-Mureș

În ultima zi a manifestării, organizatorii au asigurat participanților o vizită documentară la două dintre monumentele istorice de renume ale Iașiului, Teatrul Național „Vasile Alecsandri" și Complexul Muzeal Moldova din cadrul Palatului Culturii Iași, acesta din urmă recent inaugurat în cadrul programului guvernamental privind reabilitarea monumentelor istorice din România.

Filiala locală a Uniunii Scriitorilor din România a împlinit zece ani

Pe 27 octombrie, s-au împlinit zece ani de la înființarea Filialei locale a Uniunii Scriitorilor din România. La început s-a chemat Filiala Galați-Brăila, deoarece s-a constituit din inițiativa și cu sprijinul unor scriitori din Galați, Brăila, Tecuci, Focșani, din alte localități apropiate, afiliați la acea vreme la Asociația USR din București sau la Filiala ieșeană. La ședința inaugurală a participat Varujan Vosganian, vicepreședinte al USR. Momentul trebuie considerat drept memorabil, deoarece astfel s-a pus în practică o dorință mai veche a oamenilor scrisului din aceste locuri de a-și marca mai bine prezența în viața culturală a Cetății și a țării. Primul președinte al Filialei a fost ales Corneliu Antoniu, învestitură care i-a fost reînnoită de încă două ori. În acest cel dintâi deceniu de existență, Filiala a crescut la peste 50 de membri, primind noi autori în rândurile sale, îndeosebi din rândul autorilor gălățeni. Totodată și-a depășit teritoriul de competență stabilit la început, acționând acum dincolo de acele „granițe", ceea ce a determinat și schimbarea denumirii în Filiala Sud-Est a USR. Despre forța de acum a grupării vorbesc acțiunile sale importante, cât și faptul că două reprezentanțe a minim zece membri fiecare există acum la Brăila și București. Deși între timp unii scriitori gălățeni au decis să activeze în filiale vecine (Iași, Bacău, Constanța sau București) gruparea înființată aici, în urmă cu zece ani, continuă să existe, are un sediu propriu și – prin membrii săi, prin inițiativele președintelui ei – se străduiește să se afirme la Galați și în comunitățile din teritoriu. Să-i urăm Filialei noastre La mulți ani! și să aibă forța de a-și aduce toți scriitorii gălățeni acasă.

Dan Plăeșu

Către cei mici și frumoși! Mesaj din Palatul Cărților

Tot mai mult, în această nouă eră, preșcolarizarea devine un factor important, adesea determinant, în pregătirea noilor generații pentru un viitor care se schimbă, el însuși, din ce în ce mai repede și mai imprevizibil.

Iată de ce, urmărind și parcurgând cu atenție și încântare câteva numere ale revistei editate de Grădinița nr. 30 din Galați, adresată în egală măsură părinților și copiilor, publicație color cu un titlu foarte bine ales și extrem de sugestiv, *Zâmbet de copil,* am decis să scriu câteva rânduri care să vină, cu mulă dragoste și sinceră admirație, din partea directorului Bibliotecii Județene *„V.A. Urechia", marele palat* al aproape tuturor cărților din lume, pline de povești pentru cei mici și pentru cei mari, pentru copiii care abia învață să citească, dar și pentru cei mari care se străduiesc, ca părinți sau ca dascăli, să vegheze la viitorul celor chemați să ducă flacăra cunoașterii și progresului mai departe.

Aici se și află una dintre marile probleme ale educației preșcolare și școlare, aceea a raportului dintre formele clasice de învățare, bazate în principal pe litera tipărită și scrisul de mână și noile mijloace electronice, tot mai răspândite, pe scurt războiul tăcut dintre carte și tabletă, dintre Print Book si eBook, cu toate aspectele și consecințele sale. De altfel, se pare că aceasta este și soluția viitorului și suntem convinși că generațiile viitoare vor fi cu atât mai performante și mai aproape de echilibru și progres, cu cât vor ști să îmbine mai bine și mai armonios cartea clasică cu cele mai noi forme ale stocării electronice. Să știe, cum s-ar zice, deopotrivă, și Povestea lui Făt-Frumos sau a Albei ca Zăpada, dar și tehnica complicată de a stăpâni cele mai noi apariții în domeniul de viitor al informaticii, electronicii și comunicării moderne.

Îi așteptăm cu toată dragostea și cu toată bucuria pe cei mici, alături de părinți și de bunici, să ne viziteze toate filialele din oraș, să vină la sediul nostru central, în special la Secția pentru Copii unde vor învăța să iubească cu adevărat cartea, simbolul etern al cunoașterii și al înțelepciunii, să învețe a citi și a face o revistă, cum este aceasta a voastră *„Zâmbet de copil",* sau cum este și cea editată de noi, „Axis Libri", să se pregătească, prin joc și învățare sistematică pentru un viitor în care îi și vedem constructori de bază, navaliști sau oțelari, ingineri, medici, profesori, dar și înalți specialiști în IT și calculatoare, poate și scriitori sau ziariști și, de ce nu?!, măcar unii dintre ei, fetițele în special, poate, pasionate, viitoare bibliotecare bine pregătite și nerăbdătoare să vină în locul nostru într-o nesfârșită ștafetă a flăcării celei mai pure care ne luminează existența – dragostea de adevăr și de dreptate.

Prof. dr. Zanfir Ilie,
Manager, Biblioteca „V.A. Urechia" Galați

Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia” la 126 de ani de existență

În perioada 7-13 noiembrie 2016, cu ocazia *Zilelor Bibliotecii „V.A. Urechia” – 126 de ani de existență*, s-a desfășurat un amplu program de manifestări: prezentări și lansări de carte, întâlniri și activități cu utilizatorii, dar și întruniri profesionale, care au avut loc atât la sediul central al Bibliotecii, cât și la filialele acesteia. Fondată la 11 noiembrie 1890, prin donația generosului om de cultură, politician, profesor universitar, istoric și bibliofil – academicianul Vasile Alexandrescu Urechia – Biblioteca a dăinuit peste timp, și-a înmulțit fondul de carte inițial, spre folosul comunității deservite, și a venit în sprijinul tuturor categoriilor de utilizatori, confirmându-și menirea de bibliotecă enciclopedică.

Acțiunile au vizat promovarea cărții și atragerea la lectură a utilizatorilor sau potențialilor utilizatori prin: sesiuni de informare și formare pentru aceștia; vizite de informare - *Primii pași în bibliotecă;* prezentări ale secțiilor și ale filialelor bibliotecii unor grupuri de copii, elevi, studenți, profesori de la școli, licee și facultăți gălățene, dar și premierea celor mai devotați voluntari care au activat în cadrul *Bibliotecii Estivale în anul 2016*.

Au avut un impact deosebit și s-au bucurat de un real interes activitățile cu elevii de diferite vârste, precum: *Cartea – universul dezvoltării personale; Cartea, bun sfătuitor; Două generații – aceeași pasiune: lectura; Ex-librisul – memoria cărților; Toamnă sadoveniană* – dezbatere literară; *Cu mască și fără mască* - program literar-artistic; *Poveste fără sfârșit* - dezbatere*; Toamna în literatura română* - medalion poetic*; Frumoasa poezie a toamnei* – dezbatere literară; *Tema copilăriei și a jocului în literatură și în celelalte arte* - oră de lectură; *Eroi de poveste – personaje motivaționale* - dezbatere literară; *Dimineți de lectură* – lansarea proiectului educațional care l-a avut ca invitat special pe scriitorul, dramaturgul și jurnalistul Victor Cilincă; *Teme, motive și simboluri shakespeariene* - dezbatere literară*; Tainele Universului* - oră de astronomie; *Lecturaventura* - oră de lectură; *Salonul Literar AXIS LIBRI* unde au avut loc lansările de carte: *Planetă liberă și sumbră* - autor Coriolan Păunescu; *Diaspora literară românească* vol. 1 și 2; *Prietenii mei, artiștii* și *Fascinația artei* - autor Cezarina Adamescu, iar ca invitat special ne-a onorat cu prezența doamna profesoară Mioara Bahna, critic literar, care a lansat volumul *Dintre sute de femei.*

Socializarea și delectarea utilizatorilor prin mijloace diferite de petrecere utilă a timpului liber a avut loc prin intermediul: *Clubului de Scrable „Axis Libri”* la care au participat membrii acestuia, alături de instructorul și psihologul Andrei Alexandrov; atelierului handmade la care au participat copiii de la Fundația „Inimă de copil” și au răspuns întrebării: *Cum să faci o ramă foto; Clubului de Șah „Axis Libri”* la care au participat copiii, membri ai clubului, instructor ing. Adrian Smărăndoiu.

Pe toată perioada manifestărilor s-a desfășurat, în holul mare de la parterul bibliotecii, campania de promovare a lecturii *Alegerea adolescentului* și au fost organizate mai multe expoziții care au promovat documente cu valoare bibliofilă (carte și periodice) ce fac parte din fondul de carte al bibliotecii noastre: *Curiozități bibliofile din colecțiile Bibliotecii*; *Anul comemorativ V.A. Urechia – 115 ani de la moarte*; *V.A. Urechia – creator al României moderne*; *Portretul unui mare cărturar – Vasile Alexandrescu Urechia*; *Scriitori gălățeni în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”*; *Biblioteca Județeană „V. A. Urechia” Galați la ceas aniversar*; *Darul de suflet pentru gălățeni, colecția de cărți Fondul Urechia.*

Nu au lipsit nici manifestările profesionale dedicate oamenilor din *Cetatea Cărții* de la Dunăre. Astfel: Asociația Bibliotecarilor din România (ABR), Filiala Galați a organizat în data de 8 noiembrie 2016, întrunirea profesională *Bibliologie – trecut*

și perspective. La acest eveniment profesional au participat 73 de bibliotecari din biblioteci publice, școlare și universitare din județul Galați, iar ca invitat de onoare a fost prezent dl prof. univ. dr. Mircea Regneală cu prelegerea *Bibliotecari celebri*. Au avut loc lansările de carte: *Tratat de biblioteconomie*. Vol. 2. Partea a 2-a – a prezentat prof. univ. dr. Mircea Regneală; recenzori: Violeta Moraru și Catrina Căluian, bibliotecari, Biblioteca „V.A. Urechia"; *Incunabule din colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia"* – a prezentat Camelia Bejenaru, bibliotecar la Colecții Speciale, Biblioteca „V.A. Urechia" și a fost prezentată lucrarea: *Evaluarea în sistem „peer review" a materialelor științifice* - autor Ligia Pîslaru, bibliotecar, Biblioteca Universității „Dunărea de Jos".

Marți, 09 noiembrie 2016, s-a desfășurat la Centrul de formare al Bibliotecii întâlnirea profesională cu tema: *Sistemul integrat de bibliotecă – o necesitate,* la care au fost prezenți bibliotecarii din bibliotecile locale din apropierea municipiului Galați. Din partea Bibliotecii „V.A. Urechia au oferit îndrumări Dafinoiu Spiridon – metodist, Titina-Maricica Dediu – formator și dr. Liviu Iulian Dediu - specialist din partea IME România.

Vineri, 11 noiembrie 2016, s-a desfășurat Adunarea generală a Filialei Galați a ANBPR (Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România) unde au participat bibliotecari din toate bibliotecile comunale din județul Galați care au abordat aspecte neclare ale profesiei, au realizat bilanțuri și au formulat propuneri, căutând și găsind soluții pentru problemele profesionale pe care le-au supus discuției.

Seria manifestărilor dedicate *Zilelor Bibliotecii* s-a încheiat duminică, 13 noiembrie 2016, la bustul din piatră al cărturarului, istoricului și academicianului Vasile Alexandrescu Urechia, unde a avut loc o evocare a personalității și operei sale în discursurile susținute de: dr. prof. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia", criticul și istoricul de artă plastică Corneliu Stoica, prof. Cristian Căldăraru, directorul Muzeului de Istorie Galați, medicul Gheorghe Bugeag, fost președinte al Comisiei de Cultură, jurnalistul Victor Cilincă și scriitorul Theodor Parapiru. La omagiere au participat personalități locale, scriitori, directori de instituții de cultură, mass-media gălățeană, elevi, studenți, cadre didactice, colegii din bibliotecă, precum și foarte mulți iubitori ai instituției.

După o săptămână de maraton cultural și profesional în care au fost alături de Biblioteca noastră toate instituțiile de cultură și învățământ gălățene și nu numai, se cuvine să aducem mulțumiri tuturor pentru participare și implicare și să urăm un sincer *La mulți ani Catedralei lecturii gălățene întru binele și folosul comunității!*

Redacția AXIS LIBRI

Poeme

Ionel Jecu
epigramist

La comemorarea a 140 de ani de la trecerea în nefiinţă a marelui om care a fost Costache Negri

La această comemorare,
Când ne-amintim cu drag de un bărbat,
În suflet simţim o alinare,
Văzând în urmă câte a lăsat.

Să facem deci o sărbătoare
Din ce cândva pe noi ne-a întristat,
Ne întâlnim la o zi mare,
Rog să nu fie nimeni supărat.

Costache Negri, el trăiește,
Măsurând distanţa cu prăjina,
De-acolo, de sus, ne privește,
Tot ce facem noi jos, în Mânjina.

În aceste locuri a trăit,
Dacă gândim puţin la viaţa lui,
Un frumos conac a construit,
Fiind şi pârcălab de Covurlui.

Ca un om luminat la minte
În Lucrările Publice-avu loc
De ministru, vice-președinte
Al Moldovei Adunării Ad-hoc.

În funcţia lui nu abuza
De privilegii birocratice,
În timpul domniei lui Cuza
Având misiuni diplomatice.

Istoria n-are omisiuni,
Citind lista mare a datelor.
Ca diplomat a avut misiuni
Privind Unirea Principatelor.

Când ţara spera la vremi bune
La Mânjina, aici, el discerne,
Astfel, prin munca lui se pune
Baza solidă-a României Moderne.

Vasile Alecsandri spunea
Că „este un poet încântător”.
La conac la Negri când venea
Și mai spunea că-i „un bun prozator.”

N-am avut la mine ţidule,
Dar cred că oricât aș fi studiat,
De dumnealui nu spun destule
Și nu-i nici îndeajuns apreciat.

Altceva să mai zic oi fi uitat,
Dar pentru ţară ce-a fost în trecut,
Mai mult de la noi ar fi meritat
Atâtea lucruri bune a făcut.

Poate n-am vorbit ca din carte,
Însă cu toţii să ne amintim
De acest Om, și pe mai departe,
Noi și urmașii noștri să-l cinstim.

19 octombrie 2016

*

Cu gândul la Eminescu

Te-ai înălţat acolo sus
Să-ţi privești azi plopii,
Cum despre ei multe ai spus
De ei mereu te-apropii.

Și strălucești, luceafăr blând,
În nopţile senine,
Iar stelele te cheamă, vrând
O șoaptă de la tine.

Tu le răspunzi în dulce grai,
Așa cum ţi-e firea,
Pe mioriticul tău plai
Trăindu-ţi nemurirea.

Păsările somnoroase
Se-adună seara pe deal,
Iar pădurile umbroase
Foșnesc doine din caval.
Să știi, nimic nu s-a schimbat
În codrii de aramă.
Sunt numai triști că ai plecat
Și, fremătând, te cheamă.

Iar acum, în încheiere,
Nu-ţi spun bun rămas,
Așteptăm o „Revedere”,
Să ne plimbăm prin văi, la pas.

SUMAR

Cuprins

2016 - Anul Sfântului Antim Ivireanul **Coperta 2**
2016 - Anul Internațional William Shakespeare **Coperta 2**

EDITORIAL

ZANFIR ILIE - Starea de Unire **1**

BIBLIO-BREVIAR

CAMELIA BEJENARU - O carte de călătorie rară: Anson, George. *Voyage autour du monde fait dans les années 1740, 41, 42, 43 et 44 par George Anson.* Geneve: Henri-Albert Gosse et Comp., 1750 **4**
FLORINA DIACONEASA - Noaptea în Bibliotecă la Galați la cea de a VI-a ediție **6**
CĂTĂLINA ȘOLTUZ - Octombrie a început cu o noapte în bibliotecă la Galați **8**
ANDREEA IORGA - Noaptea în Bibliotecă la Galați în cadrul Compartimentului Împrumut pentru adulți **10**
MARICICA TÂRÂLĂ-SAVA - Căutătorii de comori – concurs pentru pitici **11**
FLORICA ȘERBAN - Personaje din povești la lumina felinarelor - lectură publică **12**
CECILIA MANOLESCU - Început de toamnă, flori, frunze, struguri, nuci, castane… Noaptea în Bibliotecă **13**
CELOZENA DIACONU - Biblioteca în oglinda fermecată a copilăriei **14**
LIANA-MIHAELA NICULEȚ - „Noaptea în Bibliotecă la Galați”, ediția a VI-a : Bookletta – uită o carte undeva! **15**

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI

SILVIA MATEI - Salonul Literar „Axis Libri” în cel de-al optulea an de activitate **17**

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: RECENZII

CATRINA CĂLUIAN - Craiu, Violeta. *Schiță pentru o monografie a comunei Stăncuța, județul Brăila*. Brăila: Proilavia, 2015 **20**
SIMONA MILICA - Ciupercă, Livia. *Paul Bujor: documentar biografic.* Iași: Junimea, 2016 **21**
IOANA CHICU - Ciupercă, Livia. *Monumentul lui Mihai Eminescu din Iași și sculptorul Ion Schmidt-Faur*. Iași : PIM, 2016 **22**
MĂDĂLINA PANĂ - Mărunțelu, Nicolae. *Te slăvesc în poezie.* Galați: Axis Libri, 2016 **23**
CAMELIA TOPORAȘ - Tiutiuca, Dumitru. *Bio-bibliografie.* Galați: 2016 **24**
DORINA BĂLAN - Corbu, Daniel. *Viața de fiecare zi la Iași pe vremea lui Daniel Corbu povestită de el însuși.* Iași: Princeps Multimedia, 2016 **25**
ADA TĂBĂCARU - Crăciun, Vera. *Auraș Fluturaș.* Chișinău: Silvius Libri, 2016
***Dansul fulgilor de nea.* Chișinău: Silvius Libri, 2015** **26**
MIHAELA PAVEL - Ioan Fărcășanu. *Contraste sub cupola albastră.* Galați: InfoRapArt, 2015 **27**
A.G. SECARĂ - Tiutiuca, Dumitru. *Gândirea creștină arheică eminesciană.* Craiova: Fundația Cartea Românească, 2016 **28**

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: EPIGRAME

IOAN FĂRCĂȘANU **30**
VASILE MANOLE **31**
STELA ȘERBU RĂDUCAN **32**

GALERIA DE ARTĂ

TEODOR VIȘAN - Steaua Crăciunului **33**
MARIANA TOMOZEI-COCOȘ - Expoziția personală „Gheorghe Andreescu” **34**

SUMAR

CORNELIU STOICA - Alexandra Drăguțescu - Linii pentru un portret **35**

LOCALIA

MARIA STANCIU - Pelerini în Țara Sfântă. Muntele Fericirilor sau Calea Împărătească **38**
ADRIAN POHRIB - Aplicarea Convenției de Armistițiu din 12 septembrie 1944. Studiu de caz - relația dintre Poliția orașului Galați și trupele sovietice de ocupație (I) **43**
EUGEN HOLBAN - Sărbătorile de iarnă. Datini de Sfântul Andrei **47**

PERSONALIA

IONUȚ ALEXANDRU DRĂGHICI - Structuri Informative ale armatei române în perioada 1859-1914 (II) **50**
RADU MOȚOC - Vasile Alecsandri în tinerețe **54**
ANA MARIA CHEȘCU - Un episod mai puțin cunoscut. Reținerea matelotului Cointrelle la Brăila (1858) **57**
LETIȚIA BURUIANĂ - Hortensia Papadat-Bengescu într-o antologie americană a literaturii feminine despre Primul Război Mondial **59**

CUTIA DE REZONANȚĂ

IOAN TODERIȚĂ - Jenică Chiriac. Trei cărți de povestiri evanescente **61**
VASILE ANDRU - Paris, un loc bun să te exilezi (III) **63**
RADU SERGIU RUBA - Pe colinele Manciuriei (III) **65**

CONFLUENȚE CULTURALE

THEODOR PARAPIRU - „Oile lui Panurge" / „Les moutonsde Panurge" / „Panurge's Sheep" **69**
GHIȚĂ NAZARE - Prezențe gălățene într-o revistă românească internațională **70**
IVAN IVLAMPIE - Teodor Parapiru, *Testis – poeme, romane, scenarii, parabaze, istorii parenetice, entelehii – Sezonul I*, Editura Senior, Călărași 2016 **72**
IONEL NECULA - Întoarcerea lui Theodor Parapiru **74**
ELENA PRUS - Alexe Rău sau intertextualitatea ca creare a predecesorilor **76**
IOANA-CODRUȚA TUDORIU - Oameni. Decoruri. Obiecte. Incursiune în lumea personajelor **80**

SCENA ȘI ECRANUL

ADRIAN BUZDUGAN - „12" din nou la înălțime **83**
DUMITRU ANGHEL - Cronică de teatru - Suntrack de Radu Afrim **85**

EVENIMENT

Conferința Națională a ABR. Ediția a XXVII-a **87**
ANGELA-ANCA DOBRE - Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman" din Constanța, la ceas aniversar **88**
Ședința Consiliului științific al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați, septembrie, 2016 **90**
Promisiunea viitorului – tehnologie, bibliotecă și digital. Cea de-a XXVII-a Conferință Națională a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România **91**
DAN PLĂEȘU - Filiala locală a Uniunii Scriitorilor din România a împlinit zece ani **94**
ZANFIR ILIE - Către cei mici și frumoși! Mesaj din Palatul Cărților **94**
Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia" la 126 de ani de existență **95**
IONEL JECU - Poeme **97**

Editura „AXIS LIBRI”

a Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi

semnalează următoarele apariții:

2015

Itinerarii spirituale / Ghiță Nazare
Dialoguri 50+1 / Ghiță Nazare
Întâiul și ultimul senin / Gheorghe Gurău
Theodor Munteanu, o viață de artist / Laura Sava
Presa Primului Război Mondial / Cătălin Negoiță, Zanfir Ilie
Viață de pilot / Ioan Gh. Tofan
Călimara cu pixeli / Ion Manea
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2014
Dincolo de rimă / Joël Conte; Thierry Sajat
Osteoporoza și angiopatia în diabetul zaharat / Aurelia Romilă
Ţara Vrancei - O istorie a obștilor răzășești / Cezar Cherciu
Eseuri Danubiene vol. I: Dunărea poveste și adevăr / Zanfir Ilie
Monumente de for public din municipiul Galați/ Corneliu Stoica
Rembrandt în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”
Bucătăreasa și prezumția de nevinovăție / Grigore Postelnicu
Par și impar: rondeluri / Gheorghe Gurău

2016

Eseuri Danubiene vol. II: Galațiul și Dunărea / Zanfir Ilie
Cuvinte de metal / Aldyn
Orașe întinse pe vârf de retină / Aldyn
Toamna Iguanei / Vlad Vasiliu
Lacrimi peste timp / Nicolae Mărunțelu
Te slăvesc în poezie / Nicolae Mărunțelu
Aripi de libelulă / Lidia Mihaela Necula
Frunza / Geanina Romila
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2015
Dicționarul scriitorilor gălățeni / Zanfir Ilie
ProBoholț, ediția a IV-a
Gastritele și gastropatiile: o abordare clinică / Dan Botezatu
Pomul vieții în cultura și mitologia popoarelor turcice / Gulten Abdula-Nazare
Doi fii ai luminii: Monseniorul Vladimir Ghika și Alexandru Lascarov-Moldovanu - înfrățiți întru Hristos / Livia Ciupercă
Uni-versuri: Antologie de poezie
Liricul, un discurs dificil / Dumitru Tiutiuca
Fațete ale istoriei: Studii, note și articole de istorie/ Sorin Langu

N.R.: *În numărul următor vom prezenta manifestările dedicate Zilei Culturii Naționale, din 15 ianuarie, cele prilejuite de Unirea Principatelor din 24 Ianuarie precum și de la Salonul Literar „Axis Libri” și inclusiv cele ocazionate de Sărbătorile de primăvară.*

Publicație editată și realizată cu sprijinul financiar al Consiliului Local și al Primăriei Municipiului Galați.

Lucrarea de artă grafică de pe coperta I a fost realizată de artistul **Gheorghe Andreescu**.

Director: **ZANFIR ILIE**
Redactor-șef: **Letiția Buruiană**
Secretar general de redacție: **Dorina Bălan**
Redactori: Silvia Matei, Camelia Toporaș, Violeta Moraru
Tehnoredactare: Sorina Radu, Cătălina Ciomaga
Ilustrația revistei a fost realizată după colecțiile Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galați.
Adresa: Galați, str. Mihai Bravu, nr. 16.
Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060
E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro
Web: http://www.bvau.ro/axislibri/
ISSN: 1844-9603

Revista **Axis Libri** este membră **ARPE** (Asociația Revistelor, Publicațiilor și Editurilor).

Responsabilitatea asupra conținutului intelectual al articolelor aparține în exclusivitate autorilor.

Apoi, așa m-am gândit eu, că mai tare e cetatea în care cetățenii se apără cu învățătura, cu știința. Cartea este și dânsa armă puternică. La lumina și învățătura cărții se deșteaptă conștiința națională, iară deșteptăciunea conștiinței naționale este singura cetate care n-o răpune dușmanul.

Cărțile nu sunt făcute pentru anume om, ci pentru toți delaolaltă că, precum văzduhul nu-l închide numai pentru sineși, ci din el trăiesc cu toții, așa și de carte cade-se a se împărtăși tot neamul românesc.

...Biblioteca are îndoita calitate, de a aparține orașului... Am înțeles prin aceasta să asigur orașului Galați eterna posesiune a acestei biblioteci publice... vă adresez rugămintea să fiți apărătorii Bibliotecii „Urechia” și să reclamați conservarea și înmulțirea ei.

V.A. Urechia

BIBLIOTECA „V.A. URECHIA” GALAȚI
la 126 de ani de existență

1844-9603